

תמצית דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2016

תוכן העניינים הראשי

5	דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה
6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
65	סקירת הסיכונים
115	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
117	הצהרות לגבי גילוי בתמצית הדוחות הכספיים
119	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
121	תמצית הדוחות הכספיים
240	ממשל תאגידי, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו ונספחים
257	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בתמצית הדוחות הכספיים

דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה
הצהרות לגבי גילוי
דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
תמצית דוחות כספיים
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני
דוח סיכונים
תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

דוח תמציתי של הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2016

תוכן העניינים

5	פתח דבר
5	מידע צופה פני עתיד
6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
6	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
8	סיכונים עיקריים
8	יעדים ואסטרטגיה עסקית
9	התפתחויות משמעותיות בפעילות העסקית
10	התפתחויות במבנה ההון
10	התפתחויות במקורות המימון
12	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
12	התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגית המידע
13	התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל
13	התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית
13	נושאים נוספים
14	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
14	מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים
14	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
16	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
22	דוח סקירה של ראוי החשבון המבקרים
22	אירועים לאחר תאריך המאזן
22	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
23	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
23	תמצית התוצאות העסקיות - רווח ורווחיות
24	ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
32	ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
32	נכסים והתחייבויות
38	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
38	הון, הלימות הון ומינוף
42	פעילות חוץ מאזנית אחרת
43	מידע כספי לפי מגזרי פעילות
63	חברות מוחזקות עיקריות
65	סקירת הסיכונים
65	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
68	סיכון אשראי
91	סיכון שוק וריבית
104	סיכון תפעולי
108	סיכון נזילות ומימון
110	סיכונים אחרים
110	סיכון ציות ורגולציה
110	סיכון חוצה גבולות
111	איסור הלבנת הון
111	סיכון מוניטין
112	סיכון אסטרטגי
113	הערכת גורמי הסיכון
115	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
115	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
116	בקורות ונהלים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת הדוח התמציתי של הדירקטוריון וההנהלה

6	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
19	פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם
24	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
25	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
26	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
26	פערי הריבית על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
27	פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי
27	פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
29	נתוני Cost-Income Ratio
29	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות ויחס המינוף בתום הרבעו
29	רווח למניה
32	ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
32	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
33	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
33	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
34	ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
35	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
36	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
35	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
37	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
37	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
38	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
38	הרכב ההון העצמי
39	נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים
41	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
42	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק
42	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת
43	תוצאות כספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
47	תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
49	תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
51	תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
53	תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
55	תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
57	תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

59	תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
61	תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
67	לווים גדולים
69	אשראי למטרת עסקאות הוניות
70	אשראי לחברות ממונפות
71	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתית הכוללת ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
71	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
72	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
73	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
74	סיכון אשראי לפי ענפי משק
80	חשיפה למדינות זרות
83	חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
86	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
89	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור
90	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
92	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
93	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
94	חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
102	שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית
102	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית
103	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן
113	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner)

דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2016

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 14 בנובמבר 2016 (י"ג בחשוון התשע"ז), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח הסיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2016.

דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח הסיכונים והגילויים הפיקוחיים הנוספים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות המפקח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. ראה גם ביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 וביאור 1 לתמצית דוחות כספיים אלה. דוח הדירקטוריון והנהלה ותמצית דוחות כספיים אלה ערוכים בהתאם למבנה שקבע המפקח על הבנקים, לפיו נכלל מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים << מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הוועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).

אתר האינטרנט של הבנק כולל גם מידע פיקוחי נוסף ובו פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאוגרפיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תכנית", "עדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאוגרפיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר התפתחויות משמעותיות בקבוצת הבנק ותחומי פעילותה (מאז פרסום הדוחות הכספיים השנתיים), בביצועים, בסיכונים אליהם חשוף הבנק וכן ביעדים ובאסטרטגיה. ככל הנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2015.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

תמצית הנתונים

לרבעון שהסתיים ביום						
31.3.2015	30.6.2015	30.9.2015	31.12.2015	31.3.2016	30.6.2016	30.9.2016
במיליוני שקלים חדשים						
רווח ורווחיות - סעיפים עיקריים						
699	1,082	933	820	760	1,014	1,056
125	(45)	151	127	67	69	40
377	375	358	390	454	363	380
1,201	1,412	1,442	1,337	1,281	1,446	1,476
35	40	61	75	3	57	59
761	825	821	819	779	836	815
405	547	560	443	499	553	602
147	204	213	197	203	200	218
248	330	316	240	288	340	373
הכנסות ריבית, נטו						
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית						
עמלות והכנסות אחרות						
סך ההכנסות						
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
הוצאות תפעוליות ואחרות						
רווח לפני הפרשה למיסים						
הפרשה למיסים						
רווח נקי ⁽¹⁾						
לשנה שהסתיימה						
ביום 31 בדצמבר			לתשעה חודשים שהסתיימו			
2015			2015		2016	
במיליוני שקלים חדשים						
רווח ורווחיות - סעיפים עיקריים						
3,534		2,714		2,830		
358		231		176		
1,500		1,110		1,197		
5,392		4,055		4,203		
211		136		119		
3,226		2,407		2,430		
1,955		1,512		1,654		
761		564		621		
1,134		894		1,001		
הכנסות ריבית, נטו						
הכנסות מימון שאינן מריבית						
עמלות והכנסות אחרות						
סך ההכנסות						
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
הוצאות תפעוליות ואחרות						
רווח לפני הפרשה למיסים						
הפרשה למיסים						
רווח נקי ⁽¹⁾						
ליום						
31.3.2015	30.6.2015	30.9.2015	31.12.2015	31.3.2016	30.6.2016	30.9.2016
במיליוני שקלים חדשים						
מאזן - סעיפים עיקריים						
200,972	201,764	204,966	209,158	216,809	217,758	225,520
150,694	152,317	157,996	159,204	162,073	165,515	168,620
13,802	15,833	11,306	11,845	9,013	8,419	9,407
153,002	153,736	158,107	162,380	165,001	169,621	173,748
20,804	22,648	23,196	23,719	26,859	24,337	27,253
11,033	11,266	11,616	11,847	12,098	12,384	12,726
סך כל המאזן						
אשראי לציבור, נטו						
ניירות ערך						
פיקדונות הציבור						
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים						
הון עצמי ⁽¹⁾						

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

תמצית הנתונים - המשך

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

לרבעון שהסתיים ביום							
31.3.2015	30.6.2015	30.9.2015	31.12.2015	31.3.2016	30.6.2016	30.9.2016	
9.4	12.4	11.5	8.4	10.0	11.6	12.4	תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾⁽²⁾
101.5	100.9	100.1	102.0	101.8	102.5	103.0	פיקדונות הציבור נטו לאשראי לציבור
5.49	5.58	5.67	5.66	5.58	5.69	5.64	הון לסך המאזן
9.10	9.30	9.30	9.50	9.65	9.72	9.85	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
12.66	12.86	12.76	13.29	13.20	13.23	13.52	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
-	5.24	5.32	5.32	5.23	5.33	5.31	יחס המינוף ⁽³⁾
-	84	84	91	97	99	105	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁴⁾
63.4	58.4	56.9	61.3	60.8	57.8	55.2	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio) ⁽⁵⁾
0.09	0.11	0.15	0.19	0.01	0.14	0.14	לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1.07	1.43	1.36	1.04	1.24	1.47	1.61	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
1.07	1.42	1.36	1.03	1.24	1.47	1.61	רווח נקי מדולל למניה (בשקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים			
10.0	10.8	11.0	תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾⁽²⁾
59.8	59.4	57.8	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio) ⁽⁵⁾
0.13	0.11	0.09	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
4.90	3.87	4.32	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
4.89	3.86	4.32	רווח נקי מדולל למניה (בשקלים חדשים)

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

(2) מחושב על בסיס שנתי.

(3) יחס המינוף (Leverage Ratio) – היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

(4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) – סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת

ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(5) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

סיכונים עיקריים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו.

לבנק תהליך סדור, המתבצע לפחות אחת לשנה, שבו הוא ממפה את הסיכונים אליהם הוא חשוף במסגרת פעילותו העסקית. רשימה זו מתעדכנת באופן דינאמי, כתוצאה מפעילויות חדשות שהבנק מבצע, או כתוצאה מרגולציה חדשה או מעודכנת. מיפוי הסיכונים מאושר בהנהלה ובדירקטוריון, כאשר לכל סיכון נקבע האם הוא מהותי, בהתאם לסף מהותיות שנקבע על ידי הדירקטוריון. סף זה מבטא במונחי ההון של הבנק. לכל סיכון מהותי נקבע מנהל הסיכון, ומסגרת הטיפול בו מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי, המאשרת לפחות אחת לשנה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. מסמך המדיניות קובע את הדרכים לניהול הסיכון, למדידתו, לדיווחים הנדרשים בגינו ולמעוררו. בפרט, הדירקטוריון קובע את תאבון הסיכון, קרי, את תקרות החשיפה המותרות בגין כל סיכון. במהלך השנה, מבצעות יחידות הבנק בקווי ההגנה השונים מעקב אחר פרופיל הסיכון, כדי לוודא כי הסיכון אינו חורג מתאבון הסיכון שנקבע עבורו. מעקב זה מתבצע על ידי שורה ארוכה של מדדים שנקבעו, הבוחנים את המרחק בין פרופיל הסיכון לתאבון הסיכון שנקבע, והוא מבוצע במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק המאושר בהנהלה ובדירקטוריון. בכל מקרה של התקרבות מדד סיכון כלשהו לתאבון הסיכון נמסר דיווח, ובוודאי, במקרה של חריגה מתאבון הסיכון של הבנק. ככלל, להנהלת הבנק תאבון סיכון אפס לחריגה ממגבלות הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

מיפוי הסיכונים של הבנק קבע רשימה של סיכונים שהעיקריים בהם: סיכון אשראי (ורכזיות אשראי), סיכון שוק, סיכון ריבית (סיכון הריבית בתיק הבנקאי בפרט), סיכון נזילות, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון טכנולוגי המידע, סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון מוניטין, סיכון ציות ורגולציה, סיכון איסור הלבנת הון וסיכון חוצה גבולות. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק ואת תנאי השוק ודרישות הרגולציה. במהלך שנת 2016, מיפה הבנק את סיכון ניהול ההון והמינוף, המבטא את פוטנציאל הנזק הצפוי לבנק, לו לא יעמוד בדרישות ויעדי ההון הרגולטוריים. למרות מיפוי "חדש" זה, אין מדובר בסיכון חדש שכן הבנק מנהל את ההון שלו, מזה זמן רב באמצעות פורומים, מסמך מדיניות ותהליכים שנועדו להבטיח עמידתו ביעדים שקבע.

לפרטים נוספים ראה פרק סיכונים עיקריים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

מידע על התפתחויות בסיכונים מוצג בפרק סקירת הסיכונים להלן. דוח סיכונים מפורט מפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

לפרטים בדבר היעדים והאסטרטגיה העסקית של הבנק, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

לא חלו שינויים ביעדים ובאסטרטגיה העסקית מאז פרסום הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2015.

התפתחויות משמעותיות בפעילות העסקית

יחד עם הגאות בשוק המשכנתאות, הבנק פועל לחיזוק הובלתו בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, והמשך חיזוק המומחיות של בנקאי המשכנתאות. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הבנק המשיך להצליח בהגדלת נתח השוק שלו, תוך שהוא ממשיך לשמור על מאפייני סיכון נמוכים בשיעור המימון בהלוואה ובשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלווה.

מגזר משקי הבית מצוי בתחרות הולכת ומתעצמת, הן מצד המערכת הבנקאית והן מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי האשראי, זאת, לצד הרחבת השפעות רגולטוריות, כדוגמת מסקנות הועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים הפיננסיים הנפוצים בישראל ("ועדת שטרם"), אשר מטרתה הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים.

יעד הבנק הינו להגדיל את נתח השוק שלו במגזר משקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות תוך מיקוד בקהלי מטרה איכותיים. צעדי הרגולציה להגברת התחרות במגזר משקי הבית ולהסרת חסמים בפני נידוד חשבונות בין בנקים, מהווים הזדמנות לגיוס מוגבר של לקוחות, תוך התבססות על ייחודיות השירות האישי והאיכותי של הבנק. במסגרת זו, נעשה שימוש בפלטפורמת "LIVE", תוך פיתוח הקונספט והרחבת הצעת הערך לשם שיפור השירות ללקוחות.

מאגר הלקוחות נוטלי המשכנתאות בבנק מהווה פוטנציאל להגדלת בסיס הלקוחות בפעילות מסחרית, ולקוחותיו של בנק יהב מהווים חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי של הקבוצה. בנוסף, פועל הבנק להתרחבות למגזרי לקוחות חדשים, ביניהם המגזר הערבי.

הבנק ממקד את מאמציו בגיוס פיקדונות מלקוחות קמעונאיים ומלקוחות עסקיים על מנת לשפר את יחס כיסוי הנזילות של הבנק, ועל מנת להוזיל את עלות המקורות הנדרשים לפעילותו ולהוביל לשיפור רמת הרווחיות. מאמצים אלה הובילו לכך שהבנק המשיך להגדיל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 באופן ניכר את היקף הפיקדונות הקמעונאיים והעסקיים, תוך שיפור משמעותי של יחס כיסוי הנזילות.

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל הגדלת נתח השוק שלו בקרב הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו. הבנק מתמודד עם התגברות התחרות במגזרי פעילות אלה באמצעות הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק וצרכיהם וראיה כוללת של פעילותם, וכן באמצעות הרחבת פעילות הבנק בקרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. לצורך הרחבת פעילותו במגזר הבנקאות המסחרית נערך ארגון מחדש של הפעילות תחת שלושה מוקדים עסקיים. תשתית זו תתמוך בהמשך הרחבת הפעילות במגזר בשנים הבאות.

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים ושל חברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. הבנק מתמודד עם התחרות במגזר באמצעות התבססות על יתרונות ההון האנושי שלו ועל הניסיון והידע במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח. האסטרטגיה העסקית של הבנק במגזר מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבוי, במקביל, הבנק פועל למינוף יתרונו המקצועי באמצעות הגברת שיתופי הפעולה במסגרת קונסורציומים עם גופים אחרים. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בנייהול הפעילות העסקית בדוחות הכספיים.

הבנק ממשיך לשמור על יעילות תפעולית גבוהה, בין היתר באמצעות רה-ארגון בנכסים ובאמצעות אופטימיזציה של מערך הסינוף.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד – "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תכנית אופציות לעובדים ראה תמצית דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת איגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדיריקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2016 עמד על כ-173.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-162.4 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2015, גידול של כ-7.0%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בתשעת החדשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של כ-11.3% הפיקדונות במגזר הצמוד למדד גדלו בכ-2.3% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ קטנו בשיעור של כ-3.8%. לפרטים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל, חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות. שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבין בנקאי. במהלך תשעת החדשים הראשונים של שנת 2016 החזיקה המערכת הבנקאית ובכללה הבנק, בעודפי נזילות גבוהים ולכן, השימוש בכלי זה היה זניח. ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל.

כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך תעודות ההתחייבות (סדרות 35-44, 27,30-31), לרבות כתבי התחייבויות נדחים, שהונפקו לציבור על ידי טפחות הנפקות הסתכמו בערך נקוב כולל של כ-22,818 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2015 - 19,769 מיליוני שקלים חדשים), מהם 2,131 מיליוני שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר). ביום 15 במרץ 2016 הנפיקה טפחות הנפקות על פי תשקיף המדף מיום 30 ביולי 2013 (אשר תוקפו הוארך על ידי רשות ניירות ערך בשנים עשר חודשים נוספים) איגרות חוב (סדרה 43 חדשה והרחבה של סדרות 40 ו-42), בערך נקוב כולל של כ-2,763 מיליוני שקלים חדשים תמורת 3,121 מיליוני שקלים חדשים. ביום 25 בספטמבר 2016, הנפיקה החברה על פי תשקיף המדף מיום 5 ביולי 2016, איגרות חוב סדרה 44 (סדרה חדשה) צמודות למדד, בערך נקוב של 3,014 מיליוני שקלים חדשים, עומדות לפירעון בתשלום אחד ביום 25 בספטמבר 2022 תמורת 3,014 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים בדבר פרסום תשקיף לציבור על ידי טפחות הנפקות ביום 4 ביולי 2016 (נושא תאריך 5 ביולי, 2016) ראה להלן בפרק "אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק".

מכשירי הון מורכבים

בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של כ-600 מיליוני שקלים חדשים. כתבי התחייבות עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.

לפי Standard & poors Maalot דירוג כתבי התחייבות הנדחים המותנים הוא -ilAA.

בחודש יולי 2016, גייס בנק יב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים (CoCo), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים.

כתבי התחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

בחודש נובמבר 2006 גייס הבנק במסגרת הקצאה פרטית למשקיעים מוסדיים סכום של כ-451 מיליוני שקלים חדשים (460 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב), באמצעות הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א'). ביום 21 במאי 2007 פורסם תשקיף של הבנק, במסגרתו נרשמו למסחר בתחילת חודש יוני 2007 מכשירי הון המורכבים. בסך הכל הונפקו ונרשמו למסחר מכשירי הון מורכבים נוספים במסגרת התשקיף בסך של כ-1,242 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת סך של כ-1,193 מיליוני שקלים חדשים.

סך כל מכשירי הון המורכבים (סדרה א') של הבנק ליום 30 בספטמבר 2016 שהונפקו ונרשמו למסחר, הגיע לכ-1,702 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, שהונפקו תמורת סך של כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים.

מכשירי הון המורכבים נכללים בהון רובד 2 אך אינם כשירים להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן, מופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר.

היתרה המשוערכת של מכשירי הון המורכבים, כולל כתבי התחייבות הנדחים המותנים ליום 30 בספטמבר 2016 עומדת על כ-2.8 מיליארדי שקלים חדשים (מתוכם כ-0.8 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo), לעומת 2.4 מיליארדי שקלים חדשים (מתוכם כ-0.4 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo) בסוף שנת 2015. לפרטים, ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

הרחבת הפעילות העסקית

ניהול כספי הפיקדון לעובדים זרים

ביום 30 בדצמבר 2015 קיבל הבנק הודעה על זכייתו במכרז שקיימה המדינה לניהול כספי הפיקדון לעובדים זרים. ביום 8 במאי 2016, הועברו לבנק כספי הפיקדון בהיקף כ-300 מיליוני שקלים חדשים והבנק החל לנהל את הפיקדון, בהתאם לתנאים הקבועים בהסכם.

מכרז עסקים קטנים

ביום 17 בינואר 2016, הודיע משרד האוצר כי השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לחברות נוספות נבחרה כאחת ההצעות הזוכות במסגרת המכרז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים במסגרת הקרן החדשה בערבות המדינה. הפעילות בקרן החדשה החלה במהלך המחצית הראשונה של חודש מאי 2016.

חסכון לכל ילד

ביום 5 באוגוסט 2015 התקבלה החלטת ממשלה לעניין "שינוי מבנה קצבת הילדים והנהגת חיסכון ארוך טווח לכל ילד". אגף החשב הכללי במשרד האוצר פרסם ביום 26 בספטמבר 2016 הזמנה להציע הצעות לבחירת בנקים וקופות גמל כמנהלי כספי החיסכון. לאחר תאריך המאזן, הגיש הבנק את הצעתו וביום 9 בנובמבר 2016 התבשר כי זכה להימנות על הגופים הפיננסיים העתידים לנהל את כספי החיסכון ארוך הטווח. הבנק נערך לקליטת כספי החיסכון בתחילת שנת 2017.

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגי המידע

פרויקט החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק יהב

נכון ליום חתימת הדוחות הכספיים בבנק יהב מקבל שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים בע"מ. השירותים האמורים ניתנים לבנק יהב בהתאם לאישור המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים. לצורך התנתקות ממערכות בנק הפועלים התקשר בבנק יהב עם חברה בינלאומית מקונצרן TATA להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ בנושאי מחשוב ותפעול. בבנק יהב נעזר ביועצים חיצוניים מומחים בתחום לצורך ניהול התהליך וכן נשכרו שרותיהם של חברות ייעוץ ישראליות לצורך התאמת המערכת הבינלאומית לעבודה בישראל. בנוסף, שכר בבנק יהב את שרותיהם של יועצים חיצוניים המתמחים בתחום לצורך ליווי תהליך העלייה לאויר. תכנית העבודה של הפרויקט אושרה בדירקטוריון בבנק יהב אשר מפקח אחר התקדמותה באופן שוטף. בכוננת בבנק יהב להתנתק ממערכות בנק הפועלים ולעבור למערכת הליבה הבנקאית החדשה בתחילת שנת 2017. המועד המדויק ייקבע במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2016. בבנק יהב מדווח באופן שוטף על התקדמות הפרויקט לפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד – "ההנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

חוק התגמול ונושאי משרה בתאגידים פיננסיים

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016. לפרטים ראה פרק ממשל תאגידי (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) וביאור 8 לדוחות הכספיים.

התפתחויות בלוגיסטיקה, מינהל והתייעלות

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נמשכה פעילות הבנק להתייעלות וניצול מיטבי של משאבים קיימים. פעילות זו כוללת גם מימוש של נכסים וביצוע פריסה טובה יותר של מערך הסינוף.

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

במהלך הרבעון השני של שנת 2016 החליט הבנק לסגור את הנציגות באורוגוואי. הנציגות צפויה להיסגר במהלך שנת 2017. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2016 נסגרה נציגות פנמה.

נושאים נוספים

מעורבות חברתית ותרומות

בחודש אוגוסט 2016 פרסם הבנק את דוח האחריות התאגידית שלו לשנת 2015. הדוח, נכתב בהתאם להנחיות הדיווח של ארגון הדיווח הבינלאומי - GRI (Global Reporting Initiative), והוא תואם לסטנדרט הדיווח GI:G4 In accordance Comprehensive. הנתונים המדווחים בדוח שפורסם עברו בקרה חיצונית, על ידי המכון הישראלי לאחריות תאגידית. דוח אחריות תאגידית של הבנק נכלל באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור 10 ב.4 (2-4) לדוחות הכספיים.

חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית

לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ולפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בהקשר זה, ראה ביאורים 10 ב.2, 10 ב.3 א ו-10 ב.4 לדוחות הכספיים.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות

ביום 30 ביוני 2016 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויות והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-882 מיליון שקלים חדשים. תיק הלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בשנת 2014. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%.

ביום 29 בספטמבר 2016 נחתם הסכם נוסף בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויות והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-906 מיליון שקלים חדשים. תיק הלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בין 1 בינואר 2014 ל-25 בפברואר 2015. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60% (בסך הכל, סכומם של תיקי הלוואות לדיור שנמכרו בשנת 2016 - 1,788 מיליון שקלים חדשים).

בשתי העסקאות דלעיל, יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק באופן שזכויות הרוכשת זכויות הבנק תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו).

בהתאם להסכמי ניהול שנחתמו בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות החלק בתיק הלוואות שנותר בבעלותו.

פרסום תשקיף - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ

ביום 4 ביולי 2016, פרסמה מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "מזרחי טפחות הנפקות"), תשקיף מדף לציבור (נושא תאריך 5 ביולי, 2016) במסגרתו תוכל החברה להנפיק לציבור סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין – איגרות חוב שאינן ניתנות להמרה, כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה וניירות ערך מסחריים – באמצעות דוחות הצעת מדף אשר בהם יושלמו כל הפרטים המיוחדים לאותה הצעה, לרבות פרטי ותנאי ניירות הערך והרכב היחידות המוצעות, בהתאם להוראות כל דין ובהתאם לתקנון ולהנחיות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, כפי שהיו באותו מועד.

תוקף התשקיף הינו שנתיים ממועד הפרסום, באפשרות החברה להאריך את תוקפו לתקופה של שניים עשר חודשים נוספים.

פרסום תשקיף – בנק

ביום 25 בספטמבר 2016 פרסם הבנק תשקיף מדף לציבור (נושא תאריך 26 בספטמבר, 2016) במסגרתו יוכל הבנק להנפיק סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין ובהם מניות רגילות על שם, בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, וכן ניירות ערך אחרים של הבנק (ובכלל זה אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים (כולל כתבי התחייבות מסוג COCO), אופציות הניתנות למימוש למניות ואופציות הניתנות למימוש לאגרות חוב) - באמצעות דוחות הצעת מדף אשר בהם יושלמו כל הפרטים המיוחדים לאותה הצעה, לרבות פרטי ותנאי ניירות הערך והרכב היחידות המוצעות, בהתאם להוראות כל דין ובהתאם לתקנון ולהנחיות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, כפי שיהיו באותו מועד. תוקף התשקיף הינו שנתיים ממועד הפרסום, באפשרות הבנק להאריך את תוקפו לתקופה של שניים עשר חודשים נוספים.

לפרטים בדבר התוצאות העסקיות במגזרי הפעילות השונים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

מערכת הבנקאות מתמודדת בשנים האחרונות עם מספר אתגרים עיקריים:

- פעילות כלכלית ממותנת המתאפיינת בסביבת ריבית ואינפלציה נמוכה לאורך זמן, אשר פוגעת ברווחיותם של הבנקים.
- התמתנות בקצב הצמיחה העולמי, המושפעת בין היתר מהיחלשות במשקים המתעוררים ומהתגברות אי הודאות בגוש האירו, מובילה למגמה של מעבר מבנקאות רב-לאומית גלובלית לבנקאות מקומית.
- פיתוח מואץ של בנקאות דיגיטלית המבוססת על פלטפורמת האינטרנט ועל שימוש מוגבר במובייל. מגמת הדיגיטציה הגוברת מאפשרת את כניסתן של חברות טכנולוגיה לזירת התיווך הפיננסי (חברות P2P ומימון המונים) בזכות יתרונות פלטפורמת האונליין: זרימת המידע מהירה, השיתוף בין פרטים מהיר ועלויות העסקה נמוכות.
- התחרות במגזר משקי הבית ובמגזרי העסקים הקטנים והבינוניים הולכת ומחריפה בשנים האחרונות, על רקע התמקדות של המערכת הבנקאית במגזרים אלה, לצד כניסה גוברת של גופים מוסדיים וחברות כרטיסי האשראי. להשפעות אלה מצטרפת התגברות ההוראות הרגולטוריות בנושאים הבאים: פיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים; הסרת חסמים בפני ניווד חשבונות בין בנקים; קידום חוק נתוני אשראי והפקת תועלת זהות בנקאית לצורך הגברת השקיפות לצרכן וצמצום פערי המידע; הגברת התחרות בענף הבנקאות באמצעות עידוד כניסתם של מתחרים חדשים - אגודות אשראי ובנקים קואופרטיביים. בהמשך למגמת התגברות ההוראות הרגולטוריות, בתאריך 3 ביוני 2015 הכריז שר האוצר באופן רשמי על הקמתה של "הועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים הפיננסיים הנפוצים בישראל" - "ועדת שטרומ" ביום 6 ביולי 2016 פרסמה הועדה את המלצותיה הסופיות (ראה פירוט להלן).
- נקיטת צעדי התייעלות במערכת הבנקאית אשר באו לידי ביטוי בשורת מהלכים: הפעלת תכניות פרישה מוקדמת של עובדים, מיזוג של חברות בת אל בנקי האם, צמצום במערך הסינוף ובשטחי דל"ן, מיכון שירותי הטלר ושימוש גובר בבנקאות דיגיטלית.
- החמרת הדרישות בנושא של שמירה על יחס כסיו מזילות ויחס מינוף לצורך שיפור מנגנוני על יציבות המערכת הבנקאית. מנגד, אישר הפיקוח על הבנקים לבנקים בישראל לגייס איגרות חוב עם מנגנון ספיגת הפסדים, בדומה לנהוג בעולם (איגרות חוב עם המרה מותנית - COCO). איגרות חוב אלה תורמות לחיזוק יציבות הבנק המנפיק ולצמצום התמיכה שתידרש מהממשלה אם וכאשר הבנק יקלע לקשיים.
- הידוק הרגולציה הבינלאומית המתאפיינת באכיפה מוגברת וחוצה גבולות, כמו גם בנושאי מיסוי מקומיים.
- התגברות התודעה הצרכנית, בין היתר, בזכות שימוש מוגבר ברשתות החברתיות, ובזכות טכנולוגיה המאפשרת נגישות קלה יותר למידע ולבחינת חלופות פיננסיות. כתוצאה מכך, עולם הבנקאות עובר למיקוד בזיהוי צרכי הלקוח.

הועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים הפיננסיים הנפוצים בישראל - "ועדת שטרומ"

- ביום 6 ביולי 2016 פרסם הדוח הסופי של הועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים הפיננסיים הנפוצים בישראל ("ועדת שטרומ", להלן - "הועדה"). מטרת הועדה הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים תוך התייחסות לצד היצע - הוספת שחקנים חדשים, ולצד הביקוש - הגברת יכולת הצרכן. חזון התחרות של הועדה מוגדר על ידי יצירת שוק יעיל יותר המלווה בצמצום עלויות למשק, פישוט התחרות עבור הצרכן וגיוון מקורות האשראי והשירותים הפיננסיים המוצעים לצרכן. הועדה ממליצה לעשות זאת באמצעות נקיטת הצעדים הבאים:

הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי:

- הפרדת השליטה והבעלות של הבנקים הגדולים (בנקים אשר סך הנכסים המאזניים שלהם על בסיס מאוחד גדול מ-20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), מחברות כרטיסי האשראי בתוך פרק זמן של שלוש עד ארבע שנים. נכון לתאריך המאזן ההנחיה אינה חלה על הבנק.
- איסור על רכישה ושליטה של חברות כרטיסי האשראי על ידי בנקים, וכן על ידי גופים מוסדיים ותאגידיים ריאליים גדולים. הנפקה והפצה של כרטיסי אשראי:
- הטלת מגבלות על הבנקים הגדולים בהנפקה ובהפצה של כרטיסי אשראי בתקופת הביניים עד למועד ההפרדה של חברות כרטיסי האשראי, ולמשך תקופה של חמש שנים ממועד ההפרדה. בין היתר מקבע כי הבנקים הגדולים יצמצמו בתוך שנתיים את היקף האשראי המונפק על ידם ללקוחות בשיעור של 50%.
- הפחתת העמלה הצולבת בהתחשב בהתפתחות התחרות, ובהתייחס לרמת עמלת המנפיק באירופה ולנושא מעבר לסליקה יומית. גופים חוץ בנקאיים מפקחים – יצירת תנאים שיאפשרו להם להתחרות בבנקים, בדגש על המידע ויכולת גיוס ההון הנדרשים לפעילותם:
- חברות המחזיקות בגופים מוסדיים יוכלו להקים חברות בת למימון קמעונאי, שמקורותיו יהיו הון נוסטרו של חברת האם וגיוס באמצעות הנפקת איגרות חוב לציבור. הגוף המוסדי יוכל לרכוש איגרות חוב אלה עבור תיקי עמיתים תחת מגבלות.
- עידוד שחקנים חדשים (כדוגמת P2P ואגודות אשראי) – סיוע ממשלתי לשחקנים חדשים במימון הקמת מערכות מחשוב והקלות ברגולציה תוך שימת לב למידת הסיכון הנשקף מהן.
- יצירת אסדרה מתאימה אשר תחול על השחקנים החוץ בנקאיים להגנה מפני סיכונים רלוונטיים, כולל: סייבר, הלבנת הון והטעיית הצרכן. בנקים חדשים במגזר הקמעונאי
- עידוד כניסת שחקנים חדשים על בסיס המתווה להקמת בנק חדש בישראל שפרסם הפיקוח על הבנקים ביוני 2016 ומהווה חלק בלתי נפרד מהמלצות וועדת שטרומ.
- החלת חובה לביטוח פיקדונות על כל הבנקים בישראל, לצורך הגברת ביטחון הלקוחות והגברת התחרות. איגום משותף של משאבי IT –
- מתן הרשאה לבנקים הקטנים והבינוניים לשתוף פעולה בתחום ה-IT בינם לבין עצמם, וכן עם גופים חוץ בנקאיים, לצורך צמצום עלויות. חברת שב"א (שירותי בנק אוטומטיים) – שינוי מבנה הבעלות בחברה, הפיכת פרוטוקולי שב"א למודולריים ולתומכים בסטנדרטים בינלאומיים ומתן נגישות לשחקנים רלוונטיים בשוק לשימוש בפרוטוקולים בתנאים שוויוניים.
- פתיחת שוק סליקת כרטיסי האשראי – מתן נגישות שווה לכל הגופים הפיננסיים למערכת הסליקה ועידוד כניסת מתחרים חדשים לתחום.
- תשלומים – אסדרת מכלול שירותי התשלום על בסיס האסדרה הבינלאומית בדגש על האירופאית, תוך התאמה לשוק המקומי. במסגרת זו, תתאפשר נגישות שווה למערכת התשלומים לכל הגופים המספקים שירותי תשלום.
- שירותי מידע וייזום פעולות – תיקבע אסדרה בהתאם לעקרונות ה-PSD. בנוסף, ייקבעו כללים בדבר הסכמת הלקוח לגישה לחשבון העו"ש ולשימוש במידע לצורך הגנה על פרטיות ואבטחת מידע. הבנקים, בין יתר הגופים הפיננסיים, יחויבו לאפשר גישה ממוכנת בסטנדרטים מקובלים לגופים המספקים שירותי מידע וייזום פעולות לחשבונות הלקוחות אשר הביעו הסכמה לכך.
- מתן אפשרות לצרכנים בישראל לבחור ולקבל שירותים פיננסיים מכל המוסדות הפיננסיים, ללא צורך בהעברת חשבון העו"ש שלהם. זאת, על ידי הקמת תשתית טכנולוגית אשר תאפשר ביצוע פעולות פיננסיות בפשטות ובמהירות גם באמצעות מוסדות פיננסיים מתחרים ללא קשר למקום בו מנוהל חשבון העו"ש.
- לצורך מעקב אחר יישום הרפורמה והתפתחות התחרות במערכת הפיננסית, המליצה 'ועדת שטרומ' על הקמת ועדת יישום סטטוטורית בראשות מנהל כללי משרד האוצר.
- עם פרסום ההמלצות, פורסמה הצעת חוק ליישום מסקנות 'ועדת שטרומ'. במסגרת הליך החקיקה מתקבלות הערות על הצעת החוק, ולא בהכרח תהיה הלימה מוחלטת בין הצעת החוק הסופית לבין המלצות הועדה.

בשלב זה, לא ניתן לאמוד את השפעתן של ההמלצות על הדוחות הכספיים של הבנק.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

הנתונים המאקרו כלכליים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הצביעו על התאוששות מסוימת בקצב הצמיחה של הפעילות במשק, תוך התרחבות בפעילות סחר החוץ והייצור התעשייתי.

התוצר המקומי הגולמי צמח במחצית הראשונה של שנת 2016 בשיעור שנתי של 3.2% לעומת שיעור שנתי של 2.0% במחצית הקודמת ושל 2.7% בתקופה המקבילה אשתקד. הצמיחה במחצית הראשונה הושפעה לחיוב מהתרחבות בכל סעיפי השימושים, ובעיקר בצריכה הפרטית, ביצוא הסחורות והשירותים ובהשקעה בענפי המשק. המדד המשולב של בנק ישראל עלה במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור שנתי של 3.0%, בהשוואה לעליה של 2.4% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת עלייה בשיעור של 2.8% בשנת 2015 כולה. מדד המכירה הקמעונאית עלה באותה התקופה בשיעור שנתי של 4.1%, לעומת שיעור של 3.7% בתקופה המקבילה אשתקד ושל 4.8% בשנת 2015 כולה. מדד הייצור התעשייתי עלה במהלך שמונת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור שנתי של 6.4%, לאחר שנותר כמעט ללא שינוי בתקופה המקבילה אשתקד ובהשוואה לשיעור של 1.5% בשנת 2015 כולה. מדד זה הושפע לחיוב בעיקר מעליית מדד ייצור הטכנולוגיה העילית. מדד מנהלי הרכש העיד על התרחבות בפעילות הכלכלית במהלך הרבעון השלישי של השנה, וכן, מדד אמון הצרכנים המשיך להצביע על שיפור במהלך החודשים האחרונים.

יצוא הסחורות (נתוני מגמה דולריים במונחים שנתיים, ללא אוניות, מטוסים ויהלומים) עלה ברבעון השלישי של שנת 2016 בשיעור של 1.7%, לאחר ירידה של 7.2% ברבעון השני של השנה. זאת, בעיקר על רקע התאוששות מסוימת בסחר העולמי ובעקבות עלייה חדה ביצוא ענף התרופות. יבוא הסחורות (נתוני מגמה דולריים במונחים שנתיים, ללא אוניות, מטוסים, יהלומים וחומרי אנרגיה) התרחב במהלך הרבעון השלישי של שנת 2016 בשיעור של 8.0%, בהמשך להתרחבות של 14.3% ברבעון השני של השנה. עלייה זו נבעה מגידול ביבוא מוצרי השקעה. הגירעון המסחרי הכולל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בכ-10.2 מיליארדי דולרים, לעומת 5.7 מיליארדי דולרים בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור האבטלה הממוצע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 עמד על 4.9%, בהשוואה לשיעור של 5.3% בתקופה המקבילה אשתקד ושל 5.2% בשנת 2015 כולה. זאת, במקביל לעלייה קלה בשיעור המועסקים לרמה של 64.2%, מרמה של 64.0% בתקופה המקבילה אשתקד ושל 64.1% בשנת 2015 כולה.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נותר מדד המחירים בסך הכל ללא שינוי, בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד ירד המדד בשיעור של 0.6%. המדד הושפע בעיקר מהוזלה במחירי ההלבשה וההנעלה, במחירי התחבורה והתקשורת ובמחירי המזון. מנגד, הוא הושפע לחיוב מהתייקרות במחירי הדיור ובמחירי החינוך, התרבות והבידור. במהלך 12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2016 ירד מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.4%.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שיעור עלייה (ירידה)(באחוזים)	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	שער החליפין של:
(3.7)	3.902	3.758	הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)
(1.0)	4.247	4.203	אירו (בשקלים חדשים)

ביום 9 בנובמבר 2016 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.799 - פיחות של 1.1% בהשוואה לשער ביום 30 בספטמבר 2016. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 4.219 - פיחות של 0.4% בהשוואה לשער ביום 30 בספטמבר 2016.

על מנת לתמוך בשער החליפין, רכש בנק ישראל במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 מטבע חוץ בהיקף של כ-4.6 מיליארדי דולרים, בהמשך לרכישות בהיקף של כ-5.5 מיליארדי דולרים במהלך שנת 2015 כולה (כ-1.2 מיליארדי דולרים נרכשו במטרה לקזז את השפעת הפקת הגז ממאגר "תמר" על שער החליפין, לעומת כ-3.1 מיליארדי דולרים בשנת 2015 כולה).

מדיניות מוניטרי ופיסקלית

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 לא חל שינוי בשיעור ריבית בנק ישראל, אשר בחודש מרץ 2015 הופחתה מרמה של 0.25% לרמה של 0.10%. המדיניות המוניטארית של בנק ישראל הושפעה השנה, בין היתר, מהתחזקות השקל אל מול סל המטבעות, חולשה מתמשכת ביצוא הסחורות, התמתנות בציפיות האינפלציה והמשך מדיניות מוניטארית מרחיבה במשקים מרכזיים בעולם, על רקע המשך צמיחה בקצב איטי של הכלכלות העיקריות בעולם.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 6.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון מצטבר בסך של 4.2 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הגירעון ביחס לתוצר המקומי הגולמי ב-12 החודשים שהסתיימו בספטמבר 2016 הינו 2.2%, בדומה לשיעור בשנת 2015 כולה. ההכנסות ממיסים גדלו במהלך תשעת החודשים של שנת 2016 בשיעור של 4.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעוד הוצאות משרדי הממשלה גדלו בתקופה זו בשיעור של 7.2%. זאת, מכיוון שבתקופה המקבילה אשתקד נרשמה רמת הוצאות נמוכה יחסית משום שהממשלה פעלה ללא מסגרת תקציב מאושרת ובהתאם לחוק הוציאה 1/12 מתקציב שנת 2014 בלבד בכל חודש.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) במהלך שמונת החודשים הראשונים של שנת 2016 בכ-32,700 דירות, ירידה של 6.0% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ועלייה של 25.9% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2014. הירידה במספר הדירות המבוקשות לעומת התקופה המקבילה אשתקד מוסברת, בין היתר, בעקבות ירידה בכמות המבוקשת של דירות על ידי משקיעים. בתקופה זו נרשמה בכל המחוזות ירידה במספר הדירות המבוקשות, פרט למחוז תל אביב אשר בו נרשמה עלייה של 3%, ולמחוז הדרום אשר נותר כמעט ללא שינוי. הירידות המשמעותיות ביותר לעומת התקופה המקבילה אשתקד נרשמו במחוז חיפה (-18%) ובמחוז הצפון (-13%). על פי קצב המכירות באוגוסט 2016, יספיק המלאי לכ-12.2 חודשים, גבוה מדצמבר 2015 (10.9 חודשים) ומאוגוסט 2015 (9.6 חודשים). בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ניתנו לציבור הלוואות לדירור בסך של 46.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 49.3 מיליארד שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 5.3%.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדירור, במונחי שנים עשר החודשים האחרונים, עלו בחודש אוגוסט 2016 בשיעור של 6.8%, לעומת קצב של 7.8% בחודש דצמבר 2015 ושל 6.9% בחודש אוגוסט 2015.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בארץ ובעולם, ברבעון השלישי של השנה, התנהלה במגמה חיובית עם ההתאוששות המהירה של השווקים מאפקט תוצאות משאל העם על היציאה מגוש האירו בבריטניה.

שוק המניות - המדדים העיקריים, תל אביב 25 ותל אביב 100, עלו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-3.2% ו-4.2% בהתאמה, לאחר ירידות של כ-8.6% ו-7.9% במחצית הראשונה של השנה. מדד תל אביב 75 רשם עלייה של כ-9.4%, בהובלת מניות פיננסיים ומד"ן, לאחר ירידה של כ-1.3% במחצית הראשונה של השנה. מדד נדל"ן 15 זינק בשיעור של כ-8.5%, לאחר עלייה של כ-12.8% במחצית הראשונה של השנה. מדד יתר 50 זינק בשיעור של כ-23.3%, לאחר עלייה של כ-0.3% במחצית הראשונה של השנה. מדד הפיננסים עלה ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-6.3%, לאחר ירידה של 3.3% במחצית הראשונה של השנה. מדד הבנקים עלה ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-10.9% לאחר ירידה של 2.0% במדד הבנקים במחצית הראשונה של 2016.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2016 בכ-1.1 מיליארדי שקלים חדשים ליום לעומת 1.3 מיליארדי שקלים חדשים בממוצע ליום בארבעת הרבעונים האחרונים.

היקף ההנפקות של מניות (כולל גיוס הון בחוץ לארץ), הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-24.1 מיליארדי שקלים חדשים מזה 21.1 מיליארדי שקלים חדשים בהקצאה פרטית של חברת טבע. בנטרול ההקצאה של חברת טבע הסתכם היקף ההנפקות ברבעון השלישי ב-3 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה לממוצע הרבעוני בארבעת הרבעונים האחרונים.

שוק איגרות החוב - שוק איגרות החוב הממשלתיות שפתח את שנת 2016 בעליות, שינה מגמה ברבעון השלישי. איגרות חוב לתקופות ארוכות ירדו בשיעורים גבוהים יותר מאשר איגרות חוב לתקופות בינוניות וקצרות. איגרות החוב צמודות מדד ירדו יותר מאיגרות חוב שקליות, בפרט במחצית השנייה של הרבעון, כאשר מדד המחירים לצרכן בחודש אוגוסט ירד ב-0.3%, לאחר שלושה מדדים חיוביים.

מדד איגרות החוב הכללי רשם ברבעון השלישי של שנת 2016 ירידה בשיעור של כ-0.1%, לאחר עלייה של כ-2.7% במחצית הראשונה של השנה. מדד איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד ירד ברבעון השלישי של 2016 בכ-0.9%, לאחר עלייה של כ-3.4% במחצית הראשונה של השנה. מדד איגרות החוב הלא צמודות ירד ברבעון השלישי של שנת 2016 בכ-0.1%, לאחר עלייה של כ-2.2% במחצית הראשונה של השנה. מדד תל בונד 20 סיים את הרבעון השלישי של 2016 ללא שינוי, לאחר עלייה של כ-2.4% במחצית הראשונה של השנה ומדד תל בונד 40 רשם ברבעון השלישי של שנת 2016 ירידה של כ-0.1%, לאחר עלייה של כ-1.7% במחצית הראשונה של השנה.

לא נרשמו שינויים משמעותיים במרווח בין אגרות החוב הקונצרניות לאגרות חוב ממשלתיות. איגרות חוב בדירוג AA נסחרו בסוף הרבעון השלישי של שנת 2016 במרווח של 1.11 נקודות בסיס, בדומה למרווח בו נסחרו בסוף הרבעון השני של שנת 2016. איגרות חוב בדירוג A נסחרו בסוף הרבעון השלישי של שנת 2016 במרווח של 2.03 נקודות בסיס, לעומת 2.04 נקודות בסיס בסוף הרבעון השני של שנת 2016. בסך הכל, גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים, באמצעות איגרות חוב, כ-25.4 מיליארדי שקלים חדשים ברבעון השלישי של שנת 2016, גידול ביחס לגיוס רבעוני ממוצע של 17.0 מיליארדי שקלים חדשים בארבעת הרבעונים האחרונים. מחזור המסחר היומי הממוצע באיגרות חוב עמד ברבעון השלישי של שנת 2016 על 3.4 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 3.7 מיליארדי שקלים חדשים בממוצע יומי בארבעת הרבעונים האחרונים.

כלכלה עולמית

קצב הצמיחה של הכלכלה בארצות הברית הואץ ברבעון השלישי של שנת 2016, כאשר התוצר האמריקאי צמח בשיעור של 2.9%, לעומת שיעור של 1.4% ברבעון הקודם ושל 2.6% בשנת 2015 כולה. זאת, בעיקר בעקבות גידול ביצוא הסחורות והשירותים וגידול חד במלאים. עם זאת, הצריכה הפרטית צמחה בשיעור מתון יחסית של 2.1%; ההשקעה בנכסים קבועים התכווצה בשיעור של 0.6%, על רקע הירידה המתמשכת במחירי האנרגיה, שגרמה לירידה בהשקעות בענפי משק, ועל רקע ירידה בהשקעה בבנייה למגורים. הייצור התעשייתי ירד במהלך החודשים האחרונים, כאשר ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2016 חלה ירידה בשיעור של 1.0%. מנגד, מדד מנהלי הרכש בענפי התעשייה המשיך להעיד על התרחבות

בפעילות הכלכלית, כאשר בחודש ספטמבר 2016 המדד עמד על 51.5 נקודות. נתונים שהתקבלו במהלך הרבעון השלישי של השנה ממשיכים לשקף המשך שיפור של שוק העבודה האמריקאי; שיעור ההשתתפות ממשיך לעלות מרמת השפל אליה הגיע במהלך הרבעון השלישי של שנת 2015, ממוצע מספר המשרות החדשות שנוספו ממשיך להיות גבוה וקצב עליית שכר השכירים במונחי שנים עשר החודשים האחרונים ממשיך להיות גבוה מ-2%. שיעור אינפלציית הליבה (ללא השפעת מחירי האנרגיה והמזון) בחודש ספטמבר 2016, במונחי שנים עשר החודשים האחרונים, הסתכם ב-2.2%.

ביום 9 בנובמבר 2016 נבחר דונלד טראמפ לנשיא ה-45 של ארצות הברית. זאת, כאשר מרבית הסקרים המוקדמים שפורסמו טרם הבחירות הצביעו על כך שהילארי קלינטון צפויה להיבחר. בשלב זה לא ניתן לאמוד את השפעת תוצאות הבחירות על הכלכלה האמריקאית ועל הכלכלה העולמית.

קצב הצמיחה של תוצר כלכלת גוש האירו הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2016 בשיעור של 1.6% (לעומת הרבעון המקביל אשתקד), בדומה לקצב הצמיחה בשני הרבעונים הקודמים. במדד המסחר הקמעונאי ובמדד הייצור התעשייתי נרשמה מתחילת השנה מגמת התמתנות בקצב ההתרחבות במונחי שנים עשר החודשים האחרונים. ירידה נרשמה במרבית סקרי הציפיות, ובכלל זה, במדד מנהלי הרכש, אם כי הוא עדיין ממשיך להעיד על התרחבות מתונה בפעילות הכלכלית. שיעור אינפלציית הליבה, במונחי שנים עשר החודשים האחרונים, הסתכם בחודש ספטמבר 2016 בשיעור של 0.8%, בדומה לחודש דצמבר 2015. שיעור האבטלה המשיך לרדת במהלך השנה, אם כי בקצב מתון, ונכון לחודש אוגוסט 2016 עמד על רמה של 10.1%, לעומת רמה של 10.4% בסוף שנת 2015. בעקבות ההתאוששות האיטית של הפעילות הכלכלית ובעקבות רמת האינפלציה שממשיכה להיות נמוכה, הודיע הבנק המרכזי האירופאי (ECB) על הפחתת הריבית על הפיקדונות לרמה של (-0.4%) מרמה של (-0.3%), במקביל להפחתת הריבית על ההלוואות מרמה של 0.05% לרמה של 0.0%. כמו כן, הוגדלה תכנית ההרחבה הכמותית כך שהחל מחודש אפריל 2016 קצב הרכישות החודשי עלה מקצב חודשי של 60 מיליארדי אירו לקצב של 80 מיליארדי אירו. תכולתה של התכנית הורחבה גם כן, כך שזכות יוכל ה-ECB לרכוש גם איגרות חוב קונצרניות ולא רק איגרות חוב של מדינות, מחוזות ורשויות מקומיות.

ב-23 יוני 2016 נערך משאל עם בבריטניה לגבי שאלת הישארותה של בריטניה כחברה באיחוד האירופי. לאחר סיום ספירת הקולות התברר כי 52% מהמצביעים בחרו לצאת מהאיחוד. על פי תקנון האיחוד, החלטת בריטניה ליציאה מהאיחוד תיכנס לתוקף רק לאחר הגשת בקשת יציאה רשמית שתוביל להפעלת סעיף 50 לתקנון, שמשמעותו היא פתיחת משא ומתן בין בריטניה לבין האיחוד האירופי לקביעת תנאי הפרישה, ולגיבוש הסכמי הסחר, תנועות אנשים, הון ומיסוי. למשא ומתן זה הוגדר פרק זמן של שנתיים. במידה והצדדים לא יצליחו להגיע להסכמות בפרק זמן של שנתיים, בריטניה תנהל משא ומתן לקיום הסכמי סחר והסכמים כלכליים אחרים מול אירופה ככל מדינה אחרת בעולם. ההסכם שיושג בין הצדדים יובא לאישור בפרלמנטים של כל מדינה החברה באיחוד. קרן המטבע הבין לאומית העריכה שהפגיעה המצטברת תוך מספר שנים בצמיחת התוצר העולמי בעקבות יציאתה של בריטניה מהאיחוד האירופי לא צפויה להיות משמעותית, ותסתכם ב-0.1% עד 0.3% תוצר. בעקבות החלטת ה-Brexit, על פי בנק ישראל, גוברות ההערכות כי המדיניות המוניטארית המרחיבה של הבנקים המרכזיים העיקריים תיוותר כזאת למשך זמן רב.

בתחילת חודש נובמבר 2016 החליט בית המשפט העליון בבריטניה כי הפרלמנט הבריטי חייב להצביע בנוגע להפעלת סעיף 50 דרכו יחלו תהליכי ה-Brexit. ממשלת בריטניה מתכוונת לערער מול בית המשפט העליון שצפוי לפסוק בנושא לקראת סוף השנה.

הכלכלה הסינית צמחה ברבעון השלישי של שנת 2016 בשיעור שנתי של 6.7%, בדומה לשני הרבעונים הקודמים, ולעומת שיעור של 6.9% ברבעון המקביל אשתקד. יצוין כי, זהו קצב הצמיחה הנמוך ביותר שנרשם בסין מאז הרבעון הראשון של שנת 2009. זאת, בעיקר על רקע האטה ביצוא והמשך היחלשות צמיחת הייצור התעשייתי. שיעור אינפלציית הליבה בחודש ספטמבר 2016, במונחי שנים עשר החודשים האחרונים, עלה במעט לרמה של 1.7% מרמה של 1.5% בשנת 2015.

נתוני מאקרו חיוביים בארצות הברית והעדר אלטרנטיבות השקעה נתנו רוח גבית למדדי המניות בעולם. מדדי דאו ג'ונס ו-S&P500 עלו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-2.1% ו-3.3% בהתאמה, לאחר עליות של 2.9% ו-2.7% במחצית הראשונה של השנה. מדד נאסד"ק 100 עלה ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-10.4%, לאחר ירידה של 3.8% במחצית הראשונה של השנה.

מדדי ה-DAX הגרמני וה-CAC הצרפתי עלו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-8.6% ו-5% בהתאמה, לאחר ירידה של 9.9% ו-9.4% בהתאמה, במחצית הראשונה של השנה. מדד ה-FTSE100 הבריטי עלה ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-6.1%, לאחר עליה של כ-4.2% במחצית הראשונה של השנה. מדד ה-Nikkei היפני עלה ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-5.6%, לאחר ירידה של 18.20% במחצית הראשונה של השנה.

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח הסקירה לאמור בביאור 10 ב.2. וביאור 10 ב.3. (א-ז) לתמצית הדוחות הכספיים, בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו, לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, וכן לאמור בביאור 10 ב.4 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

אירועים לאחר תאריך המאזן

לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השלישי של שנת 2016 ראה פרק "ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון" להלן וכן דוח על השינויים בהון העצמי וביאור אירועים לאחר תאריך המאזן במסגרת תמצית הדוחות הכספיים.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

כמפורט בביאור 6.ד.1 (ד). לדוחות הכספיים לשנת 2015 ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. בהתאם להנחיית בנק ישראל, בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017, טווח שיעורי הפסד יתארך כך ששנת 2011 תיכלל בטווח, והטווח יהיה 6 ו-7 שנים בהתאמה.

הבנק החל ליישם הנחיה זו בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2016 (דוחות כספיים אלה).

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל האחר

תמצית התוצאות העסקיות - רוח ורווחיות

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-373 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 316 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 18.0%. רוח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 12.4% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 11.5% ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-1,001 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 894 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 12.0%. רוח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 11.0%, לעומת תשואה על ההון בשיעור של 10.8% בתקופה המקבילה אשתקד ו-10.0% בשנת 2015 כולה.

בסיס ההון של הבנק עלה בשנה האחרונה בסכום של 1.1 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 9.6%. סך הכל ההון העצמי ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכם ב-12.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 11.6 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד.

בד בבד, עם העלייה בבסיס ההון, מקדים הבנק את העמידה ביעד הלימות ההון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ומציג יחס הלימות הון של 9.85% ליום 30 בספטמבר 2016⁽¹⁾.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- הכנסות המימון מפעילות שוטפת (הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית), גדלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-261 מיליוני שקלים חדשים, גידול של 10.0% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון להלן.
- העמלות וההכנסות האחרות גדלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-87 מיליוני שקלים חדשים, גידול של 7.8% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, ראה הסבר להלן.
- שמירה על רמת ההוצאות התפעוליות והאחרות כך שבתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 גדלו ההוצאות ב-23 מיליוני שקלים חדשים (כ-1%), בלבד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. ראה הסבר להלן.

(1) יחס הלימות הון זה (9.85%) הינו היעד הנדרש לבנק ביום 1 בינואר 2017.

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת ברבעון השלישי של שנת 2016, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב- 993 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 916 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 8.4%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-2,874 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,613 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 10.0%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ ברבעון השלישי של שנת 2016, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-1,096 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,084 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 1.1%.

הכנסות הריבית נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-3,006 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,945 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 2.1%.

להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	תשעה חודשים ראשונים		רבעון שלישי		
	2015	2016	2015	2016	
	2,714	2,830	933	1,056	הכנסות ריבית, נטו
	231	176	151	40	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾
2.1	2,945	3,006	1,084	1,096	סך הכנסות מימון
					בניכוי:
(35)		(19)	28	43	השפעת מדד המחירים לצרכן
37		33	17	13	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
					רווחים מממוש איגרות חוב ורווחים מאיגרות חוב
	164	71	76	17	למסחר, נטו
					השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי
	166	47	47	30	הוגן ואחרות ⁽²⁾
	332	132	168	103	סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
10.0	2,613	2,874	916	993	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסות ריבית.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שוויים ההוגן. השפעות אחרות כוללות גם:

- בעקבות ירידה בהיקף הפירעונות המוקדמים של משכנתאות, נרשמה ברבעון השלישי ובתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ירידה בהכנסות בהיקף של כ-41 ו-152 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, לעומת התקופות המקבילות אשתקד.
- השפעת חיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

תשעה חודשים ראשונים				
מגזר פעילות	2016	2015	סכום השינוי	שיעור השינוי (באחוזים)
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיוור	811	719	92	12.8
משקי בית- אחר	809	725	84	11.6
בנקאות פרטית	38	26	12	46.2
סך הכל אנשים פרטיים	1,658	1,470	188	12.8
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	571	530	41	7.7
עסקים בינוניים	143	133	10	7.5
עסקים גדולים	306	325	(19)	(5.8)
גופים מוסדיים	82	82	-	-
סך הכל פעילות עסקית	1,102	1,070	32	3.0
ניהול פיננסי	123	323	(200) ⁽¹⁾	-
סך הכל פעילות בישראל	2,883	2,863	20	0.7
פעילות חוץ לארץ	123	82	41	50.0
סך הכל	3,006	2,945	61	2.1

רבעון שלישי				
מגזר פעילות	2016	2015	סכום השינוי	שיעור השינוי (באחוזים)
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיוור	284	240	44	18.3
משקי בית- אחר	284	246	38	15.4
בנקאות פרטית	13	10	3	30.0
סך הכל אנשים פרטיים	581	496	85	17.1
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	195	182	13	7.1
עסקים בינוניים	54	43	11	25.6
עסקים גדולים	104	109	(5)	(4.6)
גופים מוסדיים	28	26	2	7.7
סך הכל פעילות עסקית	381	360	21	5.8
ניהול פיננסי	90	201	(111) ⁽¹⁾	-
סך הכל פעילות בישראל	1,052	1,057	(5)	(0.5)
פעילות חוץ לארץ	44	27	17	-
סך הכל	1,096	1,084	12	1.1

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

לפרטים נוספים בדבר יישום הוראת בנק ישראל בנושא מגזרים פיקוחיים ראה ביאור 1.ב.1 לדוחות הכספיים.

(1) סכום השינוי בנטרול השפעת עמלות פירעון מוקדם, ומימוש איגרות חוב לפדיון בבנק יחב ברבעון השלישי של שנת 2015: תשעה חודשים ראשונים: עלייה של 19 מיליוני שקלים חדשים. רבעון שלישי: ירידה של 3 מיליוני שקלים חדשים.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	רבעון שלישי		תשעה חודשים ראשונים		שיעור השינוי (באחוזים)
	2016	2015	2016	2015	
מטבעי ישראלי לא צמוד	140,555	120,694	135,288	116,360	16.3
מטבעי ישראלי צמוד למדד	50,557	52,683	51,179	52,499	(2.5)
מטבע חוץ (כולל מטבעי ישראלי צמוד למטבע חוץ)	11,549	13,434	12,072	13,678	(11.7)
סך הכל	202,661	186,811	198,539	182,537	8.8

העלייה ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזר השקלי נובעת בעיקר מגידול בהיקף האשראי הקמעונאי. הירידה ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזר צמוד המדד ובמגזר מטבע החוץ נובעת בעיקרה מהיסט של שימושים למגזר השקלי.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

מגזרי הצמדה	רבעון שלישי		תשעה חודשים ראשונים	
	2016	2015	2016	2015
מטבעי ישראלי לא צמוד	2.08	2.21	2.03	2.32
מטבעי ישראלי צמוד למדד	0.67	0.18	0.48	0.31
מטבע חוץ	1.38	1.21	1.26	1.41
סך הכל	1.71	1.60	1.57	1.70

- (1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.
 (2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

הירידה בפער הריבית במטבעי ישראלי לא צמוד, נובעת בעיקרה מהשפעת עמלות פירעון מוקדם. העלייה בפער הריבית במטבעי ישראלי צמוד למדד נובעת מהמשך מגמת שיפור במרווחי הריבית וירידה בעלות הממוצעת של מקורות צמודי מדד. פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכלל במסגרת נספחים לדוחות הכספיים – "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-59 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.14% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 61 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.15% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל קיטון של 2 מיליוני שקלים חדשים. הוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-119 מיליוני שקלים חדשים. שיעור של 0.09% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו לעומת 136 מיליוני שקלים בתקופה המקבילה אשתקד, שיעור של 0.11% (על בסיס שנתי) מסך האשראי לציבור, נטו, ובסך הכל קיטון של 17 מיליוני שקלים חדשים.

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

תשעה חודשים ראשונים		רבעון שלישי		
2015	2016	2015	2016	
				הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)
51	83	18	(7)	
				הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:
(9)	(18)	(2)	(2)	לפי עומק הפיגור
94	54	45	68	אחרת
136	119	61	59	סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי
				שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):
0.11%	0.09%	0.15%	0.14%	
0.30%	0.26%	0.39%	0.37%	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
0.02%	0.01%	0.03%	0.02%	מזה: בגין הלוואות לדיור

ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני הושפעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 מגבייה משמעותית מלקוחות שנמחקו בעבר ואילו ההפרשה הקבוצתית באותה התקופה הושפעה מגידול בשיעורי ההפרשה ההיסטוריים הנצפים של הבנק.

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

תשעה חודשים ראשונים		רבעון שלישי		
2015	2016	2015	2016	מגזר פעילות
				אנשים פרטיים:
14	8	8	7	משקי בית- הלוואות לדיור
26	(1)60	9	(1)26	משקי בית- אחר
1	1	-	1	בנקאות פרטית
41	69	17	34	סך הכל אנשים פרטיים
				פעילות עסקית:
83	96	22	26	עסקים קטנים וזעירים
3	(1)	4	2	עסקים בינוניים
10	(43)	16	3	עסקים גדולים
(5)	2	(4)	(6)	גופים מוסדיים
91	54	38	25	סך הכל פעילות עסקית
(1)	(2)	1	(1)	ניהול פיננסי
131	121	56	58	סך הכל פעילות בישראל
5	(2)	5	1	פעילות בחוץ לארץ
136	119	61	59	סך הכל

(1) העלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי במגזר משקי בית-אחר נובעת, בין היתר, מגידול בהפרשה הקבוצתית המיוחסת למגזר. לפרטים בדבר הוראות המפקח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית, ראה ביאור 1.ב.4. לדוחות הכספיים.

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

לפרטים נוספים בדבר יישום הוראת בנק ישראל בנושא מגזרים פיקוחיים, ראה ביאור 1 ב.1 לדוחות הכספיים.

הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-997 מיליוני שקלים חדשים (בתוספת הכנסות מימון שאינן מריבית - 1,037 מיליוני שקלים חדשים), לעומת 872 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד (בתוספת הוצאות מימון שאינן מריבית - 1,023 מיליוני שקלים חדשים). הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי ובתוספת הכנסות המימון שאינן מריבית כאמור, גדלו ברבעון השלישי של שנת 2016 בשיעור של 1.4% לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

הכנסות הריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-2,711 מיליוני שקלים חדשים (בתוספת הכנסות מימון שאינן מריבית - 2,887 מיליוני שקלים חדשים), לעומת 2,578 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד (בתוספת הכנסות מימון שאינן מריבית - 2,809 מיליוני שקלים חדשים). הכנסות הריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי ובתוספת הכנסות המימון שאינן מריבית כאמור גדלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של 2.8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ראה ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון מפעילות שוטפת וניתוח ההוצאה בגין הפסדי אשראי לעיל.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-420 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 509 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-1,373 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,341 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.4%. ראה הסבר להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-40 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 151 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-176 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 231 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב והוצאות (הכנסות) בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה (ההוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית, כאשר הרכיב העיקרי המסביר את השינויים אל מול התקופות המקבילות אשתקד הוא רכיב הרווחים מפעילות באיגרות חוב. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

הכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-360 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 350 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 2.9%.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-1,077 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,071 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 0.6%.

הגידול בעמלות אשר נבע מצמיחה בהיקפי הפעילות קוזז באופן משמעותי בהשפעה שלילית של הוראות רגולטוריות שונות בעיקר בתחום העובר ושב.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-20 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 12 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-120 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 39 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 81 מיליוני שקלים חדשים. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נכללו רווחי הון של 87 מיליוני

שקלים חדשים לפני מס ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 11 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-815 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 821 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 0.7%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-2,430 מיליוני שקלים חדשים לעומת 2,407 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.0%. ראה הסבר להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-508 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 487 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול שוטף בשיעור של 4.3%.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-1,505 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,445 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שוטף בשיעור של 4.2%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-177 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 175 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 1.1%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-522 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 523 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 0.2%.

שמירה על הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הינה פרי מאמצי הבנק להתייעלות, ניצול משאבים קיימים, רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-130 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 159 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 29 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-403 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 439 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 36 מיליוני שקלים חדשים.

הירידה בהוצאות האחרות מוסברת ברכיבי הוצאות שונים: הוצאות שיווק ופרסום, הוצאות משפטיות וייעוץ, דואר ותקשורת.

להלן נתוני Cost-Income Ratio⁽¹⁾ (באחוזים):

		2015			2016		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
63.4	58.4	56.9	61.3	60.8	57.8	55.2	Cost-Income Ratio

שנת	תשעה חודשים ראשונים		
2015	2015	2016	
59.8	59.4	57.8	Cost-Income Ratio

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-602 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 560 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 7.5%.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-1,654 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,512 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 9.4%. ראה הסבר מפורט לעיל.

ההפרשה למיסים הסתכמה ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-218 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 213 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 2.3%.

ההפרשה למיסים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-621 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 564 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.1%.

השינוי בהפרשה למיסים ברבעון השלישי של שנת 2016 מוסבר בשינוי ברווח ובירידת שיעור המס החל הבנק ב-1.7%.

ההפרשה למיסים על הרווח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 כוללת גם הוצאה של כ-30 מיליוני שקלים חדשים הנובעת מקיטון ביתרת המיסים הנדחים וזאת כתוצאה מירידת שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק כאמור לעיל, כך שבסך הכל שיעורי ההפרשה למיסים על הרווח הינם דומים בשתי התקופות למרות ירידת שיעור המס החל על הבנק כאמור.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-1 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד בה לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-12 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 32 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-33 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 54 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2016 ב-373 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 316 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-1,001 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 894 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ברוח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק נכללים בעיקר השינויים בהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, השינויים בגידור תזרים מזומנים והשינויים בהתאמות בגין הטבות לעובדים.

ברבעון השלישי ובתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 עלה (ירד) הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק ב-(62) ו-10 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה, לעומת התקופות המקבילות אשתקד. השינוי ברווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע בעיקר מהתאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן ומהתאמות בגין הטבות לעובדים. לפרטים ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות תשואת⁽¹⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רוברד⁽³⁾ לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽⁴⁾ ויחס המינוף בתום הרבעון⁽⁵⁾ (באחוזים):

		2015			2016			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי		
9.4	12.4	11.5	8.4	10.0	11.6	12.4	תשואת רווח נקי על ההון	
9.10	9.30	9.30	9.50	9.65	9.72	9.85	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון	
-	84	84	91	97	99	105	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁴⁾	
-	5.24	5.32	5.32	5.23	5.33	5.31	יחס המינוף בתום הרבעון ⁽⁵⁾	

שנת	תשעה חדשים ראשונים		
2015	2015	2016	
10.0	10.8	11.0	תשואת רווח נקי על ההון

- (1) תשואה בחישוב שנתי.
- (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
- (3) לפרטים בדבר הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיר" על הון עצמי רוברד 1, החל מיום 1 בינואר 2015, ראה ביאור 9 י"ג בדוחות הכספיים.
- (4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
- (5) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רוברד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

רווח למניה

להלן נתוני הרווח למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	תשעה חודשים ראשונים		רבעון שלישי		
	2015	2016	2015	2016	
2015	2015	2016	2015	2016	רווח בסיסי למניה
4.90	3.87	4.32	1.36	1.61	
4.89	3.86	4.32	1.36	1.61	רווח מדולל למניה

ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת						
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר			
2015	2015	2015	2015	2016		
7.8	10.0	209,158	204,966	225,520		סך כל המאזן
33.7	52.5	30,489	26,720	40,753		מזומנים ופיקדונות בבנקים
5.9	6.7	159,204	157,996	168,620		אשראי לציבור, נטו
(20.6)	(16.8)	11,845	11,306	9,407		ניירות ערך
(2.9)	(0.4)	1,583	1,543	1,537		בניינים וציוד
7.0	9.9	162,380	158,107	173,748		פיקדונות הציבור
7.6	(3.3)	1,166	1,298	1,255		פיקדונות מבנקים
14.9	17.5	23,719	23,196	27,253		איגרות חוב וכתבי התייבויות נדחים
7.4	9.6	11,847	11,616	12,726		הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-10.3 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת המזומנים הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 30 בספטמבר 2016 לכ-75%, לעומת 76% ביום 31 בדצמבר 2015. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-9.4 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 5.9%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת						
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר			
2015	2015	2015	2015	2016		
						מטבע ישראלי
12.5	14.5	95,814	94,097	107,786		לא צמוד
(3.9)	(4.8)	51,836	52,338	49,821		צמוד מדד
(4.7)	(4.7)	11,554	11,561	11,013		מט"ח כולל צמוד מט"ח
5.9	6.7	159,204	157,996	168,620		סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2015	2015	2015	2015	2016	
אנשים פרטיים:					
6.8	8.6	105,106	103,408	112,272	משקי בית- הלוואות לדיור
8.2	12.0	17,112	16,521	18,510	משקי בית- אחר
43.5	13.3	67	85	97	בנקאות פרטית
7.0	9.1	122,286	120,015	130,879	סך הכל אנשים פרטיים
פעילות עסקית:					
4.8	5.6	13,909	13,809	14,583	עסקים קטנים וזעירים
9.4	10.3	4,786	4,748	5,236	עסקים בינוניים
(6.3)	(15.7)	13,132	14,596	12,309	עסקים גדולים
9.7	8.9	2,030	2,045	2,227	גופים מוסדיים
1.5	(2.4)	33,857	35,198	34,354	סך הכל פעילות עסקית
10.7	21.7	3,061	2,783	3,387	פעילות חוץ לארץ
5.9	6.7	159,204	157,996	168,620	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

לפרטים נוספים בדבר יישום הוראות בנק ישראל בנושא מגזרים פיקוחיים, ראה ביאור 1 ב.1 לדוחות הכספיים.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

30 בספטמבר 2016			30 בספטמבר 2015			31 בדצמבר 2015			סכומים מדווחים
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			(במיליוני שקלים חדשים)
מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל	
1. סיכון אשראי בעייתי									
683	193	876	738	169	907	817	169	986	סיכון אשראי פגום
110	-	110	78	-	78	82	-	82	סיכון אשראי נחות
1,358	233	1,591	1,367	329	1,696	1,318	329	1,647	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
2,151	426	2,577	2,183	498	2,681	2,217	498	2,715	סך הכל סיכון אשראי בעייתי
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור									
909			1,073			1,012			של 90 ימים או יותר ⁽²⁾
653			693			774			2. נכסים שאינם מבצעים ⁽³⁾

- (1) אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר, בסך של 827 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30 בספטמבר 2015 – 1,005 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2015 - 957 מיליוני שקלים חדשים).
 (3) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

סיכון האשראי של האשראי לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל בקבוצת הבנק הסתכם ביום 30 בספטמבר 2016 לסך של 225 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 217 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2015, גידול בשיעור של 3.7%.

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2015	2015	2015	2015	2016	
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽¹⁾:					
4.9	31.0	472	378	495	אשראי תעודות
13.1	15.3	2,245	2,202	2,540	ערבויות להבטחת אשראי
9.3	6.5	11,597	11,903	12,678	ערבויות לרוכשי דירות
5.0	12.2	4,546	4,255	4,772	ערבויות והתחייבויות אחרות
(6.0)	(6.9)	7,848	7,926	7,378	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
					מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות
6.6	(4.9)	16,588	18,606	17,691	לפי דרישה שלא נוצלו
					התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושרו
(9.6)	0.4	12,901	11,620	11,661	עדיין לא ניתן
(1.1)	(2.6)	5,629	5,715	5,567	התחייבויות להוצאת ערבויות
מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:					
(9.0)	(19.3)	237,147	267,595	215,845	סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים
(7.4)	(31.7)	3,527	4,780	3,267	נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים
(3.1)	(2.7)	3,634	4,527	3,520	התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 11 לדוחות הכספיים.
 (2) כולל עסקאות פורוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני ראה פרק הסיכונים להלן וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-2.4 מיליארדי שקלים חדשים וקטנה ב-1.9 מיליארדי שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

30 בספטמבר 2016				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
		שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	
3,225	3,225	90	-	3,315
5,952	5,925	⁽²⁾ 42	⁽²⁾ (15)	5,952
230	230	-	-	230
9,407	9,380	132	(15)	9,497

30 בספטמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
		שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	
3,313	3,313	80	-	3,393
7,611	7,606	⁽²⁾ 33	⁽²⁾ (28)	7,611
382	382	-	-	382
11,306	11,301	113	(28)	11,386

31 בדצמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
		שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	
3,320	3,320	71	-	3,391
8,303	8,323	⁽²⁾ 20	⁽²⁾ (40)	8,303
222	222	-	-	222
11,845	11,865	91	(40)	11,916

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2015	2015	2015	2015	2016	
					מטבע ישראלי
(26.5)	(29.2)	7,002	7,263	5,145	לא צמוד
209.1	82.1	66	112	204	צמוד מדד
(15.5)	3.2	4,679	3,832	3,956	מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)
4.1	3.0	98	99	102	פריטים לא כספיים
(20.6)	(16.8)	11,845	11,306	9,407	סך הכל

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2015	2015	2016	
			איגרות חוב ממשלתיות:
9,788	9,755	8,246	ממשלת ישראל
1,624	912	983	ממשלת ארצות הברית
-	62	-	ממשלת בריטניה
40	28	38	ממשלת קוריאה הדרומית
11,452	10,757	9,267	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
			איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:
79	98	-	בריטניה
-	109	-	ישראל
117	118	-	גרמניה
78	79	-	אחר - גוש האירו
-	10	19	אחר
274	414	19	סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות
			איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):
10	10	-	תעשייה וחרושת
-	15	-	בינוי ונדל"ן
11	11	11	שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	-	8	שירותים פיננסיים
21	36	19	סך הכל איגרות חוב של חברות
98	99	102	מניות
11,845	11,306	9,407	סך הכל ניירות ערך

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד קטנה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בסך של 46 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 2.9%. השינוי ביתרת בניינים וציוד נובע מפחת מימוש נכסים במסגרת רה ארגון של נכסים ושיפורים במערך הסינוף ומנגד מהשקעות חדשות, בעיקר במסגרת ההשקעות הטכנולוגיות.

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 30 בספטמבר 2016 לכ-77%, לעומת 78% בסוף שנת 2015. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של 11.4 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 7.0%.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2015	2015	2015	2015	2016
				מטבע ישראלי
11.3	20.6	109,091	100,715	121,456
				לא צמוד
2.3	(4.9)	16,764	18,035	17,153
				צמוד מדד
(3.8)	(10.7)	36,525	39,357	35,139
				מט"ח כולל צמוד מט"ח
7.0	9.9	162,380	158,107	173,748
				סך הכל

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2015	2015	2015	2015	2016
				אנשים פרטיים:
7.9	9.6	65,808	64,789	70,985
				משקי בית- אחר
4.1	1.8	10,242	10,481	10,666
				בנקאות פרטית
7.4	8.5	76,050	75,270	81,651
				סך הכל אנשים פרטיים
				פעילות עסקית:
19.3	16.5	13,376	13,689	15,953
				עסקים קטנים זעירים
16.2	15.9	6,098	6,113	7,087
				עסקים בינוניים
5.3	16.9	26,688	24,030	28,101
				עסקים גדולים
(0.3)	5.4	36,127	34,169	36,014
				גופים מוסדיים
5.9	11.7	82,289	78,001	87,155
				סך הכל פעילות עסקית
22.3	2.2	4,041	4,836	4,942
				פעילות חוץ לארץ
7.0	9.9	162,380	158,107	173,748
				סך הכל

לפרטים נוספים בדבר יישום הוראות בנק ישראל בנושא מגזרים פיקוחיים, ראה ביאור 1 ב.1 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2016	2015 ⁽¹⁾	2015 ⁽¹⁾
תקרת הפיקדון			
עד 1	59,621	54,365	55,229
מעל 1 עד 10	38,094	34,666	35,229
מעל 10 עד 100	23,889	22,424	22,301
מעל 100 עד 500	27,426	24,724	25,616
מעל 500	24,718	21,928	24,005
סך הכל	173,748	158,107	162,380

(1) סווג מחדש. הסיווג מחדש הינו בגין התאמת חלוקת הפיקדונות לגודל כך שהחלוקה תהיה גם בהתחשב בישות המשפטית העצמאית של מפקידים. בעבר סווגו חלק מהפיקדונות כקבוצת מפקידים אחת, ללא הבחנה זו.

לפרטים נוספים על הרכב פיקדונות הציבור, ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים.

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה לסך של כ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-1.2 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2015.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה לסך של כ-27.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-23.7 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2015, גידול של 14.9%. ראה גם פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

לפרטים נוספים בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים.

הון, הלימות הון ומינף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה לסך של כ-12.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-11.8 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2015 וכ-11.6 מיליארדי שקלים חדשים ליום 30 בספטמבר 2015, גידול של 7.4%- ו-9.6% בהתאמה.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2016	2015	2015
הון מניות ופרמיה	2,224	2,222	2,222
קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	72	60	68
מניות באוצר	(76)	(76)	(76)
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾	(95)	(80)	(97)
עודפים ⁽²⁾	10,601	9,490	9,730
סך הכל	12,726	11,616	11,847

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2016 הגיע ל-5.64%, לעומת 5.66% ליום 31 בדצמבר 2015 ולעומת 5.67% ליום 30 בספטמבר 2015

- (1) שינויים ברווח כולל אחר מצטבר כוללים שינוי בקרנות הון והתאמות נוספות במסגרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק, כמפורט בביאור 4 לדוחות הכספיים.
- (2) לפרטים בהתפתחות ההכנסות וההוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

להלן נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
			הון לצורך חישוב יחס ההון
12,299	12,061	13,136	הון עצמי רובד 1
12,299	12,061	13,136	הון רובד 1
4,916	4,496	4,893	הון רובד 2
17,215	16,557	18,029	סך הכל הון כולל
			יתרות משוקללות של נכסי סיכון
120,793	121,203	124,385	סיכון אשראי
950	906	985	סיכונים שוק
7,743	7,634	7,979	סיכון תפעולי
129,486	129,743	133,349	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

יחס הון לרכיבי סיכון

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2015 מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות. החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.85%- ו-13.35% בהתאמה. לפרטים נוספים ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

ביום 23 ביולי 2012 אישר דירקטוריון הבנק תכנית חומש אסטרטגית לשנים 2013-2017 (להלן-"התכנית האסטרטגית המקורית" או "התכנית המקורית"), המבוססת על העקרונות הבאים:

- היעד שנקבע בתכנית המקורית הוא להציג בשנת 2017 תשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע, בשיעור של כ-17%, על בסיס היעד של יחס הון הליבה בשיעור של 7.5%.
- דירקטוריון הבנק הנחה את הנהלת הבנק, באותו מועד, לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, לפיה על הבנק לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014 ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך. יחס הון הליבה יחושב בהתאם להוראות באזל III ולהתאמות שייקבעו בהוראות המפקח על הבנקים. כפועל יוצא מכך, יוגדל בסיס ההון העצמי הממוצע שישמש לפעילות הבנק, דבר שיביא לתוצאה אריתמטית לפיה רווח נתון יניב תשואה נמוכה יותר. בהתאם לכך, היעד של התשואה

מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע, המותאם לדרישה הרגולטורית של יחס הון ליבה שלא יפחת מ-9%, יעמוד בשנת 2017 על כ-14.5%. לצרכי השוואה, תשואה להון זו שקולה לכ-17% על בסיס דרישת ההון הרגולטורית בתקופת התכנית האסטרטגית הקודמת. ראה להלן החלטת הדירקטוריון מיום 23 בדצמבר 2014 לעדכון התכנית האסטרטגית.

- בתקופת תכנית החומש תישמר, על פי התכנית המקורית, מדיניות חלוקת דיבידנד שאימץ לעצמו הבנק לפיה, בכפוף לכך שיחס הון הליבה לא יפחת מהיעד שקבע הדירקטוריון, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח מפעולות בלתי רגילות.

בעקבות פרסום הוראות המפקח על הבנקים, מיום 30 במאי 2013, לגבי אימוץ המלצות באזל III בישראל, ובכללן התאמות פיקוחיות, ניכיים מההון והוראות למדידה והלימות הון, חזר הבנק ובחן, באותו מועד, את עמידתו בלוחות הזמנים להשגת יעד ליחס הון ליבה בשיעור שלא יפחת מ-9%.

בעקבות בחינה זו ועל יסוד הנחות במועד הבחינה ביחס לרווח הצפוי בשנים 2013-2014 ולשיעורי הצמיחה בבנסי הסיון, הציג הבנק למפקח על הבנקים, באותו מועד, מתווה להתפתחות חזויה של יחס הון הליבה, הכולל חלוקת דיבידנד, תוך שמירה על שולי ביטחון נאותים.

לאחר בדיקה עם המפקח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 14 באוגוסט 2013, לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014, ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%. כמו כן, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, לאמץ קו פעולה לפיו, עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.

החלטות אלה באו במקום החלטות הדירקטוריון לעניין הקדמת היישום של הוראות המפקח על הבנקים, במטרה להחילן, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014, ולעניין מדיניות חלוקת דיבידנד - הכל כפי שפורט בסעיף 1 לדוח המייד של הבנק, מיום 23 ביולי 2012 (אסמכתא מספר 191649-01-2012). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בסעיף 1 לדוח המייד האמור.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 לפיו יעד הון עצמי רובד 1 יועד ההון הכולל לרכיבי סיון יכללו תוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדור.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017 על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד דיווח זה, הינו 9.85% ו-13.35%, בהתאמה.

ביום 23 בדצמבר 2014 החליט דירקטוריון הבנק לעדכן את התכנית האסטרטגית המקורית ולהעמיד את היעד של התשואה מרווח נקי המיוחס לבעלי המניות להון עצמי ממוצע, על שיעור של כ-13% בשנת 2017. לפרטים בדבר שינויים שחלו בהנחות מסוימות ששימשו בסיס לתכנית האסטרטגית המקורית ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוחות הכספיים לשנת 2015.

בנוסף, החליט דירקטוריון הבנק, באותו מועד, לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד (להלן - "מדיניות הדיבידנד המעודכנת"), במקום מדיניות חלוקת הדיבידנד שפורטה בסעיף 1ג. לדוח המייד של הבנק, מיום 23 ביולי 2012 (אסמכתא מספר 191649-01-2012) להלן "הדוח המייד הקודם"; מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, כפי שנקבעו לעניין זה, על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון, כמפורט לעיל.

בשנת 2017, מדיניות הדיבידנד תהיה בהתאם לאמור בסעיף 1ג. לדוח המייד הקודם; זאת, בכפוף לכך שהון עצמי רובד 1 של הבנק, לא יפחת מן הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ובכפוף לשמירת שולי בטחון נאותים.

הבנק קיבל את אישורו של המפקח על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד, כאמור לעיל. מובהר, כי חלוקת הדיבידנד כפופה להוראות הדין ולהגבלות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד ראה פרק דיבידנד להלן.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
9.50	9.30	9.85	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.29	12.76	13.52	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.30	9.20	9.64	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
12.80	12.70	13.14	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים ⁽¹⁾

(1) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015. החל מיום 1 בינואר 2015, תתווסף ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח דרישה זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1.1.2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1.1.2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.85%-ו-13.35%, בהתאמה.

יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

יחס המינוף של הבנק ליום 30 בספטמבר 2016 הינו 5.31%, לעומת 5.32% לימים 30 בספטמבר 2015 ו-31 בדצמבר 2015.

יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 5.00%.

לפריטים נוספים ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים ובדוח סיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דיבידנד

חלוקת דיבידנד

ביום 23 בדצמבר 2014, החליט דירקטוריון הבנק לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת לשנים 2015 ו-2016. מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, כפי שנקבעו לעניין זה, על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון.

לפריטים נוספים בדבר החלטות הדירקטוריון, לרבות מדיניות הדיבידנד בשנת 2017, ראה לעיל וראה פרק הון, הלימות הון ומינוף בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2015.

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2015 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
		(אגורות)	
18 במאי 2015	14 ביוני 2015	15.84	36.6
16 באוגוסט 2015	17 בספטמבר 2015	21.35	49.5
24 בפברואר 2016	21 במרץ 2016	15.52	36.0
18 במאי 2016	21 ביוני 2016	18.62	43.2
10 באוגוסט 2016	11 בספטמבר 2016	21.99	51.0

ביום 14 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסך כולל של 56.0 מיליוני שקלים חדשים בגין רווחי הרבעון השלישי של שנת 2016. סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 241.2% מההון המונפק, דהיינו 24.12 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 27 בנובמבר 2016 ויום התשלום הינו 12 בדצמבר 2016. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק.

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
30 בספטמבר		31 בדצמבר		
2015	2016	2015	2015	2016
ניירות ערך ⁽¹⁾	217,567	213,222	208,514	2.0
נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול	75,276	72,813	74,269	3.4
נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול	14,002	18,151	16,219	(13.7)
נכסים בנאמנות קבוצת הבנק	71,131	72,426	72,977	(1.8)
נכסים אחרים בניהול ⁽²⁾	11,115	10,274	10,586	8.2

- (1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יציין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.
- (2) לרבות:
 - יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
 - הלוואות אחרות בניהול הבנק.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות

רקע

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה וברת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור פעילות הלקוחות.

המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.

בנוסף, נכלל בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור 12, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת ההחלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות שאינם פרטיים (לרבות מגזרי פעילות עסקיים, גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שחבותם מסווגת כחבות של "אנשים פרטיים – הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן הגדרות המגזרים הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים מעל 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - עסקים בעלי קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך. ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, הפקדה של פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים בארץ ובחוץ לארץ, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ, פיקדונות בממשלות וממשלות. השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי. מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

חריגים לסיווג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:

- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי וחבות הלקוח קטנה מ-300 אלפי שקלים חדשים, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק.
- סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכפלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.
- כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליוני שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליוני שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:
 - עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליוני שקלים חדשים.
 - עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליוני שקלים וקטן מ-215 מיליוני שקלים חדשים.
 - עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליוני שקלים חדשים.

"גישת הנהלה"

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות, סוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק בתקופות שחלפו, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

להלן מגזרי פעילות של הבנק "בגישת הנהלה":

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים שהיקף פעילותם הכספי נמוך יחסית ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליוני שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליוני שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטיות - הטיפול בבנקאות הפרטיות נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים, שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על 2.5 מיליוני שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחריות - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור פעילות בין 30 לבין 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - מגזר זה הינו באחריות סקטור תאגידיים גדולים שבחטיבה העסקית. המגזר כולל את הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשיוך לקוח לסקטור תאגידיים כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליוני שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות הגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. ההשקעות בתאגידיים ריאליים הינן באחריות החטיבה העסקית ומשויכות למגזר זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר מצוי באחריות החטיבה הפיננסית.

הבדלים מסוימים בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"גישת ההנהלה":

כאמור לעיל, קיים מתאם גבוה בין המגזרים הפיקוחיים למגזרי הפעילות לפי "גישת ההנהלה". אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיוך לקוחות ובאופן קבלת החלטות לפי "גישת ההנהלה" לבין ההגדרות הפיקוחיות.

להלן תמצית ההבדלים:

- מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק בתקופה שחלפה. קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.
- יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השיוך הסופי של הלקוח לא יהיה שירותי אלא יופעל שיקול דעת נוסף. שיקול הדעת הנוסף יכול להביא בחשבון התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשיוך הלקוח לחטיבה ספציפית.
- הבדלים נוספים באים לידי ביטוי בהגדרת הבנק בבנקאות הפרטית, אופן טיפולו בגופים מוסדיים, פעילות עסקית המשויכת למגזר הניהול הפיננסי והבדלים נוספים הנובעים מההגדרות המפורטות לעיל.

לפרטים בדבר המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

חלק מסך רווח נקי (באחוזים)		רווח נקי		
תשעה חדשים ראשונים		תשעה חדשים ראשונים		
2015	2016	2015	2016	
				אנשים פרטיים:
35.8	36.0	320	360	משקי בית- הלוואות לדיור
3.6	3.5	32	35	משקי בית- אחר
0.3	0.8	3	8	בנקאות פרטית
39.7	40.3	355	403	סך הכל אנשים פרטיים
				פעילות עסקית:
18.2	17.1	163	171	עסקים קטנים וזעירים
8.1	7.5	72	75	עסקים בינוניים
22.7	22.5	203	225	עסקים גדולים
3.2	2.5	29	25	גופים מוסדיים
52.2	49.6	467	496	סך הכל פעילות עסקית
5.3	4.6	47	46	ניהול פיננסי
97.2	94.4	869	945	סך הכל פעילות בישראל
2.8	5.6	25	56	פעילות חוץ לארץ
100.0	100.0	894	1,001	סך הכל

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
2015			2016			
במיליוני שקלים חדשים						
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	
						רווח ורווחיות
1,444	719	725	1,620	811	809	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
541	133	408	517	112	405	עמלות והכנסות אחרות
1,985	852	1,133	2,137	923	1,214	סך ההכנסות
40	14	26	68	8	60	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,331	328	1,003	1,384	339	1,045	הוצאות תפעוליות אחרות
614	510	104	685	576	109	רווח לפני הפרשה למיסים
229	190	39	257	216	41	הפרשה למיסים
385	320	65	428	360	68	רווח לאחר מיסים
						רווח נקי :
(33)	-	(33)	(33)	-	(33)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
352	320	32	395	360	35	המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
						מאזן - סעיפים עיקריים:
120,724	104,027	16,697	131,604	112,884	18,720	אשראי לציבור (יתרת סוף)
119,929	103,408	16,521	130,782	112,272	18,510	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
64,789	-	64,789	70,985	-	70,985	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
116,384	100,226	16,158	127,572	109,584	17,988	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
69,285	-	69,285	69,285	-	69,285	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
70,144	55,213	14,931	75,946	60,250	15,696	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
						מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
1,265	694	571	1,416	789	627	מרווח מפעילות מתן אשראי
148	-	148	181	-	181	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
31	25	6	23	22	1	אחר
1,444	719	725	1,620	811	809	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ב- 395 מיליוני שקלים חדשים לעומת 352 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת הלוואות לדיור (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ב-360 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 320 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-811 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 719 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-12.8% הנובע בעיקר מעליה בהיקפי פעילות המשכנתאות, שבאה לידי ביטוי בעליה ביתרה הממוצעת של האשראי בכ-9.3 מיליארדי שקלים חדשים. בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי חל קיטון של 6 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בסעיף העמלות וההכנסות אחרות חלה ירידה של כ-21 מיליוני שקלים חדשים המיוחסת בין היתר להשפעות רגולטוריות. הוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-339 מיליוני שקלים חדשים לעומת 328 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שוטף של כ-3.4%.

תרומת משקי הבית, יתר הפעילות (שאינה הלוואות לדיור) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ב-35 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-32 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 3 מיליוני שקלים חדשים. בסעיף הכנסות הריבית נטו, נרשמה עליה של כ-84 מיליוני שקלים חדשים. העלייה מיוחסת לגידול במרווח מפעילות מתן אשראי וכן לגידול במרווח מפעילות מתן פיקדונות כתוצאה מעלייה בהיקפי האשראי ועלייה בהיקפי הפיקדונות. בעמלות והכנסות האחרות חלה ירידה של 3 מיליוני שקלים חדשים, המיוחסת להשפעות רגולטוריות שונות. בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי חל גידול של 34 מיליוני שקלים חדשים המיוחס בין היתר לגידול בהפרשה הקבוצתית של המגזר. לפרטים בדבר הוצאות המפקח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית ראה ביאור 4.ב1 לדוחות הכספיים.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-1,045 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,003 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שוטף של כ-2.4%.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
2015			2016			
במיליוני שקלים חדשים						
הלוואות		הלוואות				
לדיור	אחר	לדיור	אחר	סך הכל	סך הכל	
						רווח ורווחיות
486	240	246	568	284	284	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
174	43	131	174	38	136	עמלות והכנסות אחרות
660	283	377	742	322	420	סך ההכנסות
17	8	9	33	7	26	הוצאות בגין הפסדי אשראי
444	110	334	465	112	353	הוצאות תפעוליות אחרות
199	165	34	244	203	41	רווח לפני הפרשה למיסים
76	63	13	89	74	15	הפרשה למיסים
123	102	21	155	129	26	רווח לאחר מיסים
						רווח נקי :
(11)	-	(11)	(12)	-	(12)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
112	102	10	143	129	14	המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
						מאזן – סעיפים עיקריים:
120,724	104,027	16,697	131,604	112,884	18,720	אשראי לציבור (יתרת סוף)
119,929	103,408	16,521	130,782	112,272	18,510	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
64,789	-	64,789	70,985	-	70,985	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
118,670	102,220	16,450	130,914	112,286	18,628	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
64,523	-	64,523	70,975	-	70,975	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
71,659	56,564	15,095	77,438	61,338	16,100	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
						מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
435	240	195	497	277	220	מרווח מפעילות מתן אשראי
48	-	48	63	-	63	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
3	-	3	8	7	1	אחר
486	240	246	568	284	284	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
26	38	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
10	11	עמלות והכנסות אחרות
36	49	סך ההכנסות
1	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
30	35	הוצאות תפעוליות אחרות
5	13	רווח לפני הפרשה למיסים
2	5	הפרשה למיסים
3	8	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
86	98	אשראי לציבור (יתרת סוף)
85	97	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
10,481	10,666	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
75	71	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
9,720	10,508	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
35	28	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
1	1	מרווח מפעילות מתן אשראי
25	36	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
-	1	אחר
26	38	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ב-8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, גדלו ב-12 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקף פיקדונות הציבור. בסעיף עמלות והכנסות אחרות חל גידול של כ-1 מיליוני שקלים חדשים. בהוצאות התפעוליות נרשמה עליה של כ-5 מיליוני שקלים חדשים המיוחסת לגידול בהיקפי הפעילות במגזר. לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 12ג. לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
10	13	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
4	4	עמלות והכנסות אחרות
14	17	סך ההכנסות
-	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
10	12	הוצאות תפעוליות אחרות
4	4	רווח לפני הפרשה למיסים
2	1	הפרשה למיסים
2	3	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
86	98	אשראי לציבור (יתרת סוף)
85	97	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
10,481	10,666	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
85	75	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
10,014	10,554	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
44	32	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
1	1	מרווח מפעילות מתן אשראי
9	12	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
-	-	אחר
10	13	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
530	571	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
218	226	עמלות והכנסות אחרות
748	797	סך ההכנסות
83	96	הוצאות בגין הפסדי אשראי
405	427	הוצאות תפעוליות אחרות
260	274	רווח לפני הפרשה למיסים
97	103	הפרשה למיסים
163	171	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
14,060	14,837	אשראי לציבור (יתרת סוף)
13,809	14,583	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
13,689	15,953	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
13,942	15,583	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
12,870	14,510	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
12,081	13,191	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
492	521	מרווח מפעילות מתן אשראי
27	41	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
11	9	אחר
530	571	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ב- 171 מיליוני שקלים חדשים לעומת 163 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב- 571 מיליוני שקלים חדשים לעומת 530 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 7.7% הנובע בעיקר מגידול בהיקף פעילות האשראי והפיקדונות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב- 96 מיליוני שקלים חדשים לעומת 83 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 13 מיליוני שקלים חדשים, המיוחסת לגידול המשמעותי בהיקפי האשראי במגזר.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ- 427 מיליוני שקלים חדשים לעומת 405 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שוטף של כ- 5.4%. לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
182	195	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
73	77	עמלות והכנסות אחרות
255	272	סך ההכנסות
22	26	הוצאות בגין הפסדי אשראי
135	146	הוצאות תפעוליות אחרות
98	100	רווח לפני הפרשה למיסים
37	36	הפרשה למיסים
61	64	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
14,060	14,837	אשראי לציבור (יתרת סוף)
13,809	14,583	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
13,689	15,953	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
14,370	15,997	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
13,870	15,956	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
12,191	13,758	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
168	180	מרווח מפעילות מתן אשראי
10	15	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
4	-	אחר
182	195	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
133	143	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
54	50	עמלות והכנסות אחרות
187	193	סך ההכנסות
3	(1)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
69	74	הוצאות תפעוליות אחרות
115	120	רווח לפני הפרשה למיסים
43	45	הפרשה למיסים
72	75	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
4,810	5,315	אשראי לציבור (יתרת סוף)
4,748	5,236	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
6,113	7,087	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
4,842	4,957	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
5,974	6,386	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
6,074	6,402	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
122	124	מרווח מפעילות מתן אשראי
8	17	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
3	2	אחר
133	143	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ב-75 מיליוני שקלים חדשים לעומת 72 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

בסעיף הכנסות הריבית נטו חל גידול של כ-10 מיליוני שקלים חדשים המיוחס בעיקר לעליה בשיעור מרווחי האשראי והפיקדונות במגזר זה. בסעיף עמלות והכנסות חלה ירידה של כ-4 מיליוני שקלים חדשים המיוחסת להשפעות רגולטוריות שונות. בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הכנסה של 1 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאה של 3 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-74 מיליוני שקלים חדשים לעומת 69 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שוטף של כ-7.2%. לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים

תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
43	54	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
15	16	עמלות והכנסות אחרות
58	70	סך ההכנסות
4	2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
22	25	הוצאות תפעוליות אחרות
32	43	רווח לפני הפרשה למיסים
12	16	הפרשה למיסים
20	27	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
4,810	5,315	אשראי לציבור (יתרת סוף)
4,748	5,236	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
6,113	7,087	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
4,818	5,147	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
6,052	6,648	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
6,093	6,692	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
40	46	מרווח מפעילות מתן אשראי
3	7	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
-	1	אחר
43	54	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
325	306	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
109	112	עמלות והכנסות אחרות
434	418	סך ההכנסות
10	(43)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
100	101	הוצאות תפעוליות אחרות
324	360	רווח לפני הפרשה למיסים
121	135	הפרשה למיסים
203	225	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
14,807	12,487	אשראי לציבור (יתרת סוף)
14,596	12,309	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
24,030	28,101	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
14,029	13,046	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
19,936	27,376	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
27,090	23,327	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
301	274	מרווח מפעילות מתן אשראי
18	21	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
6	11	אחר
325	306	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ב-225 מיליוני שקלים חדשים לעומת 203 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול 10.8%.

סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-306 מיליוני שקלים חדשים לעומת 325 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-5.8% המיוחס בעיקר לירידה בהיקף פעילות האשראי במגזר זה.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הכנסה של 43 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאה של 10 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בתקופה הנוכחית מיוחסות לגבייה ממספר לקוחות שנמחקו בעבר.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-101 מיליוני שקלים חדשים לעומת 100 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
109	104	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
38	37	עמלות והכנסות אחרות
147	141	סך ההכנסות
16	3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
33	33	הוצאות תפעוליות אחרות
98	105	רווח לפני הפרשה למיסים
37	38	הפרשה למיסים
61	67	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
14,807	12,487	אשראי לציבור (יתרת סוף)
14,596	12,309	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
24,030	28,101	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
13,703	12,612	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
19,094	26,520	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
26,037	22,381	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
101	93	מרווח מפעילות מתן אשראי
6	5	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
2	6	אחר
109	104	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
82	81	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
56	63	עמלות והכנסות אחרות
138	145	סך ההכנסות
(5)	2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
96	103	הוצאות תפעוליות אחרות
47	40	רווח לפני הפרשה למיסים
18	15	הפרשה למיסים
29	25	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
2,084	2,268	אשראי לציבור (יתרת סוף)
2,045	2,227	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
34,169	36,014	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
2,182	2,873	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
38,569	34,960	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
3,500	2,994	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
36	36	מרווח מפעילות מתן אשראי
46	45	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
-	-	אחר
82	81	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ב-25 מיליוני שקלים חדשים לעומת 29 מיליוני שקלים חדשים אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

בסך כל הכנסות המימון לא חל שינוי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות גדלו ב-7 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הגידול מיוחס לגידול בעמלות מפעילות בניירות ערך.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו ב-2 מיליוני שקלים חדשים לעומת הכנסה של 5 מיליוני שקלים חדשים. העלייה בהוצאות מיוחסת לגידול בהפרשה הקבוצתית במגזר.

לפרטים בדבר הוראות המפקח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית ראה ביאור 4.ב1 לדוחות הכספיים.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-103 מיליוני שקלים חדשים לעומת 96 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
27	28	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
(1)	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
18	21	עמלות והכנסות אחרות
44	49	סך ההכנסות
(4)	(6)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
31	37	הוצאות תפעוליות אחרות
17	18	רווח לפני הפרשה למיסים
6	7	הפרשה למיסים
11	11	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
2,084	2,268	אשראי לציבור (יתרת סוף)
2,045	2,227	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
34,169	36,014	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
2,088	3,093	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
35,381	36,606	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
3,500	2,939	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
10	13	מרווח מפעילות מתן אשראי
17	15	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
-	-	אחר
27	28	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
94	(47)	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
229	170	הכנסות מימון שאינן מריבית
98	196	עמלות והכנסות אחרות
421	319	סך ההכנסות
(1)	(2)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
316	249	הוצאות תפעוליות אחרות
106	72	רווח לפני הפרשה למיסים
38	27	הפרשה למיסים
68	45	רווח לאחר מיסים
-	1	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
68	46	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(21)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
47	46	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
5,186	5,448	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
94	(47)	אחר
94	(47)	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר ניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ברווח של 46 מיליוני שקלים חדשים לעומת רווח של 47 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

סך הכנסות המימון (הכנסות ריבית נטו והכנסות המימון שאינן מריבית) קטנו ב-200 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מירידה בהיקף הפירעונות המוקדמים של משכנתאות הגוררת ירידה בעמלת פירעון מוקדם. כמו כן, בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הכנסות ממימוש איגרות חוב לפדיון בבנק י.ה.ב. ראה ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

העמלות וההכנסות האחרות כוללות גידול של 98 מיליוני שקלים חדשים הנובע מתוצאות הפעילות המתמשכת של הבנק במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 12.g. לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
48	51	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
153	39	הכנסות מימון שאינן מריבית
28	44	עמלות והכנסות אחרות
229	134	סך ההכנסות
1	(1)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
125	79	הוצאות תפעוליות אחרות
103	56	רווח לפני הפרשה למיסים
39	19	הפרשה למיסים
64	37	רווח לאחר מיסים
1	1	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
65	38	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(21)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
44	38	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
4,995	5,584	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
48	51	אחר
48	51	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
80	118	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
2	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
24	22	עמלות והכנסות אחרות
106	145	סך ההכנסות
5	(2)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
60	57	הוצאות תפעוליות אחרות
41	90	רווח לפני הפרשה למיסים
16	34	הפרשה למיסים
25	56	רווח נקי
מאזן – סעיפים עיקריים:		
2,811	3,415	אשראי לציבור (יתרת סוף)
2,783	3,387	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
4,836	4,942	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
2,564	3,180	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
3,288	4,646	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,892	3,645	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
55	63	מרווח מפעילות מתן אשראי
6	10	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
19	45	אחר
80	118	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמה ב-56 מיליוני שקלים חדשים לעומת 25 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-118 מיליוני שקלים חדשים לעומת 80 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 47.5% הנובע בעיקר מגידול בהיקף פעילות האשראי והפיקדונות.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בכ-57 מיליוני שקלים חדשים לעומת 60 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב על מגזרי הפעילות הפיקוחיים וכן לתוצאת הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על תוצאות הפעילות בחוץ לארץ, ראה ביאור 12.ג. לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
28	43	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
(1)	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
8	7	עמלות והכנסות אחרות
35	51	סך ההכנסות
5	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
21	18	הוצאות תפעוליות אחרות
9	32	רווח לפני הפרשה למיסים
4	12	הפרשה למיסים
5	20	רווח נקי
		מאזן – סעיפים עיקריים:
2,811	3,415	אשראי לציבור (יתרת סוף)
2,783	3,387	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
4,836	4,942	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
2,638	3,260	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
1,952	4,760	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
3,092	3,670	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
18	21	מרווח מפעילות מתן אשראי
2	4	מרווח מפעילות מתן פיקדונות
8	18	אחר
28	43	סך הכל הכנסות ריבית נטו

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 לכ-99 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-128 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו. לכן, אין משמעות להשפעת שערי החליפין על הרווח הנקי של הקבוצה. ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות בכ-105 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 121 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ראה הסבר בחברות המוחזקות להלן.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: בנק יהב)

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, הסתכמה בכ-33 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-54 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב בחישוב שנתי, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ל-7.6%, לעומת תשואה של 14.1% בתקופה המקבילה אשתקד. סך המאזן של בנק יהב ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכם ב-23,730 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 22,651 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2015, גידול של 1,079 מיליוני שקלים חדשים (4.8%). יתרת האשראי לציבור נטו ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה ב-8,646 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 7,943 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2015, גידול של 703 מיליוני שקלים חדשים (8.9%). יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה ב-20,174 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 19,415 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2015, גידול של 759 מיליוני שקלים חדשים (3.9%).

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: טפחות ביטוח)

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 (בניכוי הכנסות המימון נטו מעודפי המזומנים של החברה) הסתכמה בכ-36 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 37 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 לכ-8.1% לעומת תשואה של כ-8.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 כ-17 מיליוני שקלים חדשים נטו, לעומת כ-13 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. מזה סך של כ-8 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד, מפעילות נאמנות במסגרת החברה הבת, מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד. הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בכ-0.7 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-0.5 מיליוני פרנקים שוויצרים בתקופה המקבילה אשתקד. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכם בכ-188 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-194 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה לכ-75 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-72 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה ב-109 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-117 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015. יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה בכ-126 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-134 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015. יתרת הפיקדונות מבנקים ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה בכ-0.3 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-0.1 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2015.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

תרומת מזרחי החזקות בינלאומיות, המחזיקה בבנק מזרחי שוויץ, לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 כשהיא מנוכה מהשפעות שער חליפין, הסתכמה לרווח נקי של 2.9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1.2 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות הרווח הנקי בפועל של מזרחי החזקות בינלאומיות כוללות השפעת שינויים בשער חליפין המכוסה על ידי מקורות בבנק עצמו. לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

השקעות בתאגידים ריאליים

הבנק מנהל השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים. מניות התאגידים הריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, נרכשו למטרת השגת רווחי הון ומוצגות בתיק ניירות הערך הזמינים למכירה ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד. כ-3.2% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשווי המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2016 לסך של כ-100 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 101 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2015.

רווחי הבנק נטו מהשקעות בתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 לסך של כ-2.2 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3.4 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סקירת הסיכונים

פרק זה כולל סקירה תמציתית וניתוח ההתפתחויות של הסיכונים העיקריים שהבנק נחשף אליהם. ככל שנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירת הסיכונים שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2015. דוח סיכונים מפורט הכולל את דרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ומידע נוסף על הסיכונים שניתן על פי המלצות הוועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB), מפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכונים שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונזילות, סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים. מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה.

הבנק קבע במהלך השנים האחרונות מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. דירקטוריון הבנק והוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשף הבנק במסגרת פעילותו, כולל קביעת תאבון הסיכון (תקרות החשיפה המותרות) ופיקוח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתאבון הסיכון שקבע. הנהלת הבנק אחראית ליישום עקרונות אלה, באמצעות שלושה קווי הגנה, ותוך הפעלה של מגוון תהליכים, כלים, מערכות מיכוניות תומכות ודיווחים, שנועדו להבטיח עמידת הבנק בעקרונות שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו, ורשימת הסיכונים המהותיים לפעילותו ומנהלי סיכונים אלה, מאושרת בהנהלה ובדירקטוריון, לפחות אחת לשנה. רשימת הסיכונים המהותיים נקבעת לפי סף מהותיות, המבוטא במונחי הון הליבה של הבנק או הרווח השנתי שלו, ומאושר, לפחות אחת לשנה, על ידי דירקטוריון הבנק. עקרונות הטיפול של הבנק בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופו, לרבות אופן המדידה שלהם, הניהול והמזעור של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים, המאושרים אחת לשנה על ידי הדירקטוריון. במסגרת מסמכי המדיניות מתווה הדירקטוריון את תאבון הסיכון, קרי, תקרות החשיפה, איכותיות או כמותיות, המותרות ליחידות הבנק. לבנק מסמך מדיניות אב הקובע את מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים שלו, ובכלל זה, את שרשרת הדיווחים הנדרשת במצב שגרה ובמצב קיצון ואת אופן הטיפול במוצר חדש או בפעילות חדשה. הבנק המשיך לשדרג במהלך השנים האחרונות את טיפולו בתאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון, ובפרט, הקים מסמך מדיניות ייעודי המסדיר מסגרת איכותית וכמותית לטיפול בתאבון הסיכון, כולל אופן הדיווח בגינו, והמעקב אחר התפתחות פרופיל הסיכון של הבנק לנוכח תאבון הסיכון שאושר על ידי דירקטוריון הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 של בנק ישראל (ניהול סיכונים), ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל II, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף. הבנק מיישם את הוראות בנק ישראל לניהול הסיכונים השונים, הקובעות סטנדרטים למסגרת ניהול ובקרת הסיכונים בבנק. סטנדרטים אלה עוגנו במסגרת מסמכי המדיניות של הבנק ובמסגרת שורה של נהלים המבטיחים יישום העקרונות כנדרש.

גישת הנהלת הבנק היא, כי ניהול הסיכונים ובקרתם צריכים להיות תהליך אינטגרטיבי. ניהול הסיכונים בראיה כוללת, על כלל הפעילות הפיננסית של הבנק, מאזנית וחוץ מאזנית, מאפשר לבנק ניצול מרבי של המתאמים בין גורמי הסיכון השונים (בסיס וריבית) במגזרי ההצמדה השונים, ופיזור מיטבי של הסיכון. בנוסף למדידת הערך הכולל של הסיכון, מודד הבנק ומנהל את תמהיל מרכיבי הסיכון. הבנק הסדיר במהלך השנים האחרונות את המסגרת הנדרשת לטיפול בסיכונים אליהם הוא נחשף, לרבות: התווית עקרונות לניהול הסיכונים, כולל קביעת תאבון הסיכון על ידי הדירקטוריון, קביעת תפקידי ההנהלה לשם יישום העקרונות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, הגדרת תפקידי שלושת קווי ההגנה

שנקבעו (הקו הראשון - נוטל הסיכונים - הקווים העסקיים, הקו השני - קו הבקרה, והקו השלישי - הביקורת הפנימית), הגדרת שרשרת הדיווחים הנדרשים בשגרה ובחירום, והניטור המתמשך של פרופיל הסיכון של הבנק, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון.

כחלק ממסגרת זו, פעלו יחידות הבנק לשדרוג מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק (ה-מיני ICAAR), בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 310, והוא מציג מבט נרחב על הסיכונים השונים של הבנק, תוך שהוא מדגיש את מצב פרופיל הסיכון, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע בכל מסמך המדיניות. בכך, מחזק ומשלים המסמך את המבט הניתן על פרופיל הסיכון במסגרת מסמך ה- ICAAR (Internal Capital Adequacy Assessment Report) השנתי של הבנק, הכולל את תהליך תכנון ההון של הבנק והמהווה חלק מדרישות הנדבך השני של באזל II. בנוסף, מפעיל הבנק שורה מגוונת של מבחני מצוקה (קיצון) המאתגרים את פרופיל הסיכון הנוכחי שלו בתנאי קיצון (לחץ), תוך מתן דגש למבחני מצוקה הבוחנים את פרופיל הסיכון תחת שינויים מהותיים בתנאי המאקרו. לבנק מסמך מדיניות אב יעודי המסדיר את העקרונות לביצוע מבחני מצוקה, ובפרט, את אופן השימושיות בהם בבנק, כולל לצורך קביעת תאבון הסיכון.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2016 לא חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכונים של הבנק, יחסית לפרופיל הסיכון של הבנק במהלך שנת 2015 ובמחצית הראשונה של שנת 2016 והניטור השוטף של פרופיל הסיכונים מעלה כי רמת הסיכון של הבנק היא נמוכה בכל הקשור לסיכון האסטרטגי וסיכון המוניטין, ונמוכה - בינונית בכל הקשור לסיכון האשראי וסיכון השוק והריבית. תחום הסיכון היחיד אשר רמתו הועלתה והוגדרה כבינונית הוא הסיכון התפעולי הכולל סיכונים אבטחת מידע וסיכון טכנולוגי המידע המוגדרים כסיכונים ברמה בינונית, עקב ההאצה בקצב השינויים הטכנולוגיים והתרבות מקרי ותחכום תקיפות סייבר בעולם. יצוין כי הבנק שומר על פרופיל סיכון נמוך בכל הקשור לפעילותו בתחום המשכנתאות. בחינה זו מתבצעת בהסתמך על תהליך כמותי המבטא את פרופיל מדדי הסיכונים השונים של הבנק, ובהסתמך על מהלך איכותי סובייקטיבי שמנהלי ובקרי הסיכונים השונים מבצעים אחת לשנה, כדי להביע את עמדתם לגבי רמת הסיכונים השונים, איכות ניהולם וכיוון התפתחותם הצפוי במהלך השנה הבאה.

הבנק ממשיך לבחון את פרופיל סיכון השוק והריבית שלו, לאור סביבת הריבית הנמוכה והפוטנציאל לשינוי במגמת הריבית או שינויים ברמת האינפלציה, ומצא כי המסגרת שהוסדרה לטיפול בסיכון זה במהלך השנים האחרונות, כולל מגוון המגבלות שנקבעו, הדיווחים, הפורומים ואמצעי הניהול והבקרה שהוא מפעיל, יש בהם כדי להבטיח טיפול נאות בסיכון זה, שפרופיל הסיכון הנוכחי שלו, בהסתמך על שורה של מדדי תאבון סיכון, ועל מגוון מבחני מצוקה הוא נמוך. על אף עובדה זו, קבע הבנק את רמת סיכון הריבית בתיק הבנקאי שלו כנמוכה-בינונית, בגין פוטנציאל ההשפעה של שינוי במגמת הריבית על פעילותו, והצורך בניטור מתמשך של פוטנציאל זה. באותו אופן קבע הבנק את פרופיל סיכון האינפלציה כסיכון בינוני. הבנק מצא כי המסגרת שנקבעה לטיפול בסיכון הנזילות, שתשומת הלב הניהולית בגינו עלתה באופן משמעותי בבנק במהלך השנה האחרונה, כתוצאה מדרישות בנק ישראל בהוראותיו החדשות לטיפול בסיכון זה, הינו הולם. לבנק מתווה ברור לכל מדדי הנזילות הנדרשים על פי ההוראה, הוא עיבה את מבחני המצוקה ותכניות המילוט הנדרשות לטיפול בסיכון זה. פרופיל סיכון הנזילות הוגדר כבינוני, עקב הדרישות הרגולטוריות הרבות בקשר לניהול סיכון זה, המאתגרות את ניהול הסיכון בבנק, הבנק ממשיך במהלך המוסדר שקבע לשיפור פרופיל הנזילות שלו, תוך מתן דגש על הגדלת יחס הנזילות וצמצום ריכוזיות פרופיל הנזילות שלו. במהלך הרבעון השלישי של השנה נמשך השיפור במדדי הנזילות של הבנק.

במהלך השנים האחרונות שדרג הבנק באופן משמעותי את הניטור של תיק המשכנתאות שלו, שהוא הגדול במערכת. שדרוג זה בוצע, תוך שהבנק עומד בכל הוראות ודרישות בנק ישראל. לבנק מדדי סיכון רבים לניתוח השוטף של תיק המשכנתאות שלו, המתבססים על גורמי הסיכון של התיק, ביניהם: LTV, יחס ההחזר, אומדן לאחוז הכשלים הצפוי (PD) ואיכות החיתום. כחלק ממהלך זה, מיסד הבנק במהלך השנים האחרונות, תהליך שיטתי לביצוע של מגוון מבחני מצוקה, הבוחנים את התיק ממספר רב של זוויות והיבטי סיכון, תוך שימוש במגוון שיטות לחישוב תוצאות מבחני המצוקה, וזאת, בהתאם לדרישות בנק ישראל, ובהתאם למתודולוגיות מקובלות. מבחני המצוקה של הבנק מתבססים על שינויים מהותיים בתנאי המאקרו הרלבנטיים לתיק המשכנתאות, ובעיקר נתוני אבטלה וריבית, כאשר בחלק ממבחני המצוקה משתמש הבנק בתנאי מאקרו כפי שנקבעו בתרחיש האחד של בנק ישראל, המפורסם אחת לשנה. בהסתמך על מגוון התוצאות והניתוחים שביצע הבנק ובהשוואה לתוצאות מבחני מצוקה של בנקים זרים, מוצא הבנק כי פוטנציאל ההפסד מהתיק, בעת התרחש אירוע קיצון משמעותי, נמוך

יחסית לרמת הון הליבה של הבנק, וזאת אף מבלי להביא בחשבון את הפעולות הרבות שהוא יכול לבצע כדי לחלץ לווים ממשל, ואת איכות החיתום שלו. הבנק ממשיך לבחון באופן מתמשך את תיק המשכנתאות שלו. לפרטים נוספים ראה פרק סיכון האשראי להלן.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2016, המשיך הבנק לקדם את מסגרת הטיפול שלו בסיכונים ה"מתעוררים": האכיפה הפנימית, הציות, איסור הלבנת הון וסיכון חוצה גבולות, בהתאם לתכנית העבודה שקבע בשנים האחרונות, תוך שהוא משתמש במגוון כלים לשם הטמעת תרבות ביחידות הבנק לטיפול בסיכונים אלה והקצאת המשאבים האנושיים והטכנולוגיים הנדרשים לטיפול בסיכון, כולל ביצוע סקרי ציות ורגולציה, הסדרת מנגנון דיווחים נאות והטמעת מערכות התומכות בטיפול בסיכונים אלה. תהליכי ההטמעה של התרבות הנדרשת לטיפול בסיכונים אלה, מתבססים על ראיית דירקטוריון והנהלת הבנק, לפיה קיימת סובלנות אפס לאי עמידה בדרישות הציות והרגולציה. פרופיל הסיכונים הללו נקבע ברמה שבין נמוכה לבינונית, לאור הצורך בטיפול מתמשך בהם, ועל אף ההתקדמות הרבה שביצע הבנק בטיפול בסיכונים אלו.

הבנק קבע את פרופיל הסיכון שלו בכל הקשור לטיפול בסיכון אבטחת מידע וסייבר ברמה בינונית, בשל התגברות איומי הסייבר בתקופה האחרונה, והוא ממשיך לפעול בתכנית מתמשכת לנקיטת הצעדים הנדרשים כדי להתמודד עם איומים אלה ופוטנציאל איומים דומים נוספים. תאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כפונקציה של ההון הראשוני של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל וכן, למצב קיצון, בהסתמך על תוצאות מבחני המצוקה השונים שעורך הבנק. כאמור, לבנק תאבון סיכון אפס לאי עמידה בהוראות הרגולציה. כאמור לעיל, בכל שנה, מאותגר תאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתכנית העבודה, פרופיל הסיכון והשפעתם של היעדים העסקיים עליו, ולנוכח תוצאות התהליך האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק, שנועדו לבחון את רמת הסיכונים השונים וכיוון התפתחותם במהלך השנה הבאה. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תאבון הסיכון שנקבע. ראיית דירקטוריון והנהלת הבנק היא שכל תחומי הפעילות העסקיים העיקריים של הבנק, צריכים להיות מנוטרים על ידי תאבון סיכון ספציפי, וכי הוקצו המשאבים הנדרשים לשם ניהול ובקרת הסיכונים הנובעים מפעילות זו. כך לדוגמה, השלים הבנק במהלך השנה האחרונה את פיתוח המודלים הנדרשים לשם דירוג ותמחור של לקוחות קמעונאיים באמצעות המודלים המתקדמים, ואלה מצטרפים למדדי הניטור הרגילים, לאור העלייה בפעילות הבנק במגזר זה כתוצאה מהאסטרטגיה העסקית שקבע. במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה, הכניסה החטיבה הקמעונאית של הבנק לייצור מערכת ממוכנת, המאפשרת ליחידות החטיבה במטה ובסניפים, לדרג, לתמחר ולנהל את לקוחות החטיבה, כחלק מתכנית השימושיות שקבע הבנק ליישום המודלים המתקדמים בבנק.

כאמור לעיל, לבנק מתודולוגיה נרחבת לביצוע מבחני מצוקה במגוון שיטות. מתודולוגיה זו ואופן השימוש בתוצאות מבחני המצוקה מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות מבחני המצוקה במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAR. תהליך זה בוחן האם לבנק יש די הון כדי לעמוד בתכנית האסטרטגית, המאוגדת על ידי שורה של מבחני מצוקה בדרגות חומרה שונות. מבחני מצוקה אלה פוגעים ברווחיות הבנק על ידי גרימת הפסדים פוטנציאליים לסיכונים המהותיים לפעילות: אשראי, ריכוזיות אשראי, שוק, ריבית בתיק הבנקאי, תפעולי ועוד. במהלך תכנון ההון של הבנק נבדקת רמת ההון הנדרשת של הבנק כאשר מבחני המצוקה מעבירים אותו להפסד פוטנציאלי במהלך שלוש שנים רצופות, עובדה המביאה לשחיקת ההון הראשוני שלו. דגש רב ניתן במבחני המצוקה על תיק המשכנתאות של הבנק, פעילות האשראי העסקית שלו, פוטנציאל הפגיעה של אירועי אבטחת מידע וסייבר, אירועי כשל תפעוליים ועוד. הבנק הגיש את מסמך ה-ICAAR השביעי שלו בתום שנת 2015, לאחר אישורו על ידי הנהלת ודירקטוריון הבנק. תוצאות תכנון ההון של הבנק מלמדות כי לבנק יש מספיק הון כדי לעמוד ביעדי התכנית האסטרטגית שלו, גם לנוכח מבחני מצוקה בדרגות חומרה שונות. בחודש פברואר 2016 הגיש הבנק לבנק ישראל את תוצאות התרחיש האחדיד שלו, שהינו מבחן מצוקה המתבסס על תנאי מאקרו הנקבעים על ידי בנק ישראל למערכת הבנקאית. תוצאות התרחיש האחדיד תומכות בתוצאות מבחני המצוקה השונים של הבנק, ומלמדות כי פוטנציאל הפגיעה בביצועי הבנק, תחת תרחיש שכזה, הינו נמוך יחסית להון הליבה של הבנק והרווח השנתי שלו.

לפרטים נוספים על הממשל התאגידי לניהול סיכונים בקבוצת הבנק ועל תרבות הסיכון, ראה כאמור בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניהול סיכון האשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווח או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק.

דירקטוריון הבנק הגדיר את מדיניות האשראי, ובכלל זה, קבע את תיאבון הסיכון של הבנק בהתייחס בין היתר לענפי משק, קבוצות לווים, משכנתאות, פעילות בחוץ לארץ ועוד. מדיניות הבנק בתחום האשראי נגזרת מהיעדים ומהאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי. ניהול סיכון האשראי בבנק מתבצע בהתאם להוראה 311 (ניהול סיכונים אשראי) של בנק ישראל.

המעקב אחר פרופיל הסיכון, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע, מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בו מדווחת להנהלת ודירקטוריון הבנק. המעקב מתבצע על ידי היחידות העסקיות ומנוטר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים. המעקב אחר עמידה במגבלות תאבון הסיכון מהווה חלק עיקרי במסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המאושר בדירקטוריון הבנק.

בנוסף, קבע דירקטוריון הבנק מדיניות ייעודית לסיכון הריכוזיות באשראי אשר במסגרתה הוגדר תיאבון הסיכון לתחום זה, ונקבעו שיטות המדידה, הבקורות ומנגנוני הדיווח. מדיניות הבנק בתחום האשראי נגזרת מהיעדים ומהאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו, ובהתאמה נערכים בה עדכונים.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניתוח ההתפתחות באיכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) במיליוני שקלים חדשים:

נכון ליום 30 בספטמבר 2016 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המזכר לעיל.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלווים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, תניות או ערבויות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלווים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2016 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל
1.	בינוי ונדל"ן	117	940	1,057
2.	בינוי ונדל"ן	2	963	965
3.	בינוי ונדל"ן	61	714	775
4.	בינוי ונדל"ן	-	635	635
5.	תחבורה ואחסנה	70	530	600
6.	בינוי ונדל"ן	290	294	584

סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. **אשראי למטרת עסקה הונית** יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:
 - אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מבניהם.
 - אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
 - אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
- רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
- חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.

עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. **מימון לחברות ממונפות** - הינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דרוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנו בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית, בפורום מימון ממונף בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

החל מיום 1 בינואר 2016 נכנסו לתוקף עדכונים בנושא מגבלות על מימון עסקאות הוניות בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 323 וכן הוראת ניהול בנקאי תקין 327 בנושא ניהול הלוואות ממונפות. הוראות אלה מגדירות את מסגרת הסיכונים הכוללת להלוואות ממונפות.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הוניות (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק של הנרכשת	30 בספטמבר 2016			30 בספטמבר 2015			31 בדצמבר 2015		
	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה
בינוי ונדל"ן	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה
מסחר	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה
סך הכל	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה
	100	-	-	100	-	-	100	-	-
	100	-	-	100	-	-	100	-	-
	100	-	-	100	-	-	100	-	-

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק של הלווה מאזני	30 בספטמבר 2016			30 בספטמבר 2015			31 בדצמבר 2015		
	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה
בינוי ונדל"ן	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td>	אשראי <td>הפרשה</td>	הפרשה
מסחר	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td>	אשראי <td>הפרשה</td>	הפרשה
שירותים פיננסיים	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td>	אשראי <td>הפרשה</td>	הפרשה
מידע ותקשורת	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td>	אשראי <td>הפרשה</td>	הפרשה
סך הכל	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td></td>	אשראי <td>הפרשה</td> <td>סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td></td>	הפרשה	סיכון <td>אשראי <td>הפרשה</td> </td>	אשראי <td>הפרשה</td>	הפרשה
	71	190	261	20	-	20	193	280	473
	427	103	530	361	84	277	128	38	166
	19	-	19	-	-	-	-	-	-
	-	95	95	151	86	65	61	96	157
	517	388	905	532	170	362	382	414	796

התפתחויות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל			
2015 בדצמבר 31	2015 בספטמבר 30	2016 בספטמבר 30	
			סיכון אשראי בעייתי
986	907	876	סיכון אשראי פגום
82	78	110	סיכון אשראי נחות
957	1,005	827	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיור
690	691	764	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר
2,715	2,681	2,577	סל הכל סיכון אשראי בעייתי

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

2015 בדצמבר 31	2015 בספטמבר 30	2016 בספטמבר 30	
0.5	0.5	0.4	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
1.5	1.3	1.2	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור
2.3	2.1	2.3	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיור
			שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽²⁾⁽¹⁾
0.6	0.6	0.5	
1.2	1.3	1.2	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיור זניח.

(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

בנקים		סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
סך הכל	וממשלות					
1,487	2	1,485	199	611	675	יתרת הפרשה ליום 30 ביוני 2016
59	(1)	60	34	6	20	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(86)	-	(86)	(36)	(6)	(44)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
61	-	61	12	-	49	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(25)	-	(25)	(24)	(6)	5	מחיקות חשבונאיות נטו
1,521	1	1,520	209	611	700	יתרת הפרשה ליום 30 בספטמבר 2016

בנקים		סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
סך הכל	וממשלות					
1,480	3	1,477	186	628	663	יתרת הפרשה ליום 30 ביוני 2015
61	1	60	15	7	38	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(102)	-	(102)	(25)	(16)	(61)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
56	-	56	15	-	41	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(46)	-	(46)	(10)	(16)	(20)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,495	4	1,491	191	619	681	יתרת הפרשה ליום 30 בספטמבר 2015

בנקים		סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
סך הכל	וממשלות					
1,509	3	1,506	195	614	697	יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2015
119	(2)	121	70	7	44	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(246)	-	(246)	(99)	(10)	(137)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
139	-	139	43	-	96	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(107)	-	(107)	(56)	(10)	(41)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,521	1	1,520	209	611	700	יתרת הפרשה ליום 30 בספטמבר 2016

בנקים		סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
סך הכל	וממשלות					
1,450	5	1,445	189	624	632	יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2014
136	(1)	137	35	14	88	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(236)	-	(236)	(83)	(19)	(134)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
145	-	145	50	-	95	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(91)	-	(91)	(33)	(19)	(39)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,495	4	1,491	191	619	681	יתרת הפרשה ליום 30 בספטמבר 2015

(1) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת הפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ב'אורים ו-13 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
0.9	0.9	0.9	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.7	0.7	0.7	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.1	0.1	0.1	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	0.1	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.4	0.3	0.3	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור ⁽¹⁾
0.1	0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) השיעור בגין הלוואות לדיור בגין אשראי הינו זניח.

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל		חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽²⁾			
שוי הוגן נגזרים	איגרות חוב ⁽⁴⁾	סך הכל	ערביות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות		
			חובות ⁽¹⁾		
				ציבור - מסחרי	
-	-	900	289	611	חקלאות, ייעור ודיג
20	-	597	286	311	כרייה וחציבה
61	-	8,044	3,031	5,013	תעשייה וחרושת
2	-	26,956	17,374	9,582	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
-	-	2,447	295	2,152	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
291	-	1,216	606	610	אספקת חשמל ומים
41	-	10,378	2,363	8,015	מסחר
2	-	1,025	226	799	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
1	-	1,972	915	1,057	תחבורה ואחסנה
4	-	1,088	597	491	מידע ותקשורת
457	-	10,176	6,730	3,446	שירותים פיננסיים
6	-	2,869	936	1,933	שירותים עסקיים אחרים
10	-	1,726	333	1,393	שירותים ציבוריים וקהילתיים
895	-	69,394	33,981	35,413	סך הכל אשראי מסחרי
-	-	119,582	6,698	112,884	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
19	-	28,118	10,466	17,652	אנשים פרטיים - אחר
914	-	217,094	51,145	165,949	סך הכל
131	19	5,541	1,466	4,075	בגין פעילות לווים בחוץ לארץ
1,045	19	222,635	52,611	170,024	סך הכל אשראי לציבור
2,221	19	4,377	226	4,151	תאגידים בנקאיים
-	9,276	366	13	353	ממשלות
3,266	9,314	227,378	52,850	174,528	סך הכל אשראי

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 16 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,463 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,670 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) בעייתי				סיכון אשראי כולל בעייתי				
הפסדי אשראי ⁽³⁾								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל	עסקאות עתידיות	
9	1	4	9	14	886	900	-	
4	-	(2)	-	-	626	626	9	
90	11	14	86	181	8,047	8,228	123	
136	1	(7)	300	570	26,389	26,959	1	
68	2	(8)	78	81	2,366	2,447	-	
5	1	3	4	6	1,596	1,602	95	
171	17	28	206	513	9,938	10,451	32	
19	5	7	17	31	996	1,027	-	
8	1	3	13	24	1,952	1,976	3	
8	1	(14)	3	11	1,083	1,094	2	
101	(18)	(1)	15	18	12,012	12,030	1,397	
38	9	17	24	59	2,854	2,913	38	
12	4	6	18	24	1,755	1,779	43	
669	35	50	773	1,532	70,500	72,032	1,743	
610	10	7	22	849	118,733	119,582	-	
209	56	70	72	187	27,749	28,174	37	
1,488	101	127	867	2,568	216,982	219,788	1,780	
32	6	(6)	9	9	5,715	5,724	33	
1,520	107	121	876	2,577	222,697	225,512	1,813	
1	-	(2)	-	-	7,276	7,276	659	
-	-	-	-	-	9,642	9,642	-	
1,521	107	119	876	2,577	239,615	242,430	2,472	

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 30 בספטמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל		חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽²⁾			
שווי הוגן נגזרים	איגרות חוב ⁽⁴⁾	ערביות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות		חובות ⁽¹⁾	
		סך הכל	ערביות		
-	-	799	184	615	ציבור - מסחרי
40	-	833	452	381	חקלאות, ייעור ודיג
109	-	8,857	3,674	5,183	כרייה וחציבה
1	14	26,477	16,967	9,510	תעשייה וחרושת
11	-	2,359	186	2,173	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
306	-	1,338	681	657	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
45	-	10,517	2,420	8,097	אספקת חשמל ומים
14	-	961	232	729	מסחר
1	-	1,445	453	992	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
14	-	1,584	474	1,110	תחבורה ואחסנה
1,843	-	10,866	7,264	3,602	מידע ותקשורת
2	-	2,740	851	1,889	שירותים פיננסיים
14	-	1,307	301	1,006	שירותים עסקיים אחרים
2,400	14	70,083	34,139	35,944	שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	-	110,211	6,287	103,924	סך הכל אשראי מסחרי
47	-	26,889	11,127	15,762	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
2,447	14	207,183	51,553	155,630	אנשים פרטיים - אחר
83	22	4,855	1,103	3,752	סך הכל
2,530	36	212,038	52,656	159,382	בגין פעילות לווים בחוץ לארץ
2,250	414	4,006	262	3,744	סך הכל אשראי לציבור
-	10,857	303	16	287	תאגידים בנקאיים
4,780	11,307	216,347	52,934	163,413	ממשלה
					סך הכל אשראי

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 100 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,307 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,447 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) בעייתי				סיכון אשראי כולל בעייתי				
הפסדי אשראי ⁽³⁾								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל	עסקאות עתידיות	
7	-	1	6	10	789	799	-	
5	-	1	-	-	884	884	11	
95	15	24	80	147	8,963	9,110	144	
144	(5)	(1)	246	606	25,887	26,493	1	
76	31	13	132	138	2,235	2,373	3	
3	-	-	2	3	1,722	1,725	81	
158	20	64	241	384	10,211	10,595	33	
16	4	8	8	21	961	982	7	
6	(1)	(2)	5	19	1,433	1,452	6	
5	1	1	2	4	1,600	1,604	6	
87	(34)	(37)	55	60	14,934	14,994	2,285	
30	5	3	19	41	2,704	2,745	3	
9	2	-	16	23	1,346	1,369	48	
641	38	75	812	1,456	73,669	75,125	2,628	
618	19	14	6	1,008	109,203	110,211	-	
191	33	35	82	198	26,701	27,002	66	
1,450	90	124	900	2,662	209,573	212,338	2,694	
41	1	13	7	19	4,966	4,985	25	
1,491	91	137	907	2,681	214,539	217,323	2,719	
4	-	(1)	-	-	7,284	7,284	614	
-	-	-	-	-	11,160	11,160	-	
1,495	91	136	907	2,681	232,983	235,767	3,333	

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל		חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽²⁾			
שוי הוגן נגזרים	איגרות חוב ⁽⁴⁾	ערביות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות		חובות ⁽¹⁾	
		סך הכל	ערביות		
-	-	802	185	617	ציבור - מסחרי
29	-	819	314	505	חקלאות, ייעור ודיג
63	-	8,336	3,277	5,059	כרייה וחציבה
1	-	26,012	17,146	8,866	תעשייה וחרושת
2	-	2,333	184	2,149	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
280	-	1,217	543	674	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
42	-	10,032	2,054	7,978	אספקת חשמל ומים
-	-	981	229	752	מסחר
1	-	1,372	404	968	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
7	-	1,364	462	902	תחבורה ואחסנה
1,041	-	9,932	6,534	3,398	מידע ותקשורת
7	-	2,842	914	1,928	שירותים פיננסיים
9	-	1,354	317	1,037	שירותים עסקיים אחרים
1,482	-	67,396	32,563	34,833	שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	-	112,987	7,352	105,635	סך הכל אשראי מסחרי
33	-	27,270	11,097	16,173	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,515	-	207,653	51,012	156,641	אנשים פרטיים - אחר
57	21	5,232	1,269	3,963	סך הכל
1,572	21	212,885	52,281	160,604	בגין פעילות לווים בחוץ לארץ
1,955	274	3,358	262	3,096	סך הכל אשראי לציבור
-	11,523	332	16	316	תאגידים בנקאיים
3,527	11,818	216,575	52,559	164,016	ממשלות
					סך הכל אשראי

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 71 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,285 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,467 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) בעייתי				סיכון אשראי כולל בעייתי				
הפסדי אשראי ⁽³⁾								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל	עסקאות עתידיות	
6	2	1	7	8	794	802	-	
6	-	2	-	-	859	859	11	
87	17	23	84	151	8,369	8,520	121	
144	(2)	(5)	233	617	25,397	26,014	1	
78	52	37	124	126	2,211	2,337	2	
3	-	-	1	2	1,575	1,577	80	
160	27	78	338	419	9,684	10,103	29	
17	7	10	20	30	951	981	-	
6	(1)	(2)	5	18	1,357	1,375	2	
23	-	17	3	72	1,301	1,373	2	
84	(30)	(35)	15	18	13,519	13,537	2,564	
30	11	6	19	40	2,855	2,895	46	
10	-	1	18	24	1,384	1,408	45	
654	83	133	867	1,525	70,256	71,781	2,903	
613	19	9	24	980	112,007	112,987	-	
195	49	55	81	195	26,861	27,363	60	
1,462	151	197	972	2,700	209,124	212,131	2,963	
44	1	16	14	15	5,323	5,338	28	
1,506	152	213	986	2,715	214,447	217,469	2,991	
3	-	(2)	-	-	6,186	6,186	599	
-	-	-	-	-	11,855	11,855	-	
1,509	152	211	986	2,715	232,488	235,510	3,590	

חשיפה למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק א - מידע בדבר סך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾		חשיפה מאזנית ⁽²⁾													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה מאזנית של שלוחות של הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים						חשיפה מאזנית מעבר לגבול						המדינה	
לפירעון מעל עד שנה	מזה: סיכון חוץ-מאזני לפירעון מעל עד שנה	סיכון חוץ מאזנית בעייתי	סיכון חוץ מאזנית בעייתי	סיכון חובות פגומים	סיכון חוץ מאזני	סיכון חוץ מאזני	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי		חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות		חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות		לאחרים	לבנקים ⁽⁴⁾	
							מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות			
30 בספטמבר 2016															
2,114	3,441	-	524	1	7	5,555	-	357	357	1,190	423	3,942	1,190	423	ארצות הברית
3,150	1,399	-	1,932	1	25	5,068	519	535	1,054	4,068	442	40	4,068	442	אחרות ⁽⁵⁾
5,264	4,840	-	2,456	2	32	10,623	519	892	1,411	5,258	865	3,982	5,258	865	סך כל החשיפות למדינות זרות
324	193	-	173	-	4	517	-	-	-	515	-	2	515	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
39	16	-	69	-	-	55	-	-	-	53	2	-	53	2	מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד
30 בספטמבר 2015															
1,257	2,300	-	435	-	5	3,557	-	472	472	1,239	1,098	1,220	1,239	1,098	ארצות הברית
3,090	2,009	-	1,035	1	30	5,730	541	358	899	3,569	1,597	23	3,569	1,597	אחרות
4,347	4,309	-	1,470	1	35	9,287	541	830	1,371	4,808	2,695	1,243	4,808	2,695	סך כל החשיפות למדינות זרות
262	141	-	70	-	1	403	-	-	-	380	-	23	380	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
35	31	-	22	-	1	66	-	-	-	50	16	-	50	16	מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד

ראה הערות להלן.

חשיפה למדינות זרות מאוחד⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר 2015													
חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾							חשיפה מאזנית ⁽²⁾						
חשיפה מאזנית מעבר לגבול				חשיפה מאזנית של שלוחות של הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים				חשיפה מאזנית מעבר לגבול				המדינה	
מזה: סך סיכון		סך חשיפה אשראי חוץ-מאזני לפירעון מעל עד שנה		סיכון חובות פגומים		סיכון מאזני חובות פגומים		חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי בגין התחייבויות התחייבויות מקומיות		חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות התחייבויות מקומיות		לממשלות ⁽⁴⁾ לבנקים לאחרים	
2,794	2,083	-	407	1	13	4,877	-	405	405	1,297	945	2,635	ארצות הברית
3,266	1,215	-	1,012	1	34	5,174	693	370	1,063	3,685	750	46	אחרות
סך כל החשיפות למדינות זרות													
6,060	3,298	-	1,419	2	47	10,051	693	775	1,468	4,982	1,695	2,681	
מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC													
380	177	-	80	-	1	557	-	-	-	550	1	6	
מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד													
36	18	-	14	-	-	54	-	-	-	49	5	-	

- החשיפה המוצגת לעיל מייצגת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, חשיפות על בסיס סיכון סופי. הצד הנושא בסיכון הסופי הוא אדם, עסק, מוסד או מכשיר כלשהו המספק לבנק "חיזוקי אשראי", כגון ערבויות, בטחונות, חוזי ביטוח ונגזרי אשראי. כאשר לא קיים "חיזוק אשראי", אזי הצד הנושא בסיכון הסופי הוא החייב עצמו.
- שורת "סך כל החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".
- חשיפה מאזנית למדינה זה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחוץ לארץ של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.
- חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות זילים ונגזרי אשראי.
 (2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
 (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

חשיפה למדינות זרות מאוחד⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק ב' - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך:

	30 בספטמבר 2015		30 בספטמבר 2016		
	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	
צרפת	138	1,727	154	1,693	-
אנגליה	250	1,588	216	1,430	-

חלק ג' - מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
16	-	16	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
1	-	1	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
17	-	17	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
17	-	17	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
-	-	-	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
17	-	17	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
14	-	14	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
3	-	3	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
17	-	17	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
6	-	6	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
11	-	11	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
17	-	17	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
14	-	14	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
2	-	2	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
16	-	16	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾⁽²⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾		לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	
30 בספטמבר 2016					
494	528	1	493	527	AAA עד AA-
442	458	77	365	381	A+ עד A-
5	22	-	5	22	BBB+ עד BBB-
17	17	17	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
3	3	-	3	3	ללא דירוג
961	1,028	95	866	933	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
30 בספטמבר 2015					
497	498	-	497	498	AAA עד AA-
845	850	-	845	850	A+ עד A-
5	5	-	5	5	BBB+ עד BBB-
14	14	14	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
35	34	-	35	34	ללא דירוג
1,396	1,401	14	1,382	1,387	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
31 בדצמבר 2015					
569	676	2	567	674	AAA עד AA-
229	760	76	153	684	A+ עד A-
-	11	-	-	11	BBB+ עד BBB-
14	14	14	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
34	34	-	34	34	ללא דירוג
846	1,495	92	754	1,403	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נכון לימים 30 בספטמבר 2016, 30 בספטמבר 2015 ו-31 בדצמבר 2015 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו.

סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שוויץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של ג', אשר שוקללו בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313 לפי 50% מסכומן (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו. מספרי השוואה סווגו מחדש.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 11ב. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקללות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטוחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים - פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בניהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות שהעיקריות שבהן הן: Moody's, Standard & Poor's, Fitch. דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיועדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבוביות בסחר חוץ, ולהשקעות השונות. הדירוגים החיצוניים מהווים בסיס לניתוח עצמי של מדינה או צד נגדי הנעשה על ידי הבנק. בנוסף נלקחים בחשבון נתונים נוספים ממקורות שונים המשמשים לצורך הניתוח. הערכת הבנק את הצד הנגדי עשויה להיות שונה מזו של חברת הדירוג.

הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Moody's ו-Fitch. הדירוגים והניתוחים מעודכנים על ידי חברות הדירוג באופן תקופתי, והבנק עושה שימוש בנתונים העדכניים ביותר הקיימים בעת קביעת מסגרות או בחינה של צד נגדי. הדירוג העיקרי המשמש את הבנק לניתוח עצמאי הינו הדירוג הנערך על ידי חברת Fitch.

סיכון האשראי לדיור

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדיור כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדיור, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל הלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון מבחני מצוקה, הבוחנים את השפעת גורמי המקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת אבטלה ושיעור הריבית. הבנק פיתח מודל מתקדם לדיור אשראי לדיור הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מתווסף למערך הניטור הקיים של הבנק.

תאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנו מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

הפרמטרים העיקריים להגדרת תאבון הסיכון בתחום המשכנתאות הם תוצאות מודל פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נטל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), ומדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי). במהלך השנתיים האחרונות הורחבה רשימת מדדי הסיכון במסגרת מסמך המדיניות של הבנק, והתווספו מגבלות על פרמטרים נוספים: יחס החזר מהכנסה, מטרת הלוואה, תקופת הלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע. בפרט, וכפי שצויין לעיל מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המאושר בדירקטוריון.

מערך הניטור של פרופיל הסיכון בתיק המשכנתאות מורכב מלמעלה מ-40 מדדי סיכון שהוגדרו על ידי הדירקטוריון והנהלה, המוצגים במסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, תוך בחינת פרופיל הסיכון הנובע מהם, כאשר התפתחות מדדי תאבון הסיכון הללו נבחנת גם לאורך זמן. למערך ניטור זה נוספו גם תוצאות שהתקבלו בשימוש במודלים המתקדמים. מניטור זה עולה כי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות של הבנק נמצא בירידה במהלך הרבעונים האחרונים במרבית מדדי תאבון הסיכון שהוגדרו, כולל LTV ויחס החזר. בפרט, נמצאים שיעורי הכשל בתיק במהלך השנים האחרונות בירידה. בנוסף, וכפי שהוזכר לעיל, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המקרו, בשורה מגוונת של מבחני מצוקה, כולל באמצעות התרחיש האחד של בנק ישראל. בחינה זו מהווה חלק מבחינת פרופיל הסיכון של התיק. גם בחינה זו מעלה כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך יחסית לרמת הון הליבה של הבנק.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)	
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2015	2016
	משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרה)
18,018	18,838
	מכספי הבנק
	מכספי האוצר:
55	70
	הלוואות מוכונות
104	97
	הלוואות עומדות ומענקים
18,177	19,005
	סך הכל הלוואות חדשות
3,893	1,748
	הלוואות שמוחזרו
22,070	20,753
	סך הכל ביצועים
45,421	38,365
	מספר לווים (כולל מיחזורים)

מאפייני תיק האשראי לדירור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, יכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדירור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של ההלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 30 בספטמבר 2016).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום ההלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 30 בספטמבר 2016 עומד על 54.9% בדומה ל-55.0% ב-31 בדצמבר 2015 ול-55.8% ב-31 בדצמבר 2014. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 114.1 מיליארד שקלים חדשים, כ-95% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את ההלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור ההלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת ההלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדירור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות ההלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון האמיתי, העדכני להיום, של הלוואות שניתנו עד שנת 2008, כך שרובן ככולן נמצאות בשיעור נמוך מ-75% כיום. היקף ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע לכ-0.2 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-0.2% בלבד מתיק ההלוואות לדירור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 30 בספטמבר 2016, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדירור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4%. בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-7%; ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-17%. בסך ההלוואות, בשיעור של כ-9%.

ביום 1 בנובמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות אשר מגבילות את שיעור המימון בהלוואות לדיור (הנחיות אלה אוגדו יחד עם הנחיות נוספות במסגרת הוראה בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור מיום 15 ביולי 2014).

בהנחיות אלו נקבע כי שיעור המימון לא יעלה על השיעורים הבאים:

עד 75% - ללווים, אזרחי ישראל, הרוכשים זכות במקרקעין המהווה דירה יחידה (בהתאם להגדרה בסעיף 9(ג) לחוק מיסוי מקרקעין).

עד 70% - למשפרי דיור הרוכשים דירה חלופית (דירה הנרכשת על ידי אזרח ישראלי שבבעלותו דירת מגורים אשר מהווה דירה יחידה לולא רכישת הדירה הנרכשת, ואשר הלווה מתחייב למכור את הדירה הקיימת בהתאם לקבוע בסעיף 9(א1)(2)(א)(2) לחוק מיסוי מקרקעין).

עד 50% - לרוכשי דירה להשקעה, הלוואות לכל מטרה, והלוואות לתושבי חוץ.

הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% (מקרים המוחרגים מההוראה על הגבלת שיעור מימון), מגובות במקרים רבים בביטוח אשראי, המפחית משמעותית את הסיכון לבנק, למרות שאינו משפיע על חישוב שיעור המימון, הקצאת ההון הנדרשת בגין הלוואה זו, או שיעור ההחזר. מתוך יתרת הלוואות, שניתנו בשיעור מימון מקורי גבוה מ-75%, מבטחים בביטוח אשראי כ-2.4 מיליארד המהווים כ-42.3%. בשנים האחרונות, בעקבות הצעדים שנקט הבנק למזעור הסיכון בתיק המשכנתאות, והגבלות בנק ישראל כמפורט לעיל, ירד שיעור הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מסך תיק האשראי לדיור של הבנק, לכ-0.6% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, כ-0.5% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, וכ-0.4% באשראי שניתן ברבעון השלישי של שנת 2016.

שיעור החזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של הלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של הלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור החזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור החזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא 27.7%, 79.9% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור החזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-25.6%). כ-16.3% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-40%). כ-3.4% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: 59.7%) וכ-0.4% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.5%).

הלוואות ששיעור החזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת החזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאד שלגביה שיעור החזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת החזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

ביום 29 באוגוסט 2013 שלח המפקח על הבנקים הנחיות בנושא הגבלות על מתן הלוואות לדיור, בהן נקבעו מגבלות על שיעור החזר החודשי מההכנסה.

ביום 15 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור, המאגדת בתוכה, בין היתר, את ההנחיות שתוארו לעיל מיום 29 באוגוסט 2013. כמו כן, הוגדר מחדש המונח "שיעור החזר מהכנסה". לפרטים ראה פרק חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הנחיית המפקח על הבנקים מיום 3 במאי 2011, הגבילה את חלק ההלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך ההלוואה לכל היותר. על פי מכתב המפקח מיום 29 באוגוסט 2013 נקבע בנוסף, כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדיור בהן היחס בין חלק ההלוואה בריבית משתנה לבין סך ההלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית. הנחיות המפקח על הבנקים שתוארו לעיל מיום 3 במאי 2011 וכן מיום 29 באוגוסט 2013, אוגדו במסגרת הוראה בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור מיום 15 במאי 2014. לפרטים, ראה פרק חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה. היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע לכ-10.5 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-9.2% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת החזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים בהתאם ל"ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים הגיע ביום 30 בספטמבר 2016 לכ-5 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-4.4% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק.

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור⁽¹⁾ ליום 30 בספטמבר 2016 (במיליוני שקלים חדשים):

סך הכל	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה	שיעור מימון
	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים		
56,131	3,076	8,863	9,915	17,135	13,113	עד 35%	עד 60%
11,959	468	1,312	1,446	4,613	3,316	35%-50%	
2,531	-	-	13	1,018	1,195	50%-80%	
303	-	-	-	91	154	מעל 80%	
31,041	1,497	5,689	5,858	10,773	6,254	עד 35%	60%-75%
5,527	220	706	695	2,024	1,627	35%-50%	
929	-	-	3	307	523	50%-80%	
78	-	-	-	11	53	מעל 80%	
4,228	19	68	104	968	1,801	עד 35%	מעל 75%
1,091	2	11	12	228	396	35%-50%	
281	-	-	-	15	113	50%-80%	
53	-	-	-	2	22	מעל 80%	
114,152	5,282	16,649	18,046	37,185	28,567		סך הכל

מזה:

הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה

5,043	333	837	825	1,738	1,259	מ-2 מיליון שקלים חדשים
4.4%	6.3%	5.0%	4.6%	4.7%	4.4%	אחוז מסך האשראי לדיור

הלוואות בריבית משתנה:

34,940	1,149	4,564	4,807	10,254	12,501	לא צמודות בריבית פריים
6,827	7	22	48	484	4,719	צמודות למדד ⁽³⁾
3,976	100	200	430	1,632	1,285	במטבע חוץ ⁽³⁾
45,743	1,256	4,786	5,285	12,370	18,505	סך הכל

הלוואות לא צמודות בריבית פריים

30.6%	21.8%	27.4%	26.6%	27.6%	43.8%	מסך האשראי לדיור
-------	-------	-------	-------	-------	-------	------------------

הלוואות צמודות למדד בריבית

6.0%	0.1%	0.1%	0.3%	1.3%	16.5%	משתנה מסך האשראי לדיור
------	------	------	------	------	-------	------------------------

הלוואות בשיעור מימון גבוה

5.0%	0.4%	0.5%	0.6%	3.3%	8.2%	מ-75% מסך האשראי לדיור
------	------	------	------	------	------	------------------------

(1) יתרת הלוואות לדיור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות ל"קבוצות גיל" בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מיחזרים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משיכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למיחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 30 בספטמבר 2016 (במיליוני שקלים חדשים):

עומק הפיגור								
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽⁴⁾ סך הכל	בפיגור של 90 יום או יותר							
	סך הכל		מעל 6		מעל 15		בפיגור של	
	מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	עד 33 חודשים	עד 15 חודשים	עד 6 חודשים	90 ימים	30 ימים ועד 89 ימים ⁽³⁾	
282	56	220	191	10	10	9	6	סכום בפיגור
103	6	97	97	-	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽¹⁾
1,197	148	684	139	62	159	324	365	יתרת חוב רשומה
224	69	155	102	29	24	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
973	79	529	37	33	135	324	365	יתרת חוב נטו

(1) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

(2) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

(3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.

(4) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניהול סיכון השוק והריבית בתיק הבנקאי

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה). לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך החשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book), שהינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן). הבנק מנהל את סיכון השוק והריבית שלו באופן אינטגרטיבי, תחת מבנה ארגוני זהה, ובשימוש בכלים, מבנה נתונים, שיטות ומערכות דומות.

סיכונים שוק וריבית הינם חלק בלתי נפרד מעסקי הבנקאות ומניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, רמות חריגות של סיכון שוק ו/או סיכון ריבית עלולות לחשוף את הבנק להפסדים, ולהוות איום על הונו. לפיכך, קבעו דירקטוריון והנהלת הבנק, במסגרת התהליך המוסדר של הבנק למיפוי וזיהוי סיכונים, כי סיכונים השוק והריבית הינם סיכונים מהותיים, וכי ניהול סיכונים אלה הינו חיוני ליציבות הבנק, בפרט לאור סביבת הריבית הנמוכה, והפוטנציאל לשינוי מגמת הריבית במשק. לפיכך, התווה דירקטוריון הבנק מסמך מדיניות ייעודי לטיפול בסיכון השוק והריבית, הקובע את העקרונות לפיהם על הבנק לפעול על מנת לזהות, למדוד, לנטר, לבחון ולבקר את סיכונים השוק והריבית באופן שוטף, הן למהלך עסקים רגיל והן לעיתות קיצון. ניהול סיכונים אלו נועד לשמור על רמת סיכון סבירה, בהתאם למגבלות החשיפה, קרי, תאבון הסיכון שנקבע בגין סיכונים אלה, תוך ניצול הזדמנויות וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים.

ניהול סיכון השוק והריבית בבנק נחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים: תיק בנקאי ותיק סחיר. התיק הסחיר בבנק כולל את התיקים המנוהלים בחדר העסקאות כעושה שוק, שלא למטרות הגנה: תיק איגרות חוב למסחר של יחידת המסחר בריבית (תיק עושה שוק), עסקאות נגזרים המסווגות לתיק עושה שוק וחוזים עתידיים על איגרות חוב - כחלק מתיק הריבית, וכן תיקי אופציות (מטבע חוץ, מעו"ף וריבית) של יחידת המסחר במטבע חוץ, וכן, תיקי ניירות ערך למסחר ואסטרטגיה במטבע ישראלי ובמטבע חוץ ועסקאות נגזרים אשר בוצעו כחלק מאסטרטגית שוק ספציפית, המנוהלת בניהול פיננסי תחת מגבלות ספציפיות של חשיפה ורווחיות. תיק זה מאופיין בפעילות קטנה יחסית לפעילות בתיק הבנקאי, ונמצא ברמת סיכון נמוכה.

התפתחויות בסיכון השוק והריבית

לבנק שני מודלים עיקריים לניהול סיכון השוק והריבית שלו: מודל ה-VAR ומודל ה-EVE. הבנק מחשב מדדים אלה, כמו גם מדדים נוספים המשמשים אותו לניהול סיכונים אלה, אחת ליום לפחות.

מודל ה-VAR הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש. המודל מודד את רמת הסיכון במונחי כסף, כאשר הבנק מתאים את אופק ההשקעה לתיקים אותם הוא בוחן באמצעות מדד זה. הבנק משתמש בשיטה המשלבת בין מספר שיטות חישוב VAR המקובלות בעולם. לחישוב ה-VAR נלווה חישוב BACKTESTING, שנועד לבחון את איכות אומדני החישוב שלו, קרי, לבחון את תחזית המודל לעומת התוצאה בפועל. הבנק קבע תאבון סיכון במונחי VAR, על התיק הכולל שלו, ועל פעילותו בתיקי האופציות השונים (על נכסי בסיס שונים). חישובי ה-VAR על התיק הכולל של הבנק מתבצעים אחת ליום, בעוד החישובים על תיקי האופציות מתבצעים אחת לשעה.

EVE - Economic Value of Equity, הוא מודל המבטא את גישת השווי הכלכלי. מודל זה הוא המודל העיקרי של הבנק לאמידת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, והוא בוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, במצב חיים רגיל ובמצבי קיצון, לרבות עליה/ירידה מקבילה של עקום הריבית בשיעורים גבוהים. בנוסף, לבנק מגוון מבחני מצוקה (קיצון) ברמות חומרה שונות שנועדו לבחון את פרופיל הסיכון שלו בעת אירוע קיצון, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. כמו כן, מפעיל הבנק שיטות חדשות לבחינת סיכון הריבית בתיק הבנקאי בעת חרום, כולל תרחיש קיצון המתבצע במתווה כלכלי. תרחיש זה מתבסס על הבנת הבנק לגבי אופן התפתחות בעת קיצון של תנאי המאקרו הרלבנטיים לסיכונים אלה. בנוסף, מבצע הבנק תרחיש במסגרתו זז עקום הריביות בצורה שאינה מקבילה. תרחיש כזה משלים את גישת ה-EVE, המתבססת על תזוזה מקבילה בעקומי הריבית.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2015	2016
195	227	341
379 (מאי)	379 (מאי)	364 (אוגוסט)
193 (אוקטובר)	227 (ספטמבר)	235 (ינואר)

תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. החריגה שנרשמה, בגובה של כ-3 מיליוני שקלים חדשים, נבעה בעיקר מעליה בעקום השקלי (בתקופות הארוכות). מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

30 בספטמבר 2016						
שינוי בשווי הוגן						
			מטבע חוץ		מטבע ישראלי	
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
(554)	3	(10)	64	535	(1,146)	עליה של 2%
830	(2)	12	(51)	(701)	1,572	ירידה של 2%

30 בספטמבר 2015						
שינוי בשווי הוגן						
			מטבע חוץ		מטבע ישראלי	
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
(606)	(5)	(24)	64	265	(906)	עליה של 2%
703	6	26	(51)	(424)	1,146	ירידה של 2%

31 בדצמבר 2015						
שינוי בשווי הוגן						
			מטבע חוץ		מטבע ישראלי	
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
(668)	(11)	(37)	(72)	83	(631)	עליה של 2%
819	12	39	91	(198)	875	ירידה של 2%

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

30 בספטמבר 2016					
עם	מעל חודש	מעל שלושה חודשים	מעל שנה	מעל שלושה חודשים	מעל שנה
דרישה	עד שלושה חודשים	עד שלושה חודשים	עד שלושה חודשים	עד חמש שנים	עד חמש שנים
מטבע ישראלי לא צמוד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
115,207	1,749	3,736	10,880	7,557	6,715
5,174	5,825	27,221	12,175	9,183	7,490
294	1,492	861	237	181	111
120,675	9,066	31,818	23,292	16,921	14,316
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים					
נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
77,967	9,001	19,209	11,340	10,456	4,770
16,572	25,174	10,686	8,578	9,366	7,645
883	763	863	242	164	43
95,422	34,938	30,758	20,160	19,986	12,458
סך הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
25,253	(25,872)	1,060	3,132	(3,065)	1,858
25,253	(619)	441	3,573	508	2,366

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) סווג מחדש.

2015 בדצמבר 31			2015 בספטמבר 30			2016 בספטמבר 30			ללא	מעל	מעל עשר
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.04	3.19	131,739	1.05	3.06	125,982	1.21	3.43	150,049	432	284	3,489
1.23		66,214	1.21		75,012	1.14		67,113	-	-	45
0.73		2,763	0.73		4,058	0.48		3,176	-	-	-
1.10		200,716	1.10		205,052	1.18		220,338	432	284	3,534
0.82	1.18 ⁽³⁾	119,611	0.75	1.00 ⁽³⁾	110,889	0.95	1.07	133,540	-	124	673
1.42		77,724	1.39		87,443	0.97		78,066	-	-	45
0.85		3,729	0.85		4,780	0.44		2,958	-	-	-
1.05		201,064	1.03		203,112	0.95		214,564	-	124	718
		(348)			1,940			5,774	432	160	2,816
								5,774	5,774	5,342	5,182

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

30 בספטמבר 2016					
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
1,372	2,755	11,678	19,490	10,811	3,057
155	10	573	1,315	1,397	102
(למעט אופציות)					
1,527	2,765	12,251	20,805	12,208	3,159
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
504	1,069	7,132	11,591	9,508	8,372
260	867	2,406	4,592	1,162	372
(למעט אופציות) ⁽¹⁾					
764	1,936	9,538	16,183	10,670	8,744
סך הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
763	829	2,713	4,622	1,538	(5,585)
763	1,592	4,305	8,927	10,465	4,880
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
החשיפה המצטברת במגזר					

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

2015 בדצמבר 31			2015 בספטמבר 30			2016 בספטמבר 30			ללא	מעל	מעל
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
2.64	2.64	52,284	2.58	2.28	52,887	2.43	2.80	49,894	11	21	699
3.08		3,221	3.11		3,264	2.59		3,552	-	-	-
2.67		55,505	2.61		56,151	2.44		53,446	11	21	699
3.54	1.59	37,438	3.64	1.27	38,856	3.77	1.17	40,732	2	-	2,554
1.61		8,958	1.59		10,565	1.65		9,659	-	-	-
3.17		46,396	3.20		49,421	3.36		50,391	2	-	2,554
		9,109			6,730			3,055	9	21	(1,855)
								3,055	3,055	3,046	3,025

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

30 בספטמבר 2016					
עם	מעל חודש	מעל שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע חוץ⁽¹⁾					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
8,898	4,792	1,255	754	316	925
27,712	34,373	11,455	3,499	4,339	3,007
828	1,131	1,200	230	145	36
37,438	40,296	13,910	4,483	4,800	3,968
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים					
ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
17,428	7,120	10,009	410	253	133
16,378	14,528	25,835	3,907	4,425	2,613
560	1,472	1,165	226	160	97
34,366	23,120	37,009	4,543	4,838	2,843
סך הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
3,072	17,176	(23,099)	(60)	(38)	1,125
3,072	20,248	(2,851)	(2,911)	(2,949)	(1,824)

הערות ספציפיות:

- (1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (2) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

2015 בדצמבר 31			2015 בספטמבר 30			2016 בספטמבר 30			ללא	מעל	מעל
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.53	1.66	19,218	0.93	1.69	19,309	1.12	1.76	19,437	319	464	1,714
1.50		81,065	1.50		90,475	0.42		84,385	-	-	-
0.42		4,215	0.42		5,339	0.15		3,570	-	-	-
1.46		104,498	1.35		115,123	0.54		107,392	319	464	1,714
0.34	0.63	37,401	0.35	0.56	40,208	0.40	0.79	36,078	721	-	4
0.94		64,073	0.96		70,661	0.65		67,686	-	-	-
0.44		3,101	0.44		4,446	0.43		3,680	-	-	-
0.71		104,575	0.73		115,315	0.56		107,444	721	-	4
		(77)			(192)			(52)	(402)	464	1,710
								(52)	(52)	350	(114)

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

30 בספטמבר 2016					
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד שנה	מעל שנה עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל עשר שנים
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
125,477	9,296	16,669	31,124	18,684	10,697
33,041	40,208	39,249	16,989	14,919	10,599
1,122	2,623	2,061	467	326	147
159,640	52,127	57,979	48,580	33,929	21,443
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
95,899	17,190	36,350	23,341	20,217	13,275
33,210	40,569	38,927	17,077	14,953	10,630
1,443	2,235	2,028	468	324	140
130,552	59,994	77,305	40,886	35,494	24,045
מכשירים פיננסיים, נטו					
29,088	(7,867)	(19,326)	7,694	(1,565)	(2,602)
29,088	21,221	1,895	9,589	8,024	5,422

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) סוג מחדש.

הערות כלליות:

- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי בביאור 15 בדוח הכספי.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 בדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרו כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החוזה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר.

2015 בדצמבר 31			2015 בספטמבר 30			2016 בספטמבר 30			ללא	מעל	מעל
משך חיים	שיעור	מסך הכל	משך חיים	שיעור	מסך הכל	משך חיים	שיעור	מסך הכל	תקופת	עשרים	מעל
ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	פירעון	שנה	עשרים
אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽²⁾			שנים
בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים			בשנים
1.50	2.79	203,241	1.45	2.61	198,178	1.48	3.08	219,380	762	769	5,902
1.42		150,500	1.40		168,751	0.78		155,050	-	-	45
0.54		6,978	0.55		9,397	0.31		6,746	-	-	-
1.45		360,719	1.41		376,326	1.20		381,176	762	769	5,947
1.25	1.38	194,450	1.25	1.13	⁽³⁾ 189,953	1.40	1.11	210,350	723	124	3,231
1.23		150,755	1.22		168,669	0.87		155,411	-	-	45
0.66		6,830	0.65		9,226	0.43		6,638	-	-	-
1.23		352,035	1.22		367,848	1.18		372,399	723	124	3,276
		8,684			8,478			8,777	39	645	2,671
								8,777	8,777	8,738	8,093

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית (במיליוני שקלים חדשים):

סך הכל	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		סך הכל
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
30 בספטמבר 2016						
219,380	1,958	2,791	14,688	49,894	150,049	נכסים פיננסיים ⁽²⁾
161,796	5,963	13,343	68,649	3,552	70,289	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(210,350)	(2,701)	(5,739)	(27,638)	(40,732)	(133,540)	התחייבויות פיננסיות ⁽²⁾
(162,049)	(5,359)	(10,370)	(55,637)	(9,659)	(81,024)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
8,777	(139)	25	62	3,055	5,774	סך הכל
31 בדצמבר 2015						
203,241	2,107	3,507	13,604	52,284	131,739	נכסים פיננסיים ⁽²⁾
157,478	5,549	13,217	66,514	3,221	68,977	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(194,450)	(2,798)	(6,113)	(28,490)	(37,438)	(119,611)	התחייבויות פיננסיות ⁽²⁾
(157,585)	(5,018)	(10,499)	(51,657)	(8,958)	(81,453)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
8,684	(160)	112	(29)	9,109	(348)	סך הכל

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית (במיליוני שקלים חדשים)⁽⁴⁾:

שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים באחוזים	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים באחוזים		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד			
30 בספטמבר 2016								
						השינוי בשיעורי הריבית:		
(1.5)	(133)	8,644	(147)	(68)	(191)	3,510	5,540	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(0.2)	(16)	8,761	(140)	15	34	3,103	5,749	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
2.4	210	8,987	(129)	145	385	2,548	6,038	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד
31 בדצמבר 2015								
								השינוי בשיעורי הריבית:
(2.8)	(239)	8,445	(162)	105	(96)	9,188	(590)	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
0.4	31	8,715	(160)	111	(36)	9,118	(318)	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
2.8	241	8,925	(157)	119	46	9,005	(88)	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד

- (1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (2) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירי פיננסיים חוץ מאזניים.
- (3) יובהר כי בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, כפי שמפורט בביאור 15 בדוחות הכספיים, משקפת ריבית ההיוון לנכסים הפיננסיים סיכון אשראי גלום וריבית ההיוון להתחייבויות הפיננסיות משקפת גם את פרמיית גיוס המקורות של הבנק. זאת בשונה מאופן חישוב השפעת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, במונחי Economic Value of Equity - EVE, הכולל השפעת החשיפה לריבית חסרת סיכון בלבד.
- (4) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
- (5) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה בביאור 15 בדוחות הכספיים.

ניתוח החשיפה למדד ושער חליפין

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 30 בספטמבר 2016:

גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

תרחיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾		תרחישים				
ירידה מקסימלית	עליה מקסימלית	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עליה של 5%	עליה של 10%	
(32.9)	62.4	(427.4)	(213.7)	213.7	427.4	מדד
3.4	(3.8)	24.8	11.3	(4.4)	(1.6)	דולר
(0.2)	0.2	(0.3)	(0.2)	0.2	0.7	ליש"ט
0.3	(0.3)	1.2	0.3	(0.3)	(0.1)	יין
(1.8)	(0.9)	(13.3)	(4.5)	(0.7)	0.8	אירו
0.1	(0.4)	0.1	0.1	(0.1)	(0.2)	פר"ש

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק וריבית, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניהול הסיכון התפעולי

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

לבנק מסמך מדיניות ייעודי לטיפול בסיכון התפעולי. מנהל הסיכון התפעולי הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שהוא גם מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. מסגרת הטיפול שנקבעה כוללת גם את המסגרת הנדרשת לטיפול במעילות והונאות, המהוות חלק מקטיגוריות הסיכון התפעולי, על פי הנחיות בנק ישראל. הבנק פעל בתקופה האחרונה להטמעת מסגרת לטיפול בסיכון התפעולי שאיננה בהכרח רק דפנסיבית, קרי, פועלת אך ורק למזעור פוטנציאל ההפסדים מאירועי סיכון תפעולי, אלא פועלת באופן אקטיבי להסדרת היבטי הסיכון התפעולי במערכות, תהליכים ובבנקות אותם מפעיל הבנק, במטרה לתמוך בהשגת יעדיו העסקיים.

מדיניות הבנק קובעת את תאבון הסיכון התפעולי של הבנק לכ-1% מהון הליבה של הבנק. תאבון זה מנוטר באופן שוטף באמצעות מעקב אחר אירועי כשל שגרמו להפסד, המנוהלים לפי הקטגוריות השונות של הסיכון התפעולי, על פי הוראת בנק ישראל, והוא מכליל בתוכו גם הפסדים שהתרחשו בגין סיכון משפטי, אבטחת מידע וסייבר, כולל מעילות והונאות. בנוסף קובעת המדיניות תאבון סיכון להפסדים פוטנציאליים בעת התרחשות אירוע קיצון. הבנק פועל לקביעת תאבון סיכון איכותי, בעיקר, על ידי יצירת אינדיקטורים לסיכון, שיש להם מבט קדימה, והם יכולים להעיד על פוטנציאל להתפתחות סיכון תפעולי, וזאת, בנוסף לאיסוף הפסדים בפועל, קרי, הפסדים שכבר התרחשו. הבנק נמצא במהלך להסדרת KRI (אינדיקטורים לסיכון) גם על המערכות הטכנולוגיות המרכזיות שלו.

הבנק מבצע סקרים לזיהוי ומיפוי סיכונים תפעוליים בחטיבות השונות כתהליך מתמשך, כאשר המיקוד הוא מיפוי והערכת הסיכונים המהותיים בכל יחידה. הבנק פועל כדי להגדיר, במקומות שניתן, גם אינדיקטורים לביצוע (KPI), כדי להדק את הקשר בין היעדים העסקיים לרמת הסיכון התפעולי הגלומה בהם, בהתאם להגדרה המעודכנת של הבנק, שצוינה לעיל. תוצאת הסקרים, AI (פעולות לביצוע) נידונים, כחלק מתהליכי ההערכה העצמית, בפורומים ייעודיים להם שותפים מנהלי היחידות הנסקרות ונציגי החטיבה לבקרת סיכונים. במהלך התקופה האחרונה הבנק בוחן את היכולת לבצע סקרי סיכונים תפעוליים משולבים עם סיכונים בקרה פנימית נוספים, כך שהסקרים יספקו תמונה על מכלול הסיכונים להם חשופה היחידה הנסקרת ומידת השפעתם על היעדים העסקיים שלה.

בנוסף לסקרים אלו, מנתח הבנק אירועים חיצוניים בארץ ובעולם, אשר עשויים לספק מידע על נסיבות ונזקים פוטנציאליים בהם עלול להתממש סיכון תפעולי. ניתוחים אלו משמשים את הבנק ליישום מהלכים מתאימים על התהליכים המקבילים המתקיימים בבנק.

אחד האירועים הבולטים שפורסמו בסוף הרבעון השלישי של שנת 2016 הוא אירוע פתיחת חשבונות והנפקת כרטיסי אשראי ללקוחות בנק WELLS FARGO, ללא ידיעתם. אירוע דרמטי זה אשר לוה בקנסות חריפים של כ-190 מיליוני דולר אמריקאי, פיטורי למעלה מ-5,000 עובדים והתפתרות המנהל הכללי, נלמד לעומקו על ידי הבנק, לרבות זיהוי הכשלים המהותיים בהתנהלותו של בנק זה, כאשר דיונים בנושא יערכו בוועדות הבנק השונות במהלך הרבעון הרביעי של השנה.

הבנק מקצה הון בגין סיכון תפעולי לפי השיטה הסטנדרטית. לפי שיטה זו, פולח הבנק לשמונה קווי עסקים, כנדרש על ידי בנק ישראל, כשלכל קו עסקים ניתן משקל סיכון סטנדרטי, המבטא את רמת הרגישות שלו להפסדים בגין סיכון תפעולי. הפילוח והטיפול בהקצאת ההון הנדרש מעוגן במסמך מדיניות ייעודי המסדיר את ההיבטים הנדרשים לשם הקצאת ההון בשיטה הסטנדרטית, ובפרט, מגדיר את קווי העסקים בפעילות הבנק.

מסגרת הטיפול של הבנק בסיכון תפעולי נסקרת מדי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים של הבנק. כחלק מזה, מוצג פרופיל הסיכון, קרי, רמת ההפסדים בפועל, לנוכח תאבון הסיכון, וכן, מוצגים ומנותחים האירועים המהותיים ביותר שהתרחשו במהלך הרבעון.

בתחילת שנת 2016 אישרה הנהלת הבנק מסגרת נרחבת לביצוע תחקירים ותהליכי הפקת לקחים בבנק. מסגרת זו קבעה את כל המרכיבים הנדרשים לשם ביצוע תחקירים, בהתרחש אירועים המחייבים תהליכי הפקת לקחים ולימוד, לתמיכה בניהול הסיכון התפעולי בבנק ולשיפור בתהליכים ובבקורות התומכים בפעילותו העסקית של הבנק.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355. במהלך שנת 2016 יישם הבנק את תכנית התרגול והאימון הרב שנתית הכוללת ביצוע תרגילים וניסויים טכנולוגיים, לצורך בחינה ושיפור רמת המוכנות והמודעות של הנהלת הבנק והעובדים בהתמודדות עם תרחישי אסון, ובכלל זה תורגל אתר המחשב המשני (DRP) ברמת גן. במסגרת התרגיל השנתי אשר התקיים בסוף הרבעון השני בוצע תרגיל מקיף שכלל הפעלת חדר העסקות חליפי של הבנק בלוד, ובמקביל הופעל חדר מצב שכלל דיון ותרגול בתרחישי עומק. הדילמות שנבעו מהדיון הוצפו ונדונו בפורום הנהלה. הבנק משתתף גם בתרגולים שיוזם בנק ישראל במערכת הבנקאית (יחידות המטבע והסייבר). במסגרת תוכנית התחזוקה הרב שנתית בוצע עדכון של נהלי היסוד בתוכנית המשכיות העסקית ובוצע ריענון מערך השירותים ב-BIA (ניתוח השפעות עסקי).

פעילות הבנק בתחום המשכיות עסקית מעוגנת במדיניות ייעודית. דיווחים בגין ההתקדמות במסגרת הטיפול בהמשכיות העסקית מועברים להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ולמליאת הדירקטוריון ונכללים במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

יחסי הגומלין וזרימת המידע בין המערכים הוגדרו בכתב, והם כוללים בין היתר התייחסות לתחומי: אבטחת מידע, אבטחה פיזית, ממשל מערכות מידע, תפעול מערכות מידע, ניהול סיכונים, הונאות, ניהול כח אדם, המשכיות עסקית, ניהול יחסי לקוחות, דוברות וייעוץ משפטי.

יישום מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק נעשה, בין היתר, באמצעות החטיבה לטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ. במסגרת זו, מיושמת תפיסת ניהול הכוללת בין היתר, עקרונות מנחים לניהול הגנת הסייבר. יישום עקרונות אלו והבטחת עדכנותם, תוך שילובם בהחלטות אסטרטגיות ובפעילות העסקית של הבנק, יבטיח את עקביותה ושלמותה של תפיסת ניהול הגנת הסייבר, לאורך זמן.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, הבנק נערך לאבטחת שירותי ענן, על פי הצורך.

מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר, מתבססת על העקרונות הבאים:

- מיפוי זיהוי סיכונים הסייבר.
- יישום וביסוס מערך בקורות אפקטיבי, תוך שילוב חוצה ארגון של טכנולוגיות, כוח אדם, תהליכים ונהלים.
- קיום מערך בקורות המיושם באמצעות מנגנונים ניהוליים, תפעוליים וטכניים.
- קביעת מנגנונים להגנה על נוכחות מקוונת.
- הגנת סייבר פראקטיבית המיושמת באמצעות מיפוי והכרת הסביבה, חיזוי וחקר איומים, שקלול תמונת מצב עדכנית, פיתוח תהליכי תגובתיות,

- שימוש בטכניקות הטעיה, הסטה ועיכוב, יכולת עמידות סייבר והתאוששות, וביצוע תהליכי חקירה, תחקיר ומיצוי הדין.
 - יישום אבטחה רב שכבתית, במספר מעגלים ודיסציפלינות (לוגית ופיזית) החל מהמערך החיצוני הנגיש ללקוחות וכלה במערכות הפנימיות, שיתוף מידע ומודיעין.
 - שימוש במערך ניטור, בקרה ותגובה לניהול אירועי סייבר תוך התייחסות בראייה משולבת כלל תאגידית עבור מרכיבי כוח אדם, דרכי תקשורת ונהלים.
 - דיווחים תקופתיים ושוטפים על ניהולם של מכלול הסיכונים.
 - ניתוח והערכה שוטפים של איומי הסייבר ותרגול מכלול הגורמים בטיפול באירועי סייבר.
 - פיתוח תרחישי קיצון בתחום אבטחת המידע והסייבר.
- כמשלים לכך, מוסמך תחום הבנקאות המקוונת בבנק בתקן ניהול אבטחת מידע ISO 27001.
- במהלך הרבעון השלישי של שנת 2016 הבנק נערך להטמעת הוראת ניהול בנקאי תקין 367, בנושא מערכות בנקאות בתקשורת, ולניהול הסיכונים בתחום זה.

סיכון טכנולוגית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

מנהלת חטיבת הטכנולוגיה היא האחראית על ניהול נכסי טכנולוגית המידע ומסגרת הניהול מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי התואם לעקרונות שנקבעו במסמכי המדיניות לניהול ובקרת סיכונים שונים בבנק. מדיניות ניהול נכסי טכנולוגית המידע תואמות את דרישות הפיקוח על הבנקים ובפרט את העקרונות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 357 - ניהול טכנולוגית המידע, 350 - ניהול הסיכון התפעולי, 355 - ניהול המשכיות עסקית ו-361 - ניהול הגנת הסייבר. תיאבון הסיכון של הבנק לסיכון זה הוא מזערי והוא כלול כאמור לעיל, במסגרת ניהול תיאבון הסיכון בשגרה ובקיצון של הסיכון התפעולי.

לפרטים בדבר פרויקט החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק י' ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגית המידע לעיל.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים כ-"כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטיים".

הבנק מתייחס אל הסיכון המשפטי על דרך ההרחבה בכל הקשור להתנהלות של הבנק ביחסיו עם מחזיקי העניין השונים שלו (לקוחות, ספקים, צדדים שלישיים אחרים וכו'). בגדר הסיכון המשפטי נכללים סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, הוראות רגולטוריות, פסיקה של ערכאות שיפוטיות או מעין שיפוטיות והסיכונים המשפטיים הנובעים מפעילות הבנק השוטפת. מנהלת הסיכון המשפטי בבנק הינה היועצת המשפטית הראשית. הבנק פועל באורח מתמיד על מנת למזער במידת האפשר את הסיכונים המשפטיים הנלווים לפעילותו השוטפת וכן פועל להנחלת תרבות, הלכה למעשה, של איתור הסיכון המשפטי ומזעורו באופנים שונים.

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק.

לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

בחטיבה המשפטית של הבנק מיושמים תהליכים פנימיים המבטיחים מעקב שוטף אחר התפתחויות בחקיקה, בפסיקה ובהוראות רגולטוריות אחרות, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של קבוצת הבנק. במסגרת זו, מנחה החטיבה המשפטית את הגורמים הרלוונטיים בבנק לעניין יישום השלכות הנובעות מהתפתחויות אלה. החטיבה המשפטית נותנת ייעוץ שוטף ליחידות הבנק השונות, ובכללן חלק מחברות הבת. זאת, בין היתר, על דרך מתן חוות דעת, עריכה ועדכון של מסמכים משפטיים, תמיכה בעדכון נהלים וכד'.

בבנק נקבעו נהלים המסייעים למזעור הסיכונים המשפטיים, לרבות הסדרת הממשק בין החטיבה המשפטית לבין יחידות הבנק השונות. כמו כן, מעורבת החטיבה המשפטית במהלכי ההדרכה השונים בסניפים, במרכז ההדרכה של הבנק ובעריכת לומדות מקצועיות לצורך הנחלת ידע משפטי נדרש לפעילותו השוטפת של הבנק.

התייחסות דומה קיימת אף לגבי שלוחות הבנק בחוץ לארץ (סניפים וחברות בת), תוך שאלו מסתייעים בשירותי עורכי דין חיצוניים מקומיים, אשר אושרו על ידי החטיבה המשפטית של הבנק. חברות הבת של הבנק ושלוחותיו בחוץ לארץ אימצו נהלים דומים לעניין ניהול הסיכון המשפטי ומדווחות בדיווחים מיידיים ורבעוניים למנהלת הסיכון המשפטי של הבנק אודות סיכונים משפטיים אשר אותרו אצלן.

ניהול סיכון הנזילות והמימון

סיכון נזילות נובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכון הנזילות מנוהל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין 310 (ניהול סיכונים), 342 (ניהול סיכון נזילות) ו-221 (יחס כיסוי נזילות). הסיכון מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

ניהול סיכון הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא בתדירות של לפחות אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות כולל את אופן ניהול הסיכון, לרבות סמכויות ואחריות האורגנים השונים, מנגנון הניהול השוטף של סיכון הנזילות, אפיון כל הפרמטרים למדידת הסיכון במהלך עסקים רגיל ובתרחישי הלחץ השונים, מגבלות הדירקטוריון וההנהלה, לרבות מגבלות בתחום הריכוזיות ומבנה המקורות, ותכנית חירום מפורטת לטיפול במקרה של משבר נזילות לרבות מצבי הכוננות השונים בניהול סיכון הנזילות והאמצעים האפשריים בכל אחד מסוגי התרחישים ופרק הזמן המוערך לביצוע.

דירקטוריון הבנק קובע את האסטרטגיה לניהול סיכון הנזילות ואת תיאבון הסיכון על פי הדרישה הרגולטורית באמצעות סדרה של מגבלות בשלושת הממדים של הסיכון: מצב עסקים רגיל, תרחישים (יחס כיסוי נזילות ויחס נזילות מזערי - מודל פנימי) וריכוזיות. הנהלת הבנק קבעה סדרה נוספת של מגבלות המהווים קווים מנחים לניהול - מעבר למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. הניהול השוטף של הסיכון מבוצע באמצעות אינדיקטורים אנדוגניים ואקסוגניים למצב הבנק בפרט ולמצב המערכת. בבנק פותח מדד משולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים בישראל לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ - מדד זה הינו מדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכתי. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

בסוף הרבעון השני של שנת 2016 העלה הבנק את רמת הכוננות לכוננות מוגברת, (דהיינו מעקב הדוק אחר הפרמטרים והאינדיקטורים במודל) עקב אירועי Brexit (יציאת בריטניה מהאיחוד האירופאי), כאשר בפועל, לא היתה השפעה על מצב הנזילות של הבנק. הכוננות הוסרה בתחילת הרבעון השלישי.

סיכון מימון

סיכון מימון נובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות. סיכון זה מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים.

ריכוזיות מקורות המימון, כאמור, מנוטרת באמצעות מגוון רחב של מגבלות דירקטוריון, הנהלה וכן אינדיקטורים לניהול הסיכון (Key Risk Indicators) תחת מספר תתי קטגוריות: גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הוגדר "מדד על" המשקלל את כלל האינדיקטורים הקשורים לריכוזיות מקורות המימון. הניהול השוטף של מבנה המקורות, כולל התוויה של מדיניות לגיון המקורות ותקופות המימון וכן קביעת יעדים ספציפיים למדדי הסיכון. ניטור הריכוזיות מבוצע בתדירות יומית, מדווח ומנוהל באופן שוטף. מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים וכן גיוסי איגרות חוב. הבנק פועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. בסוף הרבעון השלישי של שנת 2016 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

כמו כן, החשיפות לנגזרים מנוהלות באופן שוטף. בהתאם למצב החשיפה מול כל צד נגדי, מבוצעת השלמה מיידית של ביטחונות נדרשים לצד נגדי או דרישה מיידית לביטחונות מצד נגדי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

יחס כיסוי הנזילות

החל מיום 1 באפריל 2015 הבנק מיישם את הוראה 221, שנכנסה לתוקף במועד זה. ההוראה קובעת יחסי נזילות מינימאליים לתקופה של חודש ("LCR גולטוריו"), המחושבים על בסיס מקדמים אחידים למערכת הבנקאית אשר נקבעו על ידי בנק ישראל בהתבסס על הנחיות באזל III. יחס כיסוי הנזילות הרגולטורי המינימלי נקבע לשיעור של 60% החל מיום 1 באפריל 2015, 80% החל מיום 1 בינואר 2016 ו-100% החל מיום 1 בינואר 2017. דירקטוריון הבנק קבע כרית בטחון נוספת מעבר ליחס המזערי. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-162.4 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2015, להיקף של כ-173.7 מיליארדי שקלים חדשים ביום 30 בספטמבר 2016, גידול של כ-7.0%.

במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של כ-121.5 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-11.3% לעומת סוף שנת 2015. במגזר צמוד המדד עלה היקף פיקדונות הציבור לכ-17.2 מיליוני שקלים חדשים, עלייה של כ-2.3% ובמגזר מטבע חוץ ירד היקף פיקדונות הציבור לכ-35.1 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של כ-3.8% לעומת סוף שנת 2015.

ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק לכ-11.1 מיליארדי שקלים חדשים.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון השלישי של שנת 2016 הסתכם ב-105% (היחס המינימאלי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים עומד על 80%) לעומת 99% ברבעון השני. נכון ליום 30 בספטמבר 2016 עמד יחס כיסוי הנזילות על 119%. העלייה ביחס הממוצע לעומת הרבעון הקודם הינה בזכות גידול בפיקדונות קמעונאיים ואחרים והמשך שיפור מבנה המקורות של הבנק שהביאו לגידול בנכסים הנזילים. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון ציות ורגולציה

פעילותו העסקית של הבנק כפופה להוראות רגולציה. סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות". החל מיום 1 בינואר 2016, בעקבות כניסתה לתוקף של הוראת ניהול בנקאי תקין 308 החדשה, הורחבה תחולת האחריות במסגרת ניהול סיכון הציות, ולפיכך כוללות הוראות הציות חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לרבות עמדות שקבע הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), נהלים פנימיים וקוד אתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק. הוראות הציות כוללות גם את חוק יעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 וחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול חוקי השקעות, התשנ"ה-1995 (להלן - "חוק הייעוץ") (להלן ביחד - "דיני ניירות ערך"), וכן את חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. הטיפול בציות לחוקים אלה מבוצע גם במסגרת תכניות אכיפה פנימיות של דיני ניירות ערך ודיני הגבלים עסקיים, בהתאמה.

סיכון הציות כולל גם את הסיכון חוצה הגבולות, המוצג בנפרד להלן. הבנק פועל גם לקיום תכניות אכיפה אפקטיביות בדיני ניירות ערך ובדיני הגבלים עסקיים, המותאמות לבנק ולנסיבותיו הייחודיות, כחלק מן המערך של ניהול הסיכונים הכולל בבנק. זאת, במטרה להבטיח את הציות לדיני ניירות ערך ולמנוע את הפרתם. הממונה על האכיפה, באמצעות קצין הציות, מרכז את הטיפול בנושא הציות של הבנק לחובות המוטלות עליו על פי דיני ניירות ערך, בכלל, ובהתאם לתכנית האכיפה בפרט. הממונה על האכיפה יהיה אחראי, מטעם ההנהלה, על יישומה השוטף של תכנית האכיפה והטמעתה בבנק. אגף הציות מנהל מיפוי של סיכונים הציות בתחומים השונים, עורך לעיתים סקרי ציות בנושאים שונים, ומבצע מהלכי הדרכה להטמעת מדיניות הציות בבנק. קצין הציות חבר בפורומים שונים בבנק לשם הבטחת ראייה מערכתית של היבטי ציות שונים. על מנת להבטיח ציות לכלל הוראות הדין, בנושאים השונים, כפי שפורטו לעיל, מקיים קצין הציות מערך בקרה, בהתאם לתכניות בקרה. מטרת הבקורות הינה לבדוק את עמידת סניפי הבנק ויחידותיו בהוראות הדינים השונים, ואת אפקטיביות הבקורות המבוצעות על ידי היחידות העסקיות ויחידות המטה השונות. רמת סיכון הציות המשיכה במגמת ירידה במהלך שנת 2016. הירידה נובעת מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, ומהמשך חיזוק הבקרה הן ביחידות הקו הראשון והן בקו השני. זאת, על רקע המשך המגמה של הגברת הרגולציה. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

הסיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. הסיכון חוצה הגבולות חל בעיקר בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ; בפעילות עסקית שמקיימים נציגי הבנק במדינות זרות; וביחס לכספים של לקוחות ישראליים פרטיים המושקעים בחוץ לארץ.

הסיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act). לפרטים נוספים בדבר חוק FATCA, ראה חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק בפרק ממשל תאגידי בזוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

תאבון הבנק לסיכוני ציות ורגולציה, בכל הקשור לצייות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא מזערי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בצייות להוראות הדין יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הצייות, הכוללת יעדים איכותיים להפחתת סיכון הצייות בכלל הבנק.

מנהל הסיכון חוצה הגבולות הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הצייות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון חוצה הגבולות. תיאבון הסיכון לסיכונים חוצי הגבולות הינו אפס. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בקשר עם סיכונים חוצי גבולות יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הצייות, הכוללת יעדים איכותיים להפחתת סיכון הצייות בכלל הבנק. במסגרת ניהול הסיכון חוצה הגבולות, מנטר הבנק ובדוק בחינה מיוחדת, תנועות כספיות אשר אחד הצדדים להן הוא במדינה, שלגביה קיימות סנקציות בינלאומיות.

הבנק הכשיר 15 סניפים כמתמחים בניהול חשבונות לקוחות תושבי חוץ, והוא מאפשר לתושבי חוץ לפתוח חשבונות רק בסניפים אלה. לקוחות תושבי חוץ קיימים, בעלי יתרת פאסיבה משמעותית, הועתקו מכלל סניפי הבנק לסניפים המתמחים. לאחר גידול בעוצמת הסיכון אשתקד, ממשיך הסיכון חוצה הגבולות להצטמצם במידה מתונה במהלך שנת 2016. הירידה המתונה נובעת מהמשך ההיערכות לניהול הסיכון. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

איסור הלבנת הון

קצין הצייות הראשי שמונה בקבוצת הבנק, במסגרת החטיבה לבקרת סיכונים, משמש גם אחראי על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בקבוצת הבנק, לרבות בשלוחות הבנק בחוץ לארץ.

אגף הצייות פועל להטמעת הוראות הדין בנושא. האגף מטפל בדיווחים הסובייקטיביים אודות פעולות בלתי רגילות המועברים לרשות לאיסור הלבנת הון וכן בביצוע בקרות שונות על פעילות בחשבונות שונים על פי פרופיל הסיכון שלהם, במתן ייעוץ שוטף לסניפים בתחום זה ובביצוע הדרכות המותאמות לעובדים השונים בבנק, על פי תפקידיהם. כמו כן, בהתאם למדיניות הבנק אשר נקבעה על ידי הדירקטוריון במאי 2010, נערך מידי שנתיים מבחן ידע לכלל עובדי הבנק. מבחן כאמור בוצע בשנת 2014.

בבנק פעולות מערכות מחשב שונות לצורך איתור פעולות בלתי רגילות ולצורך מעקב אחר הטיפול בדיווחים הסובייקטיביים. הבנק מיישם על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושלוחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ. בעקבות התיקון לחוק איסור הלבנת הון, המוסיף עבירות מס חמורות לרשימת עבירות המקור, ובכך מחיל עליהן את כל החובות בתחום איסור הלבנת הון, נערך הבנק להתאמת תהליכי העבודה והתשתיות לעמידה בדרישה זו.

סיכון איסור הלבנת הון מתרחב במהלך שנת 2016, לאור ההתווספות של עבירות מס חמורות, כאמור לחוק איסור הלבנת הון.

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון החלילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות. הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון לסיכון מוניטין כתיאבון סיכון מזערי. במהלך השנים האחרונות פעל הבנק ליצירת מסגרת לטיפול בסיכון המוניטין. ראיית הבנק היא שיש לטפל בסיכון זה לפי עקרונות דומים לאלה הנהוגים בטיפול בסיכונים האחרים, כגון, סיכון האשראי או סיכון השוק, זאת למרות שסיכון זה נחשב בעייתי יותר לכימות. לכן, בדומה לסיכונים האחרים, קבע דירקטוריון הבנק מסמך מדיניות ייעודי לטיפול בסיכון מוניטין בו נקבעו העקרונות לניהול הסיכון, תיאבון הסיכון, מדידתו, והדרכים להפחתתו. בהתאם, שילב הבנק את סיכון המוניטין בתהליכי ניהול הסיכונים השוטפים שלו, כולל בתהליך לאישור מוצר או פעילות חדשים ובתהליכי ההערכה העצמית שמבצע הבנק, ויצר מסגרת למדידת הסיכון באופן שוטף. דגש רב ניתן על הקמת שרשרת דיווחים והפעילות הנדרשת בעת מצב קיצון, זאת בכדי להפחית את השפעתו של הסיכון, לו יתממש. פעילות זו דורשת זיהוי התממשות הסיכון כבר בשלבים הראשונים להופעתו, בכדי לאפשר הפעלת כלים איכותיים וכמותיים מוקדם ככל שניתן, לצורך הטיפול בסיכון. המדיניות מתייחסת לכל חברות הבת של הבנק, וקובעת את חובת הדיווח ואת דרכי הדיווח והפעולה הנדרשות מהן, בעת אירוע שהוגדר כאירוע מוניטין. תיאום שוטף מתקיים עם בנק יהב בנושא. מנהלת סיכון המוניטין הינה מנהלת חטיבת השיווק, פרסום ופיתוח עסקים של הבנק.

הבנק מודד בשגרה את סיכון המוניטין שלו בשוק ההון, בקרב הציבור, ובקרב הלקוחות והקהילה העסקית. מדידה זו מתבססת על מחקרים רבעוניים יעודיים הבוחנים את עמדות הציבור (לקוחות הבנק ולקוחות בנקים אחרים), על ניטור חודשי של שיח הרשת, על מחקרי שביעות רצון בקרב לקוחות הבנק ועוד. דיווחים בגין סיכון מוניטין מועברים להנהלה ולדירקטוריון הבנק במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, כפי שמקובל לגבי כל הסיכונים שמופו על ידי הבנק.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 לא אירעו אירועים שהשפיעו לרעה על מוניטין הבנק. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

הבנק פועל תחת המתווה האסטרטגי ותאבון הסיכון שאושר על ידי דירקטוריון הבנק. סטייה מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר על ידי החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות (להלן: "החטיבה לתכנון ותפעול") ומאוגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים. המבנה הארגוני לניהול הסיכון כולל את הדירקטוריון וההנהלה, היחידות המיישמות את התוכנית האסטרטגית בתהליכים עסקיים ותפעוליים, החטיבה לתכנון ותפעול והחטיבה לבקרת סיכונים. יחידות הבנק אחראיות ליישום התוכנית האסטרטגית, באמצעות תכניות עבודה שנתיות שהותוו להשגת המטרות האסטרטגיות.

מנהל הסיכון האסטרטגי הוא המנהל הכללי, ובהתאם להנחיותיו בוחנת ההנהלה באופן תקופתי את יישום האסטרטגיה, המעקב אחר התפתחויות רגולטוריות, כלכליות או טכנולוגיות בעלות השפעה על האסטרטגיה, וייזום תכניות עבודה שנתיות הנגזרות ותואמות את התכנית האסטרטגית. החטיבה לתכנון ותפעול והחטיבה לבקרת סיכונים עוקבות אחר הסיכון האסטרטגי באופן בלתי תלוי, בהיבטי בקרה שונים ובעיקר: העמידה ביעדים, מיפוי זיהוי הסיכונים, מבחני מצוקה, מבחני איום וניטור פרופיל הסיכון המתמשך לנוכח תאבון הסיכון של הבנק. התהליך האחרון הינו תהליך מתמשך, שנועד להפעיל כלים מגוונים, בעיקר כלי דיווח, כדי לוודא כי הבנק לא חרג ממסגרות הפעולה ותקרות החשיפה שנקבעו. מעבר למעקב הרציף אחר יישום תכניות העבודה והתאמתן לתוואי האסטרטגי, הבנק עוקב גם אחר התפתחויות של גורמים אקסוגניים אשר עלולים להשפיע על הסיכון האסטרטגי של הבנק. תכניות העבודה של חטיבות הבנק מותאמות בעת הצורך לסביבה העסקית המשתנה במטרה לעמוד ביעדים העסקיים ובתוואי האסטרטגי. הבנק ערוך למצבי חירום בצורה שתצמצם את מידת הפגיעה בתכנית העסקית והאסטרטגית שלו, לו יתפתחו תנאי קיצון כלכליים או בטחוניים. כדי למזער את פוטנציאל הפגיעה בתכנית העסקית של הבנק, שם הבנק בשנים האחרונות דגש, בין היתר, על התהליך לאישור מוצר או פעילות חדשים. במסגרת התהליך נבדקים המוצרים או הפעילויות החדשים בהיבטי הערך העסקי שלהם לבנק, לעומת השפעתם, אם בכלל, על פרופיל הסיכונים של הבנק ועל הסיכון האסטרטגי.

התפתחויות בסביבה העסקית שעלולות להשפיע על הסיכון האסטרטגי

- הכלכלה העולמית מאופיינת בשנים האחרונות בחוסר יציבות ובהתמתנות של הצמיחה הכלכלית לצד סביבת ריבית אפסית וצמיחה ממותנת של הביקושים העולמיים, בנוסף להתגברות המתוחות הגאו-פוליטית בעולם בעקבות התחזקות הפונדמנטליזם האסלאמי. קצב הצמיחה של המשק הישראלי הואט בשנים האחרונות בשל קיפאון של הייצוא. הבנק עוקב באופן שוטף אחר השלכות אפשריות של האטה בפעילות הכלכלית העולמית ובפעילות המשק הישראלי, העלולה להרע את מצבם של משקי הבית או לפגוע בפעילות העסקית בענפי משק שונים. בפרט, הבנק נערך לאפשרות כי יהיה שינוי במגמת הריבית במשק הישראלי.
- התגברות התחרות במערכת הפיננסית על רקע הרחבת פעילותם של גופים חוץ בנקאיים בייחוד בתחום האשראי, ועל רקע כניסתן של חברות טכנולוגיה לזירת התיווך הפיננסי, בעיקר במגזר משקי הבית והעסקים הקטנים.
- השפעתן של הוראות רגולציה בתחומי ליבה של הפעילות הבנקאית, ובכללן השפעותיה האפשריות של המלצות "הועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים בישראל" ('ועדת שטרומ').

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון ⁽¹⁾	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון מחירי מניות	נמוכה	
סיכון נזילות	בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון איסור הלבנת הון	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי – עסקי	נמוכה	מנהל כללי

(1) ההערכה של השפעתם של גורמי הסיכון לעיל מביאה בחשבון את הסיכונים הנוגעים לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כמו גם את כלל פעילות הבנק להגנה על עמדתו בקשר עם החקירה. לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ולפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בהקשר זה, ראה ביאורים 10 ב.2, 10 ב.3, א.10 ו-4 לדוחות הכספיים.

(2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת, על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל כיוון התפתחותם כפי שהם מופיעים במסמך הסיכונים הרבעוני, המציג את התפתחות פרופיל הסיכון של הבנק לנוכח תאבון הסיכון שנקבע, במהלך ארבעת הרבעונים שקדמו למועד הגשתו, וכן בתאום עם תהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

תהליך ה-ICAAP, לוקח בחשבון היבטים איכותיים והיבטים כמותיים, כולל פרופיל הסיכון של הבנק, תוצאות תרחישים מגוונים של הבנק ותהליך תכנון ההון. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2015, כחלק בלתי נפרד ממסגרת תהליך ה-ICAAP, ובמסגרת דיוני תכנית העבודה של הבנק לשנת 2015, ביצע הבנק תהליך עצמי לאמידת איכות ניהול הסיכונים שמופו על ידו. תהליך זה התבסס על דירוג רמת הסיכון ואיכות ניהול המתבצע באופן בלתי תלוי על ידי צוותים מטעם מנהלי הסיכון, וצוותים מטעם בקרי הסיכון. תהליך זה הוסיף מימד חדש ליכולת הבנק להעריך את השפעת רמת הסיכונים השונים, ואיכות ניהולם, על התפתחות פרופיל הסיכון של הבנק לנוכח תאבון הסיכון כפי שנקבע. בקביעת רמת הסיכון, השתמשו צוותי הבנק, בין היתר, בסקאלת רמת הסיכון, שאושרה על ידי הבנק לשנת 2016.

סקאלה זו הגדירה את פוטנציאל ההפסדים מכל סיכון במצב שוק רגיל ובמצב שוק סוער (באמצעות מבחני קיצון), במונחים של הון הבנק והרווח השנתי הצפוי, באופן הבא: סיכון נמוך הוגדר כפוטנציאל להפסד שלא יעלה על 1% מהון הבנק (כרווח חודשי), סיכון בינוני הוגדר כפוטנציאל להפסד שלא יעלה על 6% מהון הבנק (רווח חצי שנתי), וסיכון גבוה הוגדר כפוטנציאל להפסד מעל לסכום זה.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 בדוחות הכספיים לשנת 2015.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015. **הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי** – לפרטים בדבר שינויים שהתרחשו ברבעון ראה פרק שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים לעיל.

הפרשות בגין תביעות משפטיות - בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- 1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- 2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- 3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג' בדוחות הכספיים השנתיים ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ובביאור 10 ב. בדוחות כספיים אלה ניתן גילוי לשינויים מהותיים ביחס לאמור בדוחות השנתיים. כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצוין כי ההפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה. לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים. מלבד האמור לעיל, במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, לא חלו שינויים במדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, אשר מפורטים בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן - הצהרה על הגילוי).

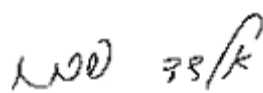
הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהמשך להתאמת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הנוגעות לשינוי מבנה הדוחות הכספיים אשר בוצעו בשנת 2015, בוצעו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 התאמות נוספות הנוגעות לדוחות כספיים רבעוניים. הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו ליום 30 בספטמבר 2016 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום התקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הניסו אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

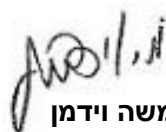
שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2016 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

אלדד פרשר

מנהל כללי

משה יודמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

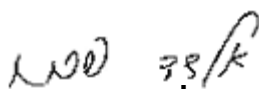
רמת גן, י"ג בחשוון התשע"ז

14 בנובמבר 2016

הצהרה (Certification)

אני, אלדד פרשר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2016 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלדד פרשר
מנהל כללי

14 בנובמבר 2016
י"ג בחשון התשע"ז

כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2016 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב
סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

14 בנובמבר 2016
י"ג בחשוון התשע"ז

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות שלו ("להלן – "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2016 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתיים של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 6.57% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2016, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהוות כ- 9.31% וכ- 8.23% מכלל ההכנסות המאוחדות מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתיים של חברה כלולה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בה היא בסך 19 מיליוני שקלים חדשים ליום 30 בספטמבר 2016. המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתיים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואי החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומן בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות של המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראיים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

1. לאמור בביאור 10 ב.2. ("א-3) ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשות להכיר בהן כתובעות ייצוגיות.
2. לאמור בביאור 10 ב.4. בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

דניאל אלמגור זר ושות'

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

רואי חשבון

תל אביב, 14 בנובמבר 2016

י"ג בחשוון התשע"ז

תל אביב - משרד ראשי

מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 6701101 ת.ד. 16593

תל אביב, 6116402 | טלפון: 03-6085555 | פקס: 03-6094022 | info@deloitte.co.il

משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר שבע	משרד אילת	Deloitte	Deloitte Analytics	Seker - Deloitte
מקרת המדע 3 מגדל הר חוצבים ירושלים, 9777603 ת.ד. 45396 ירושלים, 9145101	מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 3105502	אלמוות 12 פארק התעשייה עומר ת.ד. 1369 עומר, 8496500	המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 8810402	תל אביב, 6701101	הטיבים 7 ת.ד. 7796 פתח תקווה, 4959368	גיבורי ישראל 7 ת.ד. 8458 נתניה דרום, 4250407
טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-elat@deloitte.co.il	טלפון: 03-6070500 פקס: 03-6070501 info@deloitte.co.il	טלפון: 077-8322221 פקס: 03-9190372 info@deloitte.co.il	טלפון: 09-8922444 פקס: 09-8922440 info@deloitte.co.il

דוחות כספיים תמצית

העניינים תוכן

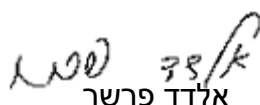
122	תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
124	תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
125	תמצית מאזן מאוחד
126	תמצית דוח על השינויים בהון העצמי
130	תמצית דוח על תזרימי המזומנים
132	ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
138	ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
139	ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית
141	ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
144	ביאור 5 - ניירות ערך
148	ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
152	ביאור 7 - פיקדונות הציבור
153	ביאור 8 - זכויות עובדים
156	ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים
163	ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
173	ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
183	ביאור 12 - מגזרי פעילות
198	ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
220	ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
223	ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
238	ביאור 16 - עניינים אחרים
239	ביאור 17 - אירועים לאחר תאריך המאזן

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2015	2015	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
4,906	3,896	4,057	1,495	1,601	2 הכנסות ריבית
1,372	1,182	1,227	562	545	2 הוצאות ריבית
3,534	2,714	2,830	933	1,056	הכנסות ריבית, נטו
211	136	119	61	59	6,13 הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,323	2,578	2,711	872	997	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
358	231	176	151	40	3 הכנסות מימון שאינן מריבית
1,426	1,071	1,077	350	360	עמלות
74	39	120	8	20	הכנסות אחרות
1,858	1,341	1,373	509	420	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
1,944	1,445	1,505	487	508	הוצאות תפעוליות ואחרות
692	523	522	175	177	משכורות והוצאות נלוות
590	439	403	159	130	אחזקה ופחת בניינים וציוד
3,226	2,407	2,430	821	815	הוצאות אחרות
1,955	1,512	1,654	560	602	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
761	564	621	213	218	רווח לפני מיסים
1,194	948	1,033	347	384	הפרשה למיסים על הרווח
-	-	1	1	1	רווח לאחר מיסים
-	-	1	1	1	חלק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
1,194	948	1,034	348	385	רווח נקי:
(60)	(54)	(33)	(32)	(12)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,134	894	1,001	316	373	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
					המיוחס לבעלי מניות הבנק

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

 מנחם אביב
 סגן מנהל כללי
 חשבונאי ראשי

 אלוד פרשר
 מנהל כללי

 משה וידמן
 יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
 רמת גן, 14 בנובמבר 2016
 י"ג בחשון התשע"ז

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד - המשך

(סכומים מדווחים)

לשנה	לשלושה חודשים שהסתיימו		לתשעה חודשים שהסתיימו	
	ביום 31 בדצמבר	ביום 30 בספטמבר	ביום 30 בספטמבר	ביום 31 בדצמבר
2015	2015	2016	2015	2016
(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)

רווח למניה⁽¹⁾

רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

4.90	3.87	4.32	1.36	1.61	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
------	------	------	------	------	----------------------------------

רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)

4.89	3.86	4.32	1.36	1.61	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
------	------	------	------	------	----------------------------------

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה		לשלושה חודשים שהסתיימו			ביאור
שהסתיימה	לתשעה חודשים שהסתיימו	לתשעה חודשים שהסתיימו		ביום 30 בספטמבר	ביום 31 בדצמבר
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
רווח נקי:					
1,194	948	1,034	348	385	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(60)	(54)	(33)	(32)	(12)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,134	894	1,001	316	373	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים					
4					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה					
(27)	(3)	43	89	11	לפי שווי הוגן, נטו
התאמות מתרגום דוחות כספיים של השקעות					
(1)	(1)	-	-	-	בחברות כלולות ⁽¹⁾
(6)	(3)	(5)	23	2	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים
(3)	(5)	(33)	17	12	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽²⁾
(37)	(12)	5	129	25	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר, לפני מיסים
13	5	(4)	(51)	(8)	השפעת המס המתייחס
רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים⁽³⁾					
רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות					
(24)	(7)	1	78	17	שאינן מקנות שליטה
בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות					
(1)	(1)	1	-	(1)	שאינן מקנות שליטה
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות					
(25)	(8)	2	78	16	הבנק, לאחר מיסים
רווח כולל:					
1,170	941	1,035	426	402	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(61)	(55)	(32)	(32)	(13)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,109	886	1,003	394	389	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות.
- (2) כולל התאמות בגין אומדנים אקטואריים שנכללו בתקופת הדיווח של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת וכן הפחתה שוטפת של ההתאמות בגין ההתחייבות לרווח והפסד.
- (3) לפרטים ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים - רווח כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית מאזן מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ביאור	
2015	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
נכסים			
30,489	26,720	40,753	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,845	11,306	9,407	5 ניירות ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
71	100	16	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
160,604	159,382	170,024	6,13 אשראי לציבור
(1,400)	(1,386)	(1,404)	6,13 הפרשה להפסדי אשראי
159,204	157,996	168,620	אשראי לציבור, נטו
316	287	353	אשראי לממשלות
36	39	34	השקעות בחברות כלולות
1,583	1,543	1,537	בניינים וציוד
87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,527	4,780	3,267	11 נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,000	2,108	1,446	נכסים אחרים
209,158	204,966	225,520	סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
162,380	158,107	173,748	7 פיקדונות הציבור
1,166	1,298	1,255	פיקדונות מבנקים
58	62	53	פיקדונות הממשלה
23,719	23,196	27,253	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,634	4,527	3,520	11 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,786	5,598	6,365	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
196,743	192,788	212,194	סך כל ההתחייבויות
11,847	11,616	12,726	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
568	562	600	זכויות שאינן מקנות שליטה
12,415	12,178	13,326	סך כל ההון
209,158	204,966	225,520	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 6,092 מיליוני שקלים חדשים בשווי הוגן במאוחד (ביום 30 בספטמבר 2015 - 7,896 מיליוני שקלים חדשים וביום 31 בדצמבר 2015 - 8,429 מיליוני שקלים חדשים).

(2) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים, ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

(3) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 116 מיליוני שקלים חדשים (ביום 30 בספטמבר 2015 - 105 מיליוני שקלים חדשים וביום 31 בדצמבר 2015 - 106 מיליוני שקלים חדשים).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון
2,224	68	(76)	2,216
-	-	-	-
-	-	-	-
-	4	-	4
-	-	-	-
2,224	72	(76)	2,220

יתרה ליום 30 ביוני 2016
רווח נקי לתקופה
דיבידנד ששולם⁽⁵⁾
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)

הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון
2,215	62	(76)	2,201
-	-	-	-
-	-	-	-
-	5	-	5
7	(7)	-	-
-	-	-	-
2,222	60	(76)	2,206

יתרה ליום 30 ביוני 2015
רווח נקי לתקופה
דיבידנד ששולם⁽⁵⁾
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות⁽²⁾
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס

- (1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.
- (2) ברבעון השלישי של שנת 2016 הונפקו 1,028 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות לעובדים (ברבעון השלישי של שנת 2015 הונפקו 319,085 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת). ברבעון השלישי של שנת 2015 הונפקו למנהל הכללי 33,405 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת.
- (3) לפרטים ראה ביאור 4 - רווח כולל אחר מצטבר.
- (4) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2015.
- (5) ביום 11 בספטמבר 2016 שולם דיבידנד בסך של 51.0 מיליוני שקלים חדשים, בגין רווחי הרבעון השני של שנת 2016 בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק. ביום 17 בספטמבר 2015 שולם דיבידנד בסך של 49.5 מיליוני שקלים חדשים, בגין רווחי הרבעון השני של שנת 2015 בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק.
- (6) ביום 14 בנובמבר 2016, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסך של 56.0 מיליוני שקלים חדשים, בגין רווחי הרבעון השלישי לשנת 2016. בהתאם לכללים החשבונאיים, ייגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הרביעי של שנת 2016.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

	זכויות שאינן		רווח (הפסד)	
סך הכל ההון	מקנות שליטה	סך הכל הון עצמי	עודפים ⁽⁶⁾⁽⁴⁾	כולל אחר מצטבר ⁽³⁾
12,971	587	12,384	10,279	(111)
385	12	373	373	-
(51)	-	(51)	(51)	-
4	-	4	-	-
17	1	16	-	16
13,326	600	12,726	10,601	(95)
11,796	530	11,266	9,223	(158)
348	32	316	316	-
(49)	-	(49)	(49)	-
5	-	5	-	-
-	-	-	-	-
78	-	78	-	78
12,178	562	11,616	9,490	(80)

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	מניות באוצר	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	
2,214	(76)	68	2,222	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	דיבידנד ששולם ⁽⁵⁾
7	-	7	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(1)	-	(1)	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(2)	2	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,220	(76)	72	2,224	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)

2,187	(76)	66	2,197	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	דיבידנד ששולם ⁽⁵⁾
13	-	13	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
6	-	6	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(25)	25	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,206	(76)	60	2,222	יתרה ליום 30 בספטמבר 2015

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

2,187	(76)	66	2,197	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	דיבידנד ששולם ⁽⁵⁾
20	-	20	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
7	-	7	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(25)	25	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,214	(76)	68	2,222	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

- (1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.
- (2) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הונפקו 46,091 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות לעובדים (בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הונפקו 1,052,703 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת), וכן הונפקו למנהל הכללי 31,065 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת (בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הונפקו למנהל הכללי 74,647 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת).
- בשנת 2015 הונפקו 1,086,264 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת כנגד מימוש של אופציות תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 74,647 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת.
- (3) לפרטים ראה ביאור 4 - רווח כולל אחר מצטבר.
- (4) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2015.
- (5) בימים 11 בספטמבר 2016, 21 ביוני 2016 ו-21 במרץ 2016 שולמו דיבידנדים בסך של 51.0, 43.2 ו-36.0 מיליוני שקלים חדשים, בגין רווחי הרבעון השני של שנת 2016, הרבעון הראשון של שנת 2016 והרבעון הרביעי של שנת 2015, בהתאמה, בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק. בימים 14 ביוני 2015 ו-17 בספטמבר 2015, שולמו דיבידנדים בסך של 36.6 מיליוני שקלים חדשים, ו-49.5 מיליוני שקלים חדשים, בגין רווחי הרבעון הראשון והרבעון השני של שנת 2015, בהתאמה, בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק.
- (6) ביום 14 בנובמבר 2016, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסך של 56.0 מיליוני שקלים חדשים, בגין רווחי הרבעון השלישי לשנת 2016. בהתאם לכללים החשבונאיים, ייגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הרביעי של שנת 2016.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון עצמי	עודפים ⁽⁶⁾⁽⁴⁾	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ⁽³⁾
12,415	568	11,847	9,730	(97)
1,034	33	1,001	1,001	-
(130)	-	(130)	(130)	-
7	-	7	-	-
(1)	-	(1)	-	-
-	-	-	-	-
1	(1)	2	-	2
13,326	600	12,726	10,601	(95)
11,304	507	10,797	8,682	(72)
948	54	894	894	-
(86)	-	(86)	(86)	-
13	-	13	-	-
6	-	6	-	-
-	-	-	-	-
(7)	1	(8)	-	(8)
12,178	562	11,616	9,490	(80)
11,304	507	10,797	8,682	(72)
1,194	60	1,134	1,134	-
(86)	-	(86)	(86)	-
20	-	20	-	-
7	-	7	-	-
-	-	-	-	-
(24)	1	(25)	-	(25)
12,415	568	11,847	9,730	(97)

תמצית דוח על תזרימי המזומנים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
1,194	948	1,034	348	385	רווח נקי
התאמות					
-	-	(1)	(1)	(1)	חלקו של הבנק (ברווחים) הפסדים בלתי מחולקים של חברות כלולות
223	167	162	57	53	פחת על בניינים וציוד
211	136	119	61	59	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(118)	(105)	(61)	(8)	(9)	הפסד (רווח) ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(67)	(67)	-	(67)	-	הפסד (רווח) ממכירת ניירות ערך מוחזקים לפדיון ⁽¹⁾
5	8	(13)	(1)	(11)	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(36)	(10)	(87)	-	(9)	רווח ממימוש בניינים וציוד
20	13	7	5	4	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
27	(111)	(22)	(36)	(24)	מיסים נדחים, נטו
(10)	122	16	48	(1)	שינוי בהתחייבות נטו בגין זכויות עובדים
183	82	244	(191)	179	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
(1)	-	(45)	-	1	הפסד (רווח) ממכירת תיקי אשראי
שינוי נטו בנכסים שוטפים					
2,967	(1,164)	(435)	(1,249)	37	פיקדונות בבנקים
(12,453)	(10,563)	(11,864)	(5,740)	(4,002)	אשראי לציבור
(9)	20	(37)	(14)	10	אשראי לממשלות
36	7	55	(100)	30	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
2,069	819	255	(279)	195	נכסים בגין מכשירים נגזרים
807	(10)	5	263	1	ניירות ערך למסחר
191	148	624	(235)	51	נכסים אחרים, נטו
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות					
(92)	40	89	(605)	72	פיקדונות מבנקים
10,001	5,728	11,368	4,371	4,127	פיקדונות הציבור
3	7	(5)	2	-	פיקדונות הממשלה
(223)	(223)	-	-	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(2,863)	(1,970)	(114)	(823)	(267)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(464)	(728)	505	(720)	555	התחייבויות אחרות
(399)	(270)	(112)	130	71	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
1,202	(6,976)	1,687	(4,784)	1,506	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(1) תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בבנק יהב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי המזומנים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
1,917	1,917	-	1,917	-	תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(10,497)	(9,530)	(4,785)	(1,355)	(1,263)	תמורה ממכירת אגרות חוב מוחזקות לפדיון ⁽¹⁾
9,603	9,230	7,084	2,744	331	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
761	1,478	189	1,112	-	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
590	-	2,342	-	812	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(233)	(141)	(138)	(52)	(45)	רכישת בניינים וציוד
55	21	116	-	16	תמורה ממימוש בניינים וציוד
15	12	3	-	2	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
2,211	2,987	4,811	4,366	(147)	מזומנים נטו מפעילות השקעה
7,502	5,800	6,539	845	3,235	תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(3,988)	(2,885)	(2,834)	(416)	(416)	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(86)	(86)	(130)	(49)	(51)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,428	2,829	3,575	380	2,768	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
6,841	(1,160)	10,073	(38)	4,127	מזומנים נטו מפעילות מימון
23,651	26,189	30,309	24,794	36,190	גידול (קיטון) במזומנים
(183)	(82)	(244)	191	(179)	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
30,309	24,947	40,138	24,947	40,138	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
5,080	3,978	3,810	1,303	1,546	יתרת מזומנים לסוף התקופה
1,591	1,157	1,455	512	555	ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
10	8	13	-	10	ריבית שהתקבלה
69	60	81	-	6	ריבית ששולמה
738	591	516	240	156	דיבידנדים שהתקבלו
					מסים על הכנסה שהתקבלו
					מסים על הכנסה ששולמו
22	3	7	3	7	נספח א' – פעולות שלא במזומן בתקופה
					רכישות בניינים וציוד

(1) תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בבנק י.הב.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 14 בנובמבר 2016, י"ג בחשון התשע"ז. תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2016 ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים. יש לעיין בתמצית דוחות כספיים אלה ביחד עם הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2015. כאמור בדוחות השנתיים, בעיקר הנושאים, הוראות המפקח על הבנקים מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסויים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, פרסום תמצית הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים מאוחדים רבעוניים אלה, עקבית למדיניות שיושמה בדוחות השנתיים, למעט המפורט בסעיף ב' להלן.

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2016 (אלא אם צוין אחרת), מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות המפורטים להלן:

1. מגזרי פעילות פיקוחיים ודיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה.
 2. יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות.
 3. יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים.
 4. הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.
- להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית ובכללי הדיווח בתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ותיאור של אופן השפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. מגזרי פעילות פיקוחיים ודיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגשת ההנהלה

מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים חוזר המתייחס להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, וכן קובץ שאלות ותשובות בנושא זה. החוזר עדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים וכלל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהן נדרשים הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים. להלן השינויים העיקריים בהוראות הדיווח לציבור על פי החוזר וקובץ השאלות והתשובות:

נוספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. מתכונת הגילוי כוללת את המגזרים הבאים: משקי בית, בנקאות פרטית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי.

נוספו הגדרות המבהירות אילו לקוחות יכללו בכל מגזר.

נוספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי".

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הובהר כי תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה.
הובהר כי דרישות הגילוי בדוח הדירקטוריון ובהוראת השעה בדבר "תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון" יתייחסו לגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

ביום 10 בספטמבר 2015, פרסם המפקח על הבנקים עדכון לקובץ השאלות והתשובות הכולל הקלות מסוימות הנוגעות לסיווג לקוחות למגזרי פעילות בהתאם למחזור ההכנסות שלהם, כשזה אינו מייצג או אינו זמין לבנק. על פי קובץ השאלות והתשובות, במקרים כאמור, רשאי הבנק לסווג את הלקוחות למגזרי הפעילות השונים על פי פרמטרים אחרים בהתאם לסך החבות של הלקוח. כך, נקבע כי במקרים מסויימים המפורטים בקובץ השאלות והתשובות ניתן לסווג את הלקוח על פי מספר העובדים בעסק או לפי סך הנכסים במאזן העסק. במידה וגם מידע זה אינו זמין, ניתן לסווג את הלקוח, באותם מקרים, לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק לאחר הכפלתם במקדם שנקבע.

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע בחוזר כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה לפי ASC-280-10 הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות הראשיים בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
- קיים לגבי מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיוך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור. לפרטים בדבר הקריטריונים לסיווג לקוחות למגזרים הפיקוחיים ולמגזרים בהתאם לגישת ההנהלה. וכן להבדלים ביניהם, ולמידע מגזרי נרחב נוסף ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

תחולה

הכללים החדשים חלים במתכונת מצומצמת החל מהדוחות הכספיים לשנת 2015. הרחבת מתכונת הדיווח עד למתכונת המלאה מתבצעת באופן המפורט להלן:

החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי מגזרים פיקוחיים למעט הגילוי הנפרד על מגזר ניהול פיננסי. מספרי ההשוואה יותאמו למפרע, ניתן להציג בדוחות בשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי ההשוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.

החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.

ליישום ההוראות החדשות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק למעט אופן ההצגה והגילוי. ביאור 12 הותאם כדי לכלול את הגילוי החדש בכפוף להוראות המעבר כמפורט לעיל. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 19 לדוחות הכספיים לשנת 2015.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

2. יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות

ביום 10 ביוני 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים אלו כמפורט להלן:

- כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 805 בקודיפיקציה בדבר "צירופי עסקים".
 - הוראות נושא 810 בקודיפיקציה בדבר "איחוד".
 - הוראות נושא 20-350 בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ונכסים אחרים" בקשר לטיפול החשבונאי בירידת ערך מוניטין שנרכש בצירוף עסקים.
 - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא חברות מוחזקות לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי וכן ההנחיות הנוגעות לירידת ערך שנקבעו בהוראות נושא 323 בקודיפיקציה בדבר "השקעות – שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות".
- ההוראות החדשות עוסקות במגוון נושאים וכוללות שינויים לא מהותיים ביחס להוראות הישנות בנושאים הבאים: אופן ההכרה בזכויות שאינן מקנות שליטה, מדידה עוקבת של התחייבויות תלויות, שיערוך נכסים והתחייבויות על ידי חברת בת בצירוף עסקים ("Push Down Accounting"), השקעות מוחזקות למכירה, ירידת ערך של השקעה בחברה כלולה, מעבר משיטת העלות לשיטת השווי המאזני ונושאים נוספים.
- ההוראות שנקבעו בחוזר חלות מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בכללי ה-US GAAP בשינויים המתחייבים ולרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש בכללי ה-US GAAP בנושאים אלו.
- ההוראות בנושא "Push Down Accounting" חלות על צירופי עסקים שיבוצעו החל מיום 1 בינואר 2016.
- ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

3. כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר ובו תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים.

על פי החוזר, תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים – מוניטין אחרים".

בהקשר זה, הטיפול החשבונאי במוניטין, לרבות בחינת ירידת הערך שלו, עודכן בהתאם לחוזר מיום 10 ביוני 2015 בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא צירופי עסקים ואיחוד דוחות כספיים". כמו כן, עוסק נושא 350 בקודיפיקציה בטיפול בנכסים בלי מוחשיים מפיתוח עצמי, בהם היוון עלויות תוכנה (לרבות הטיפול והבחינה של ירידת ערך) ובשיערוך של נכסים בלתי מוחשיים.

ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

4. הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

כמפורט בביאור 1.ד.6) לדוחות הכספיים לשנת 2015 ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. בהתאם להנחיית בנק ישראל, בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017, טווח שיעורי ההפסד יתארך כך ששנת 2011 תיכלל בטווח, והטווח יהיה 6 ו-7 שנים בהתאמה.

הבנק החל ליישם הנחיה זו בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2016 (דוחות כספיים אלה).

ליישום ההנחיה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק

ג. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. בנוסף, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית.

בהתאם להוראות המעבר לשנת 2015 נדרש ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר בדבר אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות" החל מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

הבנק בוחן את ההשפעה של התקן על הדוחות הכספיים.

2. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת חוזר ובו תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה.

על פי טיוטת החוזר, תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על ההכנסה".

על פי טיוטת החוזר, תאגיד בנקאי אינו נדרש לתת בדוחות הכספיים בשנת 2017 את הגילוי בדבר הטבות מס שלא הוכרו, שנדרש לפי סעיף 740-10-50-15-2 וסעיף 740-10-50-15A לקודיפיקציה.

תחולת ההוראות שנקבעו בחוזר מיום 1 בינואר 2017.

ביום 13 באוקטובר 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר סופי לפיו ההוראות החדשות יישמו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. הפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בחוזר הסופי מיום 13 באוקטובר 2016 הובהר כי:

- הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".
 - קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".
 - חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".
 - הוסרה הדרישה להצגת ביאור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצרכי מס.
- ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

3. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות ואירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 21 במרץ 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות הברית בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית הנוגעים למדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לרבות נושא 250 בקודיפיקציה בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית הנוגעים לאירועים לאחר תאריך המאזן בהתאם לנושא 855-10 בקודיפיקציה בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה. כמו כן, תקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות", כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, לא ייושם החל ממועד תחילת החוזר. מובהר, כי אין שינוי במועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים לאינפלציה וכי הדוחות הכספיים ייערכו על בסיס סכומים מדווחים, אלא אם כן נאמר אחרת בהתאם להוראות הדיווח לציבור. הבנק בוחן את השפעת החוזר על הדוחות הכספיים.

4. תיקון מספר 2014-11 לקודיפיקציה של ה-FASB לגבי עסקאות רכש חוזר לפדיון ועסקאות רכש חוזר במימון

ביום 15 ביולי 2015 פרסם המפקח על הבנקים טיוטה בדבר "תיקון מספר 2014-11 לקודיפיקציה של ה-FASB לגבי עסקאות רכש חוזר לפדיון ועסקאות רכש חוזר במימון". בהתאם לטיטה, בחודש יוני 2014 פרסם ה-FASB את תיקון מספר 2014-11 לקודיפיקציה לגבי עסקאות רכש חוזר לפדיון ועסקאות רכש חוזר במימון. בין היתר, התיקון מבהיר כי עסקאות רכש חוזר לפדיון יטופלו מבחינה חשבונאית כהלואה מובטחת, בעקביות לטיפול החשבונאי בעסקאות רכש חוזר אחרות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בנוסף, התיקון מבהיר את הטיפול החשבונאי בעסקאות רכש חוזר במימון, בהן צד אחד מעביר לצד נגדי נכס פיננסי, ובו זמנית מתקשר עם הצד הנגדי בהסכם לרכישה ומכירה חוזרת של הנכס הפיננסי, וכן כולל דרישות גילוי מסוימות. על פי הטייטה, בנקים נדרשים ליישם את התיקונים החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארצות הברית, בשינויים המתחייבים. נכון למועד הדוחות הכספיים לא פורסם חוזר סופי בנושא. ליישום הטייטה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

5. ארגון מחדש של חוב בעייתי

ביום 22 במאי פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור עדכון מספר 2011-20 לקודיפיקציה שפרסם ה-FASB ולאור הנחיות חדשות של הרשויות הרגולטוריות בארצות הברית. ההנחיות כוללות, בין היתר, הבהרות לגבי קריטריונים להענקת ויתור, ולקביעה אם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, דרישות לתיעוד מקיף עבור חידושים, הארכות או שינויים של חובות של לווים הנמצאים בקשיים פיננסיים והחובות שלהם מסווגים כנחותים, שהוחלט כי אינם ארגון מחדש של חוב בעייתי וכן ביצוע ניתוח אשראי עבור חובות שאורגנו מחדש. בנוסף, נקבע כי כאשר נערך ארגון מחדש עוקב, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
 - בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב.
- על מנת לעמוד בתנאים אלו נדרש, בין היתר, שהסכם הארגון מחדש העוקב יהיה בתנאי שוק.

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 31 בדצמבר 2016 על ארגונים מחדש שיבוצעו או יחודשו. ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

6. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהוספקו; רכוש קבוע וירידת ערך רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה; רווח למניה; דוח על תזרימי המזומנים;

דיווח לתקופות ביניים; ונושאים נוספים

ביום 13 באוקטובר 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות הברית בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 205-20 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושאים 360 ו-360-10 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 230-10 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי המזומנים".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
א. הכנסות ריבית⁽¹⁾					
4,691	3,736	3,938	1,446	1,556	מאשראי לציבור
9	6	8	2	2	מאשראי לממשלה
29	24	34	6	13	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
6	4	4	1	2	מפיקדונות בבנקים
171	126	73	40	28	מאיגרות חוב
4,906	3,896	4,057	1,495	1,601	סך כל הכנסות הריבית
ב. הוצאות ריבית					
962	804	829	372	349	על פיקדונות הציבור
2	3	1	1	-	על פיקדונות הממשלה
12	15	8	4	4	על פיקדונות מבנקים
392	359	387	179	191	על איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4	1	2	6	1	על התחייבויות אחרות
1,372	1,182	1,227	562	545	סך כל הוצאות הריבית
3,534	2,714	2,830	933	1,056	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות ריבית					
44	24	(49)	(36)	3	
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב					
75	49	31	15	10	מוחזקות לפדיון
92	68	36	23	16	זמינות למכירה
4	9	6	2	2	למסחר
171	126	73	40	28	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2015	2015	2016	2015	2016
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)	

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין

פעילויות שאינן למטרות מסחר

1. מפעילות במכשירים נגזרים

5	3	3	(5)	-	חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור ⁽¹⁾
37	167	(282)	675	(308)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
42	170	(279)	670	(308)	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים

2. מהשקעה באיגרות חוב

67	67	-	67	-	רווחים ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון ⁽³⁾
118	105	61	8	9	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
185	172	61	75	9	סך הכל מהשקעה באיגרות חוב

136	(89)	412	(641)	329	3. הפרשי שער, נטו
-----	------	-----	-------	-----	-------------------

4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות

-	-	-	-	-	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
-	-	-	-	-	הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה
7	3	3	-	-	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
7	3	3	-	-	סך הכל מהשקעה במניות

1	-	45	-	(1)	5. רווחים (הפסדים) נטו בגין הלוואות שנמכרו
---	---	----	---	-----	--

371	256	242	104	29	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
-----	-----	-----	-----	----	--

(1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור. לפרטים בדבר רווחים ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בבנק יהב, ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים לשנת 2015.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽¹⁾					
(8)	(17)	(79)	46	-	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים רווחים (הפסדים) שמומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
(9)	(1)	5	11	1	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
4	(7)	8	(10)	10	סך הכל מפעילויות למטרות מסחר ⁽²⁾
(13)	(25)	(66)	47	11	
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון					
3	-	-	4	1	חשיפת ריבית
(23)	(26)	(62)	44	13	חשיפת מטבע חוץ
-	(1)	2	(1)	1	חשיפה למניות
7	2	(6)	-	(4)	חשיפה לסחורות ואחרים
(13)	(25)	(66)	47	11	סך הכל

(1) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(2) להכנסות ריבית מהשקעות באיגרות חוב למסחר ראה ביאור 2 ד.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. שינויים ברווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות		רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ⁽¹⁾	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
			התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הטבות לעובדים			
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016							
(בלתי מבוקר)							
15	(6)	(101)	(127)	11	-	-	יתרה ליום 30 ביוני 2016
7	1	17	8	2	-	-	שינוי נטו במהלך התקופה
8	(7)	(118)	(135)	9	-	-	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
(בלתי מבוקר)							
4	(5)	(85)	(105)	16	-	-	יתרה ליום 30 ביוני 2015
55	-	78	9	14	-	-	שינוי נטו במהלך התקופה
(51)	(5)	(163)	(114)	2	-	-	יתרה ליום 30 בספטמבר 2015
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016							
(בלתי מבוקר)							
15	(6)	(101)	(127)	11	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
27	(1)	1	(23)	(3)	-	-	שינוי נטו במהלך התקופה
(12)	(5)	(102)	(104)	14	-	-	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
(בלתי מבוקר)							
4	(5)	(85)	(105)	16	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
(1)	1	(7)	(3)	(2)	(1)	(1)	שינוי נטו במהלך התקופה
5	(6)	(78)	(102)	18	1	5	יתרה ליום 30 בספטמבר 2015
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
(מבוקר)							
12	(5)	(102)	(104)	14	-	(12)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
(17)	1	(24)	(2)	(4)	(1)	(17)	שינוי נטו במהלך התקופה
(12)	(5)	(102)	(104)	14	-	(12)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של הבנק.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. השינויים במרכיבי הרווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015			2016		
השפעת מס לאחר מס	לפני מס	השפעת מס לאחר מס	לפני מס	השפעת מס לאחר מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן					
60	(37)	97	28	(15)	43
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מההתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾					
(5)	3	(8)	(21)	11	(32)
55	(34)	89	7	(4)	11
שינוי נטו במהלך התקופה					
התאמות מתרגום					
התאמות מתרגום דוחות כספיים ⁽²⁾					
-	-	-	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה					
-	-	-	-	-	-
גידור תזרים מזומנים					
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים (רווחים) הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾					
14	(9)	23	2	-	2
-	-	-	-	-	-
14	(9)	23	2	-	2
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים					
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה					
8	(8)	16	5	(4)	9
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד					
1	-	1	3	-	3
9	(8)	17	8	(4)	12
שינוי נטו במהלך התקופה					
78	(51)	129	17	(8)	25
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	(1)	-	(1)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק					
78	(51)	129	16	(8)	24

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 3 א.2. לדוחות הכספיים.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמתבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של הבנק.

(3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית. לפרטים ראה ביאור 2 ג. לדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2015					2015		2016	
השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
57	(34)	91	64	(38)	102	103	(58)	161
(74)	44	(118)	(65)	40	(105)	(76)	42	(118)
(17)	10	(27)	(1)	2	(3)	27	(16)	43
(1)	-	(1)	(1)	-	(1)	-	-	-
(1)	-	(1)	(1)	-	(1)	-	-	-
-	1	(1)	(2)	1	(3)	(3)	2	(5)
(4)	1	(5)	-	-	-	-	-	-
(4)	2	(6)	(2)	1	(3)	(3)	2	(5)
(4)	3	(7)	(6)	2	(8)	(30)	10	(40)
2	(2)	4	3	-	3	7	-	7
(2)	1	(3)	(3)	2	(5)	(23)	10	(33)
(24)	13	(37)	(7)	5	(12)	1	(4)	5
(1)	-	(1)	(1)	-	(1)	1	(1)	2
(25)	13	(38)	(8)	5	(13)	2	(5)	7

ביאור 5 - ניירות ערך
30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב:

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון של ממשלת ישראל				
3,225	3,225	90	-	3,315
3,225	3,225	90	-	3,315
סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה - איגרות חוב - של ממשלת ישראל⁽²⁾ של ממשלות זרות⁽⁵⁾⁽²⁾ של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים של אחרים זרים				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
4,791	4,767	39	(15)	4,791
1,021	1,018	3	-	1,021
19	19	-	-	19
19	19	-	-	19
5,850	5,823	42	(15)	5,850
102	102	-	-	102
5,952	5,925	42 ⁽⁴⁾	(15) ⁽⁴⁾	5,952
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה מניות⁽³⁾ סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
(3) ניירות ערך למסחר - איגרות חוב - של ממשלת ישראל				
230	230	-	-	230
230	230	-	-	230
סך כל ניירות הערך למסחר				
9,407	9,380	132	(15)	9,497
סך כל ניירות הערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 469 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-99 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) איגרות חוב בעיקר של ממשלת ארצות הברית.

הערות:

- (1) לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 2, 3 א. 2. ו-3. לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א. 4. לדוחות הכספיים.
- (2) ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל ובין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הרשות שהנפיקה את נייר הערך. ראה גם פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה בנושא חשיפה למדינות זרות.

ביאור 5 - ניירות ערך - המשך
30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב:

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון של ממשלת ישראל				
3,313	3,313	80	-	3,393
3,313	3,313	80	-	3,393
סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון				

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
(2) ניירות ערך זמינים למכירה איגרות חוב - של ממשלת ישראל⁽²⁾				
6,060	6,066	20	(26)	6,060
1,002	997	5	-	1,002
109	108	1	-	109
305	298	7	-	305
36	36	-	-	36
7,512	7,505	33	(26)	7,512
99	101	-	(2)	99
7,611	7,606	33 ⁽⁴⁾	(28) ⁽⁴⁾	7,611
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה מניות⁽³⁾				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(3) ניירות ערך למסחר איגרות חוב - של ממשלת ישראל				
382	382	-	-	382
382	382	-	-	382
סך כל ניירות הערך למסחר				
11,306	11,301	113	(28)	11,386
סך כל ניירות הערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 780 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-97 מיליוני שקלים חדשים
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) איגרות חוב בעיקר של ממשלת ארצות הברית.

הערות:

- (1) לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 2, ד, 3 א. ו-3. לדוחות הכספיים, לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א. 4 לדוחות הכספיים.
- (2) ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל ובין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הרשות שהנפיקה את נייר הערך. ראה גם פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה בנושא חשיפה למדינות זרות.

ביאור 5 - ניירות ערך - המשך

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון				
3,320	3,320	71	-	3,391
3,320	3,320	71	-	3,391
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב -				
6,246	6,254	20	(28)	6,246
1,664	1,673	-	(9)	1,664
274	275	-	(1)	274
21	21	-	-	21
8,205	8,223	20	(38)	8,205
98	100	-	(2)	98
8,303	8,323	20 ⁽⁴⁾	(40) ⁽⁴⁾	8,303
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב -				
222	222	-	-	222
222	222	-	-	222
11,845	11,865	91	(40)	11,916

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 588 מיליוני שקלים חדשים.
 (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-96 מיליוני שקלים חדשים.
 (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (5) איגרות חוב בעיקר של ממשלת ארצות הברית.

הערות:

- (1) לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 2, 3 א. 2. ו-3 ב. לדוחות הכספיים, לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א. 4. לדוחות הכספיים.
 (2) ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל ובין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הרשות שהנפיקה את נייר הערך. ראה גם פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה בנושא חשיפה למדינות זרות.

ביאור 5 - ניירות ערך - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. המאוחד - המשך

(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות הערך הזמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש:

30 בספטמבר 2016							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן	הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן
0%-20%	20%-40%	סך הכל		0%-20%	20%-40%	סך הכל	
-	13	332	2	-	2	392	איגרות חוב - של ממשלת ישראל
-	13	332	2	-	2	392	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

30 בספטמבר 2015							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן	הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן
0%-20%	20%-40%	סך הכל		0%-20%	20%-40%	סך הכל	
-	10	121	16	-	16	1,498	איגרות חוב - של ממשלת ישראל
-	-	-	2	2	-	2	מניות
-	10	121	18	2	16	1,500	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

31 בדצמבר 2015							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן	הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן
0%-20%	20%-40%	סך הכל		0%-20%	20%-40%	סך הכל	
-	14	114	14	-	14	1,048	איגרות חוב - של ממשלת ישראל
-	-	-	9	-	9	1,435	של ממשלות זרות
-	-	-	1	-	1	78	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
-	2	2	-	-	-	-	מניות
-	16	116	24	-	24	2,561	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) לבנק אין ניירות ערך בפוזיצית הפסד שטרם הוכר.

(4) ניירות ערך מגובי נכסים ומגובי משכנתאות

לימים 30 בספטמבר 2016, 30 בספטמבר 2015 ו-31 בדצמבר 2015 לא קיימת יתרת ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2016						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾						
34,732	4,504	30,228	726	22	29,480	שנבדקו על בסיס פרטני
139,796	-	139,796	17,230	113,174	9,392	שנבדקו על בסיס קבוצתי
113,777	-	113,777	-	112,599	1,178	מזה: לפי עומק הפיגור
174,528	4,504	170,024	17,956	113,196 ⁽²⁾	38,872	סך הכל חובות
מזה:						
160	-	160	51	-	109	חובות פגומים בארגון מחדש
523	-	523	22	22	479	חובות פגומים אחרים
683	-	683	73	22	588	סך הכל חובות פגומים
909	-	909	23	827	59	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
559	-	559	87	-	472	חובות בעייתיים אחרים
2,151	-	2,151	183	849	1,119	סך הכל חובות בעייתיים
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾						
528	1	527	21	1	505	שנבדקו על בסיס פרטני
877	-	877	179	610	88	שנבדקו על בסיס קבוצתי
615	-	615	-	610	5	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,405	1	1,404	200	611	593	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
111	-	111	11	1	99	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,625 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 394 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך

30 בספטמבר 2015 ⁽⁴⁾						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾						
35,420	4,031	31,389	767	6	30,616	שנבדקו על בסיס פרטני
127,993	-	127,993	15,324	104,244	8,425	שנבדקו על בסיס קבוצתי
104,799	-	104,799	-	103,726	1,073	מזה: לפי עומק הפיגור
163,413	4,031	159,382	16,091	104,250 ⁽²⁾	39,041	סך הכל חובות
מזה:						
268	-	268	53	-	215	חובות פגומים בארגון מחדש
470	-	470	28	6	436	חובות פגומים אחרים
738	-	738	81	6	651	סך הכל חובות פגומים
1,073	-	1,073	21	1,005	47	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
372	-	372	91	-	281	חובות בעייתיים אחרים
2,183	-	2,183	193	1,011	979	סך הכל חובות בעייתיים
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾						
527	4	523	19	1	503	שנבדקו על בסיס פרטני
863	-	863	163	618	82	שנבדקו על בסיס קבוצתי
619	-	619	-	618	1	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,390	4	1,386	182	619	585	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
118	-	118	10	-	108	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,379 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 362 מיליוני שקלים חדשים.

(4) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך

31 בדצמבר 2015						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾						
33,850	3,412	30,438	758	24	29,656	שנבדקו על בסיס פרטני
130,166	-	130,166	15,741	105,922	8,503	שנבדקו על בסיס קבוצתי
106,465	-	106,465	-	105,419	1,046	מזה: לפי עומק הפיגור
164,016	3,412	160,604	16,499	105,946 ⁽²⁾	38,159	סך הכל חובות
מזה:						
229	-	229	54	-	175	חובות פגומים בארגון מחדש
588	-	588	27	24	537	חובות פגומים אחרים
817	-	817	81	24	712	סך הכל חובות פגומים
1,012	-	1,012	17	957	38	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
388	-	388	92	-	296	חובות בעייתיים אחרים
2,217	-	2,217	190	981	1,046	סך הכל חובות בעייתיים
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾						
542	3	539	22	1	516	שנבדקו על בסיס פרטני
861	-	861	164	613	84	שנבדקו על בסיס קבוצתי
617	-	617	-	613	4	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,403	3	1,400	186	614	600	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
129	-	129	10	1	118	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,421 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 368 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	לדירור	מסחרי	
1,487	2	1,485	199	611	675	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
59	(1)	60	34	6	20	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(86)	-	(86)	(36)	(6)	(44)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
61	-	61	12	-	49	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(25)	-	(25)	(24)	(6)	5	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,521	1	1,520	209	611	700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
116	-	116	9	-	107	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	לדירור	מסחרי	
1,480	3	1,477	186	628	663	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
61	1	60	15	7	38	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(102)	-	(102)	(25)	(16)	(61)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
56	-	56	15	-	41	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(46)	-	(46)	(10)	(16)	(20)	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,495	4	1,491	191	619	681	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
105	-	105	9	-	96	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	לדירור	מסחרי	
1,509	3	1,506	195	614	697	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
119	(2)	121	70	7	44	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(246)	-	(246)	(99)	(10)	(137)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
139	-	139	43	-	96	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(107)	-	(107)	(56)	(10)	(41)	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,521	1	1,520	209	611	700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
116	-	116	9	-	107	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	לדירור	מסחרי	
1,450	5	1,445	189	624	632	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
136	(1)	137	35	14	88	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(236)	-	(236)	(83)	(19)	(134)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
145	-	145	50	-	95	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(91)	-	(91)	(33)	(19)	(39)	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,495	4	1,491	191	619	681	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
105	-	105	9	-	96	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2015	2015	2016	2016	
(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
				בישראל
				לפי דרישה
33,973	34,018	38,921	38,921	אינם נושאים ריבית
7,117	6,498	8,560	8,560	נושאים ריבית
41,090	40,516	47,481	47,481	סך הכל לפי דרישה
117,271	112,778	121,348	121,348	לזמן קצוב
158,361	153,294	168,829	168,829	סך הכל פיקדונות בישראל ⁽¹⁾
				מחוץ לישראל
				לפי דרישה
556	939	647	647	אינם נושאים ריבית
7	8	6	6	נושאים ריבית
563	947	653	653	סך הכל לפי דרישה
3,456	3,866	4,266	4,266	לזמן קצוב
4,019	4,813	4,919	4,919	סך הכל פיקדונות מחוץ לישראל
162,380	158,107	173,748	173,748	סך כל פיקדונות הציבור
				(1) מזה:
76,291	76,177	81,493	81,493	פיקדונות של אנשים פרטיים
37,523	34,901	36,014	36,014	פיקדונות של גופים מוסדיים
44,547	42,216	51,322	51,322	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2015 ^{א)}	2015 ^{א)}	2016	2016	
(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
				תקרת הפיקדון
55,229	54,365	59,621	59,621	עד 1
35,229	34,666	38,094	38,094	מעל 1 עד 10
22,301	22,424	23,889	23,889	מעל 10 עד 100
25,616	24,724	27,426	27,426	מעל 100 עד 500
24,005	21,928	24,718	24,718	מעל 500
162,380	158,107	173,748	173,748	סך הכל

(1) סווג מחדש. הסיווג מחדש הינו בגין התאמת חלוקת הפיקדונות לגודל כך שהחלוקה תהיה גם בהתחשב בישות המשפטית העצמאית של מפקידים. בעבר סווגו חלק מהפיקדונות כקבוצת מפקידים אחת, ללא הבחנה זו.

ביאור 8 - זכויות עובדים

1. תנאי העסקתם של הרוב המכריע של העובדים והמנהלים בקבוצה נקבעים על פי הוראות הסכמים קיבוציים. ההתחייבות לעובדים אלה, למעט עובדי בנק יהב, מכוסה באופן שוטף על-ידי הפקדות לקרנות פנסיה, קופות גמל ופיצויים, המשחררות את הבנק מהחבות לתשלום פיצויי פיטורים על פי החוק, לאותם עובדים. לפרטים נוספים בדבר ההטבות השונות לעובדים ומנהלים בבנק ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.
2. ביום 8 במרץ 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק בהתאם להסכם העסקה שאושר (להלן: "הסכם ההעסקה הנוסף") לתקופת העסקה נוספת, החל מיום 1 בדצמבר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה הנוסף ("תקופת ההעסקה הנוספת"). בגין עבודתו זכאי יושב ראש הדירקטוריון לשכר חודשי בסך 220 אלפי שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 13.33% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים). בנוסף, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון. למרות האמור לעיל, יוכל כל אחד מהצדדים להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שלושה חודשים. בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על יושב ראש הדירקטוריון חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת יושב ראש הדירקטוריון לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו ויתר על עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל. בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה הנוסף, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שלוש משכורות (להלן - "מענק ההסתגלות"). בהסכם ההעסקה הנוסף הובהר, כי מענק ההסתגלות אשר ישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הינו מענק ההסתגלות היחיד, אשר יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לו בתום תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה הנוסף, וכי יושב ראש הדירקטוריון לא יהא זכאי למענק ההסתגלות בגין תקופת העסקתו שהחלה ביום 1 בדצמבר 2012 והסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015, על פי הסכם ההעסקה שחל לגבי אותה תקופה (להלן - "הסכם ההעסקה הקודם"). כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה הנוסף, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון, את מענק הפרישה, שהוא זכאי לו בהתאם להסכם ההעסקה הקודם, אשר הינו בסך השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה של יושב ראש הדירקטוריון, על פי הסכם ההעסקה הקודם, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו (שלוש שנים), על פי הסכם ההעסקה הקודם.

מובהר בזה, כי יושב ראש הדיירקטוריון אינו זכאי למענק פרישה על פי הסכם ההעסקה הנוסף וכי תשלום מענק הפרישה ליושב ראש הדיירקטוריון עם סיום העסקתו, יהיה בהתאם לזכותו לקבלת מענק הפרישה על פי הסכם ההעסקה הקודם, כאמור לעיל.

אם יושב ראש הדיירקטוריון יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג - 1963 (להלן – "חוק פיצויי פיטורים"), והסכום שייצטרך בקופות הגמל כתוצאה מתשלומי הבנק לפיצויים (8.33%), על כל הרווחים שנשא, נכון למועד סיום העבודה ולפי דיווח קופות הגמל, לא יעלה כדי סכום פיצויי הפיטורים, כמשמעו בחוק פיצויי פיטורים, בתשלום ברוטו (להלן: "פיצויי פיטורים כחוק"), אזי יבוא סכום מענק הפרישה האמור לעיל (על פי הסכם ההעסקה הקודם), במלואו או ככל הנדרש, על חשבון פיצויי הפיטורים כחוק; אם הסכום שהצטרך בקופות בצירוף סכום מענק הפרישה לא יעלו, שניהם גם יחד, כדי פיצויי פיטורים כחוק, ישלים הבנק את הפער עד לפיצויי פיטורים כחוק.

ביום 4 באפריל 2016, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ודיירקטוריון הבנק, להעניק ליושב ראש הדיירקטוריון סך של 246 אלפי שקלים חדשים (1.35 משכורות), המהווים את מלוא הסכום בגין רכיב שיקול הדעת במענק ליושב ראש הדיירקטוריון בגין שנת 2015, כך שסך כל המענק השנתי אשר שולם ליושב ראש הדיירקטוריון בגין שנת 2015 עמד על 764 אלפי שקלים חדשים.

3. על רקע אי הבהירות הקיימת ביחס לפרשנותו של החוק בכל הקשור לזכויות העבר של העובדים ובמטרה לתת לנושאי המשרה בבנק שהות נוספת לצורך בחינת המצב המשפטי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 20 ביוני, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול והמלצת ועדת הביקורת לגבי המבקרת הפנימית הראשית, לוותר על חלק מתקופה ההודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרת הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, באופן שתקופה ההודעה המוקדמת תעמוד על 45 ימים, במקום 3 חדשים (ולגבי נושאת משרה אחת במקום 6 חדשים) על פי הסכמי ההעסקה, ובלבד שההודעה המוקדמת תימסר לבנק עד תום שנת 2016. עוד נקבע, כי החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת ההודעה המוקדמת תחזור להיות בת 3 או 6 חדשים, לפי העניין.

ביום 21 בספטמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר החלטת ועדת התגמול, כי כפועל יוצא מיישום הוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016, יושב ראש הדיירקטוריון והמנהל הכללי לא יהיו זכאים לתגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על סכום התקרה שנקבעה בסעיף 2 (א) בחוק-שני מיליון וחצי שקלים חדשים, זאת, לתקופת ביניים, החל מיום 12 באוקטובר 2016 (מועד תחילתו של חוק התגמול, לעניין ההתקשרויות האמורות) או ממועד אחר שייקבע לעניין זה בהתאם לפסיקת בג"צ (אם ייקבע), לפי המאוחר, ועד למועד שבו יאושרו למנהל הכללי וליושב ראש הדיירקטוריון תנאי כהונה והעסקה התואמים את הוראות חוק התגמול, על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק. לגבי התקופה אשר מסתיימת ביום 11 באוקטובר 2016, יוותרו על כנס תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדיירקטוריון הבנק והמנהל הכללי, אשר היו בתוקף עד מועד תחילתו של חוק התגמול.

לפרטים נוספים בדבר חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016, ראה פרק ממשל תאגידי לדוחות הכספיים (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק).

ביאור 8 - זכויות עובדים - המשך

4. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד בגין תוכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפקדה מוגדרת (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
26	17	20	6	7	עלות שירות ⁽¹⁾
31	21	23	7	8	עלות ריבית ⁽²⁾
(4)	(3)	(3)	(1)	(1)	תשואה חזויה על נכסי תכנית ⁽³⁾ הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
4	3	7	1	3	רווח אקטוארי נטו ⁽⁴⁾
57	38	47	13	17	סך עלות ההטבה, נטו
112	82	86	28	29	סך הוצאה בגין פנסיה להפקדה מוגדרת
169	120	133	41	46	סך הוצאות שנכללו במשכורות והוצאות נלוות

5. הפקדות בתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		תחזית לשנת ⁽⁵⁾
2015	2015	2016	2015	2016	2016
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
6	5	5	2	2	2
					הפקדות

- (1) עלות השירות הינה הצבירה השוטפת בתקופה של ההטבה העתידית לעובד.
- (2) עלות הריבית הינה הסכום המוכר בתקופה, שנקבע לפי הגידול במחויבות בגין הטבה חזויה עקב חלוף הזמן.
- (3) תשואה חזויה הינה התשואה החזויה על נכסי התוכנית המקבעת בהתבסס על שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התוכנית ועל בסיס השווי המבוסס שוק של נכסי התוכנית.
- (4) ההפחתה של הרווח או ההפסד נטו שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר בעבר.
- (5) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן בתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת עד לתום שנת 2016.

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון"

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2015	2015	2016
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	

1. בנתוני המאוחד

א. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי רובד 1	13,136	12,061	12,299
הון רובד 1	13,136	12,061	12,299
הון רובד 2	4,893	4,496	4,916
סך הכל הון כולל	18,029	16,557	17,215

ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי	124,385	121,203	120,793
סיכונים שוק	985	906	950
סיכון תפעולי	7,979	7,634	7,743
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	133,349	129,743	129,486

באחוזים

ג. יחס ההון לרכיבי סיכון

נתוני הבנק:

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.85	9.30	9.50
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	9.85 <td>9.30 <td>9.50</td> </td>	9.30 <td>9.50</td>	9.50
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.52	12.76	13.29
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽¹⁾	9.64	9.20	9.30
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽¹⁾	13.14	12.70	12.80

2. חברות בת משמעותיות

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.67	9.93	9.97
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	9.67 <td>9.93 <td>9.97</td> </td>	9.93 <td>9.97</td>	9.97
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.06	13.38	13.23
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00	9.00	9.00
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾	12.50	13.00	13.00

3. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

(לפרטים ראה סעיף י' להלן):

יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום הוראות מעבר	9.72	9.12	9.32
השפעת הוראות המעבר	0.13	0.18	0.18
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום הוראות מעבר	9.85	9.30	9.50

- (1) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח מיום 1 בינואר 2015. החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1.1.2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1.1.2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד דיווח זה, הינו 9.85%-ו-13.35%, בהתאמה.
- (2) בחודש מאי 2016 הפחית בנק ישראל את דרישת יחס ההון הכולל מבנק יהב מ-13.00% ל-12.50%.

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 221 בדבר יחס כיסוי נזילות

30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2015	31 בדצמבר 2015
(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)
באחוזים		
1. בנתוני המאוחד⁽¹⁾		
105	84	91
80	60	60
2. בנתוני הבנק		
105	83	90
80	60	60
3. חברות בת משמעותיות		
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו		
343	476	382
100	100	100

- (1) במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. יחס כיסוי הנזילות נכון ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכם ל-100%.
 (2) יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי עד לשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017.
 (3) על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 מצופה שתאגיד בנקאי שעומד ביחס כיסוי נזילות של 100% כבר במועד תחילת יישום ההוראה, לא יירד מיחס זה במשך תקופת המעבר.

ג. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 218 בדבר יחס מינוף

30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2015	31 בדצמבר 2015
(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)
באחוזים		
1. בנתוני המאוחד		
13,136	12,061	12,299
247,564	226,537	231,291
2. חברות בת משמעותיות		
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו		
4.95	4.91	4.89
4.70 ⁽³⁾	4.83	4.85

- (1) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 (2) תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא יירד מהסף שנקבע בהוראה.
 (3) בחודש מרץ 2016 קבע המפקח על הבנקים כי יחס המינוף המזערי הנדרש מבנק יהב הינו 4.70%.

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

ד. ביום 30 ביוני 2010 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא מדיניות הון לתקופות ביניים, ובו הם נדרשים לאמץ יעד ליחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2010, בשיעור שלא יפחת מ- 7.5%. במקביל, נדרשים הבנקים להעביר לפיקוח תוכנית עבודה לעמידה ביעד. עוד קובע המכתב כי בהיעדר אישור מראש של המפקח על הבנקים, לא יחלק הבנק דיבידנד אם אינו עומד ביעד, או אם חלוקת הדיבידנד תגרום לכך שלא יעמוד ביעד. הנחיה זו נועדה להבהיר את ציפיות הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בתקופת ביניים, עד להתאמת הוראות הפיקוח לשינויים המתגבשים בהמלצות ועדת באזל.

ה. ביום 25 באוקטובר 2010, החליט דירקטוריון הבנק כי היעד של יחס הון הליבה יהיה בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. בנוסף, החליט דירקטוריון הבנק להנחות את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים על מנת להבטיח כי יחס הון הליבה לא יפחת מהאמור לעיל. כמו כן, החליט דירקטוריון הבנק כי יחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.5%.

ו. ביום 28 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים הנחיה, בה נקבע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על פי ההנחיה, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. ההנחיה בדבר יחס הון ליבה מקסימלי של 10% אינה חלה על הבנק.

ז. ביום 23 ביולי 2012 הנחה דירקטוריון הבנק את הנהלת הבנק לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך.

ח. ביום 21 במרץ 2013 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא נדל"ן לדיור. בהתאם להוראות, חישוב הקצאת ההון להלוואות שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2013 מבוצע לפי שיעורי השקלול הבאים:

להלוואות בשיעור מימון עד 45%	- משקל סיכון של 35%
להלוואות בשיעור מימון מעל 45% ועד 60%	- משקל סיכון של 50%
להלוואות בשיעור מימון מעל 60%	- משקל סיכון של 75%
להלוואות ממונפות בשיעור מימון מעל 60% אשר מרכיב הריבית המשתנה בהן הוא 25% או יותר	- משקל סיכון של 75%
זאת לעומת שיעורי השקלול הקודמים:	
להלוואות בשיעור מימון עד 75%	- משקל סיכון של 35%
להלוואות בשיעור מימון מעל 75%	- משקל סיכון של 75%
להלוואות ממונפות בשיעור מימון מעל 60% אשר מרכיב הריבית המשתנה בהן הוא 25% או יותר	- משקל סיכון של 100%

בנוסף, הוקטן מקדם ההמרה לאשראי של ערבוביות להבטחת השקעות של רוכשי דירות מ-20% ל-10% במקרה בו הדירה נמסרה למשתכן.

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

ט. ביום 30 באפריל 2013 שלח המפקח על הבנקים מכתב המאשר כי כתבי התחייבות אשר מתכוון הבנק להנפיק, יוכלו להיחשב כהון רובד 2 תחתון לעניין שמירת יחס הון מזערי.

שינויים בתנאי ההכרה כהון רובד 2 תחתון בעקבות יישום הוראות באזל III, יחולו רטרואקטיבית על כתבי התחייבות אלה.

י. ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים תיקון של הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211, העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי סיכון (להלן: "ההוראות").

התיקונים להוראות עוסקים בחיזוק איכות וגודל ההון ובחיזוק כיסוי הסיכון להפסדי שערור לשווי שוק מנגזרים (CVA - Credit Value Adjustments).

תחולת ההוראות - 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות מעבר.

להלן התיקונים העיקריים שנכללו במסגרת ההוראות:

- מבנה ההון

ההון הפיקוחי יורכב משני רבדים בלבד - הון רובד 1 (כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2. כמו כן בוטלה הדרישה להון רובד 3 לכיסוי סיכוני שוק.

- מכשירי הון כשירים להון רובד 1 נוסף ולהון רובד 2

נקבעו קריטריוני כשירות למכשירי הון המסווגים כהון רובד 1 נוסף וכהון רובד 2. מכשירים אלו יכללו מנגנון לספיגת הפסדי קרן, לפיו תתבצע המרה למניות או הפחתת קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מ- 7% למכשירי הון רובד 1 נוסף ויורד מ-5% למכשירי הון רובד 2.

- זכויות מיעוט

סכום זכויות המיעוט שיוכר כהון יוגבל ולא ניתן יהיה להכיר בעודף ההון בחברת הבת.

- הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

סכום ההפרשה הקבוצתית יוכר כהון רובד 2 עד לתקרה של 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי. מנגד, סכום ההפרשה יתווסף לנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי.

- התאמות וניכויים מההון הפיקוחי

- מיסים נדחים הנובעים מהפרשי עיתוי יטופלו כדלקמן:

עד 10% מהון עצמי רובד 1 - ישוקלל במשקל סיכון של 250%.

מעל 10% הון עצמי רובד 1 - ינוכו מההון.

- השקעות ברכיבי הון של תאגידים פיננסיים - בנקים, חברות ביטוח וכל חברה שעיסוקה בתחום שוקי ההון, יטופלו כניכוי מההון או לפי שקלול לסיכון וזאת בכפוף למבחנים שנקבעו.

- סכום הרווח המצטבר בגין גידור תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן - ינוכה מההון. כלומר, סכומים חיוביים ינוכו מההון וסכומים שליליים יתווספו להון.

- התאמות חשבונאיות בגין התחייבות של מכשירים נגזרים הנובעים משינוי סיכון האשראי של הבנק (DVA) ינוכו מההון.

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

- הקצאת הון בגין הפסדי CVA (הפסדי שערור לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, Credit Value Adjustments)

בנוסף לדרישת הון בגין סיכון לכשל הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי לפי הגישה הסטנדרטית, נדרשת הקצאת הון לכיסוי הסיכון להפסדים פוטנציאליים שעלולים להיווצר משערור לשווי שוק של נגזרים מעבר לדלפק (OTC).

על מנת לעמוד בדרישות החדשות במסגרת יישום הוראות באזל III, נקבעה תקופת מעבר מדורגת שתיפרס על פני מספר שנים עד ליישומן המלא.

התאמות פיקוחיות וניכיים מההון וזכויות מיעוט שאינן כשירות להכלל בהון הפיקוחי - ניכוי של 20% בכל שנה החל מיום 1 בינואר 2014. מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי - הכרה ב-80% מיתרת המכשירים החל ממועד התחולה והפחתה של 10% בכל שנה עד ליום 1 בינואר 2022.

במסגרת התיקון להוראה 202 נקבע כי תאריך היעד לעמידה ביחס הון רובד 1 מינימלי של 9% לתאגיד בנקאי שאינו גדול הוא ה-1 בינואר 2015, בדומה למכתב המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012. הבנק ערוך ליישום ההוראות ובוחן את השפעת התיקונים על התוכנית האסטרטגית של הבנק.

יא. בעקבות פרסום ההוראות, חזר הבנק ובחן את עמידתו בלוחות הזמנים להשגת יעד ליחס הון ליבה בשיעור שלא יפחת מ-9%. בעקבות בחינה זו ועל יסוד הנחות במועד הבחינה ביחס לרווח הצפוי בשנים 2013-2014 ולשיעורי הצמיחה בנכסי הסיכון, הציג הבנק למפקח על הבנקים מתווה להתפתחות חזויה של יחס הון הליבה, הכולל חלוקת דיבידנד, תוך שמירה על שולי ביטחון נאותים. לאחר בדיקה עם המפקח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 14 באוגוסט 2013, לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014, ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%. כמו כן, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, לחלק דיבידנד בסך של 75 מיליוני שקלים חדשים, ולאמץ קו פעולה לפיו, עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.

החלטות אלה באו במקום החלטות הדירקטוריון לעניין הקדמת היישום של הוראות המפקח על הבנקים, מיום 28 במרץ 2012 במטרה להחילן, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014, ולעניין מדיניות חלוקת דיבידנד – הכל כפי שפורט בסעיף 1 לדוח המידי של הבנק, מיום 23 ביולי 2012 (אסמכתא מספר 191649-01-2012). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בסעיף 1 לדוח המידי האמור.

יב. ביום 29 באוגוסט 2013 שלח המפקח על הבנקים הנחיות בנושא הגבלות על מתן הלוואות לדיוור. על פי ההנחיות, החל מ-1 בספטמבר 2013, תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע הלוואות לדיוור בהן שיעור החזר החודשי מההכנסה עולה על 50%. בנוסף, הלוואות ששיעור החזר החודשי מההכנסה עולה על 40%, תשוקללנה במשקל סיכון של 100% בחישוב הקצאת הון.

יג. ביום 28 בספטמבר 2014 פירסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329, וכן, קובץ שאלות ותשובות באותו נושא. החוזר כולל שני תיקונים להוראה:

הגדלת יעד ההון – יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל לרכיבי סיכון יכללו תוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיוור. הגדלת יעדי ההון תבצע בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד 1 בינואר 2017 (לאורך שמונה רבעונים). משקל סיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה – משקל הסיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה יפחת משיעור של 100% ל-75%.

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

בעקבות יישום ההוראה יעד יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון צפוי לגדול בכ-0.1%, לפי נתוני מועד הדיווח, בכל אחד משמונת הרבעונים החל ממועד יישום ההוראה ובסך הכל בכ-0.84% עם השלמת היישום. יעד זה, יכול שישתנה בהתאם לנתונים בפועל של תיק האשראי לדיור ושל סך נכסי הסיכון.

י"ד. ביום 23 בדצמבר 2014, החליט דירקטוריון הבנק לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת לשנים 2015 ו-2016. מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, כפי שנקבעו לעניין זה, על מנת שהון עצמי רוברד 1 של הבנק לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון.

ט"ו. החל מיום 1 בינואר 2015 מאמץ הבנק את כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים.

בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת הפסד כולל אחר מצטבר וסכומים שנזקפו ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013, בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, לא מובאים בחשבון באופן מיידי לצורך חישוב דרישות הון אלא כפופים להוראות מעבר, כך שההשפעה נפרסת בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

ט"ז. ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רוברד 1 לפי כללי באזל לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

י"ח. ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים (CCP). החוזר כולל עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא מדידה והלימות הון, בהתאם להנחיות ועדת באזל בנושא.

בהוראה נקבעו הכללים לטיפול בחשיפה למסלקות הנובעות ממסחר בנגזרי OTC, מעסקאות נגזרים סחירים ומעסקאות מימון ניירות ערך. להלן עיקרי ההוראה המעודכנת:

צד נגדי מרכזי הוגדר כמסלקה הפועלת כמתווך פיננסי בין צדדים נגדיים של חוזים הנסחרים בשוק פיננסי.

חשיפת מסחר של בנק חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי כשיר (QCCP), תשוקלל במשקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס כיום). חשיפת מסחר של בנק חבר מסלקה, אשר מבצע העברות לקרן הסיכונים של המסלקה, תשוקלל בהתאם לנוסחה שנקבעה בהוראה.

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

חשיפת מסחר של בנק חבר מסלקה ללקוחות הפעילים בבורסה בישראל, תחושב בהתאם לשיטת החישוב של עסקאות דו צדדיות (לעומת חישוב לפי כללי הבורסה בישראל כיום).

חשיפת מסחר של בנק הפועל באמצעות חבר מסלקה, תשוקלל במשקל סיכון של 2% או 4%, בכפוף לעמידה בתנאים עסקיים, תפעוליים ומשפטיים שנקבעו בהוראה.

חשיפת מסחר של בנק לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר, תשוקלל במשקל הסיכון הרלוונטי של הצד הנגדי.

ביום 9 ביוני 2016 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לפיו הוראות החוזר יחולו מיום 1 בינואר 2017.

יצוין כי בהתאם להוראה, ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר עד ליום 30 ביוני 2017.

הבנק נערך ליישום ההוראות.

י"ח. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles)

הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

כתב ההתחייבות כולל מנגנון לספיגת הפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים.

במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתב ההתחייבות.

במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא.

לפי Standard & poors Maalot דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA.

בחודש יולי 2016, גייס בנק י"ח בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles), הכוללים

מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. התחייבויות אחרות והתקשרויות מיוחדות

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2015	2015	2016		
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
730	612	799		התחייבויות בגין:
203	106	267		חוזי שכירות לזמן ארוך ⁽¹⁾
3	7	7		חוזי מחשוב ושרותי תוכנה
				רכישה ושיפוץ בניינים

(1) הבנק וחברות מאוחדות שכרו מבנים וציוד לתקופות ארוכות אשר דמי השכירות לתשלום בגינם, הינם כדלקמן (בכפוף לתנאי הצמדה):

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2015	2015	2016		
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
62	64	67		שנה ראשונה
60	61	65		שנה שניה
52	50	61		שנה שלישית
50	48	56		שנה רביעית
47	45	52		שנה חמישית
459	344	497		שנה שישית ואילך
730	612	799		סך הכל

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

1. לפרטים בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות של קבוצת הבנק, ראה באור 26 לדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015. להלן יובא תיאור שינויים מהותיים ביחס לביאור שנכלל, כאמור בדוחות לשנת 2015.

2. כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

להלן פירוט של תובענות מהותיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ותביעות שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מהונו העצמי של הבנק, ואשר חלו בהן התפתחויות ושינויים ביחס למתואר בדוחות הכספיים לשנת 2015:

(א) בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הוא בשתי טענות הנטענות כלפי הבנק - האחת, איחור בדיווח להוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שבגיננו מתנהל תיק הוצאה לפועל. השנייה, אי סימון בטפסי הדיווח, את מספר הקרן שלהקטנתה יש לזקוף את התשלום המדווח ואת מספר כלל חישוב הריבית החל על סכום התשלום המדווח. בתביעה ובבקשת האישור נטען, כי באיחור במסירת הדיווח להוצאה לפועל, ובאי סימון טפסי הדיווח כנדרש, מטעה הבנק את הלקוחות, גורם לכך שהלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שביצעו ובהתאם לשיעור הריבית הנכון, יוצר מצב שבו החוב בתיקי הוצאה לפועל גבוה מהחוב האמיתי, וגובה תשלומים ביתר. עוד נטען בתביעה ובבקשת האישור, כי רשות האכיפה והגביה ולשכת ההוצאה לפועל מודות שמבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור, תוך אי סימון טופס הדיווח כנדרש. התובע מצוין, שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק), במאות מיליוני שקלים.

ביום 9 בינואר 2012, הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בה פורטו בהרחבה טענות ההגנה העובדתיות והמשפטיות העומדות לבנק. ביום 20 במאי 2012, הגיש המבקש את תגובתו לתשובת הבנק לבקשת האישור. לאור טענות חדשות שהועלו על ידי המבקש בתגובתו לתשובת הבנק, הגיש הבנק תגובה נוספת ומפורטת ביום 15 באוגוסט 2012. ביום 17 באוקטובר 2012 וביום 29 באוקטובר 2012 התקיימו דיונים מקדמיים בתיק בבית המשפט.

בהסכמת הצדדים החל הליך של גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקת ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה, וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי הוצאה לפועל. החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם. ביום 29 באוגוסט 2016, התקיים דיון בבית המשפט והוחלט כי על הצדדים בתובענה זו ובתובענה המפורטת בסעיף ה' שלהלן, להגיש הסדר פשרה ובקשה לאישור עד ליום 30 באוקטובר 2016. בהחלטה מיום 7 בנובמבר 2016, ניתנה לצדדים ארכה להגשת הסדר פשרה ובקשה לאישור וזאת עד ליום 30 בנובמבר 2016.

(ב) בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של "מאות מיליוני שקלים חדשים". בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונם חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונם חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו.

בפברואר 2012, הוגשה תגובת הבנק לבקשת האישור ובאוגוסט 2012 הוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק לבקשת האישור. בחודש נובמבר 2012, החלו הצדדים הליך גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקת ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי הוצאה לפועל. החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם. בעקבות המשא ומתן הישיר שניהלו הצדדים כאמור, הגיעו הצדדים להסדר מוסכם, אשר יובא לאישורו של בית המשפט.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

- (ג) בחודש ספטמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק הפועלים בע"מ, בגין גביה אסורה לכאורה של ריבית דריבית, בניגוד לדין ולהסכמים, בהלוואות לדיור, לרבות הלוואה מוכונת, הלוואת זכאות והלוואה משלימה, אך למעט הלוואה עומדת. סכום התביעה הכולל כנגד הבנקים עמד על סך של כ- 927 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בתובענה בסך של כ- 364 מיליוני שקלים חדשים.
- בחודש מאי 2012 הבנק הגיש תגובתו לבקשה, וטען, בין היתר, כי הבקשה משוללת יסוד, הבנק פועל בהתאם להוראות הדין ואין כל חיוב בריבית דריבית באופן שבו נוהגים הבנקים בכלל והבנק בפרט.
- הוגשה בתיק גם עמדת המפקח על הבנקים, התומכת בעמדת הבנקים.
- ביולי 2013 התקיים דיון הוכחות, במהלכו נחקרו המומחים מטעם הצדדים. המבקשים הגישו סיכומיהם, בחודש ספטמבר 2014 הוגשו סיכומי הבנק ובחודש דצמבר 2014, הוגשו סיכומי תשובה של המבקשים.
- ביום 16 באוגוסט 2015, ניתן פסק דין אשר דחה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית.
- ביום 7 בדצמבר 2015, הגישו המבקשים לבית משפט העליון ערעור על פסק הדין, ניתן צו להגשת סיכומים ודיון אשר נקבע ליום 12 בספטמבר 2016 נדחה ליום 6 בפברואר 2017.
- (ד) בחודש אוקטובר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, בגין חוסר התאמה בין גובה החוב של הלקוח כפי שהוא רשום בספרי הבנק, לבין סכום החוב כפי שהוא מופיע בתיקי הוצאה לפועל, בשל פער בין המועד בו מתבצע תשלום בתיק הוצ"פ לבין המועד בו מזוכה התשלום בחשבון הבנק של החייב. לדברי התובעים סכום התביעה אינו ניתן להערכה בשלב זה.
- בחודש מרץ 2014 הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור ובחודש אפריל 2014 הוגשה תגובת התובעת לתשובת הבנק. בהחלטה מיום 14 בספטמבר 2014, ביקש בית המשפט להעביר את השאלות המתעוררות בבקשת האישור, לעמדת המפקח על הבנקים והיועץ המשפטי לממשלה. ביום 1 בפברואר 2015 הוגשה תגובת היועץ המשפטי לממשלה (בשם רשות האכיפה והגביה ובשם בנק ישראל) וביום 26 במרץ 2015 הוגשה תגובת הבנקים לעמדת היועץ המשפטי. תגובת המבקשים לתגובת הבנקים הנ"ל הוגשה ביום 1 באפריל 2015.
- ביום 19 באפריל 2015, התקיים דיון מקדמי ובהתאם להחלטת בית המשפט, התקיים דיון נוסף ביום 21 ביוני 2015, בהשתתפות נציגי רשות האכיפה והגביה, בו הורה בית המשפט, בין היתר, לרשות האכיפה והגביה, להגיש עמדה מתוקנת וזו הוגשה ביום 8 באוקטובר 2015. ביום 20 בדצמבר 2015 הוגשה תגובת הבנקים לעמדה המתוקנת מטעם היועץ המשפטי וכן הוגשה בקשה מטעם הבנקים להתיר להם להגיש הודעת צד ג' נגד רשות האכיפה והגביה, תשובת הרשות לבקשה הוגשה וביום 10 ביולי 2016 הוגשה תשובת הבנק. בדיון שהתקיים ביום 13 ביולי 2016, הציע בית המשפט מתווה להסדר לסיום המחלוקת בתיק, המתווה המוצע, דון ובעקבות זאת, הוגשה מטעם הבנקים הודעה כי הם מסכימים להצעת בית המשפט ולעקרונותיה באשר לאופן בו יש לסיים את המחלוקת בתיק, כפי שהוצעו לצדדים בישיבה מיום 13 ביולי כאמור.
- בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 5 באוקטובר, עמדת היועץ המשפטי לממשלה ביחס למתווה המוצע והודעת הבנקים שניתנה במסגרתו, הוגשה ביום 31 באוקטובר 2016. בהתאם להחלטת בית המשפט, תגובת הבנק לעמדת היועץ המשפטי לממשלה הוגשה ביום 10 בנובמבר 2016.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

(ה) בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בעניין קביעת שיעורי ריבית הפיגורים אותה גובה הבנק במסגרת ניהול תיקי הוצאה לפועל כנגד חייבים. לטענת התובעת הבנק גובה ריבית בשיעור החורג משמעותית מריבית העו"ש המקסימלית. התובעת איננה יודעת להעריך את סכום התביעה.

סוכם כי בקשה זו תצורף להליך גישור המתנהל בבקשות אחרות שאף עניינן הוא בנושא הליכי גביה שמנהל הבנק נגד לקוחות חייבים, כמפורט בסעיפים א' ו-ב' לעיל וביום 4 בינואר 2016, ניתנה החלטה להעברת התובענה הנ"ל לדיון אצל אותו מותב הדן בתובענות הנ"ל.

כאמור לעיל, החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחרונה. בעקבות חידוש המשא ומתן בין הצדדים, הוגשה ביום 31 ביולי 2016, בקשה מוסכמת למתן ארכה לבנק להגשת תשובה עד ליום 30 בספטמבר 2016. ביום 29 באוגוסט 2016, התקיים דיון בבית המשפט והוחלט כי על הצדדים בתובענה זו ובתובענה המפורטת בסעיף א' לעיל, להגיש הסדר פשרה ובקשה לאישורו ובמקביל, אישר בית המשפט, ארכה נוספת להגשת תשובת הבנק לבקשת אישור זו, עד ליום 30 בנובמבר 2016.

(ו) בחודש אוגוסט 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-10.5 מיליארדי שקלים חדשים נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, וכן נגד המנהלים הכלליים של הבנקים ובכללם המנהל הכללי של הבנק באופן אישי, בגין גביית עמלות שלא כדין על ידי הבנקים, בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח, לטענת המבקשים ללא גילוי נאות. המבקשים גם טוענים, כי קיים הסדר כובל בין הבנקים.

בחודש ספטמבר 2013, הגישו התובעים לבית המשפט בקשה לאישור הסתלקות מהתביעה האישית נגד המנהלים הכלליים של הבנק, והתביעה האישית נגדם נמחקה.

כתב תביעה מתוקן שהוגש ביום 3 בפברואר 2014, העמיד את התובענה על סך של כ-11.15 מיליארד שקלים חדשים אשר נתבע מכלל הבנקים במצטבר.

בחודש מרץ 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של 2.07 מיליארדי שקלים חדשים כנגד הבנק וכנגד בנק אוצר החייל, בנק מרכנתיל דיסקונט, בנק אגוד ובנק יהב בגין גביית עמלות שלא כדין, לכאורה, על ידי הבנקים בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח מט"ח (מדובר בתביעה זהה לתביעה האמורה לעיל).

הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בתביעה דן ביחד עם התביעה הראשונה לעיל, ובית המשפט קיבל את הבקשה ואיחד את שתי התובענות.

ביום 23 בדצמבר 2014 הוגשה תגובת הבנק לכ"א מהבקשות לאישור התובענות כייצוגיות. המבקשים הגישו תשובה לתגובה במאוחד לשתי הבקשות לעיל ובמסגרתה ייחסו לכל אחד מהנתבעים חלק מסכום התביעה, כאשר חלקו הנתען של הבנק לשתי התביעות גם יחד, הועמד על סך קרן של 1.145 מיליארד שקלים חדשים.

ביום 8 במרץ 2015, התקיים דיון מקדמי בבקשה, בסופו, קבע בית המשפט מועדים להשלמת כתבי טענות על ידי הצדדים.

ביום 23 באפריל 2015, הגישו המבקשים, בהתאם להחלטת בית המשפט, בקשה מקוצרת לאישור תובענה ייצוגית, על בסיס הבקשות הקיימות, תגובת הבנק לבקשה המקוצרת הוגשה ביום 18 באוקטובר 2015.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

ביום 25 באוקטובר 2015 התקיים קדם משפט נוסף. במסגרת הדיון, איחד בית המשפט את הדיון בבקשות לאישור שהוגשו כנגד חברות כרטיסי האשראי ובנק הדואר עם הבקשות כנגד הבנקים. דיוני הוכחות התקיימו במהלך חודש מרץ 2016, סיכומי המבקשים הוגשו בחודש אפריל 2016 ולאור בקשת הבנקים למחיקת סיכומי המבקשים, ניתנה ארכה להגשת סיכומי הבנקים, כך שאלה יוגשו בתוך 60 ימים לאחר ההחלטה בבקשת המחיקה. ביום 10 באוגוסט 2016, קיבל בית המשפט את בקשת הבנקים והורה על מחיקת סיכומי המבקשים והמבקשים הגישו סיכומים חדשים. על הבנקים המשיבים להגיש סיכומיהם עד ליום 25 בדצמבר 2016.

(ז) בחודש מרץ 2014, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין חיוב בעמלת מכתב התראה שלא כדין לכאורה ובריבית חריגה בגין חריגה מהמסגרת המאושרת בחשבונות, תוך הפרה לכאורה של הוראת ניהול בנקאי תקין 325 בנושא "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב". לטענת המבקשת הפרת ההוראה נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מכבד בחשבונות לקוחותיו חיובים שיכול ואמור היה שלא לכבדם, שכן אינו רשאי לאפשר ללקוח לחרוג ממסגרת האשראי, ובכך גרם להם לחרוג ממסגרת האשראי.

המבקשת טוענת כי אין ביכולתה להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים, אולם להערכתה מדובר בסכום של מאות מיליוני שקלים חדשים.

תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה בחודש אוקטובר 2014 וביום 10 במרץ 2015 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשה לאישור. דיון מקדמי משותף לשלוש בקשות האישור שהוגשו נגד הבנק, בנק לאומי ובנק דיסקונט, שנגדם הוגשו תביעות בעילות דומות, התקיים ביום 26 במרץ 2015, ביום 2 בנובמבר הוגשה בקשת הבנק למחיקת חלקים מתשובת המבקשת לתגובת הבנק וטרם הוגשה תגובת המבקשת. ביום 18 באפריל 2016, התקיים דיון מקדמי נוסף ובהתאם להחלטת בית המשפט, ניתנה למבקשים ארכה להגשת תגובתם לבקשת הבנק למחיקת חלקים מתשובת המבקשת לתגובת הבנק. ביום 27 באוקטובר 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, במסגרתה נדונו בקשות הבנקים למחיקת סעיפים מתשובות המבקשים לתגובות הבנקים לבקשות האישור ונקבעו דיוני הוכחות בחודש אפריל 2017.

(ח) בחודש אוגוסט 2014, הוגשה לבית המשפט העליון בניו יורק תביעה שכנגד, על ידי תובע שנקטים נגדו הליכים לגביית חוב ערבותו להבטחת אשראי שנטלה חברה שהיתה בשליטתו. התובע טוען כי נגרמו לו נזקים בסכום של לא פחות מ-57 מיליון דולר ארה"ב, עקב הפרת התחייבות בעל פה שנתן הבנק לתובע שלא לאכוף את ערבותו האישית. לטענת התובע, מעשי הבנק ומחדליו הביאו לאי עמידה בהתחייבויותיו השונות ולהרס עסקיו. בחודש מרץ 2015, הגיש הבנק בקשה לסילוק על הסף והתובע הגיש תגובתו בחודש מאי 2015. ביום 10 ביולי 2015 הגיש הבנק תשובה לתגובת התובע לבקשה לסילוק על הסף.

ביום 31 ביולי 2015 התקיים דיון בבקשה לסילוק על הסף וביום 14 בדצמבר נתן בית המשפט החלטה על פיה נדחתה טענת התובע ביחס למחדלי הבנק הנטענים ויחד עם זאת, הותר את עילת התביעה ביחס לביטול ערבותו בעל פה. תגובת הבנק לתביעה שהגיש התובע נגדו, הוגשה ביום 11 בפברואר 2016 והחל שלב גילוי מסמכים.

ביום 18 באוגוסט 2016, הגיש הבנק ערעור על החלטת בית המשפט לדחות חלקית את בקשת הסילוק שהגיש הבנק ביחס לטענת התובע כי הבנק אישר בעל פה את ביטול ערבותו וטרם ניתנה החלטה.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

(ט) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין גביית עמלות ביתר, לכאורה, בחשבון "יחיד" ובחשבון "עסק קטן" תוך הפרה לכאורה של כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008. לטענת התובע הפרת הכללים נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מחייב בעלי חשבון "יחיד" או "עסק קטן" בעמלות בגין שירותים מסוימים, בתעריפים גבוהים יותר מהתעריפים שנקבעו בתעריפון לתאגידים גדולים, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות כאמור. התובע טוען כי אין ביכולתו להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים. תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 30 ביוני 2015. כן הוגשה תשובת התובע לתגובת הבנק. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 10 בספטמבר 2015, הגיש בנק ישראל את עמדתו ביום 15 בדצמבר 2015. ביום 16 בדצמבר 2015 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, בה הומלץ לצדדים להידבר ביניהם בניסיון לגבש הסכם פשרה, ביום 29 במרץ 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת. ביום 12 ביולי 2016, התקיים דיון הוכחות. סיכומים מטעם המבקש הוגשו ביום 8 בנובמבר 2016 ועל הבנק להגיש סיכומים מטעמו עד ליום 31 בדצמבר 2016.

(י) בחודש מרץ 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, המנהל הכללי, חברי הדירקטוריון ובעלי שליטה בבנק, בגין נזקים שנגרמו לכאורה למבקש ולחברי הקבוצה כתוצאה מהפרה, כביכול, של חובת הגילוי של מידע מהותי לציבור המשקיעים. לטענת המבקש, הנתבעים פעלו, כביכול, בניגוד לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 והתקנות שהותקנו מכוחו, בכך שנמנעו מלפרסם בדוחות הכספיים של הבנק כי הופרשו סכומים בגין חקירה המתנהלת נגד הבנק בארצות הברית, מהות הפרשות ושיעורן, והעובדה שהמפקח על הבנקים דרש את ביצוען של הפרשות בדוחות הכספיים של הבנק בגין החשיפה לחקירת הרשויות בארצות הברית. לטענת התובע, כתוצאה מדרישת המפקח על הבנקים, ביצע הבנק הפרשות של עשרות מיליוני שקלים חדשים בדוחות הכספיים ברבעונים השני והשלישי לשנת 2014, תחת הסיווג של "הוצאה אחרת". לטענת התובע, בהסתמך על המידע בדוחות הכספיים כאמור לעיל, רכשו עשרות אלפי משקיעים מניות של הבנק, וזאת מבלי שהיה בידיהם מידע מהותי כאמור. כמו כן לטענתם, המחיר שבו רכשו חברי הקבוצה את מניות הבנק היה מחיר גבוה מהמחיר בו היו רוכשים את המניות, אילו היה מבוצע דיווח כנדרש. בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. יחד עם זאת, התובע התייחס למנגנון חישוב הנזק לפיו, ביום שבו פורסם דבר ההטעיה כביכול, סבלה מניית הבנק מתשואת חסר של 2.19% מול מדד מניות הבנקים (בניטרול בנק הפועלים ובנק מזרחי טפחות). התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם "כל מי שרכש מניות בנק מזרחי טפחות בע"מ החל ממועד פרסום הדוחות הכספיים של הרבעון השני לשנת 2014 (13 באוגוסט 2014) והחזיק במניות ביום 26 בפברואר 2015". תגובת הבנק ויתר המשיבים הוגשה ביום 19 בנובמבר 2015, הליכים בקשר עם גילוי מסמכים הסתיימו. ביום 3 באוגוסט 2016, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים בדבר מחיקתם של בעלי השליטה בבנק מבקשת האישור. תשובת המבקש לתגובה של הבנק ויתר המשיבים לבקשה לאישור, הוגשה ביום 11 בספטמבר 2016 וביום 9 באוקטובר 2016, הגישו המשיבים בקשה למחיקת תשובת המבקשים, בין היתר, בשל הרחבת חזית, טרם ניתנה החלטה בבקשה. בנוסף, הגיש המבקש בקשה לזמן לעדות את מי שכיחן כמפקח על הבנקים בתקופה הרלוונטית לבקשת האישור. תשובה מטעם הבנק לבקשה לזימון עד הוגשה ביום 2 בנובמבר 2016. ראה להלן גם סעיף 4 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

י"א) בחודש אוקטובר 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ- 141.4 מיליוני שקלים חדשים, בגין חיוב בעמלת "העברת מט"ח חד-פעמית לחוץ לארץ ומחוץ לארץ". לטענת המבקש, הבנק גובה את העמלה הדולרית החלה בגין העברת מט"ח חד-פעמית לחוץ לארץ ומחוץ לארץ, בשקלים, בניגוד לאמור בתעריפון, לפי שער "מכירה/קניה" של הבנק, תוך הטעייה, לכאורה, ביחס לעלות השירות וסכום העמלה ותוך הפרת חובת הגילוי. תגובת הבנק הוגשה ביום 17 בפברואר ודיון קדם משפט נקבע ליום 19 במאי 2016.

ביום 19 במאי 2016 ניתן פסק דין המאשר את הסתלקותו של המבקש מהבקשה לאישור תובענה ייצוגית.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום קרן כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 3 להלן, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-152 מיליוני שקלים חדשים.

3. כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיות, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

א) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תובענה כתובענה נגזרת ("הבקשה לאישור") בשם הבנק ובשם חברה בת שלו, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שוויץ") נגד נושאי משרה בהווה ובעבר בבנק ובמזרחי שוויץ, בסכום מינימאלי של 95 מיליון שקלים חדשים, בגין נזקים שנגרמו כביכול, לקבוצת מזרחי, כתוצאה ממעשיהם ומחדליהם כביכול, של המשיבים, בקשר עם מתן סיוע ללקוחות אמריקאיים להתחמק מתשלומי מיסים בארצות הברית. המבקש טוען כי יש לחייב את המשיבים לשלם לבנק את שיעור הנזק אשר גרמו לקבוצת מזרחי בכלל ולבנק בפרט.

ביום 24 במרץ 2015 הגיש בעל מניות בבנק בקשה במסגרת ההליך דנן להצטרפות כצד להליך דנן ולעיכוב הדיון בו או לחילופין לסילוקו על הסף וזאת נוכח בקשה לגילוי מסמכים אשר הוגשה על ידי אותו בעל מניות בחודש דצמבר 2014 לבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד הבנק וכנגד נושאי משרה בבנק, מכח הוראות סעיף 198א' בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("הבקשה לגילוי"). במסגרת הבקשה לגילוי עתר אותו מבקש לבית המשפט על מנת שזה יורה לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכים המתנהלים בארצות הברית על מנת שיהיה בידו "לבחון" אפשרות להגשת בקשה לאישור "הגנה נגזרת" (בשם הבנק מול הרשויות בארצות הברית) או הגשת בקשה לאישור תובענה נגזרת (כנגד "בכירים" ועובדים בבנק). לטענת המבקש בבקשה לגילוי, הליך הבקשה לגילוי הינו הליך תלוי ועומד הקודם להליך הבקשה לאישור ועל כן יש לעכב את הדיון בהליך הבקשה לאישור ואף לסלקו על הסף.

ביום 10 במאי 2015 אישר בית המשפט במסגרת הליך הבקשה לאישור, הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק בדבר מועדי הגשת כתבי טענות, לפיו, בין היתר, בשלב זה יושהו מועדי הגשת תגובות המשיבים לבקשה לאישור וכי בסמוך לאחר מתן ההחלטות, בין היתר, בנוגע לבקשת הצטרפות האמורה לעיל ובכפוף להן, ייקבע המועד להגשתן, בשים לב, בין היתר, להתקדמות ההליכים מול משרד המשפטים בארצות הברית.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

יצוין ביחס להליך הבקשה לגילוי, כי ביום 3 במאי 2015 התקיים דיון מקדמי בבית המשפט בבקשה לגילוי במסגרתו, בין היתר, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים כי הדיון לגוף הבקשה לגילוי יושהה בשלב זה עד לסיום איסוף המסמכים לשם מסירתם לרשויות בארצות הברית. בחודש דצמבר 2015 קבע בית המשפט, כי הליך הבקשה לאישור ימחק ואולם המחיקה תעוכב כך שהיא ותקבל הבקשה לגילוי והמבקש בבקשת הגילוי יגיש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים במועד עליו יורה בית המשפט במסגרת ההחלטה, תמחק בקשת האישור.

ביום 18 באפריל 2016, החליט בית המשפט, לעכב את הדיון בתיק הבקשה לגילוי עד לסיום הליכי החקירה ודיווח על תוצאותיה.

ראה להלן גם סעיף 4 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

(ב) בחודש ינואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של כ- 697.5 מיליוני שקלים חדשים נגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ובנק אגוד לישראל בע"מ (להלן - "המשיבים"). עניינה של התביעה, בהפליה, לכאורה, של האוכלוסייה הערבית בנגישות לשירותים בנקאיים, בכך שהמשיבים אינם מחזיקים סניפים בקרב האוכלוסייה הערבית ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו, ובכך מפרים לכאורה, את "חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000". התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל אזרחי מדינת ישראל מוסלמים, נוצרים ודרוזים, אשר סובלים מהפלייה בנגישות לשירותים בנקאיים של המשיבים, עקב אי נוכחות סניפי בנק של המשיבים במקומות יישובם. התובעים העמידו את תביעתם כלפי כל הבנקים המשיבים על סך של כ- 697.5 מיליוני שקלים חדשים תוך שהם מציינים כי חלקו של כל משיב בנזק הנגרם לחברי הקבוצה נגזר גם מנתח השוק שלו ובהתאם גם חלקו בפיצוי חברי הקבוצה. תגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 4 באוגוסט 2016 ונקבע דיון קדם משפט ליום 12 בדצמבר 2016.

(ג) בחודש פברואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי כל הבנקים המשיבים, ביחד ולחוד, על סך של 219 מיליוני שקלים חדשים. עניינה של הבקשה היא, בהפליה, לכאורה, במתן שירות לקבוצות סטודנטים על רקע גילם ובכך מפרים לכאורה, את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: "חוק איסור הפליה") וכן את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות").

לטענת המבקשת, מדובר במדיניות גורפת של כל המשיבים, בגדרה הוחלט להדיר את אוכלוסיית ה"לא צעירים" מתוכנית ההטבות לסטודנטים ו/או מהאפשרות לפתיחת חשבון בתנאי חשבון סטודנט, בקובעם תקרת גיל לקבלת הטבות סטודנט.

המבקשת מבקשת לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות (בעילות לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981) או החל מ-15 ביולי 2014 (בהתאם לתיקון לחוק איסור הפליה). תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 13 בספטמבר 2016 והתובעת הגישה תשובתה לתגובה. נקבע דיון מקדמי ליום 17 בינואר 2017.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

(ד) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 220 מיליון שקלים חדשים עניינה של הבקשה הוא גבייה ביתר ושלא כדין, לכאורה, של עמלות מלקוחות הזכאים להיות מסווגים כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשת, הבנק לא גילה ללקוחותיו המנהלים עסקים קטנים כי הם זכאים להנות מתעריפון העמלות המוזל של "עסק קטן", מתוך מטרה לסכל את רפורמת העמלות ולגבות מעסקים קטנים עמלות שלא לפי תעריפון עסק קטן, תוך התעשרות פסולה, לכאורה, על חשבונם.

תגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 1 בנובמבר 2016.

(ה) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובנק לאומי לישראל בע"מ ("המשיבים"). עניינה של הבקשה הוא, בגביה עמלה ביתר לכאורה, מלקוחות הנמנים על אוכלוסיות הזכאיות לתעריפי עמלות נמוכים (אזרחים ותיקים, עולים, סטודנטים וכו'), בגין פעולות המבוצעות על ידי פקיד בדלפק, בהן נגבתה עמלה במזומן וכן גבייה ביתר של עמלת השלמה למינימום, הנגבית אחת לחודש, מבלי להביא בחשבון עמלת פעולה על ידי פקיד ששולמה במזומן וזאת לכאורה, בניגוד לדין.

לטענת המבקשים, כאשר העמלה בגין פעולה על ידי פקיד נגבית בדלפק במזומן, המשיבים אינם מחילים על הלקוחות מקבוצות האוכלוסייה השונות, הזכאים לתעריפי עמלות נמוכים יותר, את התעריפים החלים על אותן קבוצות וגובים עמלה לפי התעריפון הרגיל. כמו כן, נטען כי המשיבים אינם לוקחים בחשבון עמלות שנגבו במזומן בדלפק, לצורך חישוב עמלת המינימום החודשית וכתוצאה מכך, המשיבים מבצעים השלמה לעמלת מינימום ביתר. המבקשים טוענים כי אינם יכולים להעריך את הסכום המדויק שנגבה שלא כדין, לכאורה, מכל חברי הקבוצה, אולם מעריכים כי "מדובר בסכום גבוה, בהיקף של מיליוני שקלים חדשים, ואולי אף למעלה מכך".

על הבנק להגיש את תגובתו עד ליום 22 בנובמבר 2016 והתיק קבוע לקדם משפט ליום 5 בינואר 2017.

(ו) כנגד בנק יהב הוגשה תובענה ועימה בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, בה נטען כי בנק יהב גבה מלקוחות פרטיים (ועוסקים קטנים) עמלות בסכום ושיעור גבוה מהמותר - על פי תקרה הקבועה בתעריפון לעוסקים שאינם קטנים. התביעה אינה כוללת סכום תביעה מוערך.

(ז) בחודש אוגוסט 2016 הוגשה כנגד בנק יהב וכנגד בנקים נוספים תביעה ועימה בקשה לאשר אותה כתביעה ייצוגית, בגין טענות לגביית עמלות מלקוחות אשר על פי הנטען אינן כלולות בתעריפון המלא שפורסם על ידי בנק ישראל. סכום התביעה מוערך על ידי התובע כמיליארד שקלים חדשים לכל הבנקים.

4. בהמשך לאמור בסעיף ג.12) בביאור 26 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 ("הדוחות השנתיים") ובסעיף ב.4. בביאור 10 בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2016 ("הדוחות לרבעון הראשון 2016") וכן בדו"ח משלים אשר פרסם הבנק ביום 4 ביולי 2016, אסמכתא 2016-01-073735 ("הדוח המשלים"), ובאמור בסעיף ג.4) בביאור 7 בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016 ("הדוחות לרבעון השני 2016") מסר הבנק למשרד המשפטים בארצות הברית ביום 20 בספטמבר 2016, נתונים כמותיים נוספים, בהתאם להבהרות נוספות שהתקבלו ממנו.

בנוסף, הבנק ממשיך לשקוד על המצאת נתונים, פרטי מידע ומסמכים, אשר בהתאם למכתבים, צוים שיפוטניים ושיחות עליו להמציאם.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

כמו כן, מתקיימות פגישות ושיחות עם נציגי משרד המשפטים בארצות הברית, אשר במסגרתן מוצג המידע שמתבקש. במסגרת המכתבים, השיחות והפגישות כאמור, ציין משרד המשפטים בארצות הברית פעולות שעל הבנק לבצע על מנת להביא את החקירה לכלל סיום.

יחד עם זאת, אף בשלב זה, טרם החל משא ומתן עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לתוצאות החקירה או להשלכותיה, הן בהיבט של הסדר כלשהו, והן בהיבט של ההשלכות הכספיות, ככל שתהיינה, להסדר כזה לכשיגובש, על קבוצת הבנק.

בהתאם לחוות דעתם של היועצים המשפטיים של הבנק, על בסיס נתונים שמצויים במאגר המידע הממוכן, אשר תיקופם הושלם, ובשים לב להסדרים שמשרד המשפטים בארצות הברית ערך עם בנקים אחרים בקשר לחקירות הנוגעות לחשבונות בלתי מוצהרים של נישומים אמריקאים, הרי שנתונים מסוימים במאגר עשויים להיות רלוונטיים לחשיפה של קבוצת הבנק, וזאת אם עמדת הבנק ביחס אליהם לא תתקבל.

על יסוד חוות הדעת האמורה, הוגדל סכום ההפרשה בגין החקירה והועמד על 44.3 מיליון דולר ארה"ב (כ- 166 מיליון שקלים חדשים). סכום זה חושב ביחס לנתונים אשר לגביהם חיוו היועצים המשפטיים של הבנק את דעתם, כי הם עשויים להיות רלוונטיים וכן בהתאם לרכיבים שהם חיוו דעתם כי יש לקחת אותם בחשבון לצורך החישוב, לפי העניין: אמדן של סכום המס שהיו אמורים הלקוחות האמריקאים הקשורים באותם נתונים ("הלקוחות הרלוונטיים") לשלם לרשות המיסים בארצות הברית, ההכנסות שנצמחו לבנק מן הפעילות הבנקאית של הלקוחות הרלוונטיים ושיעור מן הנכסים הכספיים של הלקוחות הרלוונטיים. באשר לנתונים אשר קשורים לעסקי מזרחי שוויץ עם לקוחות אמריקאים, חושבה ההפרשה על בסיס חישוב הנסמך על הנחה תאורטית לפיה בנק מזרחי שוויץ נכלל בתוכנית השוויצרית.

יצוין, כי היועצים המשפטיים של הבנק חיוו את דעתם כי בשלב זה לא ניתן להעריך את ההפסד הפוטנציאלי שעלול להגרם לקבוצת הבנק בגין החקירה או את סכומי החשיפה של קבוצת הבנק המתייחסים לכך, או את טווח החשיפה. זאת, בין היתר, בשל כך שלפי ניסיונם המקצועי של עורכי הדין האמריקאים, לא ניתן להסיק מסקנות בנדון, אלא רק לאחר ניתוח מכלול המידע והנתונים שיימסרו, וכן בשל כך שכמפורט לעיל, הדיונים עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לגיבוש מתווה מתאים לקבוצת הבנק טרם החלו.

מאחר שכאמור לעיל, הדיונים עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לגיבוש מתווה מתאים לקבוצת הבנק טרם החלו, הרי שיתכן שבעתיד יתברר שסכום ההפסד שיתממש יהיה גבוה משמעותית מסכום ההפרשה שנזקפה עד כה.

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2016						
חוזי ריבית		חוזי	חוזים	חוזי סחורות		
שקל - מדד	אחר	מטבע חוץ	בגין מניות	ואחרים	סך הכל	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾						
2,402	-	-	-	-	2,402	חוזי forward
-	19	-	-	-	19	חוזי אופציה אחרים:
-	1,362	-	-	-	1,362	אופציות שנכתבו
-	-	-	-	-	-	Swaps
2,402	1,381	-	-	-	3,783	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
-	1,362	-	-	-	1,362	
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
7,236	1,000	93,079	-	51	101,366	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
-	-	780	-	-	780	אופציות שנכתבו
-	-	639	-	-	639	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
-	-	10,110	-	-	10,110	אופציות שנכתבו
-	-	9,133	-	-	9,133	אופציות שנקנו
1,743	31,461	8,180	-	-	41,384	Swaps
8,979	32,461	121,921	-	51	163,412	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
1,472	16,910	-	-	-	18,382	
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
-	-	1,288	-	-	1,288	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
-	-	4,420	11,648	-	16,068	אופציות שנכתבו
-	-	4,420	11,648	-	16,068	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
-	50	-	36	-	86	אופציות שנכתבו
-	150	-	23	-	173	אופציות שנקנו
-	-	27	8,303	-	8,330	Swaps
-	200	10,155	31,658	-	42,013	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
-	-	-	-	-	-	

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

30 בספטמבר 2016					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל - מדד	אחר
ד. נגזרי אשראי חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
666	666	-	-	-	-
5,971	-	-	5,971	-	-
6,637	666	-	5,971	-	-
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב					
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
סך הכל					
215,845	717	31,658	138,047	34,042	11,381
סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים					

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים ⁽¹⁾					
37	-	-	-	-	37
122	-	-	-	117	5
שווי הוגן ברוטו חיובי					
שווי הוגן ברוטו שלילי					
ב. נגזרים ALM ⁽²⁾⁽¹⁾					
2,864	1	-	1,296	1,177	390
2,934	1	-	1,251	1,476	206
שווי הוגן ברוטו חיובי					
שווי הוגן ברוטו שלילי					
ג. נגזרים אחרים ⁽¹⁾					
368	-	300	68	-	-
461	-	402	59	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
שווי הוגן ברוטו שלילי					
ד. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב					
-	-	-	-	-	-
4	4	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
שווי הוגן ברוטו שלילי					
סך הכל					
3,269	1	300	1,364	1,177	427
-	-	-	-	-	-
3,269	1	300	1,364	1,177	427
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾					
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
1,036	1	215	502	192	126
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					
סך הכל					
3,521	5	402	1,310	1,593	211
-	-	-	-	-	-
3,521	5	402	1,310	1,593	211
שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾					
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
1,559	4	324	1,010	208	13
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 2 מיליוני שקלים חדשים ושווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 1 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

30 בספטמבר 2015						
חוזי ריבית		חוזי מטבע חוץ		חוזי סחורות		סך הכל
שקל - מדד	אחר	מטבע חוץ	בגין מניות	חוזים	חוזי אחרים	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾						
2,830	-	-	-	-	-	2,830
חוזי forward						
1,599	-	-	-	-	1,599	-
Swaps						
4,429	-	-	-	-	1,599	2,830
סך הכל						
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
1,599	-	-	-	-	1,599	-
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
106,414	21	-	98,641	900	-	6,852
חוזי Forward						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
3,046	-	630	2,416	-	-	-
אופציות שנכתבו						
3,121	-	630	2,491	-	-	-
אופציות שנקנו						
חוזי אופציה אחרים:						
11,576	-	-	11,576	-	-	-
אופציות שנכתבו						
10,484	-	-	10,484	-	-	-
אופציות שנקנו						
48,508	-	-	8,440	38,223	-	1,845
Swaps						
183,149	21	1,260	134,048	39,123	-	8,697
סך הכל						
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
23,009	-	-	-	21,438	-	1,571
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
1,284	-	-	1,284	-	-	-
חוזי Forward						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
30,381	-	21,891	8,490	-	-	-
אופציות שנכתבו						
30,381	-	21,891	8,490	-	-	-
אופציות שנקנו						
חוזי אופציה אחרים:						
101	-	77	-	24	-	-
אופציות שנכתבו						
102	-	75	-	27	-	-
אופציות שנקנו						
10,596	-	10,472	120	4	-	-
Swaps						
72,845	-	54,406	18,384	55	-	-
סך הכל						
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית						

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

30 בספטמבר 2015						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ		חוזי ריבית	
			מטבע חוץ	אחר	שקל - מדד	אחר
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט						
415	415	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב
6,757	-	-	6,757	-	-	חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
7,172	415	-	6,757	-	-	סך הכל
267,595	436	55,666	159,189	40,777	11,527	סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾						
54	-	-	-	-	54	שווי הוגן ברוטו חיובי
165	-	-	-	164	1	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
3,813	1	157	2,035	1,292	328	שווי הוגן ברוטו חיובי
3,450	1	1	1,589	1,634	225	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
916	-	753	163	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
912	-	748	163	1	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
סך הכל						
4,783	1	910	2,198	1,292	382	שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
4,783	1	910	2,198	1,292	382	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים						
2,013	1	863	943	122	84	
סך הכל						
4,527	1	749	1,752	1,799	226	שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
4,527	1	749	1,752	1,799	226	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים						
1,357	-	407	828	115	7	

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 3 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2015						
חוזי ריבית		חוזי	חוזים	חוזי סחורות	סך הכל	
שקל - מדד	אחר	מטבע חוץ	בגין מניות	ואחרים		
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾						
1,990	-	-	-	-	-	1,990
חוזי forward						
59	-	-	-	-	59	-
חוזי אופציה אחרים:						
1,347	-	-	-	-	1,347	-
אופציות שנכתבו						
Swaps						
3,396	-	-	-	-	1,406	1,990
סך הכל						
1,347	-	-	-	-	1,347	-
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
93,916	21	-	87,248	-	200	6,447
חוזי Forward						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
2,498	-	564	1,934	-	-	-
אופציות שנכתבו						
1,982	-	592	1,390	-	-	-
אופציות שנקנו						
חוזי אופציה אחרים:						
8,848	-	-	8,848	-	-	-
אופציות שנכתבו						
8,519	-	-	8,519	-	-	-
אופציות שנקנו						
45,594	-	-	8,095	-	35,685	1,814
Swaps						
161,357	21	1,156	116,034	-	35,885	8,261
סך הכל						
21,912	-	-	-	-	20,369	1,543
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
1,244	-	-	1,244	-	-	-
חוזי Forward						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
27,828	-	22,343	5,485	-	-	-
אופציות שנכתבו						
27,828	-	22,343	5,485	-	-	-
אופציות שנקנו						
חוזי אופציה אחרים:						
75	-	51	-	-	24	-
אופציות שנכתבו						
72	-	45	-	-	27	-
אופציות שנקנו						
9,896	-	9,759	133	-	4	-
Swaps						
66,943	-	54,541	12,347	-	55	-
סך הכל						
4	-	-	-	-	4	-
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית						

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2015					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				אחר	שקל - מדד
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
709	709	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב					
4,742	-	-	4,742	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
5,451	709	-	4,742	-	-
סך הכל					
237,147	730	55,697	133,123	37,346	10,251
סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים					

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾					
48	-	-	-	1	47
שווי הוגן ברוטו חיובי					
135	-	-	-	135	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾					
2,984	1	98	1,300	1,210	375
שווי הוגן ברוטו חיובי					
2,895	1	-	1,148	1,526	220
שווי הוגן ברוטו שלילי					
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
498	-	412	86	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
604	-	518	86	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
סך הכל					
3,530	1	510	1,386	1,211	422
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
3,530	1	510	1,386	1,211	422
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
1,284	1	492	582	113	96
סך הכל					
3,634	1	518	1,234	1,661	220
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
3,634	1	518	1,234	1,661	220
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
1,067	-	362	604	96	5

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 3 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2016						
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות	
		ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים			
3,269	863	1	30	2,221	154	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,721)	(11)	-	-	(1,710)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(451)	(37)	-	-	(414)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,097	815	1	30	97	154	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,553	1,052	-	236	1,265	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(648)	(56)	-	-	(592)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,905	996	-	236	673	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
3,002	1,811	1	266	770	154	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,521	1,187	10	-	2,125	199	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,721)	(11)	-	-	(1,710)	-	מכשירים פיננסיים
(278)	-	(9)	-	(269)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,522	1,176	1	-	146	199	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) מתוך זה שוויו הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 2 מיליוני שקלים חדשים.
- (2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.
- (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד - המשך

30 בספטמבר 2015						
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות	
		ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים			
4,783	1,813	-	44	2,250	676	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(2,117)	(46)	-	-	(2,071)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(73)	(16)	-	-	(57)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
2,593	1,751	-	44	122	676	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,799	1,276	-	103	1,420	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(822)	(27)	-	-	(795)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,977	1,249	-	103	625	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
4,570	3,000	-	147	747	676	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
4,527	719	64	-	3,199	545	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(2,117)	(46)	-	-	(2,071)	-	מכשירים פיננסיים
(1,054)	-	(29)	-	(1,025)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,356	673	35	-	103	545	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה שוויו הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משבצים בסך של 3 מיליוני שקלים חדשים.

(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחשבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2015						
סך הכל	אחרים	ממשלות		בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים
		ובנקים מרכזיים	מרכזיים			
3,530	1,396	-	28	151	1,955	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,819)	(41)	-	-	-	(1,778)	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(84)	(2)	-	-	-	(82)	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,627	1,353	-	28	151	95	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,592	1,201	-	116	-	1,275	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(707)	(29)	-	-	-	(678)	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,885	1,172	-	116	-	597	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
3,512	2,525	-	144	151	692	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,634	959	33	-	42	2,600	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,819)	(41)	-	-	-	(1,778)	מכשירים פיננסיים
(653)	-	-	-	-	(653)	בטחון במזומן ששועבד
1,162	918	33	-	42	169	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה שוויו הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 3 מיליוני שקלים חדשים.

(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחשבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 הוכרו הכנסות מקיטון הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 16 מיליוני שקלים חדשים (בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2015 הוכרו הכנסות מקיטון הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 9 מיליוני שקלים חדשים, ובשנת 2015 הוכרו הכנסות מקיטון הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 11 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 11 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2016					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
					חוזי ריבית:
11,381	489	6,911	2,735	1,246	שקל - מדד
34,042	8,982	16,451	6,900	1,709	אחר
138,047	2,367	8,913	37,095	89,672	חוזי מטבע חוץ
31,658	-	52	6,583	25,023	חוזים בגין מניות
717	472	103	113	29	חוזי סחורות ואחרים
215,845	12,310	32,430	53,426	117,679	סך הכל

30 בספטמבר 2015					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
					חוזי ריבית:
11,527	633	7,682	1,468	1,744	שקל - מדד
40,777	11,087	17,398	8,632	3,660	אחר
159,189	2,203	8,541	37,614	110,831	חוזי מטבע חוץ
55,666	-	204	8,006	47,456	חוזים בגין מניות
436	10	405	3	18	חוזי סחורות ואחרים
267,595	13,933	34,230	55,723	163,709	סך הכל

31 בדצמבר 2015					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
					חוזי ריבית:
10,251	562	6,943	2,016	730	שקל - מדד
37,346	10,389	17,143	6,593	3,221	אחר
133,123	2,226	7,601	35,464	87,832	חוזי מטבע חוץ
55,697	-	198	7,806	47,693	חוזים בגין מניות
730	219	490	12	9	חוזי סחורות ואחרים
237,147	13,396	32,375	51,891	139,485	סך הכל

ביאור 12 - מגזרי פעילות

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה וברת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור פעילות הלקוח.

המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.

בנוסף, נכללים בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור 12 לדוחות, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם גבוה בין המגזרים הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחים בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות שאינם פרטיים (לרבות מגזרי פעילות עסקיים, גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שחבותם מסווגת כחבות של "אנשים פרטיים – הלואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן הגדרות המגזרים הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים מעל 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - עסקים בעלי קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפידיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, הפקדה של פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים בארץ ובחוץ לארץ, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ, פיקדונות בממשלות וממשלות.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת – שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

חריגים לסיווג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:

- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי וחבות הלקוח קטנה מ-300 אלפי שקלים חדשים, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק. סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.
- כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליוני שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקיים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליוני שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:
 - עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליוני שקלים חדשים.
 - עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליוני שקלים וקטן מ-215 מיליוני שקלים חדשים.
 - עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליוני שקלים חדשים.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסיים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל והפצה של קרנות נאמנות (ניהול קופות גמל וקרנות נאמנות עד למכירתן), המשמשות אפיקי השקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך

- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
 - **בנייה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.
- העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:
- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר המעבר), כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מחויב גם בפרמיה העודפת הגלומה בעלות גיוס מכשירי הון כשירים להלימות הון. זאת על פי ההון המיוחס לפעילותו. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. מחירי המעבר לאשראי ופיקדונות דומים. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת הון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר. בחישוב נכסי הסיכון המיוחסים לכל מגזר, "מומרים" חשיפות אשראי חוץ מאזני לשווה ערך אשראי, לפי מקדמים שנקבעו בהוראות המדידה של הלימות הון.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפי הבנק, מועמסות על לקוחות הסניף באמצעות מפתחות העמסה המביאים לידי ביטוי את נפח הפעילות של הלקוח ומספר הפעולות בחשבון. בהמשך, מבוצעת התחשבות נוספת (בינמגזרית) במסגרתה מועמסות חלק מההוצאות הישירות של הסניף על הלקוחות ממגזרי הפעילות שאינם קמעונאיים.
- ההתחשבות הבינמגזרית משקפת את העובדה שהסניף משרת גם לקוחות שאינם קמעונאיים. התחשבות זו מוצגת במסגרת ההוצאות/ההכנסות הבינמגזריות בביאור.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות לפי בסיסי העמסה המביאים בחשבון את חלקה היחסי של ההוצאה למגזר.
- לעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות למגזר פעילות ספציפי ועיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות בהתאם להערכה קיימת על חלוקת המשאבים המוקצית לכל מגזר.
- כאשר לא ניתן לייחס את הוצאת המטה, הן תועמסנה לפי שקלול של נפח ופעולות מחשב כאמור לעיל. במסגרת הזו, הוצאות המחשב הנוגעות באופן ישיר למגזרי פעילות ספציפיים מיוחסות לאותם המגזרים, והוצאות מחשב אחרות מועמסות על מגזרי הפעילות לפי מספר עובדים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך
מגזרי פעילות פיקוחיים
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

משקי בית-משקי בית-אחר	משקי בית-הלוואות לדיור	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	סך פעילות חו"ל	סך הכל	הכנסות ריבית מחיצוניים
													הכנסות ריבית מחיצוניים
564	1,915	1	567	148	422	41	140	3,798	10	88	98	3,896	564
253	-	58	24	10	86	531	200	1,162	2	18	20	1,182	253
311	1,915	(57)	543	138	336	(490)	(60)	2,636	8	70	78	2,714	311
414	(1,196)	83	(13)	(5)	(11)	572	154	(2)	-	2	2	-	414
725	719	26	530	133	325	82	94	2,634	8	72	80	2,714	725
-	-	-	-	-	-	-	229	229	-	2	2	231	-
408	133	10	218	54	109	56	98	1,086	21	3	24	1,110	408
408	133	10	218	54	109	56	327	1,315	21	5	26	1,341	408
1,133	852	36	748	187	434	138	421	3,949	29	77	106	4,055	1,133
26	14	1	83	3	10	(5)	(1)	131	-	5	5	136	26
1,084	329	25	447	36	52	64	310	2,347	22	38	60	2,407	1,084
(81)	(1)	5	(42)	33	48	32	6	-	-	-	-	-	(81)
1,003	328	30	405	69	100	96	316	2,347	22	38	60	2,407	1,003
104	510	5	260	115	324	47	106	1,471	7	34	41	1,512	104
39	190	2	97	43	121	18	38	548	3	13	16	564	39
65	320	3	163	72	203	29	68	923	4	21	25	948	65
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
65	320	3	163	72	203	29	68	923	4	21	25	948	65
(33)	-	-	-	-	-	-	(21)	(54)	-	-	-	(54)	(33)
32	320	3	163	72	203	29	47	869	4	21	25	894	32
24,271	100,231	75	13,942	4,893	14,399	2,182	29,358	189,351	1,176	8,664	9,840	199,191	24,271
-	-	-	-	-	-	-	43	43	-	-	-	43	-
16,158	100,226	75	13,942	4,842	14,029	2,182	-	151,454	500	2,064	2,564	154,018	16,158
16,697	104,027	86	14,060	4,810	14,807	2,084	-	156,571	518	2,293	2,811	159,382	16,697
85	6	-	207	48	320	42	22	731	-	7	7	738	85
22	1,005	-	45	-	-	-	-	1,072	-	1	1	1,073	22
73,502	87	9,721	12,870	6,082	21,148	38,569	20,311	182,290	977	7,243	8,220	190,510	73,502
69,285	-	9,720	12,870	5,974	19,936	38,569	-	156,354	880	2,408	3,288	159,642	69,285
64,789	-	10,481	13,689	6,113	24,030	34,169	-	153,271	1,078	3,758	4,836	158,107	64,789
14,931	55,213	35	12,081	6,074	27,090	3,500	5,186	124,110	370	2,522	2,892	127,002	14,931
15,234	57,393	42	12,171	6,002	26,738	3,156	4,665	125,401	399	2,862	3,261	128,662	15,234
40,627	6,990	1,914	18,230	5,122	15,229	146,357	189	234,658	-	-	-	234,658	40,627
571	694	1	492	122	301	36	-	2,217	5	50	55	2,272	571
148	-	25	27	8	18	46	-	272	3	3	6	278	148
6	25	-	11	3	6	-	94	145	-	19	19	164	6
725	719	26	530	133	325	82	94	2,634	8	72	80	2,714	725

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).
(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך
מגזרי פעילות פיקוחיים
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

משקי בית-הלואאות	משקי בית-לדיר	משקי בית-אחר	עסקים										סך הכל
			בנקאות	קטנים	עסקים	עסקים	גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	מגזר	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	
221	911	221	-	199	45	150	14	6	1,546	5	50	55	1,601
121	-	121	32	17	9	102	220	535	1	9	10	545	
100	911	100	(32)	182	36	116	(88)	(214)	4	41	45	1,056	
184	(627)	184	45	13	18	(12)	116	265	2	(2)	(2)	-	
284	284	284	13	195	54	104	28	51	1,013	4	39	1,056	
-	-	-	-	-	-	-	-	39	-	-	1	40	
136	38	136	4	77	16	37	21	373 ⁽³⁾	380	6	7	380	
136	38	136	4	77	16	37	21	83	412	6	2	420	
420	322	420	17	272	70	141	49	134	1,425	10	41	1,476	
26	7	26	1	26	2	3	(6)	(1)	58	-	1	59	
376	112	376	10	160	10	17	33	79	797	7	11	815	
(23)	-	(23)	2	(14)	15	16	4	-	-	-	-	-	
353	112	353	12	146	25	33	37	79	797	7	11	815	
41	203	41	4	100	43	105	18	56	570	3	29	602	
15	74	15	1	36	16	38	7	19	206	1	11	218	
26	129	26	3	64	27	67	11	37	364	2	18	384	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	
26	129	26	3	64	27	67	11	38	365	2	18	385	
(12)	-	(12)	-	-	-	-	-	-	(12)	-	-	(12)	
14	129	14	3	64	27	67	11	38	353	2	18	373	
33,191	112,286	33,191	75	17,475	5,147	13,046	8,619	89,799	279,638	1,140	9,552	290,330	
-	-	-	-	-	-	-	-	36	36	-	-	36	
18,628	112,286	18,628	75	15,997	5,147	12,612	3,093	-	167,838	584	2,676	171,098	
18,720	112,884	18,720	98	14,837	5,315	12,487	2,268	-	166,609	542	2,873	170,024	
77	22	77	-	297	69	203	9	-	677	-	6	683	
23	827	23	-	51	-	8	0	-	909	-	-	909	
72,216	24	72,216	10,554	17,418	6,667	26,746	107,337	96,447	337,409	1,070	8,088	346,567	
70,975	-	70,975	10,554	15,956	6,648	26,520	36,606	-	167,259	956	3,804	172,019	
70,985	-	70,985	10,666	15,953	7,087	28,101	36,014	-	168,806	949	3,993	173,748	
16,100	61,338	16,100	32	13,758	6,692	22,381	2,939	5,584	128,824	395	3,275	132,494	
16,454	62,037	16,454	34	13,970	6,948	21,505	2,957	5,732	129,637	368	3,344	133,349	
36,039 ⁽²⁾	7,910	36,039	1,764	19,272	4,372	17,005	142,324	302	228,988	-	-	228,988	
220	277	220	1	180	46	93	13	-	830	2	19	851	
63	-	63	12	15	7	5	15	-	117	2	2	121	
1	7	1	-	-	1	6	-	51	66	-	18	84	
284	284	284	13	195	54	104	28	51	1,013	4	39	1,056	

(1) נכסי סיכון - כפי שחשבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).
(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
(3) כולל רווחי הון במסגרת ההכנסות האחרות של 10 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך
מגזרי פעילות פיקוחיים
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי	מסקי		משקי										מסקי	מסקי	מסקי																				
	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי				מסקי	מסקי	מסקי	מסקי																
מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי	מסקי																		
195	117	78	168	246	131	131	377	9	361	(27)	334	34	13	21	-	-	21	10	25,347	-	16,450	16,697	85	22	79,774	64,523	64,789	15,095	15,234	41,235	195	48	3	246	
הכנסות ריבית מחיצוניים	הוצאות ריבית מחיצוניים	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים	הכנסות ריבית, נטו בימגזרי	סך הכנסות ריבית, נטו	סך הכנסות מימון שאין מריבית	סך עמלות והכנסות אחרות	סך הכנסות שאין מריבית	סך הכנסות	הוצאות בגין הפסדי אשראי	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים	הוצאות תפעוליות ואחרות בימגזרי	סך הוצאות תפעוליות ואחרות	רווח לפני מיסים	הפרשה למיסים על הרווח	רווח לאחר מיסים	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאין מקנות שליטה	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאין מקנות שליטה	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות של התאגיד הבנקאי	יתרה ממוצעת של נכסים מזה: השקעות בחברות כלולות	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	יתרת חובות פגומים	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה	יתרה ממוצעת של התחייבויות מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	פיצול הכנסות ריבית נטו:	מרווח מפעילות מתן אשראי	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	אחר	סך הכל הכנסות ריבית, נטו	
1,495	562	933	-	933	151	358	509	1,442	61	821	-	821	560	213	347	1	348	(32)	316	265,293	39	156,372	159,382	738	1,073	315,910	150,886	158,107	127,611	128,662	239,988	773	96	64	933
32	4	28	-	28	(1)	8	7	35	5	21	-	21	9	4	5	-	5	5	9,610	2,638	2,811	7	1	6,708	1,952	4,836	3,092	3,261	-	18	2	8	28		
29	2	27	-	27	(1)	-	(1)	26	5	14	-	14	7	3	4	-	4	4	8,442	2,144	2,293	7	1	5,877	1,398	3,758	2,712	2,862	-	18	1	8	27		
3	2	1	-	1	-	8	8	9	-	7	-	7	2	1	1	-	1	1	1,168	494	518	-	-	831	554	1,078	380	399	-	-	-	-	-		
1,463	558	905	-	905	152	350	502	1,407	56	800	-	800	551	209	342	1	343	(32)	311	255,683	153,734	156,571	-	-	309,202	148,934	153,271	124,519	125,401	-	755	94	56	905	
12	78	(66)	-	48	153	28	181	229	1	121	-	125	103	39	64	1	65	(21)	44	88,074	-	-	22	-	60,933	-	-	4,995	4,665	58	-	-	48	48	
54	290	(236)	-	27	(1)	18	17	44	(4)	22	-	31	17	6	11	-	11	11	6,546	2,088	2,084	42	-	115,707	35,381	34,169	3,500	3,156	149,688	17	18	-	27		
140	34	106	-	109	-	38	38	147	16	17	-	33	98	37	61	-	61	61	14,055	13,703	14,807	320	-	22,634	19,094	24,030	26,037	26,738	15,075	101	6	2	109		
49	4	185	-	43	-	15	15	58	4	11	-	22	98	12	20	-	20	20	4,971	4,818	4,810	48	-	6,198	6,052	6,113	6,093	6,002	5,516	40	3	-	43		
195	10	(25)	-	182	-	73	73	255	22	149	-	135	98	37	61	-	61	61	14,370	14,370	14,060	207	-	13,870	13,870	13,689	12,191	12,171	18,946	168	10	4	182		
-	25	818	-	10	-	4	4	14	-	8	-	10	4	2	2	-	2	2	85	85	86	-	-	10,017	10,014	10,481	44	42	1,860	1	9	-	10		
818	43	(578)	-	240	-	43	43	283	8	111	-	110	165	63	102	-	102	102	102,235	102,220	104,027	6	1,005	69	-	56,564	57,393	7,610	240	-	-	240	-	240	
195	-	168	-	246	-	131	131	377	9	361	-	334	34	13	21	-	21	21	25,347	16,450	16,697	85	22	79,774	64,523	64,789	15,095	15,234	41,235	195	48	3	246		

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).
(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך
מגזרי פעילות פיקוחיים
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-משק	מסקי בית-אחר	הלוואות לדיר	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	סך הכל		
												סך פעילות חו"ל	סך הכל	
748	292	-	70	31	13	114	588	238	1,346	1	25	134	4,906	הכנסות ריבית מחיצוניים
456	516	2,267	(69)	728	176	437	(525)	(44)	3,426	13	95	108	1,372	הוצאות ריבית מחיצוניים
516	972	(1,274)	104	(14)	(8)	(7)	637	43	(3)	-	3	-	3,534	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
972	542	993	35	714	168	430	112	(1)	3,423	13	98	111	3,534	סך הכנסות ריבית, נטו
-	542	-	-	(1)	(1)	1	(2)	356	353	-	5	5	358	סך הכנסות מימון שאינן מריבית -
542	542	170	12	295	70	148	76	155	1,468	27	5	32	1,500	סך עמלות והכנסות אחרות
542	153	170	12	294	69	149	74	511	1,821	27	10	37	1,858	סך הכנסות שאינן מריבית
1,514	58	1,163	47	1,008	237	579	186	510	5,244	40	108	148	5,392	סך הכנסות
23	1,445	14	-	102	13	58	(7)	(2)	201	-	10	10	211	הוצאות גבן הפסדי אשראי
1,445	1,445	442	33	610	46	76	88	406	3,146	29	51	80	3,226	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(107)	1,338	(1)	6	(57)	44	66	43	6	-	-	-	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,338	153	441	39	553	90	142	131	412	3,146	29	51	80	3,226	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
153	58	708	8	353	134	379	62	100	1,897	11	47	58	1,955	רווח לפני מיסים
58	95	267	3	133	50	143	23	62	739	4	18	22	761	הפרשה למיסים על הרווח
95	95	441	5	220	84	236	39	38	1,158	7	29	36	1,194	רווח לאחר מיסים
-	95	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
95	95	441	5	220	84	236	39	38	1,158	7	29	36	1,194	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(39)	56	-	-	-	-	-	-	(21)	(60)	-	-	-	(60)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
56	56	441	5	220	84	236	39	17	1,098	7	29	36	1,134	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
23,938	16,284	102,194	74	14,197	4,849	14,324	2,176	28,083	189,835	1,182	8,114	9,296	199,131	יתרה ממוצעת של נכסים
-	16,284	-	-	-	-	-	-	42	42	-	-	-	42	מזה: השקעות בחברות כלולות
16,284	16,284	102,194	74	14,110	4,849	14,189	2,176	-	153,876	505	2,160	2,665	156,541	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
17,290	81	105,719	68	14,156	4,857	13,359	2,063	-	157,512	536	2,556	3,092	160,604	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
81	81	24	-	235	41	402	27	-	810	2	5	7	817	יתרת חובות פגומים
956	17	956	-	38	-	-	1	-	1,012	-	-	-	1,012	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
75,473	75,473	79	9,828	13,105	5,985	21,489	37,447	21,981	185,387	830	6,556	7,386	192,773	יתרה ממוצעת של התחייבויות מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
63,664	63,664	-	9,828	13,105	5,927	21,489	37,447	-	151,460	793	2,181	2,974	154,434	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
65,808	14,964	55,922	10,242	13,376	6,098	26,688	36,127	-	158,339	896	3,145	4,041	162,380	יתרת ממוצעת של נכסי סיכון
14,964	14,964	55,922	34	12,098	6,077	26,726	3,437	5,224	124,482	377	2,641	3,018	127,500	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
15,094	15,094	58,761	31	12,166	6,084	25,267	3,184	5,377	125,964	405	3,118	3,523	129,487	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
40,250	40,250	5,528	1,888	18,112	5,245	15,068	146,171	149	232,411	-	-	-	232,411	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
767	201	946	1	666	158	404	47	-	2,989	9	69	78	3,067	פיצול הכנסות ריבית נטו:
201	201	-	34	36	8	24	60	-	363	4	3	7	370	מרווח מפעילות מתן אשראי
4	4	47	-	12	2	2	5	(1)	71	-	26	26	97	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
972	972	993	35	714	168	430	112	(1)	3,423	13	98	111	3,534	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).
(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך

ב. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ. לפרטים בדבר מדידת תוצאות הפעילות של הבנק, בהתאם לגישת המגזרים הפיקוחיים כפי שהגדיר המפקח על הבנקים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן וביאור 1 ב.1 לדוחות הכספיים.

להלן מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה":

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליוני שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליוני שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצרכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שישה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידים גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשייך לקוח לסקטור תאגידים כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליוני שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים והעקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת במסגרת מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, דומים למוצרים ולעקרונות לפי גישת מגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביאור 12 - מגזרי פעילות – המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
2,830	(577)	457	121	403	(1)	1,920	507	מחיצונים
-	550	122	5	47	56	(1,226)	446	בינמגזרי
2,830	(27)	579	126	450	55	694	953	סך הכל הכנסות ריבית נטו
176	160	12	-	1	1	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,197	206	193	37	195	44	111	411	עמלות והכנסות אחרות
4,203	339	784	163	646	100	805	1,366	סך הכנסות
119	(2)	(41)	4	90	-	7	61	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,430	331	238	86	381	68	281	1,045	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,654	10	587	73	175	32	517	260	רווח לפני מס
621	4	220	27	66	12	194	98	הפרשה למסים על הרווח
1,033	6	367	46	109	20	323	162	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות,								
1	1	-	-	-	-	-	-	לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות								
1,034	7	367	46	109	20	323	162	שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות								
(33)	-	-	-	-	-	-	(33)	שליטה
1,001	7	367	46	109	20	323	129	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס								
לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון								
11.0%	4.7%	14.3%	12.8%	18.8%	33.8%	7.6%	11.5%	הממוצע) ⁽¹⁾
164,690	-	22,306	4,538	10,256	1,050	105,032	21,508	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
167,502	10,501	53,261	5,654	14,908	8,253	-	74,925	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
196,918	25,806	27,415	4,600	10,354	1,814	105,324	21,605	יתרה ממוצעת של נכסים
130,982	5,337	35,320	4,953	8,018	832	58,067	18,455	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) נכסים משוקלים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
2,714	(561)	452	126	392	5	1,771	529	מחיצוניים
-	661	104	(2)	18	42	(1,156)	333	בינמגזרי
2,714	100	556	124	410	47	615	862	סך הכל הכנסות ריבית נטו
231	207	20	-	1	-	-	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,110	131	177	38	181	50	127	406	עמלות והכנסות אחרות
4,055	438	753	162	592	97	742	1,271	סך הכנסות
136	(1)	(5)	18	79	2	14	29	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,407	389	225	81	377	66	263	1,006	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽³⁾
1,512	50	533	63	136	29	465	236	רווח לפני מס
564	18	199	24	51	11	173	88	הפרשה למסים על הרווח
948	32	334	39	85	18	292	148	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות,								
-	-	-	-	-	-	-	-	לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן								
948	32	334	39	85	18	292	148	מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות								
(54)	(21)	-	-	-	-	-	(33)	שליטה
894	11	334	39	85	18	292	115	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס								
לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון								
10.8%	22.6%	12.4%	11.9%	20.8%	37.1%	8.4%	7.5%	הממוצע) ⁽¹⁾
155,657	-	21,921	4,358	9,221	973	95,027	20,573	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
153,383	13,391	46,322	5,077	12,548	8,398	-	67,590	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
198,746	41,970	27,092	4,467	9,272	1,903	93,678	20,364	יתרה ממוצעת של נכסים
127,240	5,254	38,303	4,818	6,741	917	53,997	17,211	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).
(3) סוג מחדש.

ביאור 12 - מגזרי פעילות – המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
1,056	(297)	162	56	129	(3)	850	159	מחיצוניים
-	360	37	(13)	24	22	(606)	176	בינמגזרי
1,056	63	199	43	153	19	244	335	סך הכל הכנסות ריבית נטו
40	31	7	-	1	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
380	53	63	11	65	14	37	137	עמלות והכנסות אחרות
1,476	147	269	54	219	33	281	473	סך הכנסות
59	(1)	(2)	(2)	29	(1)	7	29	הוצאות בגין הפסדי אשראי
815	105	81	30	128	24	95	352	הוצאות תפעוליות ואחרות
602	43	190	26	62	10	179	92	רווח לפני מס
218	16	69	9	22	4	65	33	הפרשה למסים על הרווח
384	27	121	17	40	6	114	59	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות,								
1	1	-	-	-	-	-	-	לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות								
385	28	121	17	40	6	114	59	שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות								
(12)	-	-	-	-	-	-	(12)	שליטה
373	28	121	17	40	6	114	47	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס								
לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון								
12.4%	31.8%	15.0%	14.6%	20.4%	35.2%	8.1%	12.8%	הממוצע) ⁽¹⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטיות	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
933	(307)	132	43	130	-	781	154	מחיצוניים
-	369	35	(2)	12	17	(569)	138	בינמגזרי
933	62	167	41	142	17	212	292	סך הכל הכנסות ריבית נטו
151	145	5	-	-	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
358	39	59	11	59	15	40	135	עמלות והכנסות אחרות
1,442	246	231	52	201	32	252	428	סך הכנסות
61	1	6	12	21	-	8	13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
821	139	73	26	137	22	89	335	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽²⁾
560	106	152	14	43	10	155	80	רווח לפני מס
213	41	58	5	16	4	59	30	הפרשה למסים על הרווח
347	65	94	9	27	6	96	50	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות,								
1	1	-	-	-	-	-	-	לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן								
348	66	94	9	27	6	96	50	מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות								
(32)	(21)	-	-	-	-	-	(11)	שליטה
316	45	94	9	27	6	96	39	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס								
לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון								
11.5%	206.4%	11.6%	6.4%	22.9%	41.4%	8.3%	7.0%	הממוצע) ⁽¹⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) סוג מחדש.

ביאור 12 - מגזרי פעילות - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית משכנתאות פרטית	משקי בית אחרים		
הכנסות ריבית נטו:								
3,534	(583)	617	166	531	9	2,066	728	מחיצונים
-	586	135	1	24	55	(1,229)	428	בינמגזרי
3,534	3	752	167	555	64	837	1,156	סך הכל הכנסות ריבית נטו
358	321	32	-	2	1	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,500	191	241	50	244	66	164	544	עמלות והכנסות אחרות
5,392	515	1,025	217	801	131	1,001	1,702	סך הכנסות
211	(2)	38	16	104	3	10	42	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,226	498	305	113	508	90	350	1,362	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽³⁾
1,955	19	682	88	189	38	641	298	רווח לפני מס
761	33	257	33	71	14	241	112	הפרשה למסים על הרווח
1,194	(14)	425	55	118	24	400	186	רווח לאחר מיסים
								חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות,
-	-	-	-	-	-	-	-	לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
								לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן
1,194	(14)	425	55	118	24	400	186	מקנות שליטה
(60)	(21)	-	-	-	-	-	(39)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,134	(35)	425	55	118	24	400	147	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
								תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס
10.0%	0.0%	11.4%	12.1%	19.6%	33.3%	8.2%	7.8%	לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
159,295	-	20,982	4,484	9,871	934	100,950	22,074	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
154,231	13,067	46,344	5,126	12,819	8,356	-	68,519	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
199,131	39,103	26,522	4,531	9,568	1,871	96,752	20,784	יתרה ממוצעת של נכסים
127,180	5,352	38,057	4,783	6,700	916	54,120	17,252	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) סוג מחדש.

ג. השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזרי הפעילות

אילו היו מיוחסות הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי למגזר בנקאות פרטית ולפעילות חוץ לארץ (ולא למגזר ניהול פיננסי, כפי שייחס הבנק), על פי הגישה הפיקוחית, תוצאות מגזר הבנקאות הפרטית לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 היו מסתכמות בהפסד של 46 מיליוני שקלים חדשים ו-11 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה; לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, בהפסד של 99 מיליוני שקלים חדשים ו-40 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 היו מסתכמות בהפסד של 106 מיליוני שקלים חדשים. תוצאות מגזר ניהול פיננסי על פי הגישה הפיקוחית לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 היו מסתכמות ברווח של 100 מיליוני שקלים חדשים ו-52 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה; לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 - רווח של 140 מיליוני שקלים חדשים ו-86 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 היו מסתכמות ברווח של 144 מיליוני שקלים חדשים.

תוצאות פעילות חוץ לארץ על פי הגישה הפיקוחית לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 היו ללא שינוי; לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2015 - רווח של 34 מיליוני שקלים חדשים ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2015 - ללא שינוי.

תוצאות פעילות חוץ לארץ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 היו מסתכמות ברווח של 20 מיליוני שקלים חדשים.

בהתאם לגישת ההנהלה, תוצאות מגזר הבנקאות הפרטית לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 היו מסתכמות בהפסד של 34 מיליוני שקלים חדשים ו-8 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה; לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 בהפסד של 75 מיליוני שקלים חדשים ו-36 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 היו מסתכמות בהפסד של 103 מיליוני שקלים חדשים.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי בהתאם לגישת ההנהלה לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 היו מסתכמות ברווח של 61 מיליוני שקלים חדשים ו-42 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה; לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 ברווח של 104 מיליוני שקלים חדשים ו-87 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 היו מסתכמות ברווח של 92 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
בנקים						
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
1,487	2	1,485	199	611	675	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
59	(1)	60	34	6	20	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(86)	-	(86)	(36)	(6)	(44)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
61	-	61	12	-	49	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(25)	-	(25)	(24)	(6)	5	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,521	1	1,520	209	611	700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
116	-	116	9	-	107	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
1,480	3	1,477	186	628	663	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
61	1	60	15	7	38	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(102)	-	(102)	(25)	(16)	(61)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
56	-	56	15	-	41	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(46)	-	(46)	(10)	(16)	(20)	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,495	4	1,491	191	619	681	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
105	-	105	9	-	96	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלופי הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת הפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדירור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים		
				וממשלות	סך הכל	
697	614	195	1,506	3	1,509	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
44	7	70	121	(2)	119	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(137)	(10)	(99)	(246)	-	(246)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
96	-	43	139	-	139	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(41)	(10)	(56)	(107)	-	(107)	מחיקות חשבונאיות, נטו
700	611	209	1,520	1	1,521	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
107	-	9	116	-	116	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
632	624	189	1,445	5	1,450	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
88	14	35	137	(1)	136	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(134)	(19)	(83)	(236)	-	(236)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
95	-	50	145	-	145	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(39)	(19)	(33)	(91)	-	(91)	מחיקות חשבונאיות, נטו
681	619	191	1,491	4	1,495	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
96	-	9	105	-	105	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת הפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה:

30 בספטמבר 2016						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
34,732	4,504	30,228	726	22	29,480	שנבדקו על בסיס פרטני
139,796	-	139,796	17,230	113,174	9,392	שנבדקו על בסיס קבוצתי
113,777	-	113,777	-	112,599	1,178	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
174,527	4,504	170,024	17,956	(2)113,196	38,872	סך הכל חובות
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
528	1	527	21	1	505	שנבדקו על בסיס פרטני
877	-	877	179	610	88	שנבדקו על בסיס קבוצתי
615	-	615	-	610	5	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,405	1	1,404	200	611	593	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
30 בספטמבר 2015						
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
35,420	4,031	31,389	767	6	30,616	שנבדקו על בסיס פרטני
127,993	-	127,993	15,324	104,244	8,425	שנבדקו על בסיס קבוצתי
104,799	-	104,799	-	103,726	1,073	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
163,413	4,031	159,382	16,091	(2)104,250	39,041	סך הכל חובות
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
527	4	523	19	1	503	שנבדקו על בסיס פרטני
863	-	863	163	618	82	שנבדקו על בסיס קבוצתי
619	-	619	-	618	1	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾⁽⁴⁾
1,390	4	1,386	182	619	585	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
31 בדצמבר 2015						
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
33,850	3,412	30,438	758	24	29,656	שנבדקו על בסיס פרטני
130,166	-	130,166	15,741	105,922	8,503	שנבדקו על בסיס קבוצתי
106,465	-	106,465	-	105,419	1,046	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
164,016	3,412	160,604	16,499	(2)105,946	38,159	סך הכל חובות
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
542	3	539	22	1	516	שנבדקו על בסיס פרטני
861	-	861	164	613	84	שנבדקו על בסיס קבוצתי
617	-	617	-	613	4	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,403	3	1,400	186	614	600	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,625 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30 בספטמבר 2015 - 5,379, ליום 31 בדצמבר 2015 - 5,421 מיליוני שקלים חדשים).
- (3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 394 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30 בספטמבר 2015 - 362, ליום 31 בדצמבר 2015 - 368 מיליוני שקלים חדשים).
- (4) סווג מחדש

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א.1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2016						
חובות לא פגומים מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾				
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾ ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 30 ימים	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
26	13	9,582	110	51	9,421	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
5	2	2,152	78	3	2,071	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
6	-	3,446	15	3	3,428	שרותים פיננסיים
87	44	20,233	376	474	19,383	מסחרי - אחר
124	59	35,413	579	531	34,303	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 365	⁽⁷⁾ 827	112,884	22	⁽⁷⁾ 827	112,035	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
68	23	17,652	73	110	17,469	אנשים פרטיים - אחר
557	909	165,949	674	1,468	163,807	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	264	-	-	264	בנקים בישראל
-	-	1	-	-	1	ממשלת ישראל
557	909	166,214	674	1,468	164,072	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	1,718	4	-	1,714	בינוי ונדל"ן
-	-	1,741	5	-	1,736	מסחרי אחר
-	-	3,459	9	-	3,450	סך הכל מסחרי
-	-	616	-	-	616	אנשים פרטיים
-	-	4,075	9	-	4,066	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	3,887	-	-	3,887	בנקים בחוץ לארץ
-	-	352	-	-	352	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	8,314	9	-	8,305	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
557	909	170,024	683	1,468	167,873	סך הכל ציבור
-	-	4,151	-	-	4,151	סך הכל בנקים
-	-	353	-	-	353	סך הכל ממשלות
557	909	174,528	683	1,468	172,377	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) כולל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 13 ב.2.ג. לדוחות הכספיים.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 26 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 134 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) כולל חובות בסך של 1,463 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א.1. איכות אשראי ופיגורים - המשך

30 בספטמבר 2015						
חובות לא פגומים מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾				
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾ ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾ ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
13	10	9,510	99	41	9,370	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
1	2	2,173	132	6	2,035	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
13	2	3,602	54	5	3,543	שרותים פיננסיים
168	33	20,659	359	269	20,031	מסחרי - אחר
195	47	35,944	644	321	34,979	סך הכל מסחרי
343 ⁽⁶⁾	1,005 ⁽⁷⁾	103,924	6	1,005 ⁽⁷⁾	102,913	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
76	20	15,762	81	111	15,570	אנשים פרטיים - אחר
614	1,072	155,630	731	1,437	153,462	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	407	-	-	407	בנקים בישראל
-	-	2	-	-	2	ממשלת ישראל
614	1,072	156,039	731	1,437	153,871	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
						ציבור - מסחרי
-	-	1,615	5	-	1,610	בינוי ונדל"ן
-	-	1,482	2	7	1,473	מסחרי אחר
-	-	3,097	7	7	3,083	סך הכל מסחרי
-	1	655	-	1	654	אנשים פרטיים
-	1	3,752	7	8	3,737	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	3,337	-	-	3,337	בנקים בחוץ לארץ
-	-	285	-	-	285	ממשלות בחוץ לארץ
-	1	7,374	7	8	7,359	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
614	1,073	159,382	738	1,445	157,199	סך הכל ציבור
-	-	3,744	-	-	3,744	סך הכל בנקים
-	-	287	-	-	287	סך הכל ממשלות
614	1,073	163,413	738	1,445	161,230	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 13 ב.2.ג. לדוחות הכספיים.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 32 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 168 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) כולל חובות בסך של 1,307 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

1.א. איכות אשראי ופיגורים - המשך

31 בדצמבר 2015						
חובות לא פגומים מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾			לא	לא
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾ ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 30 ימים	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	בעייתיים	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
14	10	8,866	83	64	8,719	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
2	1	2,149	124	2	2,023	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	1	3,398	15	3	3,380	שרותים פיננסיים
136	26	20,420	476	265	19,679	מסחרי - אחר
156	38	34,833	698	334	33,801	סך הכל מסחרי
347 ⁽⁶⁾	956 ⁽⁷⁾	105,635	24	956 ⁽⁷⁾	104,655	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
81	17	16,173	81	109	15,983	אנשים פרטיים - אחר
584	1,011	156,641	803	1,399	154,439	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	758	-	-	758	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
584	1,011	157,399	803	1,399	155,197	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
						ציבור - מסחרי
-	-	1,947	5	-	1,942	בינוי ונדל"ן
-	-	1,379	9	-	1,370	מסחרי אחר
-	-	3,326	14	-	3,312	סך הכל מסחרי
-	1	637	-	1	636	אנשים פרטיים
-	1	3,963	14	1	3,948	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	2,338	-	-	2,338	בנקים בחוץ לארץ
-	-	316	-	-	316	ממשלות בחוץ לארץ
-	1	6,617	14	1	6,602	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
584	1,012	160,604	817	1,400	158,387	סך הכל ציבור
-	-	3,096	-	-	3,096	סך הכל בנקים
-	-	316	-	-	316	סך הכל ממשלות
584	1,012	164,016	817	1,400	161,799	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 13 ב.2.ג. לדוחות הכספיים.

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 20 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.

(7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 161 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

(8) כולל חובות בסך של 1,285 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. ב. איכות האשראי

מצב פיגור החובות מנוטר באופן ממוכן ברמה יומית ומהווה את אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור וכפועל יוצא קביעת סיווג החוב מבוצעים, בין היתר, לפי מניין ימי הפיגור בפועל של כל חוב.

חובות לא מבצעים

חוב הנמדד על בסיס פרטני, מוגדר כלא מבצע (אינו צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. גם חוב שאורגן מחדש בעבר כחוב בעייתי וחזר לפגר בשנית ביחס לתנאיו החדשים, יוגדר כלא מבצע. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי החוב יוגדר כלא מבצע (נחות) לאחר 150 ימי פיגור. במועד זה מבוצעת גם מחיקה חשבונאית של החוב.

חובות נחותים

חוב במסלול פרטני מסווג כחוב נחות צובר הכנסה לאחר 60 ימי פיגור. חוב במסלול קבוצתי מסווג כנחות לאחר 90 ימי פיגור פיגור.

הלוואות לדיור

מצב הפיגור של הלוואות לדיור מנוטר על פי עומק הפיגור של ההלוואה, למעט בהלוואות ללא תשלום חודשי או רבעוני. מאפייני סיכון האשראי, לרבות סיכון ספציפי בהלוואות לדיור נכללים בדוח דירקטוריון והנהלה במסגרת פרק סקירת הסיכונים.

להלן יתרת החוב הרשומה לפי איכות האשראי ובחלוקה למגזרי האשראי של הבנק:

מאוחד

30 בספטמבר 2016						
מגזר האשראי						
איכות החובות	מסחרי	לדיור	פרטיים	ממשלות	בנקים	סך הכל
חובות תקינים	37,748	112,347	17,773	353	4,151	172,372
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽¹⁾	531	827	110	-	-	1,468
חובות פגומים	593	22	73	-	-	688
סך הכל	38,872	113,196	17,956	353	4,151	174,528

30 בספטמבר 2015						
חובות תקינים	38,062	103,239	15,898	287	3,744	161,230
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽¹⁾	328	1,005	112	-	-	1,445
חובות פגומים	651	6	81	-	-	738
סך הכל	39,041	104,250	16,091	287	3,744	163,413

31 בדצמבר 2015						
חובות תקינים	37,113	104,965	16,309	316	3,096	161,799
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽¹⁾	334	957	109	-	-	1,400
חובות פגומים	712	24	81	-	-	817
סך הכל	38,159	105,946	16,499	316	3,096	164,016

(1) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2016					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾⁽³⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
227	110	21	12	89	בינוי ונדל"ן - בינוי
238	78	20	-	58	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
26	15	7	7	8	שרותים פיננסיים
475	376	122	80	254	מסחרי - אחר
966	579	170	99	409	סך הכל מסחרי
22	22	17	1	5	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
81	73	50	11	23	אנשים פרטיים - אחר
1,069	674	237	111	437	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,069	674	237	111	437	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
6	4	-	-	4	בינוי ונדל"ן
9	5	-	-	5	מסחרי אחר
15	9	-	-	9	סך הכל מסחרי
3	-	-	-	-	אנשים פרטיים
18	9	-	-	9	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
18	9	-	-	9	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,087	683	237	111	446	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,087	683	237	111	446	סך הכל
מזה:					
	547	188	111	359	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	160	58	8	102	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית - המשך

30 בספטמבר 2015					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾⁽³⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
282	99	25	11	74	בינוי ונדל"ן - בינוי
257	132	1	15	131	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
65	54	46	6	8	שרותים פיננסיים
472	359	88	76	271	מסחרי - אחר
1,076	644	160	108	484	סך הכל מסחרי
6	6	-	-	6	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
88	81	59	10	22	אנשים פרטיים - אחר
1,170	731	219	118	512	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,170	731	219	118	512	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
6	5	-	-	5	בינוי ונדל"ן
6	2	-	-	2	מסחרי אחר
12	7	-	-	7	סך הכל מסחרי
3	-	-	-	-	אנשים פרטיים
15	7	-	-	7	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
15	7	-	-	7	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,185	738	219	118	519	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,185	738	219	118	519	סך הכל
מזה:					
	470	112	104	358	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	268	74	22	194	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית - המשך

31 בדצמבר 2015					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
191	83	24	13	59	בינוי ונדל"ן - בינוי
275	124	16	12	108	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
65	15	6	7	9	שרותים פיננסיים
533	476	83	86	393	מסחרי - אחר
1,064	698	129	118	569	סך הכל מסחרי
24	24	17	1	7	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
89	81	57	10	24	אנשים פרטיים - אחר
1,177	803	203	129	600	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,177	803	203	129	600	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
6	5	-	-	5	בינוי ונדל"ן
6	9	-	-	9	מסחרי אחר
12	14	-	-	14	סך הכל מסחרי
3	-	-	-	-	אנשים פרטיים
15	14	-	-	14	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
15	14	-	-	14	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,192	817	203	129	614	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,192	817	203	129	614	סך הכל
מזה:					
	635	127	118	508	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	229	74	17	155	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2015			30 בספטמבר 2016		
מזה:	הכנסות	יתרה	מזה:	הכנסות	יתרה
נרשמו על	ריבית	ממוצעת	נרשמו	ריבית	ממוצעת
בסיס מזומן	שנרשמו ⁽³⁾	של חובות	על בסיס מזומן	שנרשמו ⁽³⁾	של חובות
		פגומים ⁽²⁾			פגומים ⁽²⁾
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
2	2	102	-	-	89
-	-	137	-	-	126
4	4	80	1	1	18
4	5	372	4	4	518
10	11	691	5	5	751
-	-	5	-	-	31
1	1	82	1	1	77
11	12	778	6	6	859
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
11	12	778	6	6	859
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	5	-	-	4
-	-	3	-	-	7
-	-	8	-	-	11
-	-	-	-	-	-
-	-	8	-	-	11
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	8	-	-	11
11	12	786	6	6	870
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
11	12	786	6	6	870

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות בפיגורים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 11 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30 בספטמבר 2015 - 19 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית - המשך

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2015			30 בספטמבר 2016		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
	3	98	3	3	96
	-	196	-	-	153
	4	80	1	1	31
	6	330	8	8	389
	13	704	12	12	669
	-	4	-	-	15
	2	80	2	2	76
	15	788	14	14	760
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	15	788	14	14	760
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
	-	5	-	-	4
	-	3	-	-	6
	-	8	-	-	10
	-	-	-	-	-
	-	8	-	-	10
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	-	8	-	-	10
	15	796	14	14	770
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	15	796	14	14	770

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות בפיגורים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 39 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30 בספטמבר 2015 - 73 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

30 בספטמבר 2016				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים		שאינו צובר הכנסות ריבית
		צובר ⁽²⁾ בפיגור	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
21	-	-	-	21
51	1	-	-	50
3	-	-	-	3
32	-	-	-	32
107	1	-	-	106
-	-	-	-	-
51	27	1	-	23
158	28	1	-	129
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
158	28	1	-	129
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
2	1	-	-	1
-	-	-	-	-
2	1	-	-	1
-	-	-	-	-
2	1	-	-	1
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
2	1	-	-	1
160	29	1	-	130
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
160	29	1	-	130

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

30 בספטמבר 2015				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ בפיגור		שאינו צובר הכנסות ריבית
		של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
33	-	-	-	33
127	-	1	-	126
4	1	-	-	3
49	12	-	-	37
213	13	1	-	199
-	-	-	-	-
53	29	1	-	23
266	42	2	-	222
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
266	42	2	-	222
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
2	1	-	-	1
-	-	-	-	-
2	1	-	-	1
-	-	-	-	-
2	1	-	-	1
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
2	1	-	-	1
268	43	2	-	223
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
268	43	2	-	223

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) צובר הכנסות ריבית.
- (3) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2015				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לפיגור של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ לפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
21	-	-	-	21
102	-	-	-	102
3	-	-	-	3
47	12	-	-	35
173	12	-	-	161
-	-	-	-	-
54	29	1	-	24
227	41	1	-	185
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
227	41	1	-	185
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
2	1	-	-	1
-	-	-	-	-
2	1	-	-	1
-	-	-	-	-
2	1	-	-	1
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
2	1	-	-	1
229	42	1	-	186
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
229	42	1	-	186

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) צובר הכנסות ריבית.
 (3) נכלל בחובות פגומים.

ליום 30 בספטמבר 2016, לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

ארגונים חדשים שבוצעו ⁽²⁾					
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2015			30 בספטמבר 2016		
יתרת חוב	יתרת חוב	מס' חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מס' חוזים
רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש		רשומה לאחר ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1	3	15	-	-	2
-	-	-	-	-	-
-	-	5	-	-	1
8	10	89	4	4	26
9	13	109	4	4	29
-	-	-	-	-	-
5	6	175	3	4	106
14	19	284	7	8	135
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
14	19	284	7	8	135
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
14	19	284	7	8	135
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
14	19	284	7	8	135

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

ארגונים חדשים שבוצעו ⁽²⁾					
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2015			30 בספטמבר 2016		
יתרת חוב	יתרת חוב	מס' חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מס' חוזים
רשומה לפני ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש		רשומה לאחר ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
2	4	22	2	2	13
-	-	-	-	-	2
-	-	8	-	1	7
13	17	149	12	12	91
15	21	179	14	15	113
-	-	-	-	-	-
22	24	645	14	16	376
37	45	824	28	31	489
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
37	45	824	28	31	489
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
37	45	824	28	31	489
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
37	45	824	28	31	489

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾			
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2015		30 בספטמבר 2016	
יתרת חוב רשומה			
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
-	-	-	1
			בינוי ונדל"ן – בינוי
-	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	-	שרותים פיננסיים
-	8	-	מסחרי - אחר
-	8	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
2	36	-	אנשים פרטיים - אחר
2	44	-	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	ממשלת ישראל
2	44	-	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ			
ציבור - מסחרי			
-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2	44	-	סך הכל ציבור
-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	סך הכל ממשלות
2	44	-	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾			
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2015		30 בספטמבר 2016	
יתרת חוב רשומה			
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
-	1	-	4
-	-	-	-
-	-	-	-
1	27	4	37
1	28	4	41
-	-	-	-
3	112	2	85
4	140	6	126
-	-	-	-
-	-	-	-
4	140	6	126
פעילות לווים בחוץ לארץ			
ציבור - מסחרי			
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
4	140	6	126
-	-	-	-
-	-	-	-
4	140	6	126

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

להלן התפלגות היתרות לפי שיעור המימון (LTV)⁽¹⁾, סוג החזר וסוג הריבית:

מאוחד

30 בספטמבר 2016					
סיכון אשראי		יתרת הלוואות לדיור			
חוץ מאזני					
מזה:	מזה:				
ריבית משתנה	בולט / בלון	סך הכל	סך הכל		
4,121	2,454	70,374	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
1,818	462	42,665	מעל 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
1,270	2	157		שיעבוד משני או ללא שיעבוד	
7,209	2,918	113,196		סך הכל	
30 בספטמבר 2015					
3,881	2,042	64,151	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
1,785	469	39,990	מעל 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
1,071	1	109		שיעבוד משני או ללא שיעבוד	
6,737	2,512	104,250		סך הכל	
31 בדצמבר 2015					
3,887	2,136	65,486	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
2,064	457	40,347	מעל 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
1,649	2	113		שיעבוד משני או ללא שיעבוד	
7,600	2,595	105,946		סך הכל	

(1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע בדבר מכירות ורכישות של חובות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
סך הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	סך הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	
112	112	-	-	85	85	-	-	הלוואות שנרכשו
-	-	-	-	838	-	725	113	הלוואות שנמכרו

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
סך הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	סך הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	
235	235	-	-	85	85	-	-	הלוואות שנרכשו
178	-	-	178	2,329	-	1,431	898	הלוואות שנמכרו

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

31 בדצמבר		30 בספטמבר		31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2015		2015		2015		2016	
הפרשה להפסדי אשראי				יתרה ⁽¹⁾			
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		(מבוקר)		(בלתי מבוקר)	
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:							
3	1	2	472	378	495	- אשראי תעודות	
26	26	29	2,245	2,202	2,540	- ערבויות להבטחת אשראי	
7	7	6	11,597	11,903	12,678	- ערבויות לרוכשי דירות	
23	21	25	4,546	4,255	4,772	- ערבויות והתחייבויות אחרות ⁽²⁾	
5	6	7	7,848	7,926	7,378	- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	
25	27	33	16,588	18,606	17,691	- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	
13	13	11	12,901	11,620	11,661	- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן	
4	4	3	5,629	5,715	5,567	- התחייבויות להוצאת ערבויות	

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (2) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 66 מיליוני שקלים חדשים. (ב-30 בספטמבר 2015 וב-31 בדצמבר 2015 סך של 161 מיליוני שקלים חדשים ו-125 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה).
 לפרטים נוספים ראה ביאור 26 ג.2. וביאור 27 ב. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 30 בספטמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
40,753	-	287	196	3,651	121	36,498	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,407	109	21	399	3,536	204	5,138	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
16	-	-	-	-	-	16	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
168,620	-	1,649	1,971	7,393	49,821	107,786	אשראי לממשלות
353	-	-	206	147	-	-	השקעות בחברות כלולות
34	-	-	-	-	-	34	בניינים וציוד
1,537	1,537	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,267	-	44	19	307	278	2,619	נכסים אחרים
1,446	42	1	16	118	300	969	סך כל הנכסים
225,520	1,775	2,002	2,807	15,152	50,724	153,060	
התחייבויות							
173,748	-	2,651	5,649	26,839	17,153	121,456	פיקדונות הציבור
1,255	-	9	88	635	265	258	פיקדונות מבנקים
53	-	-	-	28	5	20	פיקדונות הממשלה
27,253	-	-	-	-	21,643	5,610	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,520	-	29	217	424	186	2,664	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,365	167	42	9	235	759	5,153	התחייבויות אחרות
212,194	167	2,731	5,963	28,161	40,011	135,161	סך כל ההתחייבויות
13,326	1,608	(729)	(3,156)	(13,009)	10,713	17,899	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(2,360)	2,360	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	585	2,861	13,114	(3,839)	(12,721)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	7	337	(37)	-	(307)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(3)	(27)	52	-	(22)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
13,326	1,608	(140)	15	120	4,514	7,209	סך הכל כללי
-	-	3	259	268	-	(530)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	80	(639)	(482)	-	1,041	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיס ההצמדה השונים.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 30 בספטמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
26,720	-	396	281	3,039	124	22,880	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,306	99	72	1,036	2,724	112	7,263	ניירות ערך
100	-	-	-	-	24	76	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
157,996	-	1,747	2,124	7,690	52,338	94,097	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
287	-	-	128	159	-	-	אשראי לממשלות
39	4	-	-	-	-	35	השקעות בחברות כלולות
1,543	1,543	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
4,780	-	72	335	1,452	390	2,531	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,108	61	26	1	47	257	1,716	נכסים אחרים
204,966	1,794	2,313	3,905	15,111	53,245	128,598	סך כל הנכסים
התחייבויות							
158,107	-	2,812	6,099	30,446	18,035	100,715	פיקדונות הציבור
1,298	-	21	93	501	291	392	פיקדונות מבנקים
62	-	-	-	31	11	20	פיקדונות הממשלה
23,196	-	-	-	-	18,470	4,726	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,527	-	31	310	1,425	203	2,558	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,598	188	52	(5)	215	837	4,311	התחייבויות אחרות
192,788	188	2,916	6,497	32,618	37,847	112,722	סך כל ההתחייבויות
12,178	1,606	(603)	(2,592)	(17,507)	15,398	15,876	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(2,771)	2,771	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	377	2,331	17,023	(4,718)	(15,013)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	(1)	58	118	369	-	(544)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	1	31	60	256	-	(348)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
12,178	1,606	(137)	(83)	141	7,909	2,742	סך הכל כללי
-	-	(75)	(14)	780	-	(691)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	189	(6)	(1,620)	-	1,437	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
30,489	-	320	290	2,053	121	27,705	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,845	98	10	914	3,755	66	7,002	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
71	-	-	-	-	71	-	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
159,204	-	1,752	2,142	7,660	51,836	95,814	אשראי לממשלות
316	-	-	156	160	-	-	השקעות בחברות כלולות
36	1	-	-	-	-	35	בניינים וציוד
1,583	1,583	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,527	-	39	84	757	356	2,291	נכסים אחרים
2,000	44	22	1	59	283	1,591	סך כל הנכסים
209,158	1,813	2,143	3,587	14,444	52,733	134,438	
התחייבויות							
162,380	-	2,744	6,030	27,751	16,764	109,091	פיקדונות הציבור
1,166	-	11	70	539	287	259	פיקדונות מבנקים
58	-	-	-	29	9	20	פיקדונות הממשלה
23,719	-	-	-	-	18,737	4,982	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,634	-	26	243	873	181	2,311	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,786	177	46	17	245	822	4,479	התחייבויות אחרות
196,743	177	2,827	6,360	29,437	36,800	121,142	סך כל ההתחייבויות
12,415	1,636	(684)	(2,773)	(14,993)	15,933	13,296	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(1,939)	1,939	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	406	2,816	14,132	(3,972)	(13,382)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	4	108	84	649	-	(845)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	(3)	38	(11)	246	-	(270)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
12,415	1,637	(132)	116	34	10,022	738	סך הכל כללי
-	-	(140)	(110)	1,010	-	(760)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	167	(262)	(500)	-	595	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיס ההצמדה השונים.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(1) להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

30 בספטמבר 2016					
שווי הוגן (בלתי מבוקר)					
סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
40,738	1,121	31,378	8,239	40,753	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,497	99	2,877	6,521	9,407	ניירות ערך ⁽³⁾
16	-	-	16	16	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
168,370	157,696 ⁽⁵⁾	10,386	288	168,620	אשראי לציבור, נטו
353	353	-	-	353	אשראי לממשלות
34	34	-	-	34	השקעות בחברות כלולות
3,267	1,643 ⁽²⁾	1,370	254	3,267	נכסים בגין מכשירים נגזרים
481	481	-	-	481	נכסים פיננסיים אחרים
222,756	161,427	46,011	15,318	222,931 ⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
175,951	130,992	44,671	288	173,748	פיקדונות הציבור
1,331	1,104	227	-	1,255	פיקדונות מבנקים
58	58	-	-	53	פיקדונות הממשלה
28,027	1,676	-	26,351	27,253	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,520	1,805 ⁽²⁾	1,447	268	3,520	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,983	904	3,864	215	4,984	התחייבויות פיננסיות אחרות
213,870	136,539	50,209	27,122	210,813 ⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 57,788 מיליון שקלים חדשים ו-48,000 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים משבוצים באשראי לציבור, נטו ובפיקדונות הציבור בסך של 2 מיליון שקלים חדשים ו-1 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
נכסים פיננסיים					
26,613	2,366	20,004	4,243	26,720	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,386	320	2,622 ⁽⁶⁾	8,444 ⁽⁶⁾	11,306	ניירות ערך ⁽³⁾
100	-	-	100	100	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
158,608	147,458 ⁽⁵⁾	10,788	362	157,996	אשראי לציבור, נטו
286	286	-	-	287	אשראי לממשלות
35	35	-	-	35	השקעות בחברות כלולות
4,780	1,420 ⁽²⁾	2,640	720	4,780	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,249	839	-	410	1,249	נכסים פיננסיים אחרים
203,057	152,724	36,054	14,279	202,473 ⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
160,384	119,246	40,776	362	158,107	פיקדונות הציבור
1,312	1,007	305	-	1,298	פיקדונות מבנקים
71	71	-	-	62	פיקדונות הממשלה
23,974	857	-	23,117	23,196	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,527	1,191 ⁽²⁾	2,791	545	4,527	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,212	289 ⁽⁶⁾	3,359	564	4,212 ⁽⁶⁾	התחייבויות פיננסיות אחרות
194,480	122,661	47,231	24,588	191,402 ⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 5.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 47,023 מיליון שקלים חדשים ו-46,163 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב-'ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים מוצגים באשראי לציבור, נטו 3 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה.
- (6) סוג מחדש.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
נכסים פיננסיים					
30,483	1,898	23,962	4,623	30,489	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,916	292	2,815 ⁽⁶⁾	8,809 ⁽⁶⁾	11,845	ניירות ערך ⁽³⁾
71	-	-	71	71	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
159,531	148,178 ⁽⁵⁾	11,041	312	159,204	אשראי לציבור, נטו
316	316	-	-	316	אשראי לממשלות
35	35	-	-	35	השקעות בחברות כלולות
3,527	725	2,237	565	3,527	נכסים בגין מכשירים נגזרים
987	407	-	580	987	נכסים פיננסיים אחרים
206,866	151,851	40,055	14,960	206,474⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
164,384	120,507	43,565	312	162,380	פיקדונות הציבור
1,176	863	313	-	1,166	פיקדונות מבנקים
65	65	-	-	58	פיקדונות הממשלה
24,394	1,262	-	23,132	23,719	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,634	818 ⁽²⁾	2,387	429	3,634	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,431	780 ⁽⁶⁾	3,530	121	4,431 ⁽⁶⁾	התחייבויות פיננסיות אחרות
198,084	124,295	49,795	23,994	195,388⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 5.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 50,442 מיליון שקלים חדשים ו-47,044 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'-ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 2 מיליון שקלים חדשים.
- (6) סוג מחדש.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)			
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה			
איגרות חוב			
4,791	-	2,839	1,952
1,021	-	-	1,021
19	-	19	-
19	-	19	-
3	-	-	3
ניירות ערך למסחר:			
230	-	-	230
איגרות חוב של ממשלת ישראל			
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת			
הסכמי מכר חוזר			
16	-	-	16
אשראי בגין השאלות ללקוחות			
288	-	-	288
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
427	226	201	-
שקל מדד			
1,177	608	569	-
אחר			
1,364	705	598	61
חוזי מטבע חוץ			
298	103	2	193
חוזים בגין מניות			
1	1	-	-
חוזי סחורות ואחרים			
2	2	-	-
נכסים פיננסיים אחרים			
אחר			
-	-	-	-
סך כל הנכסים	1,645	4,247	3,764
התחייבויות			
288	-	-	288
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
211	64	147	-
שקל מדד			
1,594	754	840	-
אחר			
1,310	775	460	75
חוזי מטבע חוץ			
400	207	-	193
חוזים בגין מניות			
5	5	-	-
חוזי סחורות ואחרים			
215	-	-	215
התחייבויות פיננסיות אחרות			
אחר			
-	-	-	-
סך כל ההתחייבויות	1,805	1,447	771

(1) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)			
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה			
איגרות חוב			
6,060	-	2,502 ⁽²⁾	3,558 ⁽²⁾
1,002	-	-	1,002
109	-	-	109
305	206	99	-
36	15	21	-
2	-	-	2
ניירות ערך למסחר:			
382	-	-	382
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת			
הסכמי מכר חוזר			
100	-	-	100
362	-	-	362
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
שקל מדד			
382	89	293	-
אחר			
1,292	69	1,223	-
חוזי מטבע חוץ			
2,198	867	1,124	207
חוזים בגין מניות			
907	394	-	513
חוזי סחורות ואחרים			
1	1	-	-
410	-	-	410
נכסים פיננסיים אחרים			
אחר			
3	3	-	-
13,551	1,644	5,262	6,645
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות			
362	-	-	362
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
שקל מדד			
226	17	209	-
אחר			
1,799	150	1,649	-
חוזי מטבע חוץ			
1,752	632	932	188
חוזים בגין מניות			
749	392	-	357
חוזי סחורות ואחרים			
1	-	1	-
564	-	-	564
התחייבויות פיננסיות אחרות			
אחר			
-	-	-	-
5,453	1,191	2,791	1,471
סך כל ההתחייבויות			

(1) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.
 (2) סוג מחדש.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)			
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה			
איגרות חוב			
6,246	-	(2)2,716	(2)3,530
1,664	-	-	1,664
274	196	78	-
21	-	21	-
2	-	-	2
ניירות ערך למסחר:			
222	-	-	222
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת			
71	-	-	71
הסכמי מכר חוזר			
312	-	-	312
אשראי בגין השאלות ללקוחות			
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
422	125	297	-
שקל מדד			
1,211	68	1,143	-
אחר			
1,386	462	797	127
חוזי מטבע חוץ			
507	69	-	438
חוזים בגין מניות			
1	1	-	-
חוזי סחורות ואחרים			
580	-	-	580
נכסים פיננסיים אחרים			
3	3	-	-
אחר			
12,922	924	5,052	6,946
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
312	-	-	312
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
220	18	202	-
שקל מדד			
1,661	120	1,541	-
אחר			
1,234	502	643	89
חוזי מטבע חוץ			
518	178	-	340
חוזים בגין מניות			
1	-	1	-
חוזי סחורות ואחרים			
121	-	-	121
התחייבויות פיננסיות אחרות			
4,067	818	2,387	862
סך כל ההתחייבויות			

(1) מדידת השווי הוגן בהוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.
 (2) סוג מחדש.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

2. על בסיס שאינו חוזר ונשנה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)				שווי הוגן
הפסדים	הפסדים	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	
-	-	6	6	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)				שווי הוגן
הפסדים	הפסדים	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	
(4)	(24)	124	73	51	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015		31 בדצמבר 2015 (מבוקר)				שווי הוגן
הפסדים	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
(28)	119	92	27	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)									
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2016	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2016	העברות אל רמה 3	סילוקים	מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר בהון	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾		שווי הוגן ליום 30 ביוני 2016
							בדוח רווח והפסד	בדוח כולל אחר	
נכסים									
ניירות ערך זמינים למכירה									
איגרות חוב:									
(196)	-	-	-	-	-	-	(78)	78	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾									
חוזי ריבית:									
259	226	-	(7)	-	-	-	(16)	249	שקל מדד
668	608	-	-	-	1	-	(34)	641	אחר
502	705	-	(375)	-	212	-	152	716	חוזי מטבע חוץ
-	103	-	(17)	-	14	-	16	90	חוזים בגין מניות
1	1	-	(1)	-	1	-	(2)	3	חוזי סחורות ואחרים
-	2	-	-	-	-	-	-	2	אחר
1,234	1,645	-	(400)	-	228	-	38	1,779	סך כל הנכסים
התחייבויות									
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾									
חוזי ריבית:									
76	64	-	(5)	-	-	-	(4)	73	שקל מדד
893	754	-	(2)	-	1	-	(27)	782	אחר
591	775	-	(295)	-	345	-	(7)	732	חוזי מטבע חוץ
-	207	-	(16)	-	15	-	12	196	חוזים בגין מניות
1	5	-	(1)	-	1	-	1	4	חוזי סחורות ואחרים
-	1	-	(3)	-	1	-	-	3	אחר
1,561	1,806	-	(322)	-	363	-	(25)	1,790	סך כל ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)										
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2015				רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾						
שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2015	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2015	העברות אל רמה 3	סילוקים	מכירות	רכישות	בדוח רווח והפסד בהון	בדוח רווח כולל אחר	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2015		
נכסים										
ניירות ערך זמינים למכירה										
איגרות חוב:										
	206	-	-	-	-	-	-	15	191	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
(1)	15	-	-	-	-	-	-		15	של אחרים זרים
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾										
חוזי ריבית:										
	89	2	(36)	-	4	-	13	106	106	שקל מדד
	69	-	-	-	4	-	(14)	79	79	אחר
	867	-	(170)	-	606	-	90	341	341	חוזי מטבע חוץ
	394	-	(12)	-	24	-	104	278	278	חוזים בגין מניות
	1	-	-	-	-	-	1	-	-	חוזי סחורות ואחרים
	3	-	-	-	-	-	1	2	2	אחר
845	1,644	2	(218)	-	638	-	210	1,012	1,012	סך כל הנכסים
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾										
חוזי ריבית:										
	17	4	(2)	-	1	-	-	14	14	שקל מדד
	150	-	(5)	-	14	--		141	141	אחר
	632	-	(615)	-	191	-	(94)	1,150	1,150	חוזי מטבע חוץ
	392	-	(12)	-	24	-	106	274	274	חוזים בגין מניות
	-	-	-	-	-	-	(3)	3	3	אחר
(898)	1,191	4	(634)	-	230	-	9	1,582	1,582	סך כל ההתחייבויות

- (1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.
- (2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.
- (3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)									
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2016	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2016	העברות אל רמה 3	סילוקים	מכירות	רכישות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾		שווי הוגן ליום 1 בינואר 2016	
						ברוח כולל אחר	בדוח רווח והפסד		
נכסים									
ניירות ערך זמינים למכירה									
איגרות חוב:									
(196)	-	-	-	-	-	-	(196)	196	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾									
חוזי ריבית:									
259	226	113	(17)	-	-	-	5	125	שקל מדד
668	608	-	(7)	-	2	-	545	68	אחר
502	705	-	(1,136)	-	1,168	-	211	462	חוזי מטבע חוץ
-	103	-	(69)	-	76	-	27	69	חוזים בגין מניות
1	1	-	(2)	-	2	-	-	1	חוזי סחורות ואחרים
-	2	-	-	-	-	-	(1)	3	אחר
1,234	1,645	113	(1,231)	-	1,248	-	591	924	סך כל הנכסים
התחייבויות									
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾									
חוזי ריבית:									
76	64	47	(6)	-	4	-	1	18	שקל מדד
893	754	-	(7)	-	3	-	638	120	אחר
591	775	-	(1,353)	-	1,652	-	(26)	502	חוזי מטבע חוץ
-	207	-	(148)	-	89	-	88	178	חוזים בגין מניות
1	5	-	(2)	-	3	-	4	-	חוזי סחורות ואחרים
-	1	-	(3)	-	1	-	3	-	אחר
1,561	1,806	47	(1,519)	-	1,752	-	708	818	סך כל ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)										
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2015	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2015	העברות אל רמה 3	סילוקים	מכירות	רכישות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾		שווי הוגן ליום 1 בינואר 2015		
						ברוח	בדוח רווח והפסד בהון			
									נכסים	
									ניירות ערך זמינים למכירה	
									איגרות חוב:	
	7	206	-	-	-	-	-	7	199	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
	(1)	15	-	-	-	-	-	(1)	16	של אחרים זרים
										נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾
										חוזי ריבית:
	125	89	2	(72)	-	11	-	29	119	שקל מדד
	190	69	-	-	-	12	-	(1)	58	אחר
	523	867	-	(986)	-	1,018	-	155	680	חוזי מטבע חוץ
	-	394	-	(63)	-	135	-	202	120	חוזים בגין מניות
	1	1	-	-	-	-	-	1	-	חוזי סחורות ואחרים
	-	3	-	-	-	-	-	(7)	10	אחר
	845	1,644	2	(1,121)	-	1,176	-	385	1,202	סך כל הנכסים
										התחייבויות
										התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾
										חוזי ריבית:
	(13)	17	5	(4)	-	5	-	1	10	שקל מדד
	(209)	150	-	(9)	-	18	-	(32)	173	אחר
	(676)	632	-	(1,481)	-	1,079	-	298	736	חוזי מטבע חוץ
	-	392	-	(59)	-	134	-	200	117	חוזים בגין מניות
	-	-	-	-	-	-	-	(6)	6	אחר
	(898)	1,191	5	(1,553)	-	1,236	-	461	1,042	סך כל ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)										
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2015	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	העברות אל רמה 3	סילוקים	מכירות	רכישות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾				
						ברוח כולל אחר	בדוח רווח והפסד	בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	
נכסים										
ניירות ערך זמינים למכירה										
איגרות חוב:										
	(3)	196	-	-	-	-	-	(3)	199	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
	(16)	-	-	-	-	-	-	(16)	16	של אחרים זרים
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾										
חוזי ריבית:										
	108	125	47	(103)	-	13	-	49	119	שקל מדד
	35	68	-	(1)	-	13	-	(2)	58	אחר
	200	462	-	(1,647)	-	1,298	-	131	680	חוזי מטבע חוץ
	-	69	-	(289)	-	148	-	90	120	חוזים בגין מניות
	-	1	-	(1)	-	1	-	1	-	חוזי סחורות ואחרים
	-	3	-	-	-	-	-	(7)	10	אחר
	324	924	47	(2,041)	-	1,473	-	243	1,202	סך כל הנכסים
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾										
חוזי ריבית:										
	(16)	18	5	(4)	-	5	-	2	10	שקל מדד
	17	120	-	(24)	-	22	-	(51)	173	אחר
	(248)	502	-	(1,739)	-	1,200	-	305	736	חוזי מטבע חוץ
	-	178	-	(158)	-	169	-	50	117	חוזים בגין מניות
	-	-	-	-	-	-	-	(6)	6	אחר
	(247)	818	5	(1,925)	-	1,396	-	300	1,042	סך כל ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3:-

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2016	
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
0.24%	0.25% - 0.24%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	106	חוזי ריבית - שקל מדד
55.69%	55.69% - 55.69%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	2	חוזים בגין מניות
2.00%	3.30% - 0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,537	אחר
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
0.24%	0.24% - 0.24%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	29	חוזי ריבית - שקל מדד
2.10%	3.30% - 0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,777	אחר
ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2015	
ניירות ערך זמינים למכירה:					
11.50%	11.50%	שיעור הבראה	הערכת שיעור הבראה	10	איגרות חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
0.79%	0.57% - 1.09%	הסתברות לכשל	היוון תזרימי מזומנים	196	CLN
6.11%	6.11%	שיעור היוון	היוון תזרימי מזומנים	15	איגרות חוב של אחרים זרים
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
0.06%	0.04% - 0.07%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	35	חוזי ריבית - שקל מדד
101.9%	65.68% - 167.97%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	3	חוזים בגין מניות
1.79%	0.30% - 3.10%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,385	אחר
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
0.04%	0.04% - 0.04%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	9	חוזי ריבית - שקל מדד
1.99%	0.30% - 3.10%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,182	אחר
ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	
ניירות ערך זמינים למכירה:					
0.92%	0.83%-1.16%	הסתברות לכשל	היוון תזרימי מזומנים	196	CLN
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
0.02%	(0.14%) - (0.16%)	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	73	חוזי ריבית - שקל מדד
78.0%	95.52% - 29.46%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	2	חוזים בגין מניות
1.59%	3.10% - 0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	653	אחר
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
1.35%	(0.13%) - (0.16%)	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	7	חוזי ריבית - שקל מדד
1.85%	3.30% - 0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	811	אחר

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי הוגן

לא היו העברות מרמה 2 ורמה 3 לרמה 1 במהלך תקופת הדיווח.

ו. בחירה בחלופת השווי הוגן

כתוצאה מבחירה בחלופת השווי הוגן, הבנק מטפל בהשקעות באיגרות חוב מסוימות לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים לרווח והפסד ומסווג אותן לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי הוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי הוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.
2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.
3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

ביאור 15 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הטבלה שלהלן מציגה את השווי ההוגן של פריטים שנמדדים לפי שווי הוגן בעקבות הבחירה בחלופת השווי ההוגן:

רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2016
-	-

ניירות ערך זמינים למכירה

רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2015
-	-

ניירות ערך זמינים למכירה

רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015
6	-

ניירות ערך זמינים למכירה

ביאור 16 - עניינים אחרים

- א. ביום 15 במרץ 2016, הנפיקה מזרחי-טפחות חברה להנפקות איגרות חוב מסדרה חדשה (סדרה 43), וכן אגרות חוב בדרך של הרחבת סדרות נסחרות (סדרות 40 ו-42), בערך נקוב כולל של כ-2,763 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-3,121 מיליוני שקלים חדשים, על פי תשקיף המדף מיום 30 ביולי 2013.
- התמורה שגויסה בהנפקה הופקדה בבנק בתנאים דומים לתנאי ההנפקה.
- ביום 25 בספטמבר 2016, הנפיקה מזרחי-טפחות חברה להנפקות איגרות חוב מסדרה חדשה (סדרה 44) בערך נקוב כולל של כ-3,014 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-3,121 מיליוני שקלים חדשים, על פי תשקיף המדף מיום 5 ביולי 2016.
- התמורה שגויסה בהנפקה הופקדה בבנק בתנאים דומים לתנאי ההנפקה.
- ב. בחודש יולי 2016, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגות הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים.
- ג. ביום 4 ביולי 2016, פרסמה טפחות הנפקות תשקיף מדף לציבור (נושא תאריך 5 ביולי, 2016) במסגרתו תוכל החברה להנפיק לציבור סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין – איגרות חוב שאינן ניתנות להמרה, כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה וניירות ערך מסחריים - באמצעות דוחות הצעת מדף אשר בהם יושלמו כל הפרטים המיוחדים לאותה הצעה, לרבות פרטי ותנאי ניירות הערך והרכב היחידות המוצעות, בהתאם להוראות כל דין ובהתאם לתקנון ולהנחיות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, כפי שיהיו באותו מועד. תוקף התשקיף הינו שנתיים ממועד הפרסום, באפשרות החברה להאריך את תוקפו לתקופה של שנים עשר חודשים נוספים.
- ד. ביום 25 בספטמבר 2016 פרסם הבנק תשקיף מדף לציבור (נושא תאריך 26 בספטמבר, 2016) במסגרתו יוכל הבנק להנפיק סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין ובהם מניות רגילות על שם, בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, וכן ניירות ערך אחרים של הבנק (ובכלל זה אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים (כולל כתבי התחייבות מסוג COCO), אופציות הניתנות למימוש למניות ואופציות הניתנות למימוש לאגרות חוב) - באמצעות דוחות הצעת מדף אשר בהם יושלמו כל הפרטים המיוחדים לאותה הצעה, לרבות פרטי ותנאי ניירות הערך והרכב היחידות המוצעות, בהתאם להוראות כל דין ובהתאם לתקנון ולהנחיות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, כפי שיהיו באותו מועד. תוקף התשקיף הינו שנתיים ממועד הפרסום, באפשרות הבנק להאריך את תוקפו לתקופה של שנים עשר חודשים נוספים.
- ה. שינוי בשיעורי מס חברות
- ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216), התשע"ב-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%. (השיעור הקודם 26.5%).
- השפעת הירידה בשיעור מס החברות כאמור, באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016 והסתכמה בקיטון יתרת המיסים הנדחים בסך של כ-32 מיליוני שקלים חדשים כנגד רישום הוצאות הפרשה למיסים על הרווח בסך של 30 מיליוני שקלים חדשים וכנגד הרווח הכולל האחר הון בסך של כ-2 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 17 - אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 14 בנובמבר 2016, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסך של 56.0 מיליוני שקלים חדשים, בגין רווחי הרבעון השלישי של שנת 2016. סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 241.2% מההון המונפק דהיינו 24.12 איגרות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 27 בנובמבר 2016 ויום התשלום הינו 12 בדצמבר 2016. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק. בהתאם לכללים החשבונאיים, יגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הרביעי של שנת 2016.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו ונספחים לתמצית הדוחות הכספיים

תוכן עניינים

241	ממשל תאגידי
241	הדירקטוריון וההנהלה
241	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים
242	פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
243	חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק
249	דירוג האשראי של הבנק
250	נספחים לתמצית הדוחות הכספיים

ממשל תאגידי

הדירקטוריון וההנהלה

הדירקטוריון

במהלך תשע"ח החודשים הראשונים של שנת 2016 קיים דירקטוריון הבנק 19 ישיבות של מליאת הדירקטוריון. כמו כן, בתקופה זו התקיימו 47 ישיבות של ועדות הדירקטוריון ו-4 השתלמויות דירקטורים.

ביום 8 במרץ 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את תנאי כהונתו והעסקתו של מר משה וידמן כיושב ראש דירקטוריון הבנק, לתקופת הכהונה שהחלה ביום 1 בדצמבר 2015, כמפורט בדיווח מיידי מיום 8 במרץ 2016, אסמכתא 2016-01-002319. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המיידי האמור. לפרטים נוספים בדבר אישור תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

באותו היום, החליטה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק לתקן את תקנון הבנק באופן שהרשאת החברה לפטור נושא משרה בה מאחריית בשל נזק עקב הפרת חובת הזהירות כלפיה תצומצם, כך שפטור כאמור לא יחול בשל הפרת חובת זהירות שארעה אחרי יום 23 בדצמבר 2015, בקבלת החלטה או באישור עסקה של בעל שליטה בבנק או לנושא משרה כלשהו בבנק (לרבות נושא משרה אחר, שאינו נושא המשרה שהוענק לו הפטור) יש בה עניין אישי.

ביום 4 באפריל 2016, אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, להעניק ליושב ראש הדירקטוריון סך של 246 אלפי שקלים חדשים (1.35 משכורות), המהווים את מלוא הסכום בגין רכיב שיקול הדעת המוענק ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2015, כך שסך כל המענק השנתי אשר שולם ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2015 עמד על 764 אלפי שקלים חדשים.

באותו היום אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מינויים של מר אברהם נוימן ומר יוסי שחק כדירקטורים חיצוניים בבנק לתקופת כהונה נוספת של 3 שנים.

ביום 19 בספטמבר 2016, חדל מר אבי זיגלמן לכהן בתפקידו כדירקטור חיצוני בבנק. בעקבות זאת, מספר הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית עומד על 10 דירקטורים.

ביום 20 בספטמבר 2016 מונתה גברת אסנת רונן ליושבת ראש ועדת הביקורת במקום מר אבי זיגלמן.

ביום 20 בספטמבר 2016 מונה מר אברהם נוימן ליושב ראש ועדת התגמול במקום מר אבי זיגלמן.

ביום 28 בספטמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מינויה של גברת אסנת רונן כדירקטורית חיצונית בבנק לתקופת כהונה נוספת של 3 שנים.

חברי הנהלת הבנק ונושאי משרה בכירה

בתשע"ח החודשים הראשונים של שנת 2016 לא חלו שינויים בחברי ההנהלה ובנושאי המשרה הבכירה של הבנק.

עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

בעלי השליטה

קבוצת עופר

ביום 28 בספטמבר 2016 נמסר לבנק מעופר השקעות, כי בהתאם להודעת מנהלי העיזבון של יולי עופר ז"ל (להלן: "מנהלי העיזבון") לעופר השקעות בע"מ (להלן: עופר השקעות) ובעקבות החלטות של בית המשפט לענייני משפחה בקשר עם חלוקת נכסי עיזבון יולי עופר ז"ל, ביום 28 בספטמבר 2016, תוקן מרשם בעלי המניות של עופר השקעות, כך שהגב' ליאורה עופר נרשמה כבעלים של המניות שהחזיק יולי עופר ז"ל בעופר השקעות (המהוות כ-36.67% מהון מניות של עופר השקעות). לפיכך, שיעור ההחזקות בעופר השקעות נכון למועד זה הינו: ליאורה עופר: כ-51.67%; דורון עופר 15%; ל.י.ן (אחזקות) בע"מ: כ-33.33%.

עוד צוין כי בהתאם לאמור בהודעת מנהלי העיזבון, מנהלי העיזבון ימשיכו להחזיק בשלב זה במניות שהוחזקו על ידי יולי עופר ז"ל בעופר אחזקות (1989) בע"מ (להלן: עופר אחזקות), (המהוות כ-36.67% מהון המניות של עופר אחזקות). עם קבלת אישור בנק ישראל יתוקן מרשם בעלי המניות של עופר אחזקות כך שהגב' ליאורה עופר תירשם כבעלים של המניות שהחזיק יולי עופר ז"ל בעופר אחזקות.

קבוצת ורטהיים

ביום 17 בפברואר 2013 הודיע מר משה (מוזי) ורטהיים לבנק כי העניק לילדיו במתנה את מניותיו והחזקותיו בתאגידים המחזיקים במניות הבנק והשותפים לגרעין השליטה בו, אם.דבלי.זד (אחזקות) בע"מ ואף אנד דבליו (שותפות רשומה), כדלקמן: למר דוד ורטהיים 63% מהחזקותיו ולגב' דרורית ורטהיים 37% מהחזקותיו.

על פי הודעת מר משה ורטהיים לבנק, כפופה העברת המניות, בין היתר, לקבלת היתר שליטה מאת נגיד בנק ישראל לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

ביום 18 בינואר 2015 התקבלה בבנק הודעה מטעם מר ורטהיים, על פיה ממכתב שהתקבל ביום 15 בינואר 2015 מהפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, עולה כי על רקע טעמים משפטיים ופרוצדורליים, הפיקוח על הבנקים אינו יכול להמליץ לנגידת בנק ישראל ליתן את ההיתר המבוקש.

ביום 31 באוגוסט 2016 הלך מר משה (מוזי) ורטהיים לעולמו. בין מר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים לבין בנק ישראל מתקיימים מגעים להסדרת הנושא.

חוקים ותקנות

חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016. בהתאם לחוק, אשר הוראותיו לגבי התקשרויות שאושרו לפני יום הפרסום, יחולו החל מתום שישה חדשים מיום פרסומו, התקשרות עם נושא משרה בכירה או עובד בתאגיד פיננסי באשר לתנאי כהונתו או העסקתו, הכוללת מתן תגמול שההוצאה החזויה בשלו, כפי שחושבה למועד האישור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, צפויה לעלות על שני מיליון וחצי שקלים חדשים בשנה, טעונה הליכי אישור מיוחדים (לרבות אישור האסיפה הכללית ברוב מיוחד). כמו כן נקבע, כי תנאי לאישור התקשרות עם עובד כאמור, הוא שהיחס בין ההוצאה החזויה הנ"ל לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר, לפי עלות משרה מלאה, ששילם התאגיד הפיננסי, במישרין או בעקיפין, לעובד בתאגיד, קטן מ-35.

בנוסף, קבע החוק תיקון לפקודת מס הכנסה, על פיו עלות השכר לנושא משרה או עובד אחר בתאגיד פיננסי, מעבר לתקרה מתואמת של שני מיליון וחצי שקלים חדשים בשנה, לא תותר בניכוי מהכנסתו החייבת במס של התאגיד הפיננסי, באופן שרף התקרה המותאמת, כאמור לעיל, יופחת בהתאמה בסכום ההוצאה מעבר לתקרה זו. עוד נקבע, כי לעניין חישוב עלות השכר כאמור, יראו את ההוצאה בשל מענקי פרישה, כאילו הוצאה בחלקים שנתיים שווים בשנות העבודה שבשלהן משולמת ההוצאה.

במסגרת החוק נקבעה חובת דיווח של התאגידים הפיננסיים לרשות המיסים, בגין כל נושא משרה או עובד, אשר עלות השכר המשולמת לו כאמור, עולה על שני מיליון וחצי שקלים חדשים.

על רקע אי הבהירות הקיימת ביחס לפרשנותו של החוק בכל הקשור לזכויות העבר של העובדים ובמטרה לתת לנושאי המשרה בבנק שהות נוספת לצורך בחינת המצב המשפטי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 20 ביוני, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול והמלצת ועדת הביקורת לגבי המבקרת הפנימית הראשית, לוותר על חלק מתקופה ההודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרת הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, באופן שתקופה ההודעה המוקדמת תעמוד על 45 ימים, במקום 3 חדשים (ולגבי נושאת משרה אחת במקום 6 חדשים) על פי הסכמי העסקה, ובלבד שההודעה המוקדמת תימסר לבנק עד תום שנת 2016. עוד נקבע, כי החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת ההודעה המוקדמת תחזור להיות בת 3 או 6 חדשים, לפי העניין.

ביום 21 בספטמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר החלטת ועדת התגמול, כי כפועל יוצא מיישום הוראות החוק, יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי לא יהיו זכאים לתגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על סכום התקרה שנקבעה בסעיף 2 (א) בחוק-שני מיליון וחצי שקלים חדשים. זאת, לתקופת ביניים, החל מיום 12 באוקטובר 2016 (מועד תחילתו של חוק התגמול, לעניין ההתקשרויות האמורות) או ממועד אחר שייקבע לעניין זה בהתאם לפסיקת בג"צ (אם ייקבע), לפי המאוחר, ועד למועד שבו יאושרו למנהל הכללי וליושב ראש הדירקטוריון תנאי כהונה והעסקה התואמים את הוראות חוק התגמול, על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק. לגבי התקופה אשר מסתיימת ביום 11 באוקטובר 2016, יותרו על כנם תנאי העסקה של יושב ראש דירקטוריון הבנק והמנהל הכללי, אשר היו בתוקף עד מועד תחילתו של חוק התגמול.

בגין תקפן של הוראות החוק האמור הוגשו על ידי איגוד הבנקים ואיגוד חברות הביטוח, עתירות לבג"צ כנגד כנסת ישראל, שר האוצר ואחרים. ביום 27 ביולי 2016, ניתן על ידי בית המשפט העליון צו על תנאי, המופנה כנגד המשיבים, אשר מורה להם לבוא וליתן טעם עד ליום 29 באוגוסט 2016 בקשר עם הוראות החוק השונות. כמו כן נקבע, כי יותר על כנו צו ביניים שניתן ביום 11 ביולי 2016, ואשר על פיו עובדים בתאגידים הבנקאיים שידועו על התפטרותם בתוך 45 ימים ממועד ההכרעה בעתירה או ביטול צו הביניים, לא יאבדו את זכויותיהם בגין סיום יחסי עובד מעביד.

ביום 29 בספטמבר 2016, ניתן פסק דין בעתירות, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי הסעדים המבוקשים בעניין חוקתיות הוראות סעיפים 2(ב), (1)4 ו-6(א) לחוק נדחים וכן נקבע כי מגבלת היחס תחול רק על הוצאות חזויות בשל תגמולים בעד עבודה בעתיד. תקפו של צו הביניים שניתן ביום 11 ביולי 2016 הוארך עד ליום 1 בינואר 2017.

בשלב זה אין לבנק יכולת להעריך את השפעת החוק על עובדים ספציפיים, לרבות נושאי משרה, אם בכלל. בנוסף, להערכת הבנק לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים כתוצאה מהחוק.

(Foreign Account Tax Compliance Act) FATCA

בהתאם לחוק שנכנס לתוקפו בארצות הברית בחודש מרץ 2010, מוסדות פיננסיים זרים ובכללם בנקים ברחבי העולם, נדרשים למסור לרשות המס האמריקאית (ה-IRS) מידע בנוגע לנישומים אמריקאים.

בהתאם לחוק, חובה על כל מוסד פיננסי זר, לזהות את כלל החשבונות של פרטים ושל ישויות הנמצאים בבעלות ישירה או עקיפה של אמריקאים ולדווח על חלקם (לפי אמות מידה שנקבעו בחקיקה האמורה) ל-IRS.

כל מוסד פיננסי זר שלא יחתום על הסכם מול ה-IRS, יהא כפוף לחובת ניכוי מס במקור בשיעור של 30% שיוטל על תשלומים רלבנטיים ממקור אמריקאי. הניכוי יחול על נכסים פיננסיים של הגוף הפיננסי הזר וגם על נכסי לקוחותיו.

מטרת החוק היא להפחית מקרים של הימנעות מתשלום מס על ידי לקוחות אמריקאים (US PERSON) באמצעות חשבונות מחוץ לארצות הברית ולהגביר את הכנסות המס שישלמו לקוחות אמריקאים לארצות הברית והגדלת השקיפות והדיווח אודות נכסים ויתרות של הלקוחות שזוהו כאמריקאים למס ההכנסה האמריקאי.

הבנק פעל ליישום החקיקה ונמנע ממתן כל ייעוץ או סיוע הקשור לאופן זיהוי החשבון כאמריקאי או בקשר עם מיסוי אמריקאי, ובכלל זה כל עצה בנוגע ל-FATCA.

ביום 6 באפריל 2014, התקבל מכתב המפקח על הבנקים בנושא הערכות ליישום הוראות ה-FATCA, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים, בין היתר, לקבוע מדיניות ונהלים לאופן היישום, אשר יאשרו בדירקטוריון, למנות אחראי ולהקים צוות עבודה ייעודי אשר ירכז את יישום ההוראות, ככפיפות ישירה לחבר הנהלה, תוך עדכון הנהלה והדירקטוריון בקצב ההתקדמות בתדירות שתיקבע. הצעדים שיינקטו מול לקוחות התאגיד הבנקאי במסגרת ההיערכות כאמור, יעשו תוך התחשבות בחובות הבנק כלפי לקוחותיו, ולאחר בחינה זהירה של הנסיבות.

כן נקבע במכתב באילו מקרים יחשב סירוב להעניק שירותים בנקאיים, כסירוב סביר לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981. ביום 30 ביוני 2014 נחתם הסכם בין מדינת ליישום הוראות ה-FATCA בין מדינת ישראל לבין הרשויות האמריקאיות במתכונת של IGA1 אשר מסדיר, בין היתר, את העברת המידע לרשויות המס בארצות הברית, באמצעות רשות המיסים בישראל, אשר תקבל את המידע מהגופים הפיננסיים בישראל ("הסכם ה-FATCA"). כמו כן, נקבעו בהסכם הקלות ובכללן פטור מדיווח לגופים שונים או לחשבונות בעלי מאפיינים המעידים על סיכון נמוך מאד להעלמת מס באמצעותם.

חוק לתיקון פקודת הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016 ותקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016

ביום 14 ביולי 2016, פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016 ("החוק"). חוק זה נועד לאפשר למדינת ישראל ליישם את הסכם ה-FATCA ו"הסכמי יישום" אחרים כהגדרתם בחוק (הסכמים לצורך יישום חילופי מידע מכוח הסכם בין לאומי, המבוסס על הנהל לחילופי מידע אוטומטיים של חשבונות פיננסיים שפרסם ארגון ה-OECD). עיקרי החוק:

החוק קובע, כי על מוסדות פיננסיים לדרוש מידע מבעלי חשבונות, או ממי שמבקש להיות בעל חשבון, לרבות ישויות ובעלי שליטה ולבצע בדיקות לשם בירור זהותם ומדינת תושבותם לצרכי מס, או אזרחותם לצרכי יישום הסכם ה-FATCA או הסכם יישום אחר, הכל בהתאם להוראות שתקבענה על ידי שר באוצר.

בהתאם לחוק, על מוסד פיננסי להעביר למנהל ברשות המיסים ("המנהל") מידע בדבר לקוחות וחשבונות, אשר על המנהל להעביר לרשות מס במדינה זרה, כפי שיקבע שר האוצר בתקנות.

החוק מעניק סמכות לשר האוצר לקבוע הוראות בדבר מתן הודעה, שעל מוסד פיננסי ישראלי להעביר ללקוחות, שמידע עליהם ועל חשבונות שבבעלותם צפוי להיות מועבר למנהל לצורך העברתו לרשות מס זרה. כן מעניק החוק סמכות לשר האוצר לקבוע מצבים ותנאים, שבהתקיימם יסגור המוסד הפיננסי חשבון שנפתח מיום 30 ביוני 2014, אשר לגביו לא עלה בידי המוסד הפיננסי לקבל הצהרות או מסמכים.

החוק קובע, כי המנהל רשאי להטיל עיצום כספי על מוסד פיננסי או על אדם, אשר לא ערכו הליכי זיהוי כנדרש בהתאם לחוק, או לא העבירו מידע, או העבירו מידע חלקי למנהל אודות חשבונות המנוהלים אצל המוסד הפיננסי.

במסגרת החוק לתיקון פקודת הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, נקבעו גם תיקונים לחוק איסור הלבנת הון, כמפורט בהמשך. תחילתו של החוק ביום פרסומן של התקנות מכוחו. תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016 פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016. התקנות מתייחסות, בין היתר, לנושאים המפורטים בחוק: בדיקות נאותות שעל המוסד הפיננסי לבצע, סיווג החשבונות ואופן הדיווח על ידי המוסד הפיננסי למנהל, וכן קובעות הוראות מעבר לעניין הכרה בישות כמוסד ציבורי על ידי מוסד פיננסי ישראלי מדווח לצורך יישום התקנות. כתוספת ראשונה לתקנות צורף ההסכם ה-FATCA בעברית.

ביום 12 בספטמבר 2016 נקבע בהחלטת בג"ץ 8886/15 רפובליקנים מחו"ל בישראל ואח' נ' ממשלת ישראל, כי לא יימסר מידע לידי הרשויות האמריקאיות לגבי מי שחשבונו סווג כ"בר-דיווח" וטרם עברו 30 ימים מעת שהודע לו על כך, או לגבי מי שנמסרה לו הודעה כאמור, אך העלה השגות לגביה, כל עוד לא ניתנה לו תשובה על השגתו.

הבנק מיישם את הוראות החוק והתקנות בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בהסכם ה-FATCA, בהוראות המפקח על הבנקים ובחוק, ונערך ליישום הוראות התיקון לחוק איסור הלבנת הון.

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 14) – הוספת עבירות מס כעבירות מקור

התיקון פורסם ב-7 לאפריל 2016 ויכנס לתוקף ב-7 לאוקטובר 2016. במסגרת המאבק בהעלמות מס, הצטרפה ישראל למדינות שהגדירו בחקיקה עבירות מס חמורות כ"עבירות מקור" לעניין חוק איסור הלבנת הון ("החוק"). ברשימה נכללו עבירות לפי פקודת מס הכנסה, חוק מס ערך מוסף וחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) שנעברו בנסיבות חמורות (מעל סף מסוים, או שנעברו בתחום, או בזיקה לאירגוני פשיעה או ארגון טרור, או כשנעברו בידי מי שאינו האדם החייב במס. תנאים אלו אינם צריכים להשפיע על היערכות הבנק).

עם התיקון, כל פעולה ברכוש ובכספים הקשורים או נובעים מעבירות המס שפורטו, מהווה פעולה ברכוש אסור והלבנת הון. התיקון יצר תשתית חוקית להגשת כתבי אישום והרשעת מעלימי מס והמסייעים להם ביוזעין (כגון עורכי דין, מנהלי חשבונות ובנקאים) בעבירות הלבנת הון, וסמכות להפעלת מנגנוני האכיפה מכח החוק ומנגנוני הפיקוח הרגולטורי והטלת עיצומים כספיים - גם בקשר לפעילות הקשורה בעבירות מס. הבנק נערך לנקוט צעדים מול כלל הלקוחות, כדי לוודא שכספים המופקדים או מועברים באמצעות הבנק מדווחים לרשויות המס.

הוראת הרשות האירופאית (OECD) בדבר חילופי מידע על חשבונות פיננסיים

בחודש אוקטובר 2014, הודיעה מדינת ישראל כי תאמץ את ההוראה בדבר חילופי מידע אוטומטים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס של ארגון ה-OECD (Common Reporting Standard), וזאת עד סוף שנת 2018. יישום ההוראה יהיה באמצעות הסכם בין הרשויות הרלוונטיות במדינות הפועלות לפיו (בדומה למתכונת ההסכם הבינמדינתי בין ישראל לבין הרשויות האמריקאיות – הסכם ה-FATCA).

בהתאם להוראה, ידרשו המוסדות הפיננסיים לקיים הליך זיהוי לגבי לקוחות שהם תושבים של מדינות זרות ולהעביר מידע בנוגע לחשבונותיהם לרשות המיסים. טרם בוצעו תיקוני חקיקה מתאימים בדין הישראלי לצורך יישום הנהל.

ביום 16 במרץ 2015, פרסם המפקח על הבנקים הנחיות לתאגידי בנקאיים לניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross-border).

בהתאם להוראת המפקח, על דירקטוריון התאגיד הבנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו ולוודא כי ההנהלה מעדכנת בהתאם את נהליה ואת הבקורות, ביחס לסיכונים הגלומים בפעילות חוצת גבולות של לקוחות התאגיד הבנקאי בדגש על חבויות מס מחוץ למדינה בה נפתח החשבון, תוך התייחסות לנקודות כמו: סיווג לקוחות בסיכון גבוה כתוצאה מפעילות חוצת גבולות; מדינות שפעילות לקוחות בהן תחשב כמדינות בסיכון וכו'.

בהתאם להוראות, נדרשים התאגידים הבנקאיים לקבל מהלקוח הצהרה בדבר המדינות בהן הוא תושב לצרכי מס; הצהרה כי דיווח על הכנסתו בהתאם לדין החל עליו והתחייבות להודיע על כל שינוי בחבות המס. כן נדרש לקבל ויתור מאת הלקוח על סודיות בנקאית כלפי רשויות בחוץ לארץ. על התאגידים הבנקאיים לקבוע נהלים ומדרג סמכויות לאישור פתיחת חשבון, ניהול וביצוע עסקאות שהוגדרו כבעלות פוטנציאל לסיכון חוצה גבולות.

עוד קבע המפקח כי סירוב להעניק שירותים בנקאיים יחשב כסירוב סביר לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, במקרים הבאים:

- פתיחת חשבון ללקוח שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן שנדרש ליישום מדיניותו ונהליו לעניין הסיכונים בפעילות חוצת גבולות.
- המשך מתן שירותים בנקאיים בחשבון קיים, לרבות משכית כספים ושינוי בעלים או נהנים, באופן שחושף את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב כמשתף פעולה לשם עקיפת חקיקה זרה, החלה על הלקוח.

תחילתן של ההנחיות מיום 16 במרץ 2015. באשר לכספים של לקוחות בחשבונות קיימים: לגבי חשבונות שסווגו בסיכון יש להשלים את הפעולות הנדרשות עד ליום 31 בדצמבר 2015 ולגבי יתר החשבונות עד ליום 31 בדצמבר 2016.

הבנק פועל בהתאם להוראות ה-CRS ולהוראות המפקח ולוחות הזמנים שנקבעו בהוראה ועדכן את מדיניותו בהתאם.

(EMIR) European Market Infrastructure Regulation-i The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act

בשנת 2012 פורסמו בארצות הברית כללים לצורך הסדרת יישום החוק "The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act" שחוקק בארצות הברית בשנת 2010 (להלן-"הרפורמה").

מטרת הרפורמה היא, בין היתר, הפחתת סיכון האשראי במסחר בשוק הנגזרים הנסחרים OTC והסיכונים המערכתיים הנובעים מהם והגברת השקיפות בשוק זה.

במסגרת הרפורמה נקבע, בין היתר, כי העסקאות תסלקנה על ידי סולק מרכזי בו יסלקו בנקים גדולים ומרכזיים, אשר יערבו לעמידה בהתחייבויות של כל צד לעסקה, יקבעו נהלי בטחונות מחייבים, וכל עסקאות ה-Swap שבוצעו ידווחו למאגרי מידע מרכזיים, אשר ישמרו מידע זה ויאפשרו נגישות אליו לכל משתתפי השוק.

הרפורמה מגדירה גופים פיננסיים בהתאם להיקפי המסחר שלהם ומטילה חובות בהתאם לכך (MSP- Major Swap Participants, Swap Dealer) וכדומה).

הכללים הקבועים ברפורמה חלים על גופים אמריקאים ועל גופים שאינם אמריקאים המבצעים עסקאות בהיקפים משמעותיים (כהגדרתם ברפורמה) עם הגופים האמריקאים. לאור הרפורמה, גופים אלו לא יוכלו לבצע עסקאות בסוגי הנגזרים הנכללים בחוק, מול גופים פיננסיים אחרים (גם שאינם כפופים לחקיקה, כמו הבנק), אם לא ימלאו אחר הוראות החוק.

הוראות החוק נכנסו לתוקף באופן מדורג, וכיום חלק ניכר מהעסקאות בנגזרי OTC מול בנקים אמריקאים ובנקים שהם Swap Dealers או MSP מחייבות עמידה בהוראות החוק, לרבות סליקה.

הבנק נערך ליישום הכללים הרלוונטיים מתוך הרפורמה, על מנת שיוכל לפעול בנגזרי OTC מול גופים הכפופים לחוק.

במקביל לרפורמת "Dodd Frank" שפורסמה בארצות הברית, פורסמה באירופה רפורמה בעלת עקרונות דומים European Market Infrastructure Regulation - (להלן-"EMIR").

רפורמת EMIR, בדומה לרפורמת Dodd Frank כוללת, בין היתר, דרישה של סליקה מרכזית מנדטורית, דרישות בטחונות מוגברות ודיווח על עסקאות שבוצעו למאגרי מידע ייעודיים.

רפורמת EMIR חלה על גופים פיננסיים באיחוד האירופאי ולכן, צפויה להשפיע על אופן פעילות הבנק בנגזרים, שכן, לבנק היקף פעילות משמעותי מול בנקים אירופאים. חלק מהוראות הרפורמה כבר נכנסו לתוקף (כגון: חובות הדיווח) וחובת הסליקה שצפויה להיכנס לתוקף, באופן מדורג, לגבי ישויות כדוגמת הבנק החל מיום 21 בדצמבר 2016, עם חובה של סליקת עסקאות שנעשו מיום 31 במאי 2016 ועד למועד הסליקה (21 בדצמבר 2016) – הוראת ה- Frontloading. הבנק נערך ליישום ההוראות הרפורמות הרלוונטיות לבנק, בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בחקיקה, נערך לסליקת עסקאות כאשר הצד השני לעסקה כפוף לרגולציה. הבנק התקשר עם חברי מסלוקה בהסכמי סליקה אשר באמצעותם הוא יוכל לסלוק עסקאות המחייבות סליקה במסלוקת המרכזיות.

במקביל לכללים החלים על עסקאות שחייבות סליקה מרכזית, הרגולציה גם קובעת כללים חדשים ומחייבים בתחום הביטחונות (Margins – Variation Margin and Initial Margins) לעסקאות שלא תסלקנה. גם בתחום זה קיימות מקבילות בארצות הברית ובאירופה, אשר אמורות להביא את כללי ההתנהלות של שוק הנגזרים (הן בעסקאות שתסלקנה והן בעסקאות שלא) לכדי אחידות ופיקוח על ידי הרגולטור הרלוונטי. הוראות בדבר Variation Margin צפויות להיכנס לתוקף לגבי גופים כדוגמת הבנק אשר כפופים לרגולציה החל מיום 1 במרץ 2017. הבנק נערך בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים ברגולציה.

חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם החוק שייכנס לתוקף ביום 12 באוקטובר 2018, ככל שהמועד לא יידחה (עד ליום 12 באפריל 2020 לכל המאוחר).

החוק שבדון מבצע רפורמה בתחום שירות נתוני אשראי. במועד כניסתו לתוקף יתבטל חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב-2002. החוק רלבנטי לבנק הן בהיותו "מקור מידע" החייב להעביר נתוני אשראי על לקוחותיו למאגר מידע מרכזי ייעודי שיוקם בבנק ישראל והן בהיותו "משתמש בנתוני אשראי" הרשאי לקבל נתוני אשראי מלשכות האשראי.

הוראות מרכזיות מתוך החוק:

לקוח רשאי לבקש מבנק ישראל שנתוני האשראי לגביו לא ייכללו במאגר. הלקוח לא יהיה רשאי להגיש בקשה כאמור אם הועברו למאגר, בידי מקור מידע, נתוני אשראי המעידים באופן מובהק על כך שהלקוח אינו עומד בפירעון תשלומים שבהם התחייב. לא יועברו נתוני אשראי לגבי לקוח לנותן אשראי (כגון: הבנק), אלא אם כן מתקיימים בין היתר:

- נתוני האשראי דרושים לנותן האשראי לשם התקשרות בעסקת אשראי עם אותו לקוח או לשם הבטחת קיום תנאי העסקה;
- הלקוח נתן את הסכמתו המפורשת לכך שנתוני האשראי לגביו הכלולים במאגר יימסרו ללשכת אשראי לשם עריכת דוח אשראי שיימסר לנותן האשראי.

נותן אשראי רשאי לבקש מלשכת אשראי לקבל חיווי בשאלה אם לתת אשראי ללקוח לשם התקשרות בעסקת אשראי עם אותו לקוח, אם יידע את הלקוח על כך מראש.

במסגרת היערכות הבנק ליישום החוק מבוצעות בימים אלה פעולות לאיסוף מידע והעברתו למאגר הייעודי בבנק ישראל.

חוק סליקה אלקטרונית של שיקים, התשע"ו-2016 (ספר החוקים 2528)

החוק פורסם ביום 10 בפברואר 2016 וייכנס לתוקף ביום 10 באוגוסט 2016 אלא אם כן הבנקים לא יספיקו להיערך ואז יוכל שר המשפטים, בהסכמת הנגיד, לדחות את תאריך תחולת החוק בשישה חודשים נוספים.

מטרת החוק היא מעבר מסליקה פיזית של שיקים לסליקה אלקטרונית. מטרת הסליקה האלקטרונית היא לייעל את תהליך סליקת השיקים, להביא לחסכון בעלויות השינוע של השיקים ולייתר את הצורך בשמירת השיקים לתקופה של שבע שנים באחסון פיזי. יודגש כי הסליקה האלקטרונית מתייחסת אך ורק לשיקים שהופקדו לגביה בבנק הגובה או שהועברו לגביה בבנק הגובה בקובץ ממוחשב ולא בצורה פיזית. בשיקים ממוחשבים (לרבות במכשיר סלולרי) שהועברו לגביה מדובר רק על שיקים משורטטים ומודפסות או רשומות עליהם מילים האוסרות את העברתם.

מאחר וסליקת השיקים היא אלקטרונית והבנק הנמשך לא "רואה" את השיק פיזית, מוטלת על הבנק הגובה האחריות לבדוק היטב את השיקים ולוודא שלא בוצעו בהם שינויים אסורים, לרבות בדיקת הסבים, נכונותם ותקפותם. הפלט הממוחשב של הסריקה יהווה ראיה קבילה להוכחת אמיתות תוכנו בכל הליך משפטי, הנגיד יקבע בכללים הוראות לעניין סריקה ממוחשבת של שיק, הליך הפקת הפלט של השיק הממוחשב וכללים לעניין חובת שמירת שיקים ממוחשבים. הנגיד בהסכמת השר לביטחון הפנים יקבע את משך הזמן שעל הבנק לשמור את השיקים עצמם. הבנק אחראי כלפי לקוחו בגין כל חזק שייגרם כתוצאה מאי שמירת השיק עצמו.

תקנות השקעות משותפות בנאמנות (הצעת יחידות של קרן חוץ), התשע"ו – 2016 ותיקונים בתקנות השקעות משותפות (עמלת הפצה) (תיקון), התשע"ו – 2016 (להלן: "תקנות עמלות הפצה"):

התקנות מפרטות את התנאים להצעת יחידות של קרן חוץ. הכוללים בין היתר מינוי נציג בישראל שימשש כאיש קשר בין מנהל קרן חוץ לבין הרשות ובעלי היחידות בישראל. על פי התקנות הצעת היחידות לציבור בישראל תעשה לאחר שרשות ניירות ערך התירה להציען או לרושמן למסחר בבורסה (לאחר שניתן אישור הבורסה על-כך), ותשקיף החוץ של הקרן פורסם באתר ההפצה על פיו מוצעות היחידות. על פי התיקון לתקנות עמלות הפצה מנהל קרן חוץ יהיה רשאי לשלם למפיץ עמלה בשל יחידות של קרן חוץ שהרשות אישרה את הצעתן לציבור, למעט בשל יחידות קרן חוץ הרשומות למסחר בבורסה. מפיץ יהיה רשאי לגבות מבעל יחידה עמלה בסכום עמלת הפצה שהיה רשאי לגבות ממנהל הקרן או ממנהל קרן חוץ אילו הוסכם כך ביניהם, ובתנאי שלא התקשר מנהל הקרן או קרן חוץ בהסכם בינו לבין המפיץ על תשלום עמלת הפצה. במקרה של קרן או קרן חוץ הרשומות למסחר בבורסה וכן קרן מחקה רשאי המפיץ לגבות עמלה מרוכש יחידה או ממי שמוכר אותה, אך ורק בשל ביצוע העסקה. עמלה שגובה המפיץ לא תשתנה עקב כך שמנהלי הקרנות, שלא התקשרו עמו בהסכם לתשלום עמלת הפצה הנפיקו את היחידות או עקב כך שהקרן הינה קרן חוץ. כמו כן, במקרה של קרן כספית לא ניתן יהיה לגבות כל עמלה מבעל יחידה בשל רכישה, החזקתה או פדיונה במקרה בו התקשר המפיץ בהסכם הפצה בקשר לקרן כספית. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות דוחות סטנדרטים לבקשת לקוח), התשע"ו-2016

הצו פורסם ביום 19 ביולי 2016 ונכנס לתוקף ביום 1 באוגוסט 2016. על פי הצו נחשב "שירות דוחות סטנדרטים לבקשת לקוח" (סעיף 2(א)(4) לתעריפון ליחידים/עסקים קטנים) לשירות בר-פיקוח, ושיעור העמלה לא יעלה על 15 שקלים חדשים (במקום 36 שקלים חדשים בבנק, לפני כניסת הצו לתוקף). ליישום הצו אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ו-2016

התיקון לכללים פורסם ביום 19 ביולי 2016 ונכנס לתוקף ביום 2 באוגוסט 2016. על פי התיקון על הבנק לצרף, מיזמתו, לקוח שהוא אזרח ותיק או אדם בעל מוגבלות, למסלול העמלות הבסיסי, אם נגבה ממנו בגין עמלות בסיסיות (פעולות על ידי פקיד ופעולות בערוץ ישיר), סכום העולה על מחיר המסלול הבסיסי, בכל חודש במהלך תקופה של שנת כספים. מלקוח שסגר חשבון, אין לגבות עוד עמלה במהלך שישה חודשים מיום סגירת החשבון, בעד מסירת העתק אחד של הודעה שנשלחה בתקשורת ללקוח מכוח דין במהלך ששת החודשים שקדמו לסגירת החשבון. ליישום התיקון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הפיקוח על הבנקים

התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. בהתאם למכתב, דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות ההון. הבנק בוחן את משמעות הוראות המכתב.

דירוג האשראי של הבנק

ביום 21 בינואר 2016 אישרה Standard & poors Maalot (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק העומד על ilAAA, תחזית דירוג "יציבה". דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, משקף רמה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק, קרי בדירוג של ilAA+. כתבי התחייבות נדחים אלו כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III. דירוג שטרי ההון הנדחים, אשר מוכרים כהון רובד 2 בהתאם להוראת המעבר של באזל III הוא ilA+. דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III הוא ilAA+. ביום 30 ביוני 2015 אישרה חברת הדירוג Moody's את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2 והעלתה את אופק הדירוג ל"יציב" מ"שלייל".

נספחים לתמצית הדוחות הכספיים

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016		
שיעור הכנסה ב-%	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה ב-%	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור⁽³⁾					
3.82	1,421 ⁽⁷⁾	150,924	3.75	1,508 ⁽⁷⁾	163,029
3.85	25	2,636	6.01	48	3,267
3.82	1,446	153,560	3.80	1,556	166,296
אשראי לממשלה					
2.88	2	281	1.92	1	210
-	-	-	2.77	1	146
2.88	2	281	2.27	2	356
פיקדונות בבנקים					
0.15	1	2,755	-	-	666
-	-	431	2.67	2	303
0.13	1	3,186	0.83	2	969
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.08	4	19,756	0.09	7	30,951
0.21	2	3,799	0.54	6	4,488
0.10	6	23,555	0.15	13	35,439
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	82	-	-	52
-	-	-	-	-	-
-	-	82	-	-	52
איגרות חוב מוחזקות לפידיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾					
1.11	34	12,321	1.14	21	7,372
1.42	4	1,133	1.76	5	1,144
1.13	38	13,454	1.23	26	8,516
איגרות חוב למסחר⁽⁵⁾					
1.16	2	692	2.12	2	381
-	-	-	-	-	-
1.16	2	692	2.12	2	381
3.11	1,495	194,810	3.06	1,601	212,009
		3,094			3,174
		2,028			3,857
		199,932			219,040
1.56	31	7,999	2.68	62	9,348

ראה הערות להלן.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
ב-%			ב-%		
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור⁽³⁾					
3.32	⁽⁷⁾ 3,660	147,548	3.21	⁽⁷⁾ 3,826	159,641
3.97	76	2,563	4.72	112	3,182
3.33	3,736	150,111	3.24	3,938	162,823
אשראי לממשלה					
2.75	6	292	2.20	3	182
-	-	-	4.38	5	153
2.75	6	292	3.20	8	335
פיקדונות בבנקים					
0.23	4	2,365	0.13	1	1,004
-	-	453	1.33	3	302
0.19	4	2,818	0.41	4	1,306
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.12	17	19,368	0.09	19	29,640
0.25	7	3,802	0.52	15	3,847
0.14	24	23,170	0.14	34	33,487
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	222	-	-	112
-	-	-	-	-	-
-	-	222	-	-	112
איגרות חוב מוחזקות לפידיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾					
1.18	105	11,906	0.94	53	7,564
1.39	12	1,152	1.64	14	1,140
1.20	117	13,058	1.03	67	8,704
איגרות חוב למסחר⁽⁵⁾					
1.44	9	836	2.03	6	396
-	-	-	-	-	-
1.44	9	836	2.03	6	396
2.74	3,896	190,507	2.62	4,057	207,163
		3,019			3,122
		5,665			3,978
		199,191			214,263
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
1.59	95	7,970	2.31	149	8,624
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל					

ראה הערות להלן .

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016			
שיעור הוצאה (הכנסה) ב-%	הוצאות (הכנסות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה (הכנסה) ב-%	הוצאות (הכנסות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור						
						בישראל
0.40	6	5,990	0.52	11	8,444	לפי דרישה
1.30	361	111,559	1.06	330	124,616	לזמן קצוב
						מחוץ לישראל
-	-	762	-	-	637	לפי דרישה
1.69	5	1,190	0.78	8	4,124	לזמן קצוב
1.25	372	119,501	1.02	349	137,821	סך הכל
פיקדונות הממשלה						
						בישראל
6.84	1	60	-	-	52	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל
6.84	1	60	-	-	52	
פיקדונות מבנקים						
						בישראל
1.13	4	1,420	3.31	4	490	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל
1.13	4	1,420	3.31	4	490	
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
						בישראל
-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים						
						בישראל
3.13	179	23,156	3.11	191	24,857	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל
3.13	179	23,156	3.11	191	24,857	
התחייבויות אחרות						
						בישראל
3.63	6	671	6.40	1	64	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל
3.63	6	671	6.40	1	64	
סך הכל התחייבויות נושאות ריבית						
1.56	562	144,808	1.34	545	163,284	
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית						
		33,845			33,845	
זכאים בגין פעולות בכרטיסי אשראי						
		3,094			3,174	
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית⁽⁸⁾						
		6,134			5,591	
סך כל ההתחייבויות						
		187,881			205,894	
סך כל האמצעים ההוניים						
		12,051			13,146	
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים						
		199,932			219,040	
פער הריבית						
1.54			1.71			
תשואה נטו⁽⁹⁾ על נכסים נושאי ריבית						
						בישראל
1.96	907	186,811	1.99	1,002	202,661	מחוץ לישראל
1.31	26	7,999	2.33	54	9,348	סך הכל
1.93	933	194,810	2.01	1,056	212,009	
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל						
1.03	5	1,952	0.67	8	4,761	

ראה הערות להלן.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016			
שיעור הוצאה (הכנסה) ב-%	הוצאות (הכנסות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה (הכנסה) ב-%	הוצאות (הכנסות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור						
						בישראל
						לפי דרישה
(0.02)	(1)	6,322	0.26	15	7,695	לזמן קצוב
0.93	787	113,284	0.89	792	118,675	מחוץ לישראל
-	-	808	-	-	611	לפי דרישה
0.97	18	2,480	0.73	22	4,035	לזמן קצוב
0.87	804	122,894	0.84	829	131,016	סך הכל
פיקדונות הממשלה						
						בישראל
6.96	3	58	2.48	1	54	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל
6.96	3	58	2.48	1	54	
פיקדונות מבנקים						
						בישראל
1.94	15	1,034	1.06	8	1,003	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	6	סך הכל
1.94	15	1,034	1.06	8	1,009	
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
						בישראל
-	-	116	-	-	-	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל
-	-	116	-	-	-	
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים						
						בישראל
2.26	359	21,218	2.12	387	24,394	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל
2.26	359	21,218	2.12	387	24,394	
התחייבויות אחרות						
						בישראל
0.17	1	792	2.12	2	126	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל
0.17	1	792	2.12	2	126	
1.08	1,182	146,112	1.05	1,227	156,599	סך הכל התחייבויות נושאות ריבית
		30,424			36,511	פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
		3,019			3,122	זכאים בגין פעולות בכרטיסי אשראי
		7,927			5,189	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁸⁾
		187,482			201,421	סך כל ההתחייבויות
		11,709			12,842	סך כל האמצעים ההוניים
		199,191			214,263	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
1.66			1.57			פער הריבית
תשואה נטו⁽⁹⁾ על נכסים נושאי ריבית						
						בישראל
1.93	2,637	182,537	1.82	2,703	198,539	מחוץ לישראל
1.29	77	7,970	1.97	127	8,624	סך הכל
1.90	2,714	190,507	1.83	2,830	207,163	
0.73	18	3,288	0.63	22	4,652	סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל

ראה הערות להלן.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016			
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
ב-%			ב-%			
מטבע ישראלי לא צמוד						
2.89	863	120,694	2.65	923	140,555	סך נכסים נושאי ריבית
(0.68)	(145)	85,560	(0.57)	(149)	104,744	סך התחייבויות נושאות ריבית
2.21			2.08			פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד						
4.01	521	52,683	4.32	537	50,557	סך נכסים נושאי ריבית
(3.83)	(353)	37,381	(3.65)	(329)	36,584	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.18			0.67			פער הריבית
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)						
2.40	80	13,434	2.76	79	11,549	סך נכסים נושאי ריבית
(1.19)	(59)	19,915	(1.38)	(59)	17,195	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.21			1.38			פער הריבית
סך פעילות בישראל						
3.17	1,464	186,811	3.07	1,539	202,661	סך נכסים נושאי ריבית
(1.57)	(557)	142,856	(1.36)	(537)	158,523	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.60			1.71			פער הריבית

ראה הערות להלן .

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016			
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
ב-%			ב-%			
מטבע ישראלי לא צמוד						
2.97	2,583	116,360	2.64	2,665	135,288	סך נכסים נושאי ריבית
(0.65)	(412)	84,410	(0.61)	(450)	97,943	סך התחייבויות נושאות ריבית
2.32			2.03			פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד						
2.51	985	52,499	2.66	1,019	51,179	סך נכסים נושאי ריבית
(2.20)	(615)	37,459	(2.18)	(593)	36,332	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.31			0.48			פער הריבית
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)						
2.28	233	13,678	2.48	224	12,072	סך נכסים נושאי ריבית
(0.87)	(137)	20,955	(1.22)	(162)	17,672	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.41			1.26			פער הריבית
סך פעילות בישראל						
2.79	3,801	182,537	2.63	3,908	198,539	סך נכסים נושאי ריבית
(1.09)	(1,164)	142,824	(1.06)	(1,205)	151,947	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.70			1.57			פער הריבית

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016			שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016		
לעומת תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		
גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾		
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
166	(124)	290	87	(25)	112
36	14	22	23	14	9
202	(110)	312	110	(11)	121
נכסים נושאי ריבית אחרים					
(59)	(67)	8	(12)	(15)	3
18	18	-	8	6	2
(41)	(49)	8	(4)	(9)	5
161	(159)	320	106	(20)	126
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
21	(22)	43	(26)	(66)	40
4	(2)	6	3	(2)	5
25	(24)	49	(23)	(68)	45
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
20	(17)	37	6	5	1
-	-	-	-	-	-
20	(17)	37	6	5	1
45	(41)	86	(17)	(63)	46

- (1) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבעי ישראלי - לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב זמינות למכירה לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016, לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 ולתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, נכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת נירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך 14 מיליוני שקלים, (38) מיליוני שקלים, 7 מיליוני שקלים ו-0 מיליוני שקלים בהתאמה.
- (5) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016, לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 ולתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, נכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר בסך 4 מיליוני שקלים, (9) מיליוני שקלים, (3) מיליוני שקלים ו-(3) מיליוני שקלים.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (7) עמלות בסך 62, 106, 218 ו-368 מיליוני שקלים נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 וביום 30 בספטמבר 2015, ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 וביום 30 בספטמבר 2015, בהתאמה.
- (8) לרבות מכשירים נגזרים.
- (9) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי ריבית.
- (10) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות הכספיים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוחות הכספיים ומראה המקום שלהם

1. מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

מושג	הסבר	מראה מקום בדוחות הכספיים
CRO - Chief risk officer	מנהל הסיכונים הראשי. חבר הנהלה העומד בראש החטיבה לניהול הסיכונים בבנק. מנהל הסיכונים הראשי נושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים, למסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הבנק, ותפקידים נוספים כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process	תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל II.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
ICAAR - Internal Capital Adequacy Assessment Report	הדוח המסכם של תהליך ה-ICAAP כאמור.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
KPIs - Key performance indicators	אינדיקטורים עיקריים לביצועים, המשמשים ככלי לגיבוש תובנות לגבי סטטוס ביצוע התהליכים לרוחב הבנק.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
KRI - Key risk indicators	אינדיקטורים עיקריים לסיכון הינם סרגלי מדידה לסיכון ו/או מדדים סטטיסטיים, המשמשים לניטור הגורמים העיקריים המזוהים עם סיכונים מפתח בתאגיד הבנקאי, על מנת לנסות ולבחון את התממשות הסיכונים, מוקדם ככל שניתן.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
VaR	מודל המשמש לאמידת החשיפה הכוללת למגוון סיכונים שוק. ערך ה-VaR (הערך בסיכון) המתקבל במודל הינו אומדן סטטיסטי להפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
באזל II	מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה בגרסתה הסופית על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ב-2006.	המושג מופיע באופן מרובה
באזל III	מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה לראשונה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ב-2010.	המושג מופיע באופן מרובה
גישת השווי הכלכלי - EVE - Economic Value of Equity	גישת השווי הכלכלי לניתוח ואמידת השפעת שינויים בשיעורי הריבית על שווי ההון של הנכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים

מושג	הסבר	מראה מקום בדוחות הכספיים
דירוג אשראי (Score)	דירוג אשראי הינו ציון הניתן ללווה במסגרת הערכת יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו במלואן ובהתאם למועד שנקבע.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
דירוג לווה	דירוג המבטא את הערכת הסיכון של הבנק כנגד לווה או צד נגדי לעסקה.	המושג מופיע באופן מרובה
הגישה הסטנדרטית	גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצג העסקי מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
הון פיקוחי (הון כולל)	ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: - הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. - הון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
המשכיות עסקית	מצב בו הבנק פועל באופן רציף וללא הפרעות.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
ועדת באזל	ועדת באזל הינה פורום לשיתוף פעולה בענייני פיקוח על הבנקים. מטרת הוועדה הינן הגברת ההבנה בנושאי הפיקוח עיקריים ושיפור איכות הפיקוח על תאגידים בנקאיים ברחבי העולם. הוועדה ידועה בעיקר בשל התקנים הבינלאומיים להלימות ההון, עקרונות הליבה לפיקוח אפקטיבי על הבנקים ותיאום בין מדינות שונות ליצירת פיקוח חוצה גבולות על בנקים ברחבי העולם.	המושג מופיע באופן מרובה
חברות דירוג אשראי חיצוניות	סוכנות המנפיקה דירוגי אשראי חיצוניים והוכרה על ידי הפיקוח על הבנקים בהתאם לדרישות הכשירות שהוגדרו. חברות דירוג האשראי החיצוניות הכשירות הינן: S&P, Moody's ו-Fitch.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
יחס הון מזערי	היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
מבחני מצוקה (קיצון)	כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
מסגרת ניהול הסיכונים	מסגרת עבודה לניהול הסיכונים הכוללת את המדיניות, הנהלים, המדידה, תאבון הסיכון והבקורות לניהול הסיכונים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
מסמך הסיכונים	מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק סקירת הסיכונים

מושג	הסבר	מראה מקום בדוחות הכספיים
נדבך 1	הנדבך הראשון במסגרת העבודה של באזל II, כולל את חישוב דרישות ההון המזערי בגין סיכון אשראי (כולל סיכון הצד הנגדי), סיכון שוק (תיק סחיר בלבד) וסיכון תפעולי.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
נדבך 2	הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל II המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים
נדבך 3	הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל II אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים
נכסי סיכון	מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211.	המושג מופיע באופן מרובה
סיכון	סיכון הוא אפשרות (הסתברות) לפגיעה בהון, ברווחים, ביציבות התאגיד או ביכולתו להשיג את מטרותיו העסקיות.	המושג מופיע באופן מרובה
סיכון חוצה גבולות (Cross-Border)	סיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים
סיכון CVA - Credit Valuation Adjustment	CVA הינו המרכיב בשווי הוגן של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערוך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההוגן של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).	מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
סיכון אינפלציה	החשיפה להפסד כתוצאה מהשפעת שינויים במדד המחירים על רווחי התאגיד או הונו, לרבות באמצעות השפעה על פריטים חוץ מאזניים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים

מושג	הסבר	מראה מקום בדוחות הכספיים
סיכון אסטרטגי	סיכון אסטרטגי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של ההחלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
סיכון אשראי	סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק.	המושג מופיע באופן מרובה
סיכון אשראי של צד נגדי	הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים. מושג הכולל בביאורים לדוחות הכספיים.
סיכון מוניטין	מוניטין הוא אוסף של תפישות, דעות ואמונות של בעלי העניין לגבי התאגיד, בהתבסס על ניסיונם וציפיותיהם. סיכון מוניטין הוא הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מפרקטיקות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק סקירת הסיכונים
סיכון מימון	סיכון מימון או סיכון גיוס הנזילות (Funding liquidity risk) - הסיכון שהתאגיד לא יוכל לעמוד ביעילות בצורכי תזרים המזומנים והביטחונות שלו, הצפויים והבלתי צפויים, הנוכחיים והעתידיים, בלא שהדבר ישפיע על פעילויותיו היומיומיות או על מצבו הפיננסי.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
סיכון משפטי	סיכון משפטי הינו חלק מהסיכון התפעולי, וכולל סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה פרק סקירת הסיכונים
סיכון נזילות	הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה פרק סקירת הסיכונים
סיכון ציות ורגולציה	סיכון להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות (כגון: הוראות הדין, הרגולציה, סטנדרטים ודרכי התנהגות מקובלים המצופים מהתאגיד).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק סקירת הסיכונים
סיכון ריבית	הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או להון הבנק, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות שונות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפרעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה פרק סקירת הסיכונים

מושג	הסבר	מראה מקום בדוחות הכספיים
סיכון שוק	הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).	המושג מופיע באופן מרובה
סיכון תפעולי	הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות.	המושג מופיע באופן מרובה
פרופיל הסיכון	הערכת הסיכון המצרפי הגלום בחשיפות ובפעילות העסקית של הבנק לנקודת זמן.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק סקירת הסיכונים
שיעור המימון (LTV)	היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס.	המושג מופיע באופן מרובה
שלושת קווי ההגנה	תפיסת ניהול הסיכונים כוללת חלוקה לשלושה קווי הגנה: - הקו הראשון - נוטלי הסיכון: הנהלות קווי העסקים נושאות באחריות לזיהוי, להערכה, למדידה, לניטור להפחתה לדיווח על הסיכונים המובנים. כמו כן, אחראית לניהול סביבת בקרה נאותה לניהול הסיכון. - הקו השני - בקרי הסיכון: פונקציית ניהול הסיכונים, תפקידה הוא להשלים את פעילויות ניהול הסיכונים של קו העסקים. אחראית בין היתר, לתכנון ופיתוח מסגרת עבודה לניהול סיכונים ואתגור ניהול הסיכונים בקווי העסקים. - הקו השלישי - הביקורת הפנימית, מבצעת סקירה בלתי תלויה ואתגור של הבקורות, התהליכים והמערכות לניהול הסיכונים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
תאבון הסיכון	החלטת הבנק בנוגע לרמת הסיכון שהתאגיד הבנקאי מוכן לקבל בהתחשב במאפייני סיכון/תשואה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים

מושג	פירוש	פרק בדוח
OTC - Over the Counter	עסקה במכשירים פיננסיים אשר מבוצעת מעבר לדלפק, ולא בבורסה.	מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
בקרת אשראי	תהליך סקירה למטרת הערכת הביצועים של הצוות העוסק במתן אשראי ומצב תיק האשראי בכללותו. תהליך זה מבוצע בדיעבד על ידי יחידת בקרת אשראי בבנק, ובמסגרת הסקירה נבדקים בין היתר מהימנות הדירוג, ונאותות הסיווג וההפרשה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה אשר נועדה לכסות הפסדי אשראי צפויים בתיק האשראי של הבנק. הפסדים אלו מייצגים את סכום המחיקות נטו שצפוי (likely) שיתממש לגבי הלוואה או קבוצה של הלוואות בהינתן העובדות והנסיבות בתאריך ההערכה.	המושג מופיע באופן מרחבה
התניות פיננסיות	התניות שנקבעו בין הלווה למלווה בחוזה הלוואה, המגדירות תנאים מתלים להעמדת האשראי, כגון, עמידה ביחסים פיננסיים מסוימים. לעיתים הפרת תנאי זה עשויה להוות עילה להעמדת האשראי לפירעון מדי.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים
חוב בארגון מחדש	חוב בעייתי בארגון מחדש מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים
חוב נחות	חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי, פרק סקירת הסיכונים מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים

מושג	פירוש	פרק בדוח
חוב פגום	חוב יסווג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדירור.	המושג מופיע באופן מרובה
חובות בעייתיים	חובות המסווגים באחד מהסיווגים השליליים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.	המושג מופיע באופן מרובה
יחס החזר מההכנסה	היחס בין החזר החודשי ובין ההכנסה החודשית הפנויה. היחס הינו מדד המשמש להערכת יכולת החזר השוטף של הלווה לאורך חיי הלוואה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
יחס כיסוי נזילות מזערי	היחס בין כרית הנזילות לבין תזרים יוצא חזוי נטו לתקופה של חודש קדימה, תחת תרחישים שונים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
ליווי פרויקט פיננסי	שיטת ליווי פרויקט פיננסי (ליווי סגור) הינה שיטת מימון, שבה הלווה מצפה להיפרע בעיקר מהתקבולים הצפויים מהפרויקט, אשר מהווים גם מקור החזר וגם ביטחון לחשיפה. במסגרת שיטה זו, נערך מעקב שוטף אחר הפרויקטים הממומנים.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק הסבר וניתוח לתוצאות המצב העסקי
משך חיים ממוצע - מח"מ	אורך החיים הממוצע של איגרת חוב. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עליה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. משך חיים ממוצע של איגרת מבטא את רגישות המכשיר הפיננסי לשינויים בשיעורי הריבית. המח"מ מחושב כיחס בין ממוצע משוקלל של תשלומי איגרת החוב למחירה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
נגזרים	מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי.	המושג מופיע באופן מרובה
ניהול נכסים והתחייבויות (ALM)	טכניקה המיושמת על ידי ארגונים על מנת להתאים בין מבנה הנכסים וההתחייבויות על מנת להבטיח את נאותות התשואה להון. כלומר, ניהול הסיכונים הנובעים מפערים בין מבנה הנכסים וההתחייבויות, ברמה העסקית. במסגרת זו נכללים תהליכים לניהול סיכוי שוק ונזילות, קביעת מחירי צל ועוד.	מושג הנכלל בביאורים לדוחות הכספיים

מושג	פירוש	פרק בדוח
תיק בנקאי/תיק לא סחיר	התיק הבנקאי שהוא עיקר הפעילות של הבנק, מכיל את כל העסקאות שאינן כלולות בתיק הסחיר, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים כעסקאות הגנה לתיק הבנקאי.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
תיק סחיר	התיק הסחיר בבנק כולל את התיקים המנוהלים בחדר העסקאות כעושה שוק, וכן תיקי ניירות ערך למסחר ועסקאות נגזרים אשר בוצעו כחלק מאסטרטגיית שוק ספציפית, המנוהלת בניהול הפיננסי תחת מגבלות ספציפיות של חשיפה ורווחיות.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים

3. מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

מושג	פירוש	פרק בדוח
FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act	חוק ה-FATCA האמריקאי - Foreign Account Tax Compliance Act קובע חובת דיווח לרשות המסים האמריקאית (ה-IRS) על חשבונות המוחזקים על ידי דמויות אמריקאיות (U.S Person) במוסדות פיננסיים זרים (מחוץ לארצות הברית).	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים
LCR - Liquidity coverage ratio	יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.	דוח הדירקטוריון וההנהלה, פרק סקירת הסיכונים

4. מונחים אחרים

מושג	פירוש	פרק בדוח
ממשל תאגידי	מכלול הקשרים בין ההנהלה, הדירקטוריון, בעלי המניות ובעלי העניין אשר מרכיבים את המבנה אשר באמצעותו נקבעים יעדי הבנק והאמצעים להשגתם ולניטורם. כמו כן, הממשל התאגידי תומך בהגדרת חלוקת קווי הסמכות והאחריות ובאופן תהליך קבלת החלטות.	המושג מופיע באופן מרובה